

การเปลี่ยนผ่านจากการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยรัฐ
สู่การกำกับดูแลโดยภาคเอกชนมีส่วนร่วม

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the University Graduate School.

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชานิติศาสตร์
คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2558
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

TRANSITION FROM GOVERNMENT CONTROL ON INDUSTRIAL PRODUCT STANDARD
TO GOVERNMENT SUPERVISION WITH PRIVATE SECTOR PARTICIPATION

Miss Piyawan Supakitmongkolkul

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Laws Program in Laws

Faculty of Law

Chulalongkorn University

Academic Year 2015

Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

การเปลี่ยนแปลงผ่านจากการควบคุมมาตรฐาน
ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยรัฐ สู่การกำกับดูแลโดย
ภาคเอกชนมีส่วนร่วม

โดย

นางสาวปิยวรรณ ศุภกิจมงคลกุล

สาขาวิชา

นิติศาสตร์

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล

คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้หัวข้อวิทยานิพนธ์ฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทบริหารธุรกิจ

..... คณบดีคณะนิติศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.นันทวัฒน์ บรมานันท์)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

..... ประธานกรรมการ

(ดร.สุทธิศักดิ์ ภัทรมานะวงศ์)

..... อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล)

..... กรรมการ

(ดร.วิโรจน์ วาทีนพงศ์พันธ์)

..... กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(นางสาวสมจิตต์ สัจพันธ์)

ปิยวรรณ ศุภกิจมงคลกุล : การเปลี่ยนผ่านจากการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยรัฐ สู่การกำกับดูแลโดยภาคเอกชนมีส่วนร่วม (TRANSITION FROM GOVERNMENT CONTROL ON INDUSTRIAL PRODUCT STANDARD TO GOVERNMENT SUPERVISION WITH PRIVATE SECTOR PARTICIPATION) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก: ศ. ดร.ศักดา ธนิตกุล, 190 หน้า.

ปัจจุบันนี้การค้าขายสินค้าระหว่างประเทศขยายตัวอย่างรวดเร็ว กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้าจึงเป็นกฎหมายสำคัญที่จะช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถผลิตสินค้าได้ตามมาตรฐาน ช่วยลดต้นทุนและความเสี่ยงในการประกอบธุรกิจ และยังช่วยให้ผู้บริโภคได้รับบริโภคสินค้าที่มีคุณภาพและปลอดภัย นอกจากนี้ กฎหมายมาตรฐานสินค้ายังช่วยส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศ ทำให้สินค้าที่ผลิตตามมาตรฐานสินค้า ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ส่งผลดีต่อการนำเข้าและส่งออกสินค้าอีกด้วย

ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ ได้ทำการศึกษากฎหมายที่ควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยทั้งสองฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เปรียบเทียบกับกฎหมายมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ในเรื่องหลักทั่วไปของมาตรฐานสินค้า หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การพัฒนามาตรฐานสินค้า และการตรวจสอบรับรอง เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงกฎหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยให้สอดคล้องกับแนวทางสากล

ผลการศึกษาพบว่า กฎหมายที่ควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของไทย ยังมีบทบัญญัติหลายประการที่ไม่เป็นไปในแนวทางสากล กล่าวคือ บทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของสินค้ายังไม่มีความชัดเจน การพัฒนามาตรฐานและการตรวจสอบรับรองอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ ส่งผลให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินการ และยังขาดความคล่องตัว ซึ่งเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดาและประเทศสิงคโปร์จะพบว่า มีบทบัญญัติที่กำหนดให้สินค้าต้องปลอดภัยก่อนเข้าสู่ตลาด การพัฒนามาตรฐานสินค้าและการตรวจสอบรับรองดำเนินการโดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากรัฐ โดยรัฐจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลหน่วยงานดังกล่าวเท่านั้น ส่งผลให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานของประเทศแคนาดา และประเทศสิงคโปร์เป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น หากประเทศไทยสามารถเปลี่ยนผ่านจากการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยรัฐ มาเป็นรูปแบบการกำกับดูแลโดยให้ภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐานและการตรวจสอบรับรอง ก็จะทำให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานของไทยเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับแนวทางสากลมากขึ้น

สาขาวิชา นิติศาสตร์

ปีการศึกษา 2558

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาหลัก

5685997734 : MAJOR LAWS

KEYWORDS: INDUSTRIAL PRODUCT / PRODUCT STANDARDS / STANDARDIZATION / ACCREDITATION / CONFORMITY ASSESSMENT

PIYAWAN SUPAKITMONGKOLKUL: TRANSITION FROM GOVERNMENT CONTROL ON INDUSTRIAL PRODUCT STANDARD TO GOVERNMENT SUPERVISION WITH PRIVATE SECTOR PARTICIPATION. ADVISOR: PROF. DR.SAKDA THANITCUL, 190 pp.

Nowadays, the international trade has been sharply increasing. The regulation concerning product standard is currently playing a major role for promoting supplier to comply with the standard, reducing cost, minimizing business risks, and allowing consumers to obtain safe products. Furthermore, the regulation will encourage international trade since products complying with the product standard will be globally accepted as safe products. Therefore, the number in import and export will be greatly improved.

This thesis will examine the regulations supervising the industrial product standards in Thailand, the Industrial Product Standards Act B.E. 2511 and the Standardization Act B.E. 2551, and aforementioned regulations will be compared with the product standards laws in Canada, China and Singapore. This thesis will concentrate on general principle of product standards, related organizations, product standards development and conformity assessment. The purpose of this study is to find the measure to improve the Industrial Product Standards laws of Thailand as to conform to international standards laws.

The study found that a number of provisions regarding industrial product standards of Thailand have not conformed with international product standards yet, such as vague regulations on product safety. Moreover, product standard development and conformity assessment of industrial products are still controlled by Thai Industrial Standards Institute, the government organization, as a result, this will inevitably cause delay and inflexibility. Comparing with Canada and Singapore regulations, it will be found that the products must be marked as “safe” before entering the market. The procedures of product improving and reviewing will be operated by accredited bodies, and the government will only supervise those accredited bodies. As a consequence, there is no delay or inefficiency on product safety procedure in Canada and Singapore. Therefore, if Thailand can transition its product safety procedures, from government controlling to government supervising accredited bodies as well as allowing private sector to participate in standard development and conformity assessment, efficiency and international standard-compatibility can be certainly achieved.

Field of Study: Laws

Student's Signature

Academic Year: 2015

Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะเกิดขึ้นและสำเร็จลุล่วงไปมิได้ หากปราศจากท่านศาสตราจารย์ ดร.ศักดา ธนิตกุล ที่รับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ซึ่งท่านได้สละเวลาให้ความรู้ ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ ตลอดจนให้ความช่วยเหลือและให้กำลังใจผู้เขียนโดยตลอด ผู้เขียนจึงขอถือโอกาสนี้แสดงความขอบคุณต่อความเมตตาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณท่านอาจารย์ ดร.สุทธิศักดิ์ ภัทรมานะวงศ์ และท่านอาจารย์ ดร.วีโรจน์ วาทีนพงศ์พันธ์ ที่กรุณารับเป็นประธานกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ และกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนให้คำแนะนำที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งกับผู้เขียน และขอกราบขอบพระคุณท่านสมจิตต์ สัจพันธ์โรจน์ อดีตรองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ที่กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ตลอดจนสละเวลาให้ความรู้ คำแนะนำ ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์อย่างมากต่อผู้เขียน ทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นและเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่จะนำไปศึกษา

ผู้เขียนขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ประจำห้องหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต และเจ้าหน้าที่คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยท่านอื่น ๆ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้เขียนอย่างเต็มที่ ขอขอบคุณเพื่อนร่วมชั้นเรียน หลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชนและธุรกิจสำหรับคำแนะนำและกำลังใจในการทำวิทยานิพนธ์เล่มนี้ ขอขอบคุณหัวหน้างานและเพื่อนร่วมงานในบริษัท แอล เอช มอลล์ แอนด์ โฮเทล จำกัด สำหรับความเมตตาและกำลังใจที่มีให้ผู้เขียนตลอดมา รวมถึงทุกท่านที่มีส่วนทำให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลงได้

ผู้เขียนขอกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และทุกคนในครอบครัวของผู้เขียน สำหรับความรัก ความเข้าใจ กำลังใจ และการสนับสนุนที่มีให้กับผู้เขียนในทุกเวลา

สุดท้ายนี้ ผู้เขียนมีความตั้งใจที่จะให้วิทยานิพนธ์เล่มนี้เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่สนใจศึกษาทุกท่าน หากวิทยานิพนธ์เล่มนี้มีความผิดพลาดประการใด ผู้เขียนขอน้อมรับไว้แต่เพียงผู้เดียว

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1	1
บทนำ.....	1
1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย.....	4
1.3 ขอบเขตของการวิจัย	5
1.4 สมมติฐานของการวิจัย.....	5
1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย.....	5
1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย.....	6
บทที่ 2	7
กฎหมายควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทย	7
2.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทย	8
2.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทย	9
2.2.1 ความหมายของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	9
2.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	10
2.2.3 ประเภทของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	12
2.2.4 บทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	13
2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	13
2.3.1 หน่วยงานภาครัฐ.....	13

2.3.1.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511.....	14
	(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม.....	14
	(2) คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	14
	(3) เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	16
	(4) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	16
2.3.1.2	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551.....	17
	(1) คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ.....	18
	(2) คณะกรรมการเฉพาะด้าน.....	18
	(3) เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	20
	(4) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	21
2.3.1.3	สรุปอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	22
2.3.2	หน่วยงานภาคเอกชน.....	24
2.4	การควบคุมดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	25
2.4.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	25
2.4.2	กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	25
2.5	การควบคุมดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้ามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	29
2.5.1	การออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	30
2.5.1.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	30

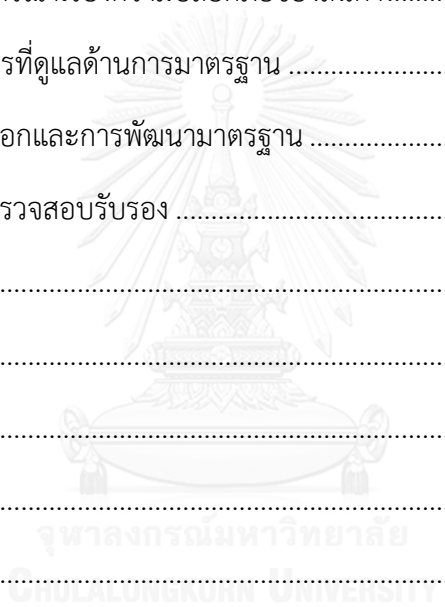
2.5.1.2 กระบวนการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	30
(1) ประเภทของใบอนุญาต	30
(2) ขั้นตอนการออกใบอนุญาต.....	31
2.5.2 การออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมผ่านกระบวนการ ตรวจสอบรับรอง	33
2.5.2.1 ความหมายของการตรวจสอบรับรอง	33
2.5.2.2 ประเภทของหน่วยตรวจสอบรับรอง	34
2.5.2.3 การขอใบอนุญาต และการขอใบรับรองเป็นหน่วยงานตรวจสอบรับรอง	36
2.5.2.4 การกำกับดูแลหน่วยงานตรวจสอบรับรอง	38
2.5.2.5 การตรวจสอบรับรอง และการใช้ผลการตรวจสอบรับรองในการทำหรือ นำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	41
2.5.3 การควบคุมดูแลภายหลังการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม	44
2.5.3.1 การตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม.....	44
2.5.3.2 การดำเนินการกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน	44
2.5.3.3 มาตรการบังคับกรณีที่มีการฝ่าฝืน	47
2.6 ความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องมาตรฐาน	49
บทที่ 3	51
กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการควบคุมและการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า.....	51
3.1 ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา.....	51
3.1.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา	51
3.1.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดา	53
3.1.2.1 ความหมายของมาตรฐานสินค้า.....	53
3.1.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า.....	54
3.1.2.3 ประเภทของมาตรฐานสินค้า.....	54

3.1.2.4 บทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า	55
3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า.....	56
3.1.3.1 หน่วยงานภาครัฐ.....	56
(1) ความเป็นมาของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา	57
(2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสภา มาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา	58
(3) ลักษณะองค์กรของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา	60
3.1.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน.....	64
3.1.4 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	66
3.1.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า	66
3.1.4.2 กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	68
3.1.4.3 การกำกับดูแลการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	72
3.1.5 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง	73
3.1.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง	74
3.1.5.2 กระบวนการตรวจสอบรับรอง.....	77
3.1.5.3 การกำกับดูแลการตรวจสอบรับรอง	81
3.2 ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศจีน	83
3.2.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศจีน	84
3.2.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศจีน	85
3.2.2.1 ความหมายของมาตรฐานสินค้า.....	85
3.2.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า.....	87
3.2.2.3 ประเภทของมาตรฐานสินค้า.....	89
3.2.2.4 บทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า	93

3.2.3	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า.....	93
3.2.3.1	หน่วยงานภาครัฐ.....	94
	(1) องค์การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรคแห่ง สาธารณรัฐประชาชนจีน (General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine: AQSIQ).....	94
	(2) หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Standardization Administration of the People's Republic of China : SAC).....	97
	(3) หน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐ ประชาชนจีน (Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China : CNCA)	100
	(4) หน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ (China National Accreditation Service for Conformity Assessment : CNAS).....	103
3.2.3.2	หน่วยงานภาคเอกชน.....	104
3.2.4	การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	105
3.2.4.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	105
3.2.4.2	กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	106
3.2.4.3	การควบคุมดูแลการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	108
3.2.5	การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง	108
3.2.5.1	หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง	108
3.2.5.2	กระบวนการตรวจสอบรับรอง.....	111
3.2.5.3	การกำกับดูแลการตรวจสอบรับรอง	116

3.3 ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศสิงคโปร์.....	117
3.3.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศสิงคโปร์.....	117
3.3.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศสิงคโปร์.....	118
3.3.2.1 ความหมายของมาตรฐานสินค้า.....	118
3.3.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า.....	119
3.3.2.3 ประเภทของมาตรฐานสินค้า.....	122
3.3.2.4 บทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า.....	123
3.3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า.....	124
3.3.3.1 หน่วยงานภาครัฐ.....	124
(1) คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ (Standards, Productivity and Innovation Board : SPRING Singapore).....	124
(2) สภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Standards Council).....	127
(3) สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Accreditation Council).....	128
3.3.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน.....	130
3.3.4 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	130
3.3.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	131
3.3.4.2 กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	132
3.3.4.3 การกำกับดูแลการพัฒนามาตรฐานสินค้า.....	135
3.3.5 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง.....	136
3.3.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง.....	137
3.3.5.2 กระบวนการตรวจสอบรับรอง.....	141

3.3.5.3 การกำกับดูแลการตรวจสอบรับรอง	144
บทที่ 4	145
วิเคราะห์การกำกับดูแลมาตรฐานโดยรัฐโดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมของประเทศไทย.....	145
4.1 ประเด็นพิจารณาเรื่องขอบเขตของกฎหมาย และบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของ สินค้า.....	145
4.1.1 ประเด็นพิจารณาเรื่องขอบเขตของกฎหมาย	146
4.1.2 ประเด็นพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของสินค้า.....	148
4.2 ประเด็นเรื่ององค์การที่ดูแลด้านการมาตรฐาน	149
4.3 ประเด็นเรื่องการออกและการพัฒนามาตรฐาน	156
4.4 ประเด็นเรื่องการตรวจสอบรับรอง	161
บทที่ 5	167
บทสรุปและข้อเสนอแนะ	167
5.1 บทสรุป	167
5.2 ข้อเสนอแนะ	177
รายการอ้างอิง	180
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์	190

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นมาตรฐานที่กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีการผลิตหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรต้องเป็นไปตามมาตรฐาน โดยผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น สามารถแบ่งได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือที่เรียกว่า “มาตรฐานบังคับ” ซึ่งผู้ประกอบการที่ประสงค์จะทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ประเภทนี้ต้องขอใบอนุญาตเพื่อทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ โดยจะต้องทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามที่มาตรฐานกำหนดเอาไว้ และ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีการประกาศกำหนดมาตรฐาน หรือที่เรียกว่า “มาตรฐานทั่วไป” ซึ่งผู้ทำหรือนำเข้าจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานเฉพาะในกรณีที่จะใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ของตนเท่านั้น

การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นก่อให้เกิดประโยชน์หลายประการ ทั้งประโยชน์ด้านสังคมและเศรษฐกิจ กล่าวคือ การกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นการกำหนดมาตรฐานให้ผู้ประกอบการต้องปฏิบัติตามทั้งด้านคุณภาพและด้านความปลอดภัย ทำให้ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ และมีความปลอดภัยตามเกณฑ์มาตรฐาน จึงเป็นการคุ้มครองสิทธิของผู้บริโภคอันเป็นประโยชน์ทางด้านสังคม ทางด้านผู้ประกอบการนั้น เมื่อผู้ประกอบการต้องทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามมาตรฐานก็จะช่วยให้สะดวก และประหยัดต้นทุน เนื่องจากมาตรฐานผลิตภัณฑ์เป็นการช่วย “ลดแบบ ลดขนาด” ทำให้การผลิตสินค้าเกิดความรวดเร็วและประหยัด นอกจากนี้ยังช่วยลดความเสี่ยงที่อาจเกิดความเสียหายจากสินค้าที่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภคได้

ในเวทีการค้าโลกที่ประเทศต่างๆ ได้มีการทำความตกลงร่วมกันเพื่อให้ความร่วมมือเรื่องการค้าระหว่างประเทศกันมากขึ้น บทบาทเรื่องมาตรฐานของสินค้ายิ่งทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการซื้อขายสินค้านี้ระหว่างประเทศนั้น สินค้าที่แต่ละประเทศผลิตได้ ก็เป็นไปตามมาตรฐานที่แตกต่างกันไป ก่อให้เกิดความยากลำบากแก่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ส่งออกเป็นอย่างมาก ดังนั้น ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) จึงได้มีการลงนามร่วมกันในความตกลงเรื่องอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade Agreement (TBT)) เพื่อให้กฎเกณฑ์ มาตรฐาน การทดสอบและรับรองของแต่ละประเทศเป็นไปในทิศทางเดียวกันและไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้า ด้วยเหตุนี้เองประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกของ

องค์การการค้าโลกจึงต้องใช้มาตรฐานสากล หรือดำเนินการปรับมาตรฐานในประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การผลิตสินค้ามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เป็นการลดต้นทุนการดำเนินการ (Transaction costs) และอำนวยความสะดวก อันเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้อย่างดี

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกจึงมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการด้านมาตรฐานให้เป็นไปตามนโยบายขององค์การการค้าโลก โดยต้องดำเนินการด้านมาตรฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณากฎหมายเรื่องมาตรฐานของประเทศไทย ทั้งในส่วนของบทกฎหมายที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 แล้ว พบว่าบทบัญญัติดังกล่าว ตลอดจนวิธีในทางปฏิบัติของประเทศไทยทั้งในเรื่องการกำหนดมาตรฐาน การออกใบอนุญาต ตลอดจนการตรวจสอบรับรอง ยังไม่เป็นไปตามแนวทางสากล ส่งผลให้เกิดผลเสียหลายประการทั้งในประเทศและต่างประเทศ

ปัญหาประการแรกที่พบคือเรื่องการกำหนดมาตรฐาน พบว่าในกระบวนการพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยยังเป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากขั้นตอนในการออกมาตรฐานจะต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน ทำให้การออกและพัฒนามาตรฐานในแต่ละฉบับเป็นไปอย่างล่าช้าขาดประสิทธิภาพ ส่งผลให้ไม่สามารถออกมาตรฐานได้สอดคล้องและทันกับความต้องการของตลาด ยกตัวอย่างเช่น มาตรฐานเหล็ก ซึ่งผู้ประกอบการอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทย ได้ทำการเรียกร้องให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบการออกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเร่งออกมาตรฐานเพื่อป้องกันการนำเข้าเหล็กด้อยมาตรฐานจากประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งมีการนำเข้ามาเป็นจำนวนมากส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยและอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศเป็นอย่างมาก อย่างไรก็ตาม จากการเรียกร้องเมื่อเดือนกันยายน 2557 จนถึงปัจจุบันนี้ ยังไม่มีมาตรฐานผลิตภัณฑ์เหล็กที่ได้รับการแก้ไขอย่างเหมาะสม อันเป็นการสะท้อนถึงความล่าช้าของกระบวนการในการออกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทย ซึ่งแตกต่างจากในต่างประเทศที่หน่วยงานด้านการมาตรฐานในระดับประเทศจะทำการรับรองระบบงานให้หน่วยงานเอกชนเพื่อทำหน้าที่ในการพัฒนามาตรฐานสินค้าในสาขาที่เชี่ยวชาญ โดยจะมีการรับรองระบบงานให้หน่วยงานภาคเอกชนหลายหน่วยงาน ทำให้กระบวนการออกมาตรฐานเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

การที่กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้าของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า นอกจากจะส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการเนื่องจากไม่ทันต่อความต้องการของผู้ประกอบการแล้วนั้น ยังส่งผลเสียอีกประการ กล่าวคือ ทำให้จำนวนมาตรฐานของประเทศไทยมีจำนวนน้อย โดยในปัจจุบันนี้มีมาตรฐานบังคับที่จะต้องปฏิบัติตามจำนวน 107 รายการ และมาตรฐานทั่วไปประมาณ 3,000

รายการ ส่งผลให้ยังมีสินค้าอีกจำนวนมากที่ไม่มีมาตรฐานกำหนดไว้ ทำให้ผู้ประกอบการขาดแนวปฏิบัติในการผลิตสินค้า ซึ่งการที่ขาดแคลนมาตรฐานนั้นส่งผลเสียต่อการค้าทั้งภายในและการค้าระหว่างประเทศทั้งในส่วนของการนำเข้าและการส่งออกสินค้า กล่าวคือ การที่ไม่มีมาตรฐานกำหนดเอาไว้แล้ว ผู้ประกอบการจะไม่มีแนวทางในการยึดถือปฏิบัติในการผลิตสินค้า ส่งผลให้สินค้าไม่เป็นไปตามแนวมาตรฐานสากล กระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้บริโภคในต่างประเทศ ทำให้เกิดอุปสรรคในการส่งออกสินค้า นอกจากนี้ การที่ไม่มีมาตรฐานสินค้าสำหรับสินค้าประเภทใดกำหนดไว้ ก็อาจทำให้สินค้าด้อยคุณภาพจากต่างประเทศไหลเข้ามาในประเทศไทยได้โดยง่าย ตัวอย่างเช่นการที่มีเหล็กเส้นด้อยคุณภาพจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาในประเทศไทยเป็นจำนวนมากตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

ปัญหาประการต่อมาเรื่องการออกใบอนุญาตในการทำหรือนำเข้าสินค้าที่มีมาตรฐานบังคับหรือกรณีการออกใบอนุญาตในการทำหรือนำเข้าสินค้าที่มีมาตรฐานทั่วไปที่ผู้ประกอบการประสงค์จะใช้เครื่องหมายมาตรฐานก็เป็นไปอย่างล่าช้า เนื่องจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นมีเจ้าหน้าที่เพียงประมาณ 400 คน ซึ่งต้องดำเนินการเกี่ยวกับการมาตรฐานทั้งหมด ตั้งแต่ขั้นตอนการออกมาตรฐาน การตรวจสอบสินค้า การตรวจสอบรับรองโรงงาน การออกใบรับรอง การตรวจสอบติดตามผล การดำเนินการกับผู้ที่กระทำผิดกฎหมาย ฯลฯ ส่งผลให้การดำเนินการในแต่ละขั้นตอนเป็นไปอย่างล่าช้า เป็นอุปสรรคต่อผู้ประกอบการ โดยในปี 2551 ได้มีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งกำหนดให้เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมายมีอำนาจอนุญาตให้ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง ดำเนินการตรวจสอบและรับรองผลิตภัณฑ์ กระบวนการ ระบบการบริการจัดการ ฯลฯ แทนรัฐ โดยให้สามารถนำผลการตรวจสอบรับรองดังกล่าวมาใช้เพื่อขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ได้ ซึ่งการใช้ระบบการตรวจสอบรับรองโดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมนั้น นอกจากจะช่วยลดระยะเวลาในการออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามที่กล่าวไปแล้ว การใช้ระบบการตรวจสอบรับรองยังเป็นประโยชน์ต่อการค้าระหว่างประเทศด้วย กล่าวคือ หากประเทศไทยมีการทำความตกลงยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangements: MRAs) กับประเทศใด ให้มีการรับผลการตรวจสอบรับรองของหน่วยตรวจสอบรับรองซึ่งได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองให้เป็นผู้ตรวจสอบรับรองจากองค์กรรับรองระดับชาติแล้ว จะสามารถนำผลการตรวจสอบรับรองดังกล่าวไปใช้กับประเทศที่ทำความตกลง MRAs ร่วมกันได้เลยโดยไม่ต้องทำการตรวจสอบใหม่ ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็วในการออกใบอนุญาตหรือใบรับรองผลิตภัณฑ์ ลดความซ้ำซ้อน อีกทั้งยังเป็นการประหยัดเวลาและค่าใช้จ่ายให้กับผู้ประกอบการที่จะนำเข้าหรือส่งออกผลิตภัณฑ์อีกด้วย โดยในปัจจุบันนี้ ประเทศไทยได้ทำความตกลง MRAs กับประเทศต่างๆในกลุ่มอาเซียน เพื่อให้การค้าขายระหว่างอาเซียนเป็นไปโดยราบรื่น

อย่างไรก็ดี แม้ระบบการตรวจสอบรับรองจะเป็นประโยชน์มาก แต่ในทางปฏิบัติก็ยังพบว่าผู้ผลิตหรือนำเข้าสินค้ายังไม่ใช้บริการจากผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองเนื่องจากการตรวจสอบ

รับรองโดยเอกชนนั้นมีค่าใช้จ่ายสูง ทำให้ผู้ผลิตหรือนำเข้าสินค้ายังคงใช้บริการจากทางภาครัฐเช่นเดิมนอกจากนี้ ผู้ประกอบการในประเทศไทยก็ยังไม่เห็นความสำคัญของการได้รับการตรวจสอบรับรองมากนัก โดยผู้ประกอบการที่ใช้บริการการตรวจสอบรับรองนั้น จะเป็นผู้ประกอบการสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานบังคับเท่านั้น ผู้ประกอบการสินค้าทั่วไปมักไม่ค่อยใช้บริการเนื่องจากมองว่าเป็นการเปลืองต้นทุนขององค์กร

ในขณะที่ต่างประเทศตัวอย่างเช่น ประเทศแคนาดานั้น มีระบบการออกมาตรฐานและการตรวจสอบรับรองที่เน้นให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยรัฐทำหน้าที่เป็นผู้คุมกฎระเบียบ ทำให้การตรวจสอบรับรองตลอดจนการออกมาตรฐานของประเทศแคนาดา เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีระบบระเบียบ ส่งผลดีในเรื่องการคุ้มครองผู้บริโภค การช่วยให้ผู้ประกอบการประหยัดต้นทุน และเกิดความคล่องตัว อีกทั้งยังเป็นการจัดปัญหาทางเทคนิคในเรื่องการนำเข้าและส่งออกให้น้อยลงด้วย ประเทศในเอเชียอย่างประเทศจีน ก็หันมาใส่ใจในการพัฒนาระบบมาตรฐานทั้งเรื่องการออกมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรอง ทำให้สินค้าประเทศจีนเริ่มได้รับความเชื่อถือมากขึ้น เป็นการส่งเสริมการส่งออกสินค้าได้เป็นอย่างดี ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์ซึ่งเป็นประเทศหนึ่งในกลุ่มอาเซียน ก็มีระบบมาตรฐานสินค้าที่มีคุณภาพ ทั้งในเรื่องการออกมาตรฐาน การตรวจสอบรับรอง ตลอดจนการควบคุมสินค้าให้มีความปลอดภัยเป็นไปตามมาตรฐานเช่นกัน หากประเทศไทยไม่พัฒนาระบบการมาตรฐานของเราให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลแล้ว ย่อมเป็นการยากที่สินค้าไทยจะได้รับความเชื่อถือ และอาจส่งผลกระทบต่อในวงกว้างในเรื่องการค้าระหว่างประเทศได้

ในวิทยานิพนธ์เล่มนี้ จึงศึกษาปัญหาในระบบมาตรฐานของประเทศไทยที่มีผลกระทบต่อ การควบคุมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เช่น เรื่องการออกมาตรฐาน เรื่องการออกใบอนุญาต องค์กรที่ควบคุมดูแลมาตรฐาน โดยจะศึกษากฎหมายของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ เพื่อศึกษากฎหมาย วิธีปฏิบัติ ตลอดจนการจัดรูปแบบองค์กรของประเทศที่มีระบบมาตรฐานที่ดี และเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาระบบการมาตรฐานของประเทศไทยให้เป็นไปตามแนวทางมาตรฐานสากลต่อไป

1.2 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.2.1 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์หลักการของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

1.2.2 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เรื่องการออกและพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ในประเทศไทย

1.2.3 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงการตรวจสอบรับรองระบบงาน (Accreditation) ในประเทศไทย

1.2.4 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์เรื่องการออกและพัฒนามาตรฐานในต่างประเทศ

1.2.5 เพื่อศึกษาและวิเคราะห์ถึงการตรวจสอบรับรองระบบงานในต่างประเทศ

1.2.6 เพื่อศึกษาหาแนวทางในการปรับปรุงการออกและพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์และการตรวจสอบรับรองของประเทศไทยให้เป็นที่ไปตามมาตรฐานสากล

1.3 ขอบเขตของการวิจัย

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษาค้นคว้าถึงกฎหมายในเรื่องมาตรฐานผลิตภัณฑ์คือ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ในประเด็นที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยเฉพาะเรื่องการออกและพัฒนามาตรฐาน การออกใบอนุญาต และการตรวจสอบรับรอง โดยจะศึกษาปัญหาที่เกิดขึ้นในระบบกฎหมายของประเทศไทย และศึกษากฎหมายเรื่องมาตรฐานของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ในส่วนที่เกี่ยวกับการออกและพัฒนามาตรฐาน การออกใบอนุญาต และการตรวจสอบรับรอง เพื่อหาทางปรับปรุงกฎหมาย ระเบียบปฏิบัติ ตลอดจนองค์การที่ทำหน้าที่ควบคุมในเรื่องการมาตรฐานของประเทศไทย ให้เป็นที่ไปโดยมีประสิทธิภาพมากขึ้น

1.4 สมมติฐานของการวิจัย

การควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยซึ่งควบคุมโดยรัฐยังไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ หากประเทศไทยสามารถเปลี่ยนผ่านไปสู่ระบบที่รัฐทำหน้าที่ในการกำกับดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วม จะทำให้รัฐสามารถกำกับดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้นและคุ้มครองความปลอดภัยของประชาชนได้ทั่วถึงมากขึ้น

1.5 วิธีการดำเนินการวิจัย

ใช้การวิจัยแบบเอกสาร โดยการค้นคว้าและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ บทบัญญัติของกฎหมาย หลักการและเหตุผลในการบัญญัติกฎหมาย หนังสือ บทความ วารสาร วิทยานิพนธ์ สารนิพนธ์ รายงานการวิจัย รายงานการสัมมนา รายงานการประชุม เอกสารเผยแพร่ และข้อมูลจากเครือข่ายอินเทอร์เน็ตในเรื่องที่เกี่ยวกับการมาตรฐาน ในส่วนของการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 และกฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการ

มาตรฐาน โดยจะศึกษาถึงหลักการของกฎหมาย และปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อวิเคราะห์หาวิธีในการพัฒนา และปรับปรุงกฎหมายให้มีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1.6.1 ได้ทราบและเข้าใจหลักการของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

1.6.2 ได้ทราบถึงกระบวนการการออกและพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ในประเทศไทย

1.6.3 ได้ทราบและเข้าใจถึงการตรวจสอบรับรองระบบงาน (Accreditation) ในประเทศไทย

1.6.4 ได้ทราบและเข้าใจเรื่องการออกและพัฒนามาตรฐานในต่างประเทศ

1.6.5 ได้ทราบและเข้าใจถึงการตรวจสอบรับรองระบบงานในต่างประเทศ

1.6.6 ได้แนวทางในการปรับปรุงการออกและพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ และการตรวจสอบรับรองของประเทศไทยให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล

บทที่ 2

กฎหมายควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทย

กฎหมายที่ควบคุมเรื่องมาตรฐานสินค้าเป็นเรื่องที่มีความสำคัญทั้งในระดับประเทศ และในเวทีการค้าระหว่างประเทศ กล่าวคือ กฎหมายที่ควบคุมเรื่องมาตรฐานสินค้านั้น เป็นเครื่องมือประการสำคัญของรัฐที่ใช้ในการควบคุมมาตรฐานของสินค้าเพื่อให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในสินค้า และเป็นเสมือนหลักประกันสิทธิของผู้บริโภคที่จะได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพ มีความปลอดภัย ตามเกณฑ์ที่เหมาะสม อีกทั้งยังเป็นการช่วยให้ผู้ประกอบการประหยัดต้นทุนในการผลิตสินค้าได้เป็นอย่างดี เนื่องจากมาตรฐานสินค้านั้นอาจมีการกำหนดรูปแบบที่เหมาะสมในการผลิตเอาไว้ อันเป็นการ “ลดแบบ ลดขนาด” ทำให้ผู้ประกอบการสามารถประหยัดต้นทุนในการทำวิจัยและพัฒนาสินค้า (Research and Development) ของตนได้

นอกจากนี้ การกำหนดมาตรฐานสินค้า ยังเป็นประโยชน์ในเวทีการค้าโลก เนื่องจากในปัจจุบันได้มีการตกลงเรื่องความร่วมมือระหว่างประเทศที่จะทำให้สินค้าเป็นไปตามมาตรฐานสากล หากประเทศใดผลิตสินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานสากลแล้ว ย่อมทำให้ประเทศต่างๆ ขาดความเชื่อถือในสินค้าที่ผลิตขึ้นส่งผลกระทบต่อ การส่งออกสินค้าเป็นอย่างมาก นอกจากนี้ หากประเทศใดไม่กำหนดมาตรฐานสินค้าชนิดใดไว้ ก็อาจทำให้สินค้าชนิดเดียวกันซึ่งด้อยคุณภาพ จากประเทศอื่นเข้ามาในประเทศได้โดยง่าย อันเป็นผลเสียต่อผู้ผลิตสินค้าในประเทศ ตลอดจนเป็นผลเสียต่อผู้บริโภคที่ต้องรับความเสี่ยงในการบริโภคสินค้าที่ด้อยคุณภาพหรืออาจเป็นอันตรายได้ นอกจากนี้ ในแง่ของการส่งออกสินค้า หากไม่ได้มีการกำหนดมาตรฐานสินค้าเอาไว้ ผู้ประกอบการ อาจผลิตสินค้าตามแบบของตนซึ่งอาจไม่ได้รับการยอมรับในประเทศผู้นำเข้า ทำให้เป็นอุปสรรคต่อการส่งออกสินค้าได้

กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐานจึงเป็นเรื่องที่มีความสำคัญมาก นอกจากจะช่วยคุ้มครองผู้บริโภคให้ได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพและมาตรฐานแล้ว ยังช่วยส่งเสริมให้ผู้ประกอบการธุรกิจสามารถประหยัดต้นทุนในการทำธุรกิจลง ช่วยส่งเสริมการส่งออกสินค้าให้ไม่ถูกกีดกันด้านมาตรฐาน จากต่างประเทศ นอกจากนี้ ยังเป็นปราการด่านสำคัญที่จะช่วยป้องกันไม่ให้สินค้าที่ไม่มีคุณภาพ และไม่เป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาในประเทศได้อีกด้วย

2.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทย

ประเทศไทยมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมและกำกับดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอยู่ 2 ฉบับ ได้แก่ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

โดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น ได้บัญญัติขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดมาตรฐานความปลอดภัยของสินค้า เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม และเป็นการคุ้มครองให้ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าที่มีความปลอดภัย ตามที่ปรากฏในหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติ ดังมีเนื้อความต่อไปนี้

“เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ เนื่องจากประเทศไทยกำลังเร่งรัดพัฒนากิจการอุตสาหกรรม มีผลิตภัณฑ์หลายชนิดที่ผลิตขึ้นได้ภายในประเทศ แต่ยังมีได้มีการกำหนดมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นที่แน่นอนและเหมาะสม ทำให้มีการแข่งขันกันลดราคาโดยทำคุณภาพให้ต่ำลง เป็นเหตุให้ประชาชนขาดความนิยมเชื่อถือ นอกจากนี้ยังเกิดอันตรายแก่ประชาชน และ ก่อให้เกิดความไม่มั่นคงในการประกอบกิจการอุตสาหกรรม ซึ่งเป็นผลเสียหายแก่เศรษฐกิจของประเทศ จึงเป็นการสมควรตรากฎหมายฉบับนี้ กำหนดมาตรฐานเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม เพื่อความปลอดภัย หรือเพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจจะเกิดแก่ประชาชนหรือแก่กิจการอุตสาหกรรมหรือเศรษฐกิจของประเทศ”

เมื่อพิจารณาจากหมายเหตุท้ายพระราชบัญญัติแล้ว จึงอาจกล่าวได้ว่า พระราชบัญญัตินี้มีความมุ่งหมายเพื่อใช้กับสินค้าโดยทั่วไปที่เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ไม่ได้มุ่งหมายไว้ใช้กับสินค้าประเภทใดประเภทหนึ่งโดยเฉพาะ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้จะควบคุมเรื่องการออกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การออกใบอนุญาตสำหรับการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การตรวจสอบการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การกำหนดหน้าที่ให้ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องปฏิบัติตาม ตลอดจนบทบัญญัติที่กำหนดโทษกรณีผู้ทำหรือนำเข้าฝ่าฝืนหน้าที่ตามกฎหมาย โดยการออกมาตรฐาน การตรวจสอบ การออกใบอนุญาต ฯลฯ ตามที่กล่าวมา จะอยู่ภายใต้การควบคุมของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัตินี้ ด้วยภาระหน้าที่ที่มากมายของสมอ. ในขณะที่มีจำนวนเจ้าหน้าที่ค่อนข้างจำกัด และลักษณะของเนื้องาน ที่สมอ. รับผิดชอบนั้นเป็นงานในระดับปฏิบัติการต้องดำเนินการต่างๆเอง ทำให้งานด้านการมาตรฐานของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า แตกต่างจากองค์กรมาตรฐานในต่างประเทศที่ส่งเสริมให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานมาตรฐาน ในขณะที่องค์กรมาตรฐานในระดับประเทศจะทำหน้าที่เพียงกำกับดูแลการปฏิบัติงานของภาคเอกชนเท่านั้น ซึ่งทำให้งานด้านมาตรฐานในต่างประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

นอกจากพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 แล้ว ในปี พ.ศ.2551 ได้มีการตราพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 โดยในพระราชบัญญัติฉบับนี้จะกำหนดให้มีคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติขึ้น เพื่อกำหนดนโยบายด้านการมาตรฐานให้เป็นไปตามแนวทางสากล ตลอดจนบัญญัติให้เอกชนสามารถขอใบอนุญาตเป็นผู้ตรวจสอบรับรองเพื่อดำเนินการตรวจสอบรับรองในเรื่องต่างๆที่เกี่ยวกับการมาตรฐาน กล่าวคือ ตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์ ระบบการดำเนินการต่างๆ เป็นต้น ซึ่งการอนุญาตให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบรับรองนี้ จะช่วยให้การตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างรวดเร็ว ส่งผลให้กระบวนการการออกใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 มีความรวดเร็วมากขึ้น เป็นการส่งเสริมเศรษฐกิจ และลดภาระงานของภาครัฐให้น้อยลง และทำให้เป็นที่ยอมรับของสากลมากขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากภาพรวมด้านการมาตรฐานของประเทศไทยในปัจจุบันนี้ แม้จะมีพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 แต่ผู้ประกอบการโดยมากยังคงใช้บริการการตรวจสอบรับรองโดยเสมออยู่ ทำให้โดยภาพรวมแล้ว ระบบการมาตรฐานของประเทศไทยยังคงเป็นระบบการควบคุมโดยรัฐมากกว่าระบบการกำกับดูแลที่มุ่งให้เอกชนมีส่วนร่วม ซึ่งแตกต่างจากแนวทางด้านมาตรฐานของสากล ส่งผลให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานของประเทศไทยในแต่ละเรื่องเป็นไปอย่างล่าช้า อาจส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขันในเวทีการค้าระหว่างประเทศ

2.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทย

หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของประเทศไทย ปรากฏตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ดังนี้

2.2.1 ความหมายของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในมาตรา 3 ของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้ให้ความหมายของคำว่า “มาตรฐาน” เอาไว้ดังนี้

“มาตรฐาน” หมายความว่า ข้อกำหนดรายการอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างเกี่ยวกับ

(1) จำพวก แบบ รูปร่าง มิติ การทำ เครื่องประกอบ คุณภาพ ชั้น ส่วนประกอบ ความสามารถ ความทนทาน และความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(2) วิธีทำ วิธีออกแบบ วิธีเขียนรูป วิธีใช้ วัตถุที่จะนำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และความปลอดภัยอันเกี่ยวกับการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(3) จำพวก แบบ รูปร่าง มิติของหีบห่อหรือสิ่งบรรจุชนิดอื่น รวมตลอดถึงการหีบห่อหรือสิ่งบรรจุชนิดอื่น วิธีการบรรจุ หุ้มห่อหรือผูกมัด และวัตถุที่ใช้ในการนั้นด้วย

(4) วิธีทดลอง วิธีวิเคราะห์ วิธีเปรียบเทียบ วิธีตรวจ วิธีทดสอบ และวิธีซึ่ง ดวง วัด อันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(5) คำเฉพาะ คำย่อ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย สีเลขหมาย และหน่วยที่ใช้ในทางวิชาการอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

(6) ข้อกำหนดรายการอย่างอื่นอันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่รัฐมนตรีประกาศหรือตามพระราชกฤษฎีกา

เมื่อพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 3 แล้ว จะพบว่า คำว่า “มาตรฐาน” นั้น มีความหมายที่กว้าง โดยกำหนดถึงแบบ คุณภาพ ความปลอดภัย วิธีการทำ รูปร่าง วัสดุที่ใช้ สัญลักษณ์ เครื่องหมาย เป็นต้น ซึ่งจะครอบคลุมถึงเรื่องต่างๆที่เกี่ยวข้องกับผลิตภัณฑ์ ดังนั้น มาตรฐานของผลิตภัณฑ์แต่ละประเภทจึงแตกต่างกันไปตามผลิตภัณฑ์นั้น

2.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ป็นพระราชบัญญัติที่มีวัตถุประสงค์ในการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยทั่วไปให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนดไว้ อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติฉบับนี้ไม่ได้ใช้บังคับกับสินค้าทุกๆประเภทที่จำหน่ายในท้องตลาด การจะพิจารณาว่าพระราชบัญญัติฉบับนี้จะใช้บังคับกับสินค้าประเภทใดบ้างจะต้องพิจารณาขอบเขตการบังคับใช้จากบทบัญญัติของพระราชบัญญัติ

ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้ว คำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” นั้น มาตรา 3 ไม่ได้บัญญัติให้ความหมายเอาไว้ จึงอาจทำให้เกิดประเด็นที่จะต้องพิจารณาว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้จะมีผลบังคับต่อผลิตภัณฑ์ชนิดใด หรือประเภทใดบ้าง ดังนั้น จึงต้องพิจารณาความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์” และ “อุตสาหกรรม” ดังนี้

คำว่า “ผลิตภัณฑ์” นั้น ไม่ได้มีการบัญญัติความหมายเอาไว้ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 แต่หากพิจารณาตามพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 แล้ว คำว่า “ผลิตภัณฑ์” หมายความว่า สิ่งที่ทำขึ้น¹ ในส่วนของคำว่า “อุตสาหกรรม” ก็ไม่ได้มีการบัญญัติความหมายเอาไว้เช่นกัน อย่างไรก็ตาม ในพจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ได้ให้ความหมายของคำว่า “อุตสาหกรรม” ว่าหมายถึง กิจกรรมที่ใช้ทุนและแรงงานเพื่อ

¹ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 [ออนไลน์], 25 กุมภาพันธ์ 2558. แหล่งที่มา <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-26-search.asp>

ผลิตสิ่งของหรือจัดให้มีบริการ เช่น อุตสาหกรรมสิ่งทอ อุตสาหกรรมท่องเที่ยว² ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” หมายถึง สิ่งที่เกิดขึ้นโดยผ่านกระบวนการทางอุตสาหกรรม

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานต้องขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานจากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก่อน จึงจะสามารถทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ ในขณะที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีเพียงประกาศกำหนดมาตรฐานผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตเฉพาะกรณีที่ประสงค์จะใช้เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประกอบการที่ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั่วไป ที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กล่าวมาสองประเภทดังกล่าว จะไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้เลย ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในเรื่องการขออนุญาตแล้ว อาจพอสรุปได้ว่า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น จะมีอยู่อย่างจำกัดเพียงเฉพาะผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเท่านั้น ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์อีกเป็นจำนวนมากที่ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้

อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 16 มาตรา 20 และมาตรา 21 ของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้บัญญัติเรื่องการขออนุญาตทำและนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเอาไว้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ

- 1) การขออนุญาตทำ (มาตรา 20) หรือนำเข้า (มาตรา 21) ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน
- 2) การขออนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน ในกรณีการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานแล้ว (มาตรา 16)

แม้จะไม่ได้มีการบัญญัติขอบเขตของการบังคับใช้พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ไว้โดยตรง แต่หากพิจารณาจากบทบัญญัติที่เกี่ยวข้องในส่วนของ การขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมข้างต้นแล้ว จะพบว่าผู้ที่มีหน้าที่ต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ คือผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน และผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานที่ต้องการแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเท่านั้น หากเป็นกรณีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่

² สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 [ออนไลน์], 25 กุมภาพันธ์ 2558. แหล่งที่มา <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp>

มีประกาศกำหนดมาตรฐานแต่ผู้ประกอบการไม่ต้องการที่จะใช้เครื่องหมายมาตรฐาน หรือเป็นกรณีผลิตภัณฑ์อื่นๆที่ไม่มีการกำหนดมาตรฐานเอาไว้ จะไม่ตกอยู่ภายใต้ขอบเขตการควบคุมของพระราชบัญญัติฉบับนี้

2.2.3 ประเภทของมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 แล้ว จะพบว่าประเทศไทยมีการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็น 2 ระดับ กล่าวคือ

1) ผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือที่เรียกว่า “มาตรฐานบังคับ” ซึ่งบังคับให้ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมประเภทนี้ต้องขอใบอนุญาตจากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก่อนเท่านั้น หากไม่ดำเนินการขออนุญาตตามที่กฎหมายกำหนดจะมีโทษตามกฎหมาย และ

2) ผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน หรือที่เรียกว่า “มาตรฐานทั่วไป” ซึ่งบังคับเฉพาะผู้ทำผลิตภัณฑ์ที่ประสงค์จะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานเท่านั้น ที่จะต้องขอใบอนุญาตและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนด หากผู้ประกอบการรายใดไม่ประสงค์จะใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ของตนแล้ว ก็ไม่จำเป็นต้องขออนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ประกอบการสามารถทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นได้เลย

โดยเครื่องหมายมาตรฐานทั้งสองประเภทมีลักษณะ ดังนี้

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

เครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป

ในเรื่องมาตรฐานมีประเด็นที่น่าพิจารณาว่า ในปัจจุบันนี้ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทย ที่เป็นมาตรฐานบังคับนั้น จะมีประมาณ 107 มาตรฐาน³ ซึ่งส่วนมากจะเป็นผลิตภัณฑ์ประเภทที่อาจเป็นอันตรายต่อผู้บริโภค จึงจำเป็นต้องกำหนดเป็นมาตรฐานบังคับ เพื่อบังคับให้ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นๆ ต้องปฏิบัติตาม ตัวอย่างผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานบังคับกำหนดเอาไว้ เช่น ผลิตภัณฑ์เหล็กที่ใช้ในการก่อสร้าง เต้าไมโครเวฟ เตารีด หม้อหุงข้าว เป็นต้น ในขณะที่ผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานทั่วไปกำหนดเอาไว้ นั้น จะมีประมาณ 3,000 รายการ เช่น ถ่านไฟฉาย

³ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน [ออนไลน์], 2 พฤษภาคม 2559. แหล่งที่มา http://app.tisi.go.th/standard/comp_tha.html

กระเบื้องดินเผาปูพื้น ยาสีฟัน ไม้ขีดไฟ เป็นต้น โดยผู้ประกอบการของประเทศไทยนั้นยังไม่ตระหนักถึงความสำคัญของมาตรฐานผลิตภัณฑ์ ดังนั้น ในทางปฏิบัติ ผู้ประกอบจำนวนมากเลือกปฏิบัติตามมาตรฐานเฉพาะที่เป็นมาตรฐานบังคับเท่านั้น มีผู้ประกอบการที่ปฏิบัติตามมาตรฐานทั่วไปจำนวนน้อย เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติตามมาตรฐาน และเห็นว่าเป็นการเพิ่มต้นทุนในการดำเนินการให้สูงขึ้น

2.2.4 บทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น แม้จะไม่ได้กำหนดขอบเขตของสินค้าที่ใช้บังคับไว้โดยเฉพาะ แต่หากพิจารณาจากบทบัญญัติเรื่องการขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้วจะพบว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับได้กับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานเท่านั้น

ในส่วนของบทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์นั้น ยังไม่มีความชัดเจน โดยจะมีการกำหนดเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์เอาไว้ในมาตรฐานบังคับบางมาตรฐานเท่านั้น เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องซักผ้าใช้ในที่อยู่อาศัย มอก. 1462-2548 ที่มีกำหนดเรื่องลักษณะทั่วไป คุณลักษณะด้านความปลอดภัย คุณลักษณะด้านสมรรถนะ เป็นต้น หรือกรณีของมาตรฐานบังคับ บางรายการที่กำหนดเฉพาะด้านความปลอดภัยอย่างเดียว เช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับการดูแลผิวหรือผมเฉพาะด้านความปลอดภัย มอก. 1985-2549 ในขณะที่มาตรฐานบังคับบางรายการอาจไม่ได้มีข้อกำหนดด้านความปลอดภัยอยู่เลย ตัวอย่างเช่น มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเครื่องปรับอากาศสำหรับห้อง : ประสิทธิภาพพลังงาน มอก. 2134-2553 เป็นต้น ดังนั้น จึงยังมีผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอีกจำนวนมากที่ยังไม่มีข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยกำหนดเอาไว้

2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.3.1 หน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 มีดังนี้

2.3.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดหน้าที่ในการควบคุมดูแลการปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ให้แก่บุคคลและหน่วยงาน โดยแบ่งอำนาจหน้าที่ให้แก่บุคคล 4 กลุ่ม คือ รัฐมนตรีกระทรวงอุตสาหกรรม คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยกำหนดหน้าที่ไว้แตกต่างกัน ดังนี้

(1) รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม

ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมมีอำนาจหน้าที่หลายประการ ดังนี้

1) รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดให้ส่วนราชการ องค์การของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หน่วยงานของรัฐหรือหน่วยงานอื่น ทั้งในและต่างประเทศ เป็นผู้ตรวจสอบการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มาตรา 5)

2) รัฐมนตรีมีอำนาจแต่งตั้งบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเป็นคณะกรรมการวิชาการ เพื่อจัดทำร่างมาตรฐานและปฏิบัติงานทางวิชาการอื่นๆ (มาตรา 13)

3) รัฐมนตรีมีอำนาจกำหนด แก้วไข ยกเลิกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดๆ โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ และในกรณีที่จำเป็นอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานเป็นภาษาต่างประเทศ ตามข้อเสนอคณะกรรมการ โดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา (มาตรา 15)

(2) คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดให้มีคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ประกอบด้วยบุคคลตามมาตรา 7 กล่าวคือ ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นประธานกรรมการ อธิบดีกรมโรงงานอุตสาหกรรม อธิบดีกรมส่งเสริมอุตสาหกรรม ผู้แทนกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงพาณิชย์ ผู้แทนกระทรวงวิทยาศาสตร์เทคโนโลยีและการพลังงาน ผู้แทนกระทรวงสาธารณสุข ผู้แทนกรมศุลกากร ผู้แทนสถาบันวิจัยวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งประเทศไทย ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน ผู้แทนสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติกับผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งคณะรัฐมนตรีแต่งตั้งอีกไม่เกินหกคนเป็นกรรมการ โดยให้เลขาธิการเป็นกรรมการและเลขานุการ

โดยคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม จะมีอำนาจและหน้าที่หลายประการตามที่บัญญัติในมาตรา 8⁴ ดังนี้

(1) พิจารณากำหนด แก๊ซ และยกเลิกมาตรฐานเพื่อเสนอรัฐมนตรี โดยอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ทั้งนี้ ในกรณีที่มีความจำเป็นอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานดังกล่าวที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้

(2) พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ทำหรือนำเข้ามาในราชอาณาจักรซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศตามมาตรา 20 ทวิ และมาตรา 21 ทวิ

(3) คัดเลือกบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเสนอรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการวิชาการ

(4) ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้

เมื่อพิจารณาจากมาตรา 8 จะพบว่าคณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่หลายประการ กล่าวคือ อำนาจในการพิจารณา กำหนด แก๊ซ และยกเลิกมาตรฐานเพื่อเสนอรัฐมนตรี พิจารณากำหนดหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนด ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่เป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ อำนาจในการคัดเลือกบุคคลผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อเสนอรัฐมนตรีพิจารณาแต่งตั้งเป็นกรรมการวิชาการ

นอกจากนี้ ในมาตรา 8 (4) ยังกำหนดให้คณะกรรมการมีอำนาจปฏิบัติการอื่น ๆ ตามพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งจากการพิจารณาพระราชบัญญัตินี้ จะพบว่าอำนาจหน้าที่อื่นๆ มีหลายประการ ดังนี้

1) อำนาจในการแต่งตั้งอนุกรรมการเพื่อช่วยเหลือทำกิจการหรือพิจารณาเรื่องต่างๆ (มาตรา 12)

2) อำนาจในการประกาศยอมรับมาตรฐานหรือการตรวจสอบหรือรับรองที่กำหนดขึ้น หรือดำเนินการโดยหน่วยงานอื่น หรือมอบหมายให้หน่วยงานอื่นตรวจสอบรับรอง หรือดำเนินการอื่นใดที่เกี่ยวข้อง (มาตรา 20 เบญจ)

3) อำนาจในการสั่งให้ผู้รับใบอนุญาตแก๊ซ หรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์ที่พนักงานเจ้าหน้าที่ได้ยึดหรืออายัดไว้ หรือสั่งให้ทำลายเครื่องหมายมาตรฐาน หรือสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพแล้วแต่กรณี (มาตรา 46)

⁴ มาตรา 8 แห่งพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

จากที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นว่า คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจในการดำเนินการหลายประการอันเป็นการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานที่กฎหมายกำหนด

(3) เลขานุการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (ฉบับที่ 7) พ.ศ. 2558 ได้กำหนดให้ เลขานุการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินการด้านมาตรฐานในส่วนที่สำคัญหลายประการ ดังนี้

- 1) อนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานแล้ว (มาตรา 16)
- 2) อนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน (มาตรา 20 และ มาตรา 21)
- 3) อนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามแล้ว แต่มีความจำเป็นต้องทำตามมาตรฐานของต่างประเทศ หรือมาตรฐานระหว่างประเทศ (มาตรา 20 ทวิ และ มาตรา 21 ทวิ)
- 4) อำนาจในการอนุญาตให้มีการโอนใบอนุญาต (มาตรา 25)
- 5) อำนาจในการกำหนดเงื่อนไขในการออกใบอนุญาตให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติในเรื่องต่างๆ เช่น วิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เป็นต้น (มาตรา 25 ทวิ)
- 6) อำนาจในการสั่งพักใช้ใบอนุญาตไม่เกินครั้งละ 3 เดือน (มาตรา 37)
- 7) อำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาต (มาตรา 39)

(4) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในส่วนของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น มาตรา 4 ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรม และให้มีอำนาจหน้าที่หลายประการ ดังนี้

มาตรา 4 ให้จัดตั้งสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมขึ้นในกระทรวงอุตสาหกรรมและให้มีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

- (1) ตรวจสอบการขอใช้เครื่องหมายมาตรฐานตามมาตรา 16 การขออนุญาตทำและนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา 20 มาตรา 20 ทวิ มาตรา 21 และมาตรา 21 ทวิ

(2) ตรวจสอบและควบคุมการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตให้ทำตามมาตรา 20 ทวิ

(2/1) ทำความตกลงกับหน่วยงานของต่างประเทศเกี่ยวกับการให้การรับรองการตรวจสอบ หรือรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา 20 จัตวา

(3) ตรวจสอบและควบคุมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ขออนุญาตนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรตามที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตให้นำเข้ามาในราชอาณาจักรตามมาตรา 21 ทวิ

(4) ควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐาน

(5) ปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

โดยเมื่อพิจารณาอำนาจของสำนักงานมาตรฐานแล้วจะพบว่าเป็นอำนาจในการตรวจสอบและควบคุมทั้งในขั้นตอนของการขอใช้เครื่องหมาย การขออนุญาต ในขั้นตอนการนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ควบคุมการใช้เครื่องหมาย และปฏิบัติการอื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการมอบหมาย ทั้งนี้ การดำเนินงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น ในมาตรา 4 ทวิ ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ ได้กำหนดให้เลขาธิการทำหน้าที่ในการบังคับบัญชา ควบคุมและดูแลโดยทั่วไปซึ่งราชการของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.3.1.2 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

เนื่องจากพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น จะเกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองซึ่งจะทำหน้าที่ตรวจสอบรับรองแทนสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม โดยภายหลังจากการตรวจสอบรับรองแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสามารถออกใบรับรองหรือใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้แก่ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบรับรองซ้ำอีก โดยพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงานเอาไว้ดังนี้

(1) คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ

พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ หรือ กมช. ตามมาตรา 6 ประกอบด้วยบุคคลตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 7 ดังนี้

มาตรา 7 ให้คณะกรรมการมีอำนาจหน้าที่ ดังต่อไปนี้

(1) กำหนดนโยบายและยุทธศาสตร์ในการส่งเสริม พัฒนา และดำเนินการด้านการมาตรฐานของประเทศ

(2) กำหนดนโยบายหรือส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือหรือให้มีการทำความตกลงกันระหว่างหน่วยงานที่รับผิดชอบหรือหน่วยงานที่ดำเนินงานด้านการมาตรฐานทั้งภายในประเทศและต่างประเทศเพื่อให้เกิดการยอมรับซึ่งกันและกันด้านการมาตรฐาน

(3) กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการโฆษณาของผู้ประกอบการ ตรวจสอบและรับรองและผู้ประกอบกิจการ

(4) พิจารณาอุทธรณ์คำสั่งของผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

(5) กำหนดเครื่องหมายมาตรฐานบังคับสำหรับผู้รับใบอนุญาตหรือเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปสำหรับผู้รับรับรองตามพระราชบัญญัตินี้

(6) ปฏิบัติการอื่นใดตามที่พระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นบัญญัติให้เป็นอำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการ

จะเห็นได้ว่า อำนาจหน้าที่ของคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติจะเป็นไปในลักษณะของการกำหนดนโยบายเรื่องการมาตรฐาน กำหนดนโยบายโดยส่งเสริมให้เกิดความร่วมมือกันเรื่องการมาตรฐาน กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการโฆษณา กำหนดเครื่องหมายมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานทั่วไป ซึ่งเป็นการควบคุมดูแลในเชิงนโยบาย

(2) คณะกรรมการเฉพาะด้าน

ในมาตรา 13 ได้บัญญัติให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านการมาตรฐาน โดยให้มีอำนาจหน้าที่ในการประกาศกำหนด แก้วไข ยกเลิกมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง กำหนดมาตรการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐาน ฯลฯ ดังนี้

มาตรา 13 ให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านการมาตรฐานคณะหนึ่งหรือหลายคณะตามความเหมาะสมซึ่งแต่งตั้งโดยคณะกรรมการ และให้คณะกรรมการเฉพาะด้านมีอำนาจหน้าที่ดังต่อไปนี้

(1) ประกาศกำหนด แก๊ซ หรือยกเลิกมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบและรับรอง

(2) กำหนดมาตรการในการแก้ไขและป้องกันปัญหาที่อาจเป็นอุปสรรคต่อความสามารถในการแข่งขันของประเทศที่เกี่ยวกับการมาตรฐานหรือเกี่ยวกับกฎระเบียบหรือข้อมูลทางวิชาการด้านการมาตรฐานของต่างประเทศ

(3) ประกาศกำหนดอัตราค่าบริการ หรือยกเว้นค่าบริการสำหรับการตรวจสอบหรือการประเมินผลให้แก่ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง หรือประกาศกำหนดอัตราค่าบริการสำหรับการตรวจสอบและรับรองให้แก่ผู้ประกอบการ

(4) รายงานผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(5) ปฏิบัติการอื่นใดตามพระราชบัญญัตินี้หรือตามที่คณะกรรมการมอบหมาย

ประกาศตาม (1) หรือ (3) เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้ว ให้ใช้บังคับได้

คณะกรรมการเฉพาะด้านแต่ละคณะให้มีจำนวนไม่น้อยกว่าเก้าคนแต่ไม่เกินสิบห้าคน

กรรมการเฉพาะด้านตามวรรคหนึ่งต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการมาตรฐานในด้านที่ได้รับแต่งตั้ง ทั้งนี้ ให้มีกรรมการเฉพาะด้านจากภาคเอกชนด้วย

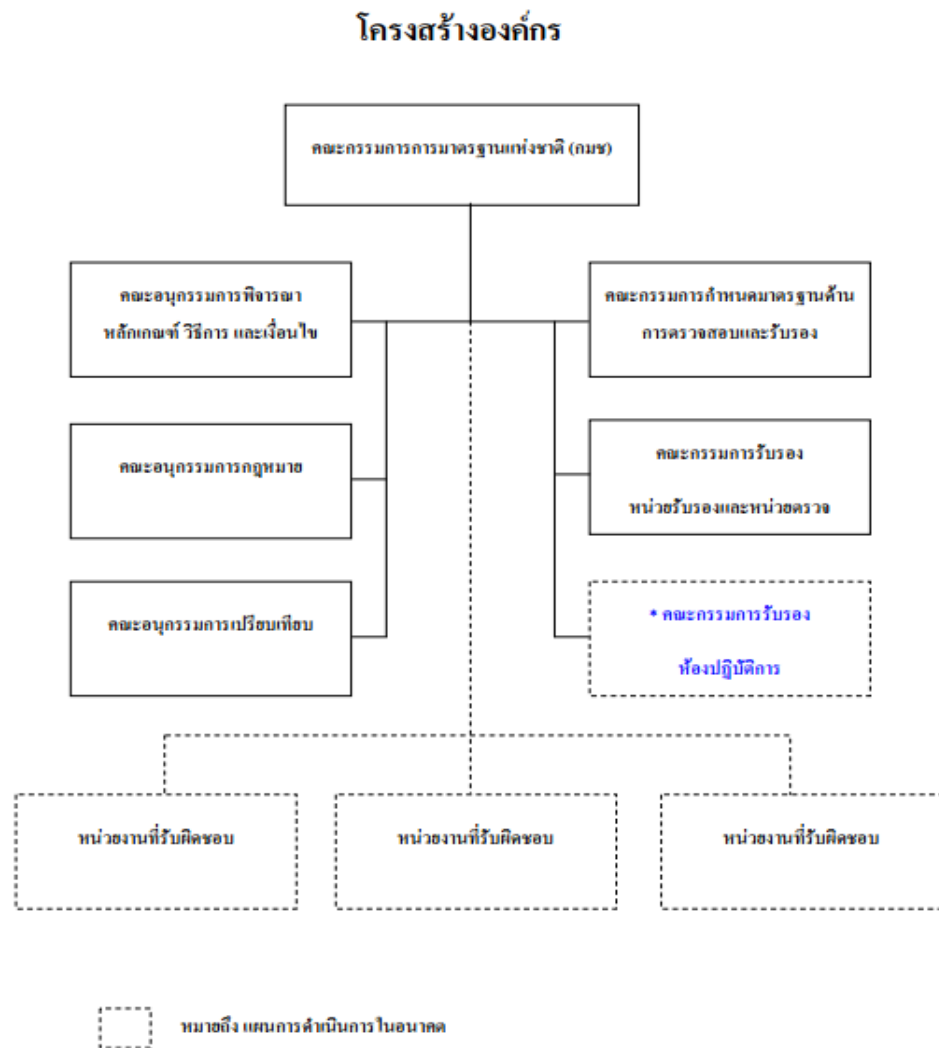
ให้นำมาตรา 8 มาตรา 9 มาตรา 10 และมาตรา 11 มาใช้บังคับแก่กรรมการเฉพาะด้านโดยอนุโลม

การประชุมของคณะกรรมการเฉพาะด้าน ให้นำมาตรา 12 มาใช้บังคับโดยอนุโลม

การกำหนดให้มีคณะกรรมการเฉพาะด้านตามมาตรา 13 นี้ เป็นประโยชน์ต่อการตรวจสอบและรับรอง เนื่องจากคณะกรรมการเฉพาะด้านนั้น จะต้องเป็นบุคคลที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญในด้านนั้นๆ ส่งผลให้การกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ทำให้หน่วยตรวจสอบรับรองมีความน่าเชื่อถือ

โดยในปัจจุบันนี้ คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ มีการจัดโครงสร้างองค์กร⁵ ดังนี้

⁵ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, การรับรองระบบงานของประเทศไทย [ออนไลน์], 4 พฤษภาคม 2558. แหล่งที่มา http://app.tisi.go.th/nac/pdf/nac15_t.pdf

(3) เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติความหมายของคำว่า “ผู้อนุญาต” เอาไว้ในมาตรา 3 ดังนี้

“ผู้อนุญาต” หมายความว่า เลขาธิการหรือผู้ที่เลขาธิการมอบหมาย โดยในมาตรา 3 ได้บัญญัติให้ความหมายของคำว่า “เลขาธิการ” เอาไว้ว่า “เลขาธิการ” หมายความว่า เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เมื่อพิจารณารวมกันจึงหมายความว่า ผู้อนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้ หมายถึง เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือผู้ที่เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมอบหมาย โดยผู้อนุญาตมีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมาย ดังนี้

- 1) ออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองในสาขาที่คณะกรรมการเฉพาะด้านกำหนดว่าต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ (มาตรา 18)
 - 2) ออกใบรับรองให้ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองที่ประสงค์จะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปในสาขาที่คณะกรรมการเฉพาะด้านประกาศกำหนด (มาตรา 28)
 - 3) อนุญาตให้มีการต่อใบอนุญาตหรือใบรับรอง (มาตรา 20)
 - 4) ออกใบแทนใบอนุญาตหรือใบแทนใบรับรอง กรณีที่ใบอนุญาตหรือใบรับรองสูญหายหรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญ (มาตรา 22)
 - 5) อนุญาตให้ผู้รับอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองย้ายสถานที่ทำการ (มาตรา 24)
 - 6) อนุญาตให้ออนใบอนุญาตหรือใบรับรอง (มาตรา 25)
 - 7) ดำเนินการกับผลิตภัณฑ์ที่มีการยึดอายุไว้ (มาตรา 34)
 - 8) สั่งลดการตรวจสอบและรับรองในสาขาใดสาขาหนึ่งกรณีที่ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานหรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองในสาขานั้นๆ (มาตรา 39)
 - 9) สั่งพักใช้ใบอนุญาต กรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือน หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือมาตรฐานการตรวจสอบและรับรองหรือหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งไม่ต้องเตือนเป็นหนังสือก่อน (มาตรา 40)
 - 10) สั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง (มาตรา 41)
- จะเห็นได้ว่าเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีหน้าที่เป็นผู้อนุญาตนั้น เป็นผู้ที่ทำหน้าที่ในการควบคุมผู้ประกอบการอย่างใกล้ชิด ทั้งในเรื่องการขอใบอนุญาตหรือใบรับรองการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับใบอนุญาต ตลอดจนมีอำนาจในการควบคุม โดยการพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตได้อีกด้วย

(4) สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในพระราชบัญญัตินี้ได้บัญญัติหน้าที่ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเอาไว้ ดังนี้

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“สำนักงาน” หมายความว่า สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

มาตรา 17 ให้สำนักงานทำหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการรับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะด้าน และคณะอนุกรรมการ

เมื่อพิจารณามาตรา 3 ประกอบมาตรา 17 แล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) นั้น มีหน้าที่ตามพระราชบัญญัตินี้ โดยรับผิดชอบงานด้านธุรการ งานประชุม งานศึกษาหาข้อมูล และกิจการอื่นๆ ซึ่งถือเป็นบทบาทหน้าที่ที่เพิ่มขึ้น

2.3.1.3 สรุปรูปอำนาจหน้าที่ของหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในส่วนของหน่วยงานของรัฐนั้น เมื่อพิจารณาโดยรวมทั้งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 แล้ว จะพบว่าแม้กฎหมายจะกำหนดหน้าที่บางประการให้เป็นของคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติจริงแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีหน้าที่ปฏิบัติงานต่างๆตามที่คณะกรรมการได้มอบหมายด้วย จึงทำให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านการมาตรฐานทั้งหมด โดยอำนาจหน้าที่ที่สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือ สมอ. ได้ดำเนินงานและเกี่ยวข้องกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม⁶ มีดังนี้

1) การกำหนดมาตรฐาน โดยสมอ. ทำหน้าที่ในการกำหนดมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (มอก.) ประเภทมาตรฐานบังคับและมาตรฐานทั่วไปตามความต้องการ และการขยายตัวของอุตสาหกรรม การค้า และเศรษฐกิจของประเทศ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาล เพื่อคุ้มครองผู้บริโภค รักษาสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมให้ภาคอุตสาหกรรมในประเทศไทยแข่งขันได้ในตลาดโลก นอกจากนี้ยังดำเนินการกำหนดมาตรฐานในระดับสากล โดยร่วมกับองค์กรด้านการมาตรฐานระดับโลก ได้แก่ องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for standardization : ISO) และ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission : IEC)

2) การรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ โดยสมอ. จะทำหน้าที่ในการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทั้งในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานและผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน นอกจากนี้ ยังมีการรับรองที่สมอ. ดำเนินงานร่วมกับหน่วยงานอื่น กล่าวคือ การรับรองฉลากเขียวที่ สมอ. ร่วมกับสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยดำเนินโครงการฉลากเขียวขึ้น เพื่อให้การรับรองผลิตภัณฑ์ที่ลดมลภาวะจากสิ่งแวดล้อม

3) การรับรองระบบงาน โดยการรับรองความสามารถของหน่วยตรวจสอบรับรองตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 โดยดำเนินการรับรองขีดความสามารถ

⁶ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, วิสัยทัศน์และบทบาทหน้าที่ของสมอ. : กิจกรรมด้านการมาตรฐานของสมอ. [ออนไลน์], 10 พฤษภาคม 2559. แหล่งที่มา <http://www.tisi.go.th/about-vision.php>

ทางวิชาการ และระบบคุณภาพ การทดสอบของห้องปฏิบัติการสอบเทียบและห้องปฏิบัติการทดสอบ ตามมาตรฐานสากล หรือ ISO/IEC 17025

4) การบริการข้อเสนอแนะมาตรฐาน โดยให้ข้อมูลและตอบข้อซักถามทางวิชาการ เกี่ยวกับมาตรฐาน กฎระเบียบทางวิชาการ และการรับรองคุณภาพทั้งของประเทศไทยและต่างประเทศ และบริการข้อมูลผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต รวมทั้งบริการห้องสมุดซึ่งเป็นแหล่งรวมข้อมูลด้านการมาตรฐาน

5) การปฏิบัติตามพันธกรณีความตกลงภายใต้องค์การการค้าโลก สมอ. เป็นแกนกลางในการปฏิบัติตามพันธกรณีตามมติคณะรัฐมนตรี ได้แก่ ความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Agreement on Technical Barriers to Trade : TBT) ยกเว้นส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้าเกษตรและอาหาร

6) การปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศและภูมิภาค โดยเข้าร่วมเป็นสมาชิกในองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization :ISO) และคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาอิเล็กทรอนิกส์(International Electrotechnical Commission : IEC) นอกจากนี้ยังได้ร่วมดำเนินงานกับ International Personal Certification Association IPC ด้านการรับรองหน่วยงานที่ให้บริการฝึกอบรมและขึ้นทะเบียนบุคลากรด้านตรวจประเมินรวมทั้งร่วมดำเนินการรับรองห้องปฏิบัติการทดสอบกับ International Laboratory Accreditation Conference ILAC ในส่วนของภูมิภาคได้เข้าร่วมกิจกรรมงานด้านมาตรฐาน และการรับรองในส่วนภูมิภาคกับ ASEAN Consultative Committee for Standards and Quality ACCSQ และ Asia Pacific Economic Cooperation :Standards and conformance Sub-Committee (APEC/CTI/SCSC) นอกจากนี้ยังได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกในกลุ่ม Pacific Area Standards Congress PASC

7) การส่งเสริมมาตรฐานและพัฒนาด้านการมาตรฐาน สมอ. ดำเนินการส่งเสริมและสนับสนุนให้ภาคเอกชน และหน่วยงานภาครัฐพัฒนาระบบการจัดการให้สอดคล้องกับหลักปฏิบัติมาตรฐานสากล เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาขีดความสามารถของอุตสาหกรรม และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขันทางการค้าระหว่างประเทศ และส่งเสริมเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ สร้างความเข้าใจแก่ผู้ผลิต ผู้บริโภค และผู้เกี่ยวข้องทุกระดับ เพื่อให้ตระหนักถึงความสำคัญของคุณภาพ และการมาตรฐาน และนำไปใช้เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

8) การพัฒนาบุคลากร สมอ. ได้ดำเนินการพัฒนาบุคลากรด้านการมาตรฐานทั้งภาครัฐ และเอกชนให้มีขีดความสามารถที่จะดำเนินการด้านมาตรฐาน ให้สอดคล้องกับสากล และเป็นที่ยอมรับ

2.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน

นอกจากหน่วยงานภาครัฐแล้ว พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ยังเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการมาตรฐานแห่งชาติผ่านทางกระบวนการตรวจสอบรับรอง โดยเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายจะทำการรับรองระบบงานให้กับผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับการรับรองระบบงาน โดยในปัจจุบันนี้ มีการรับรองระบบงานให้ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรอง 3 ประเภท กล่าวคือ

1) หน่วยตรวจ (Inspection body) หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินการตรวจสอบการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการ หรือโรงงาน พร้อมทั้งพิจารณาความเป็นไปตามข้อกำหนดเฉพาะ หรือข้อกำหนดทั่วไป โดยรายงานผลการตรวจ หรือใบรับรองผลการตรวจอาจเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาตัดสินการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Laboratory) หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินการทดสอบตัวอย่าง รวมถึงการชักตัวอย่างโดยใช้วิธีที่เป็นมาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันมาตรฐานของประเทศ สถาบันมาตรฐานของต่างประเทศ หรือองค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ เช่น วิธีการทดสอบในมาตรฐานของ ASTM หรือมาตรฐาน ISO เป็นต้น วิธีที่ไม่เป็นมาตรฐานจากวารสารทางวิชาการต่างๆ หรือบทความงานวิจัยและพัฒนาของสถาบันวิชาการ เช่น บทความงานวิจัยในวารสารจุฬาลงกรณ์ หรือบทความในวารสารกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นต้น หรือวิธีที่ห้องปฏิบัติการทดสอบพัฒนาขึ้นใช้เอง โดยการทดสอบอาจเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจ (inspection) หรือการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ (product certification) ก็ได้

3) หน่วยรับรอง (Certification body)⁷ คือ บุคคลที่สามที่ให้บริการการตรวจประเมินและรับรองหรือจดทะเบียนการเป็นไปตามเกณฑ์กำหนดของกิจกรรมต่างๆ ได้แก่ หน่วยรับรองระบบงานบริหารงานคุณภาพ หน่วยรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม หน่วยรับรองระบบการจัดการอาชีวอนามัยและความปลอดภัย หน่วยรับรองระบบการจัดการพลังงาน หน่วยรับรองระบบการจัดการความปลอดภัยด้านสารสนเทศ หน่วยรับรองระบบการบริหารความต่อเนื่องทางธุรกิจ หน่วยรับรองมาตรฐานแรงงานไทย ความรับผิดชอบทางสังคมของธุรกิจไทย หน่วยรับรองมาตรฐานการท่องเที่ยวไทย หน่วยรับรองผลิตภัณฑ์ หน่วยรับรองบุคลากร หน่วยตรวจสอบความใช้ได้และทวนสอบก๊าซเรือนกระจก โดยหน่วยรับรองที่พบบ่อยคือ หน่วยรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ ซึ่งหมายถึง หน่วยงานที่เป็น

⁷ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, การรับรองระบบงาน ความสำคัญ และประโยชน์ [ออนไลน์], 29 เมษายน 2558. แหล่งที่มา <http://www.tisi.go.th/accreditation/item/2012>

บุคคลที่สามในการให้บริการตรวจประเมิน และรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐาน หรือ เกณฑ์ที่กำหนด

2.4 การควบคุมดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้าเป็นอีกหนึ่งกระบวนการที่มีความสำคัญในระบบการ มาตรฐานแห่งชาติเป็นอย่างมาก หากกระบวนการพัฒนาเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถ พัฒนามาตรฐานได้อย่างรวดเร็ว ตรงตามความต้องการของตลาดแล้ว ก็จะเป็นประโยชน์ต่อ กระบวนการผลิตสินค้าเป็นอย่างมาก

2.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า

ในระบบการมาตรฐานของประเทศไทย หน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับการออกและการ พัฒนามาตรฐานสินค้าได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ทำหน้าที่เป็นผู้ออก มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมทั้งในส่วนของมาตรฐานบังคับ และมาตรฐานทั่วไป

2.4.2 กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

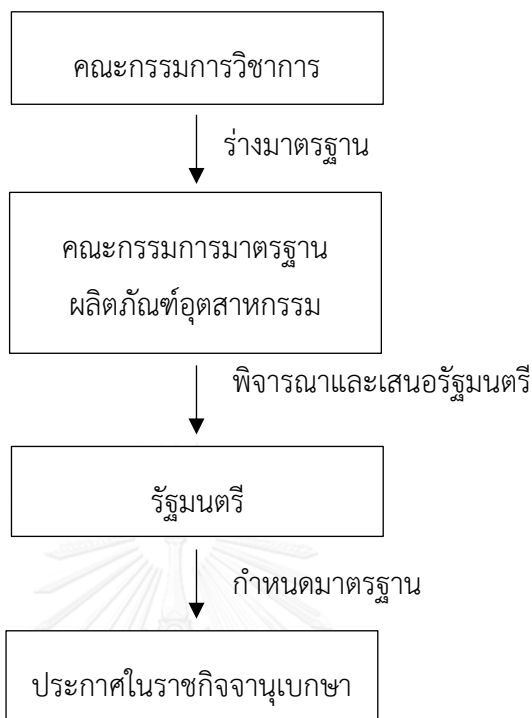
เมื่อพิจารณาจากพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และจากการ สัมภาษณ์ท่านรองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ท่านสมจิตต์ สัจพันธ์⁸ พบว่าขั้นตอนในการออกมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะมีความแตกต่างกันระหว่างมาตรฐาน ทั่วไป และมาตรฐานบังคับ ดังนี้

มาตรฐานทั่วไปจะมีกระบวนการออกมาตรฐาน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการวิชาการซึ่งเป็นผู้ทรงคุณวุฒิที่รัฐมนตรีแต่งตั้งตามที่คณะกรรมการมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์เป็นผู้เสนอ (มาตรา 13) จะดำเนินการร่างมาตรฐาน โดยในทางปฏิบัติจะดำเนินการร่วมกับ เอกชนที่เกี่ยวข้อง
- 2) เมื่อได้ร่างมาตรฐานแล้ว คณะกรรมการวิชาการจะส่งร่างมาตรฐานให้คณะกรรมการ มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาตามมาตรา 8
- 3) คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะทำการพิจารณาร่างมาตรฐานดังกล่าว และเสนอให้รัฐมนตรีพิจารณา
- 4) รัฐมนตรีพิจารณาร่างมาตรฐาน หากเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีก็อาจกำหนดเป็นมาตรฐานก็ได้ ตามมาตรา 15

⁸ สัมภาษณ์ นางสาวสมจิตต์ สัจพันธ์, รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, 9 มีนาคม 2558 และ 29 เมษายน 2558.

5) การกำหนดมาตรฐานดังกล่าวต้องประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ตามมาตรา 15 วรรค 2

แผนภาพแสดงขั้นตอนการออกมาตรฐานทั่วไป

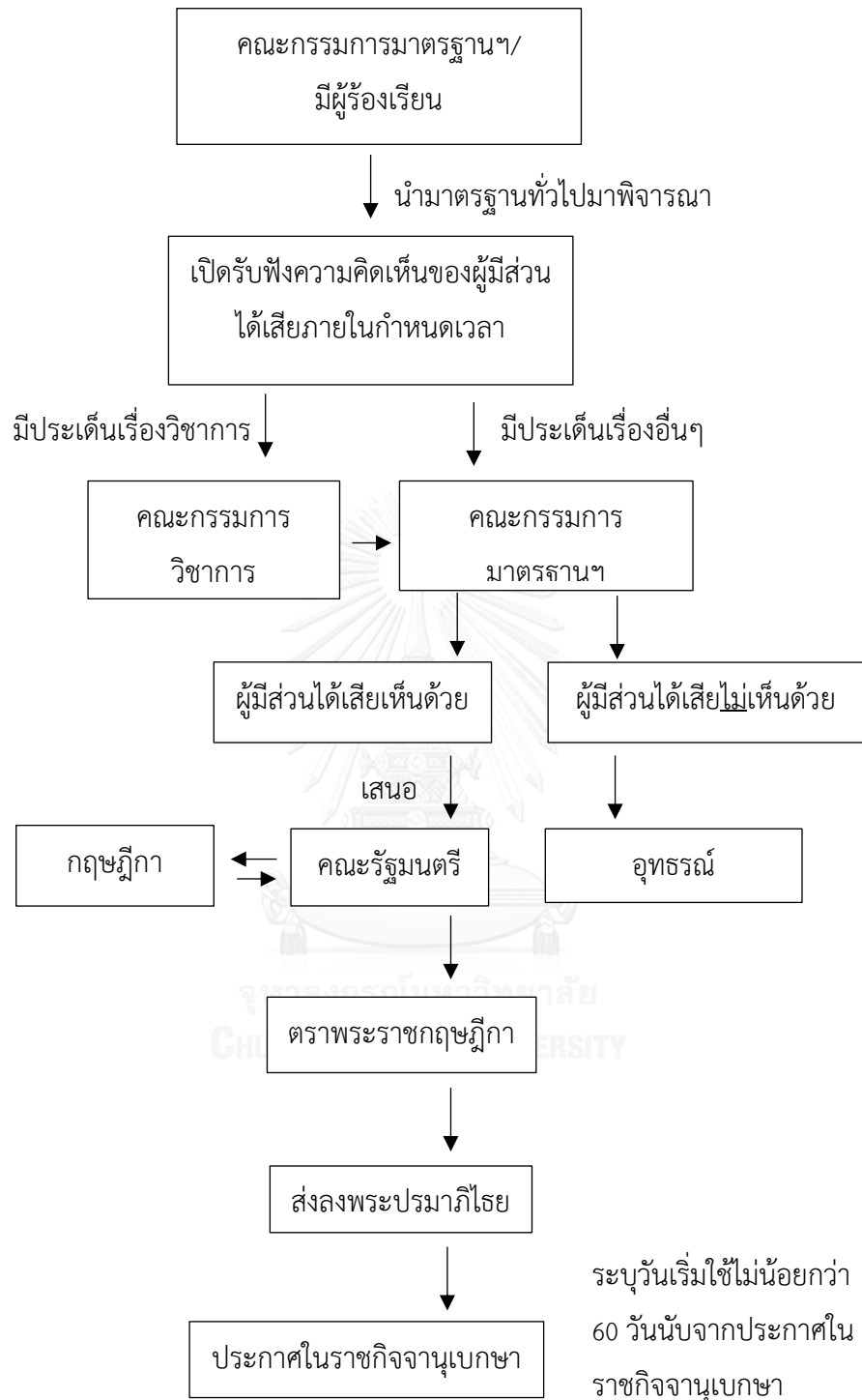
นอกจากการออกมาตรฐานตามขั้นตอนที่กล่าวข้างต้นแล้ว พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ยังได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา 8 โดยให้อำนาจคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในการเสนอให้รัฐมนตรีประกาศให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรืออ้างอิงมาตรฐานระหว่างประเทศได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ ทั้งนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานตามที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เสนอได้ตามมาตรา 15

มาตรฐานบังคับ จะมีกระบวนการออกมาตรฐาน ตามขั้นตอนดังต่อไปนี้

- 1) คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา หรือกรณีที่มีผู้ร้องเรียนว่ามาตรฐานทั่วไปฉบับใดฉบับหนึ่งควรตราเป็นมาตรฐานบังคับ
- 2) คณะกรรมการนำมาตรฐานทั่วไปมาใช้ในการออกมาตรฐานบังคับ โดยจะต้องเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความคิดเห็นตามมาตรา 18 ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่คณะกรรมการกำหนด
- 3) หากผู้มีส่วนได้เสียมีประเด็นเรื่องปัญหาทางวิชาการ ให้ส่งให้คณะกรรมการวิชาการพิจารณาปัญหาในเรื่องนั้นๆ และนำเสนอให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์เป็นผู้พิจารณาต่อไปตามมาตรา 8

- 4) เมื่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณาแล้ว หากผู้มีส่วนได้เสียไม่เห็นด้วยสามารถอุทธรณ์ได้
- 5) เสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ซึ่งคณะรัฐมนตรีจะส่งมาตรฐานดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ตรวจสอบต่อไป
- 6) เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นชอบตามร่างมาตรฐาน จะส่งกลับไปให้คณะรัฐมนตรี
- 7) คณะรัฐมนตรีตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และส่งให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย
- 8) ประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยระบุวันเริ่มใช้ไม่น้อยกว่า 60 วันนับแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

แผนภาพแสดงขั้นตอนการออกมาตรฐานบังคับ

โดยระยะเวลาที่ใช้ในการออกมาตรฐานแต่ละฉบับนั้น จะใช้เวลาประมาณ 4-5 เดือน ประกอบกับสมอ. มีปริมาณงานที่รับผิดชอบจำนวนมาก ทำให้ในแต่ละปีมีมาตรฐานที่ออกได้ประมาณ 10-15 มาตรฐานเท่านั้น จนในบางครั้งอาจไม่สามารถออกมาตรฐานได้ทันตามความต้องการของ ตลาด ตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเหล็กได้ร้องเรียนเมื่อเดือนกันยายน 2557 ซึ่ง รัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้สั่งการให้สมอ.ทำการปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเส้นให้เสร็จเป็น การเร่งด่วนในเดือนเมษายน 2558⁹ อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงการปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเส้น ยังคงไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร โดยในเดือนมีนาคม 2559 ที่ผ่านมา 7 สมาคมผู้ผลิตเหล็กของ ประเทศไทยได้เข้าหารือกับปลัดกระทรวงการคลังว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทยกำลัง ถูกเหล็กจากประเทศจีนท่วมตลาด เนื่องจากประเทศจีนมีกำลังการผลิตเหล็กสูงถึงร้อยละ 50 ของกำลังการผลิตเหล็กโลก แต่สถานะเศรษฐกิจประเทศจีนชะลอตัว จึงได้มีปล่อยเหล็กเส้นออกนอก ประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้น ผู้ประกอบการจึงเรียกร้องให้มีการออกมาตรฐานสำหรับเหล็กเส้น เพื่อแก้ไขปัญหาการนำเข้าเหล็กเส้นที่ไม่ได้มาตรฐาน อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นการ คุ้มครองอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศไทย โดยสมอ. ได้เตรียมปรับมาตรฐานเหล็ก 24 รายการ โดย กำหนดเป้าหมายให้ปรับปรุงแล้วเสร็จ 9 รายการในเดือนกันยายน 2559¹⁰ ซึ่งผู้ประกอบการจะต้อง คอยจับตาดูว่า สมอ. จะสามารถออกมาตรฐานเหล็กเพื่อแก้ปัญหาเหล็กเส้นที่เป็นปัญหาต่อ อุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทยมาเป็นเวลาหลายปีได้หรือไม่

2.5 การควบคุมดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้ามาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดหน้าที่เลขาธิการ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นผู้ออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ให้แก่ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม เมื่อมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติ การมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ส่งผลให้กระบวนการในการออกใบอนุญาตหรือใบรับรอง ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 เพิ่มขึ้นอีกหนึ่งช่องทาง โดยเป็นการ ออกใบอนุญาตผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรองโดยที่หน่วยงานภาคเอกชนกล่าวคือ ผู้ประกอบการ ตรวจสอบรับรองมีส่วนร่วม ดังนั้น ในหัวข้อเรื่องการควบคุมการดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการ

⁹ กรุงเทพธุรกิจออนไลน์, 30 บริษัทฯร้องนายกฯ นำเข้าเหล็กเส้นจีนกระทบไทย [ออนไลน์], 15 ตุลาคม 2558. แหล่งที่มา <http://www.bangkokbiznews.com/mobile/view/news/670063>

¹⁰ หนังสือพิมพ์แนวหน้า, รัฐปรับ 24 มาตรฐานเหล็ก สกัดสินค้าคุณภาพต่ำเข้าท่วมตลาดไทย [ออนไลน์], 16 มีนาคม 2559. แหล่งที่มา www.naewna.com/business/207202

ในการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น จะแยกออกได้เป็น 2 กรณี กล่าวคือ การออกใบอนุญาตโดยสมอ. ตามวิธีการเดิม และการดำเนินการผ่านหน่วยตรวจสอบรับรองตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ดังนี้

2.5.1 การออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในประเด็นเรื่องการออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น มีประเด็นสำคัญที่ต้องพิจารณาหลายประการ ดังนี้

2.5.1.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดหน้าที่ให้เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นผู้มีอำนาจออกใบอนุญาตให้แก่ผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมซึ่งประสงค์จะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน ตามมาตรา 16 และใบอนุญาตสำหรับผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20

โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะทำหน้าที่ตรวจสอบการขอใช้เครื่องหมายสำหรับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน และตรวจสอบการขออนุญาตทำและนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน โดยจะทำการตรวจสอบว่าผลิตภัณฑ์นั้นเป็นไปตามมาตรฐานบังคับหรือมาตรฐานทั่วไปที่กำหนดไว้สำหรับผลิตภัณฑ์นั้นๆหรือไม่ เพื่อนำเสนอให้เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา ดังนั้น สมอ. จึงเป็นหน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเรื่องการออกใบอนุญาตภายใต้การควบคุมของเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.5.1.2 กระบวนการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ที่ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม มีหน้าที่ในการขออนุญาตหรือแจ้งการทำผลิตภัณฑ์ดังกล่าวต่อเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทั้งนี้ ในเรื่องของการขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอาจแยกพิจารณาในประเด็นต่างๆได้ ดังนี้

(1) ประเภทของใบอนุญาต

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในพระราชบัญญัติฉบับนี้ พบว่าใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้น มี 2 ประเภท กล่าวคือ

1) ใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือที่เรียกว่ามาตรฐานบังคับนั้น ผู้ที่จะทำหรือนำเข้ามีหน้าที่ต้องขอใบอนุญาตเพื่อผลิตหรือนำเข้าจากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก่อนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ซึ่งหากผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมรายใด มีความจำเป็นต้องทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่แตกต่างจากที่มาตรฐานกำหนดเพื่อใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว จะต้องขออนุญาตเป็นการเฉพาะคราว

2) ใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน หรือที่เรียกว่ามาตรฐานทั่วไป เฉพาะผู้ทำผลิตภัณฑ์ที่ประสงค์จะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ของตนเท่านั้นที่จะต้องขอใบอนุญาตก่อนตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้นหากผู้ทำผลิตภัณฑ์ไม่ประสงค์จะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ของตนแล้ว ก็ไม่มีหน้าที่ต้องขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัตินี้

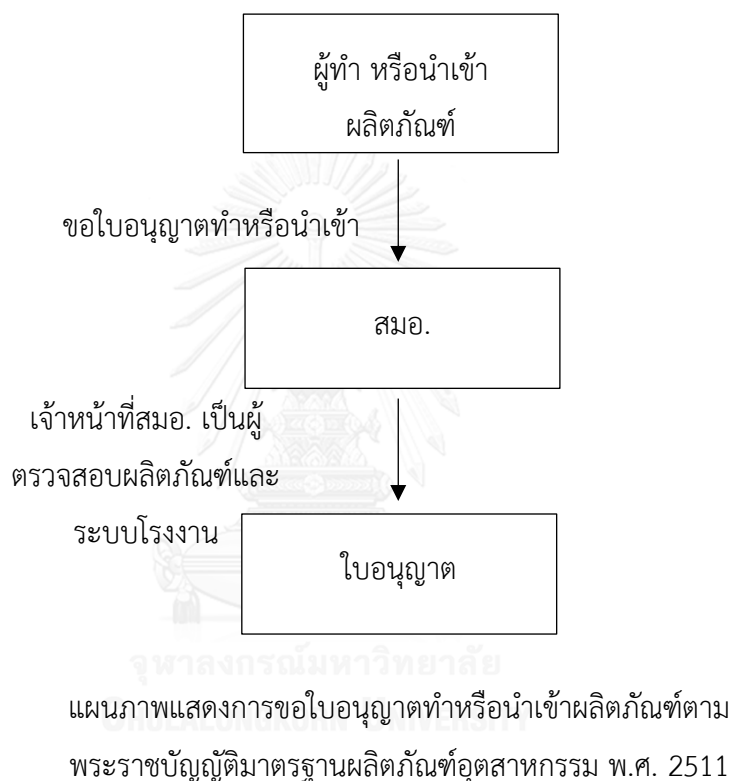
(2) ขั้นตอนการออกใบอนุญาต

กรณีที่ทำหรือนำเข้ายื่นขอใบอนุญาตเพื่อทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะดำเนินการตรวจสอบเพื่อพิจารณาอนุญาต โดยทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม และอาจเข้าไปในสถานที่ผลิตเพื่อตรวจดูกรรมวิธีการผลิต วิธีทดสอบ ตลอดจนอุปกรณ์การทดสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยสม่ำเสมอ ในกรณีที่มีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบแผนผังแสดงกรรมวิธีการทำโดยย่อ รายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม แผนภูมิและรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพร้อมรายละเอียดรายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ใบรับรองผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจากหน่วยงานที่รัฐมนตรีกำหนดหรือคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้การยอมรับ และหลักฐานอื่นๆ ที่จำเป็นในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม¹¹

เมื่อดำเนินการตรวจสอบแล้ว หากเป็นไปตามมาตรฐาน เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะออกใบอนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ขอรับอนุญาต

¹¹ ข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการขออนุญาตการตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน และการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2549

โดยอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามในเรื่องวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน กำหนดเวลาสำหรับการแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน และกำหนดเวลาสำหรับการชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมด้วยก็ได้¹² โดยใบอนุญาตจะไม่มีกำหนดอายุเอาไว้ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วจะสามารถใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุโดยเหตุตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ เมื่อผู้รับอนุญาตเลิกประกอบกิจการ หรือผู้รับอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปขอเลิกแสดงเครื่องหมาย หรือกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมาตรฐานใหม่ แก่ไขหรือยกเลิกมาตรฐานชนิดนั้น¹³

จากที่กล่าวไปข้างต้นจะเห็นว่า มาตรการการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์ โดยการขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในข้อนี้ ใช้บังคับได้กับผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐาน บังคับเท่านั้นที่จะต้องดำเนินการขออนุญาตทำหรือนำเข้าและปฏิบัติตามกฎหมายและเงื่อนไขที่เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนด หากเป็นกรณีของผลิตภัณฑ์ที่มีมาตรฐานทั่วไปจะไม่สามารถบังคับได้เลย เนื่องจากการจะปฏิบัติตามมาตรฐานทั่วไปหรือไม่ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ทำผลิตภัณฑ์นั้น การควบคุมมาตรฐานสินค้าในปัจจุบันจึงใช้บังคับได้

¹² มาตรา 25 ทวิ แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

¹³ มาตรา 27 แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2551

เฉพาะกรณีสินค้าที่มีมาตรฐานบังคับ โดยข้อมูลในเว็บไซต์ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม¹⁴ ข้อมูลปรับปรุงล่าสุดวันที่ 3 มีนาคม 2559 ได้ระบุว่ามาตรฐานบังคับของผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานนั้น มีจำนวนทั้งสิ้น 107 มาตรฐาน เป็นผลิตภัณฑ์ด้านโยธาและวัสดุก่อสร้าง 24 รายการ ด้านโภชนาการ 10 รายการ ด้านวิศวกรรมไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ 36 รายการ ด้านวิศวกรรมของไหล 3 รายการ อาหาร 1 รายการ ด้านวิศวกรรมส่งผ่านความร้อน 2 รายการ ด้านวิทยาศาสตร์การแพทย์ 4 รายการ ด้านสีและวาร์นิช 9 รายการ ด้านวิศวกรรมเครื่องกลและยานพาหนะ 17 รายการ และด้านเคมี 1 รายการ

นอกจากนี้ กระบวนการในการออกใบอนุญาตก็ใช้ระยะเวลาอันยาวนานเนื่องจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องดำเนินการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนตรวจดูกรรมวิธีการผลิต วิธีทดสอบ อุปกรณ์การทดสอบของผู้ประกอบการแต่ละรายก่อนออกใบอนุญาต ในขณะที่จำนวนเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบนั้น มีจำนวนไม่มาก ดังนั้นจึงต้องใช้ระยะเวลาอันกว่าจะออกใบอนุญาตได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ ส่งผลให้ผู้ประกอบการบางรายหลีกเลี่ยงไม่ดำเนินการขออนุญาตตามกฎหมาย

2.5.2 การออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง

ในพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติเรื่องการตรวจสอบรับรองเอาไว้ โดยพระราชบัญญัติฉบับนี้จะกำหนดให้เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือบุคคลที่ได้รับมอบหมายทำการรับรองระบบงานให้กับผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองเพื่อปฏิบัติหน้าที่ตามขอบเขตที่ได้รับบริการรับรองระบบงาน โดยเมื่อผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองทำการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์แล้ว ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์นั้นสามารถนำผลการทดสอบไปยื่นต่อสมอ. เพื่อให้สมอ.ออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เลยโดยที่สมอ.ไม่ต้องทำการตรวจสอบซ้ำอีก ซึ่งการตรวจสอบรับรองนี้จะปฏิบัติตามแนวทางสากลประเทศ อันเป็นการลดภาระของภาครัฐและทำให้การดำเนินการด้านการมาตรฐานมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยในเรื่องการตรวจสอบรับรองโดยภาคเอกชนมีสาระสำคัญ ดังนี้

2.5.2.1 ความหมายของการตรวจสอบรับรอง

ในพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้ให้ความหมายของคำว่า “การตรวจสอบรับรอง” เอาไว้ในมาตรา 3 ดังนี้

¹⁴สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, รายชื่อผลิตภัณฑ์ที่สมอ.ควบคุม (มาตรฐานบังคับ) [ออนไลน์], 3 มีนาคม 2559. แหล่งที่มา http://app.tisi.go.th/standard/comp_tha.html

มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้

“การตรวจสอบและรับรอง” หมายความว่า กระบวนการที่ใช้ในการดำเนินการไม่ว่าจะเป็นการให้บริการทดสอบ สอบเทียบ ตรวจสอบ หรือรับรองด้านการมาตรฐาน เพื่อแสดงให้เห็นว่าผลิตภัณฑ์ บริการ กระบวนการ ระบบการบริหารหรือการจัดการ บุคลากร องค์กร หรือกิจกรรมอื่นๆ มีคุณสมบัติตามมาตรฐานที่กำหนดไว้

เมื่อพิจารณาจากความหมายที่บัญญัติในมาตรา 3 แล้ว จะพบว่า การตรวจสอบรับรองมีความหมายอย่างกว้าง ไม่เพียงแต่เฉพาะผลิตภัณฑ์ แต่ยังรวมถึงการตรวจสอบรับรองระบบหรือกิจกรรมอื่นๆอีกด้วย ซึ่งการบัญญัติไว้กว้างๆเช่นนี้จะเป็นประโยชน์ เนื่องจากทำให้รัฐสามารถกระจายงานให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมได้หลายภาคส่วน อันเป็นการลดงานของภาครัฐให้น้อยลงด้วย

2.5.2.2 ประเภทของหน่วยตรวจสอบรับรอง

ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ได้แบ่งประเภทของหน่วยตรวจสอบรับรองเอาไว้ โดยเฉพาะ แต่ได้บัญญัติความหมายของการตรวจสอบรับรองเอาไว้อย่างกว้างๆ ตามที่ได้กล่าวไปในหัวข้อที่ 2.5.2.1 โดยในพระราชบัญญัตินี้ มีเพียงความหมายของคำว่า “ผู้รับใบอนุญาต” และ “ผู้รับใบรับรอง” เท่านั้น โดยในมาตรา 3 ได้ให้ความหมายเอาไว้ดังนี้

“ผู้รับใบอนุญาต” หมายความว่า ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองซึ่งได้รับใบอนุญาตและต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับตามพระราชบัญญัตินี้

“ผู้รับใบรับรอง” หมายความว่า ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองซึ่งได้รับใบรับรองและมีสิทธิแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปตามพระราชบัญญัตินี้

แม้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ไม่ได้บัญญัติถึงประเภทของหน่วยตรวจสอบรับรองเอาไว้ก็ตาม แต่จากการสืบค้นในฐานข้อมูลออนไลน์ของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม¹⁵ พบว่า หน่วยตรวจสอบรับรองที่พบในปัจจุบันนี้มีอยู่ 3 ประเภท ซึ่งมีความแตกต่างกัน ดังนี้

1) หน่วยตรวจ (Inspection body)

หน่วยตรวจ (Inspection body) หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินการตรวจสอบการออกแบบผลิตภัณฑ์ ผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการ หรือโรงงาน พร้อมทั้งพิจารณาความเป็นไปตามข้อกำหนดเฉพาะ หรือข้อกำหนดทั่วไป โดยรายงานผลการตรวจ หรือใบรับรองผลการตรวจอาจเป็นส่วนหนึ่งในการพิจารณาตัดสินการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์

¹⁵ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ความแตกต่างระหว่างห้องปฏิบัติการทดสอบ หน่วยตรวจ และหน่วยรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ [ออนไลน์], 29 เมษายน 2558. แหล่งที่มา <http://www.tisi.go.th/accreditation/item/2085>

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Laboratory)

ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Laboratory) หมายถึง หน่วยงานที่ดำเนินการทดสอบ ตัวอย่าง รวมถึงการชักตัวอย่างโดยใช้วิธีที่เป็นมาตรฐานที่กำหนดโดยสถาบันมาตรฐานของประเทศ สถาบันมาตรฐานของต่างประเทศ หรือองค์การมาตรฐานระหว่างประเทศ เช่น วิธีการทดสอบใน มาตรฐานของ ASTM หรือมาตรฐาน ISO เป็นต้น วิธีที่ไม่เป็นมาตรฐานจากวารสารทางวิชาการต่างๆ หรือบทความงานวิจัยและพัฒนาของสถาบันวิชาการ เช่น บทความงานวิจัยในวารสารจุฬารวิจัย หรือ บทความในวารสารกรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ เป็นต้น หรือวิธีที่ห้องปฏิบัติการทดสอบพัฒนาขึ้นใช้เอง โดยการทดสอบอาจเป็นส่วนหนึ่งของการตรวจ (inspection) หรือการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ (product certification) ก็ได้

3) หน่วยรับรอง (Certification body)¹⁶

หน่วยรับรอง (Certification body) คือ บุคคลที่สามที่ให้บริการการตรวจประเมิน และรับรองหรือจดทะเบียนการเป็นไปตามเกณฑ์กำหนดของกิจกรรมต่างๆ เช่น หน่วยรับรองระบบ คุณภาพ หน่วยรับรองระบบการจัดการสิ่งแวดล้อม หน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการ หน่วยจดทะเบียน บุคลากรผู้ทรงคุณวุฒิ หลักสูตรและองค์การฝึกอบรมด้านการมาตรฐาน โดยในปัจจุบันหน่วยรับรองที่ พบมากคือ หน่วยรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ ซึ่งหมายถึง หน่วยงานที่เป็นบุคคลที่สามในการให้บริการ ตรวจประเมิน และรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐาน หรือเกณฑ์ที่กำหนด

ตัวอย่างเช่น กรณีที่บริษัท ก. ต้องการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีมาตรฐานบังคับ ตามปกติแล้วบริษัท ก. ต้องดำเนินการขออนุญาตต่อ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม (สมอ.) ซึ่งจะส่งเจ้าหน้าที่ไปตรวจสอบระบบโรงงาน และ ตรวจสอบผลิตภัณฑ์ว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ หากตรวจว่าเป็นไปตามมาตรฐาน สมอ. จะออก ใบอนุญาตให้ อย่างไรก็ตาม กระบวนการในการตรวจสอบนี้อาจใช้เวลานานเนื่องจาก มีผู้ประกอบการ ที่ประสงค์จะใช้บริการมาก ในขณะที่ สมอ. มีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ไม่เพียงพอ ทำให้การดำเนินงานด้าน ต่างๆเป็นไปอย่างล่าช้า ดังนั้น หากบริษัท ก. ต้องการให้สมอ. ออกใบอนุญาตให้โดยเร็ว บริษัท ก. ก็ อาจไปใช้บริการหน่วยตรวจที่ได้รับการรับรองระบบงาน เพื่อให้ตรวจระบบโรงงานของตน เมื่อหน่วย ตรวจตรวจสอบแล้วก็จะออกใบรับรองผลการตรวจให้ ในขณะเดียวกัน บริษัท ก. ก็อาจให้ ห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองระบบงานทำการทดสอบว่าผลิตภัณฑ์ที่บริษัท ก. ทำหรือนำเข้ามานั้นเป็นไปตามมาตรฐาน เมื่อห้องปฏิบัติการทดสอบได้ทำการทดสอบแล้ว ก็จะออกใบ รายงานผลการทดสอบให้ ซึ่งบริษัท ก. ก็อาจนำไปรับรองผลการตรวจ และใบรายงานผลการทดสอบ

¹⁶ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, การรับรองระบบงาน ความสำคัญ และประโยชน์ [ออนไลน์], 29 เมษายน 2558. แหล่งที่มา <http://www.tisi.go.th/accreditation/item/2012>

ดังกล่าว ไปยื่นให้หน่วยรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ที่ได้รับการรับรองระบบงานพิจารณา เมื่อพิจารณาแล้วหน่วยรับรองจะออกใบรับรองผลิตภัณฑ์ (Product Certificate) ให้ ซึ่งบริษัท ก. สามารถนำใบรับรองผลิตภัณฑ์ไปยื่นต่อ สมอ. เพื่อให้ออกใบอนุญาตได้เลย ซึ่งเป็นการประหยัดเวลา และเป็นผลดีต่อการส่งเสริมธุรกิจ

2.5.2.3 การขอใบอนุญาต และการขอใบรับรองเป็นหน่วยงานตรวจสอบรับรอง

ตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้บัญญัติเรื่องการดำเนินการเป็นผู้ตรวจสอบรับรองเอาไว้ 2 ประเภท กล่าวคือ การขอใบอนุญาต และการขอใบรับรอง โดยมีลักษณะที่แตกต่างกัน ดังนี้

การขอใบอนุญาต

การขอใบอนุญาตตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 นั้น เป็นกรณีที่คณะกรรมการเฉพาะด้านได้มีการประกาศกำหนดให้การตรวจสอบและรับรองในสาขานั้นๆ ต้องได้รับใบอนุญาตและต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

ส่งผลให้ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะเป็นผู้ตรวจสอบรับรองในสาขานั้น ต้องขอใบอนุญาตจากผู้อนุญาต กล่าวคือ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามที่บัญญัติไว้ในมาตรา 18 ก่อน โดยหลักเกณฑ์ในการขอใบอนุญาต การออกใบอนุญาตให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติประกาศกำหนด¹⁷

เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้ว ผู้รับใบอนุญาตมีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในหลายประการ ดังนี้

- 1) แสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับในสาขาที่ได้รับอนุญาต (มาตรา 18)
- 2) แสดงใบอนุญาตในที่เปิดเผยและเห็นง่าย (มาตรา 22)
- 3) ขอรับใบแทนใบอนุญาตกรณีที่ใบอนุญาตฉบับเดิมสูญหายหรือชำรุดเสียหายในสาระสำคัญ (มาตรา 23)

¹⁷ มาตรา 18 เพื่อป้องกันความเสียหายอันอาจเกิดขึ้นจากการดำเนินงานของผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม สุขอนามัย ความปลอดภัย หรือสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการเฉพาะด้านจะประกาศกำหนดให้การตรวจสอบและรับรองในสาขาใดที่ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองต้องได้รับใบอนุญาตและต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับในสาขานั้นก็ได้

เมื่อคณะกรรมการเฉพาะด้านประกาศกำหนดตามวรรคหนึ่งแล้ว ห้ามผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองประกอบการตรวจสอบและรับรองในสาขาที่ได้ประกาศกำหนดนั้น เว้นแต่จะได้รับการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่และได้รับใบอนุญาตจากผู้อนุญาต

ผู้รับใบอนุญาตต้องแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับในสาขาที่ได้รับใบอนุญาต

การขอใบอนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตตามวรรคสอง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

4) ขออนุญาตก่อนทำการย้ายสถานประกอบการ (มาตรา 24)

5) กรณีที่จะเลิกกิจการ ต้องแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้อนุญาตทราบล่วงหน้าไม่น้อยกว่า 60 วัน (มาตรา 26)

นอกจากหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการตามที่กล่าวไปแล้ว ผู้ประกอบการยังมีหน้าที่ที่จะต้องไม่กระทำการตามมาตรา 30¹⁸ กล่าวคือ ห้ามโฆษณาหรือกล่าวอ้างว่าตนทำการตรวจสอบรับรองในสาขาที่ตนได้รับอนุญาตเกินจริงหรือเป็นเท็จ หรือมีส่วนได้เสียในผลประโยชน์กับผู้ประกอบการ

ในส่วนหน้าที่ที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองนั้น มาตรา 32 ได้กำหนดเอาไว้ ดังนี้
มาตรา 32 ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง ต้องปฏิบัติดังต่อไปนี้

(1) ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองต้องปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบและรับรอง หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการตรวจสอบและรับรองที่คณะกรรมการกำหนด

(2) ในกรณีที่โฆษณาเกี่ยวกับการตรวจสอบและรับรองต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(3) ในกรณีที่ตรวจพบความบกพร่องหรือผิดพลาดในผลการตรวจสอบและรับรอง ต้องแจ้งให้ผู้ประกอบกิจการทราบ และดำเนินการแก้ไขความบกพร่องหรือผิดพลาดนั้นทันที

(4) ต้องแจ้งให้สำนักงานหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบ แล้วแต่กรณี ทราบภายในสิบห้าวัน นับแต่วันที่ตรวจพบความบกพร่องหรือผิดพลาดในผลการตรวจสอบและรับรองตาม (3)

กล่าวโดยสรุปคือ ผู้ตรวจสอบและรับรองจะต้องดำเนินการตรวจสอบรับรองตามมาตรฐาน ต้องโฆษณาตามที่กฎหมายกำหนด ในกรณีที่ตรวจพบความบกพร่องหรือผิดพลาดใน “ผลการตรวจสอบและรับรอง” ต้องรีบแจ้งให้ผู้ประกอบกิจการทราบ และแจ้งให้สำนักงานหรือหน่วยงานที่รับผิดชอบทราบภายใน 15 วัน

การขอใบรับรอง

การขอใบรับรองตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 นั้น เป็นกรณีที่คณะกรรมการเฉพาะด้านได้มีการประกาศกำหนดให้การตรวจสอบและรับรองในสาขานั้น ๆ ต้องได้รับการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่และได้รับใบรับรองจากผู้อนุญาตก่อน จึงจะสามารถแสดง

¹⁸ มาตรา 31 ห้ามผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง

(1) โฆษณาหรือกล่าวอ้างว่าตนทำการตรวจสอบและรับรองในสาขาที่ได้รับใบอนุญาตตามมาตรา 18 หรือใบรับรองตามมาตรา 28 เกินความจริง

(2) โฆษณาหรือกล่าวอ้างว่าตนเป็นผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองอันเป็นเท็จ

(3) มีส่วนได้เสียในผลประโยชน์กับผู้ประกอบกิจการ

เครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปในสาขานั้นได้¹⁹ โดยหลักเกณฑ์ในการขอใบรับรอง การออกใบรับรองให้เป็นไปตามที่คณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติประกาศกำหนด

โดยผู้รับใบรับรองจะมีหน้าที่ที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายเช่นเดียวกับผู้รับใบอนุญาตตามที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น

โดยเครื่องหมายมาตรฐานบังคับ และเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป มีลักษณะแตกต่างกัน ดังนี้

เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ

เครื่องหมายมาตรฐานทั่วไป

2.5.2.4 การกำกับดูแลหน่วยงานตรวจสอบรับรอง

นอกจากการกำหนดหน้าที่ให้ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองต้องปฏิบัติตามอันเป็นการควบคุมผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองแล้ว ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ยังกำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมีอำนาจในการควบคุมผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองอีกหลายประการ กล่าวคือ อำนาจในการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบรับรอง อำนาจในการพักใช้และเพิกถอนใบอนุญาต และมีเรื่องบทกำหนดโทษ ดังนี้

การตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน

ในมาตรา 33²⁰ ได้กำหนดให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจเข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบการตรวจสอบรับรอง เพื่อทำการตรวจสอบและประเมินผลการดำเนินงาน หากพบว่ามี

¹⁹ มาตรา 27 เพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการตรวจสอบและรับรองมาตรฐานคณะกรรมการเฉพาะด้านจะประกาศกำหนดให้การตรวจสอบและรับรองในสาขาใดที่ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองจะขอใบรับรองให้มีสิทธิแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปในสาขานั้นก็ได้

มาตรา 28 ในกรณีที่คณะกรรมการเฉพาะด้านประกาศกำหนดตามมาตรา 27 แล้ว ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองที่ประสงค์จะขอเป็นผู้รับใบรับรองในสาขาซึ่งได้ประกาศกำหนดนั้น ต้องได้รับการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่และได้รับใบรับรองจากผู้อนุญาต

การขอใบรับรอง การตรวจสอบ และการออกใบรับรองตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

²⁰ มาตรา 33 ในการปฏิบัติตามหน้าที่ให้พนักงานเจ้าหน้าที่มีอำนาจ

(1) เข้าไปในสถานที่ทำการของผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับใบรับรอง หรือผู้ประกอบการในเวลาระหว่างพระอาทิตย์ขึ้นถึงพระอาทิตย์ตกหรือระหว่างเวลาทำการเพื่อตรวจสอบหรือประเมินผลการดำเนินงาน

ข้อบกพร่องหรือผิดพลาดก็อาจสั่งให้แก้ไขได้ หากพบว่ามีกรณีโฆษณาเกินจริงหรือเป็นเท็จ เจ้าหน้าที่มีอำนาจสั่งให้ยุติการโฆษณาได้ และมีอำนาจยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ที่ใช้ข้อความหรือเครื่องหมายเกินจริงหรือเป็นเท็จ หรือผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามเกณฑ์ หรือที่ใช้ผลการตรวจสอบรับรองที่บกพร่องหรือผิดพลาด

การกำหนดให้เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการตรวจสอบเช่นนี้ เป็นประโยชน์ต่อระบบการตรวจสอบรับรอง เนื่องจากทำให้ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองต้องดำเนินการตรวจสอบรับรองให้เป็นไปตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ อันจะช่วยให้ระบบการมาตรฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

การพักใช้ และการเพิกถอนใบอนุญาต

ในกรณีที่ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือมาตรฐาน หรือหลักเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง ก่อนจะมีการสั่งให้ลดการตรวจสอบรับรอง พักใช้ใบอนุญาต หรือเพิกถอนใบอนุญาต สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะทำการเตือนเป็นหนังสือตามมาตรา 38 ก่อนก็ได้

ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบและรับรอง หรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการกำหนดในสาขาใด ผู้อนุญาตมีอำนาจในการสั่งลดการตรวจสอบและรับรองในสาขานั้นได้ โดยผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรอง จะประกอบการตรวจสอบรับรอง และใช้เครื่องหมายมาตรฐานบังคับ หรือมาตรฐานทั่วไปในสาขานั้นอีกไม่ได้ ตามมาตรา 39²¹

ในกรณีที่มีผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการมาตรฐานแห่งชาติกำหนด ผู้อนุญาตมีอำนาจพักใช้ใบอนุญาตหรือ

(2) สั่งให้ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับใบรับรอง ผู้ประกอบกิจการ หรือผู้เกี่ยวข้องมาชี้แจง ให้ถ้อยคำหรือหลักฐานและข้อมูลที่เกี่ยวข้องและแก้ไขความบกพร่องหรือผิดพลาดที่ตรวจพบ

(3) สั่งให้ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรอง ผู้รับใบอนุญาต ผู้รับใบรับรอง ผู้ประกอบกิจการ หรือผู้เกี่ยวข้อง ยุติการโฆษณาใด ๆ ซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเท็จหรือเกินความจริงหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนด

(4) ยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์หรือสิ่งใดที่มีการใช้ข้อความหรือเครื่องหมายซึ่งมีเหตุอันควรเชื่อว่าเป็นเท็จหรือเกินความจริงหรือไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 32 (1) หรือ (2) หรือที่ใช้ผลการตรวจสอบและรับรองที่บกพร่องหรือผิดพลาดตามมาตรา 32 (3) หรือที่เกี่ยวข้องกับการกระทำความผิด

ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) พนักงานเจ้าหน้าที่ต้องไม่กระทำการอันมีลักษณะเป็นการคั่นตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

²¹ มาตรา 39 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานการตรวจสอบและรับรอง หรือหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขในการตรวจสอบและรับรองที่คณะกรรมการกำหนดในสาขาใด ให้ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งลดการตรวจสอบและรับรองในสาขานั้นได้

ผู้รับใบอนุญาตซึ่งถูกสั่งลดการตรวจสอบและรับรองในสาขาใดตามวรรคหนึ่งจะประกอบการตรวจสอบและรับรองและจะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับสำหรับการตรวจสอบและรับรองในสาขานั้นไม่ได้

ผู้รับใบรับรองซึ่งถูกสั่งลดการตรวจสอบและรับรองในสาขาใดตามวรรคหนึ่งจะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปสำหรับการตรวจสอบและรับรองในสาขานั้นไม่ได้

ใบรับรองได้คราวละไม่เกิน 3 เดือน โดยผู้ถูกพักใช้ใบอนุญาตหรือใบรับรองจะทำการตรวจสอบรับรองในสาขานั้นในระหว่างถูกพักใช้ใบอนุญาตไม่ได้²²

นอกจากนี้ ผู้อนุญาตยังมีอำนาจในการสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรองได้ ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือใบรับรองกระทำผิดอีกใน 5 ปี หรือกระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจหรือต่อประโยชน์สาธารณะ หรือจัดทำผลการรับรองอันเป็นเท็จ ตามมาตรา 40²³

บทกำหนดโทษ

นอกจากมาตรการในการตรวจสอบ ยึดอายุผลิตภัณท์ พักใช้และเพิกถอนใบอนุญาตแล้ว ผู้ที่กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ยังต้องระวางโทษตามกฎหมายมาตรา 47-59 โดยความหนักเบาของโทษนั้นขึ้นกับลักษณะการกระทำความผิดในแต่ละเรื่อง

ตัวอย่างเช่น กรณีการย้ายสถานประกอบการโดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้อนุญาตก่อน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 24 ต้องระวางโทษปรับไม่เกิน 100,000 บาทตามมาตรา 49²⁴ ในขณะที่การจัดทำผลการตรวจสอบรับรองอันเป็นเท็จ ที่อาจจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่นเป็นเรื่องร้ายแรง จึงมีโทษจำคุกไม่เกิน 5 ปี หรือปรับไม่เกิน 2,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับตามมาตรา 56²⁵

²² มาตรา 40 ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองไม่ปฏิบัติตามหนังสือเตือนตามมาตรา 38 ภายในระยะเวลาที่กำหนดหรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือกฎกระทรวงที่ออกตามพระราชบัญญัตินี้หรือมาตรฐานการตรวจสอบและรับรองหรือหลักเกณฑ์ วิธีการ หรือเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งไม่ต้องเตือนเป็นหนังสือก่อน ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือใบรับรองในสาขาใดก็ได้ไม่เกินครั้งละสามเดือน

ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตจะประกอบการตรวจสอบและรับรองและจะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานบังคับตามใบอนุญาตนั้นในระหว่างที่ถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตในสาขานั้นไม่ได้

ผู้ถูกสั่งพักใช้ใบรับรองจะแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปตามใบรับรองนั้นในระหว่างถูกพักใช้ใบรับรองในสาขานั้นไม่ได้

²³ มาตรา 41 ผู้อนุญาตมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง เมื่อปรากฏว่า

(1) ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองเคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือใบรับรองแล้วมากระทำผิดอีกภายในห้าปี

(2) ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองได้กระทำความผิดตามพระราชบัญญัตินี้ซึ่งก่อให้เกิดความเสียหายอย่างร้ายแรงต่อเศรษฐกิจหรือต่อประโยชน์สาธารณะ

(3) ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองกระทำความผิดตามมาตรา 56 หรือมาตรา 57

ผู้รับใบอนุญาตหรือผู้รับใบรับรองซึ่งถูกเพิกถอนใบอนุญาตหรือใบรับรอง แล้วแต่กรณี ตามวรรคหนึ่ง จะขอใบอนุญาตหรือใบรับรองสำหรับการตรวจสอบและรับรองในสาขานั้นใหม่อีกไม่ได้จนกว่าจะพ้นหกเดือนนับแต่วันที่ทราบคำสั่ง

²⁴ มาตรา 49 ผู้รับใบอนุญาตผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา 18 วรรคสาม มาตรา 22 มาตรา 23 วรรคหนึ่ง มาตรา 24 วรรคหนึ่ง หรือมาตรา 26 ต้องระวางโทษปรับไม่เกินหนึ่งแสนบาท

²⁵ มาตรา 56 ผู้ประกอบการตรวจสอบและรับรองผู้ใดจัดทำผลการตรวจสอบและรับรองอันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้ง โดยประการที่น่าจะเกิดความเสียหายแก่ผู้อื่น ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินห้าปี หรือปรับไม่เกินสองล้านบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

2.5.2.5 การตรวจสอบรับรอง และการใช้ผลการตรวจสอบรับรองในการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

เมื่อผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองได้รับการรับรองระบบงานแล้ว ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองจะสามารถทำการตรวจสอบรับรองให้ผู้ที่ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงาน โดยทำการตรวจสอบรับรองว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นๆ เป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนดสำหรับผลิตภัณฑ์นั้นๆหรือไม่ หากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่มีการกำหนดไว้ ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองก็จะดำเนินการออกใบรับรองผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้

เมื่อผู้ประกอบการตรวจสอบรับรองได้ออกใบรับรองผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ดังกล่าวสามารถนำผลนั้นมายื่นต่อสมอ. เพื่อประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ได้ โดยมีการบัญญัติไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน และการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2549 ข้อ 3 (4) ดังนี้

ข้อ 3 เมื่อพนักงานเจ้าหน้าที่ได้รับคำขอพร้อมทั้งหลักฐานตามข้อ ๒ แล้วให้ดำเนินการตรวจสอบในแต่ละผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามความเหมาะสมซึ่งจะต้องสอดคล้องกับแนวทางสากลเพื่อประโยชน์แก่การตรวจสอบ พนักงานเจ้าหน้าที่อาจเข้าไปในสถานที่ผลิตเพื่อตรวจดูกรรมวิธีการผลิต วิธีทดสอบ ตลอดจนอุปกรณ์การทดสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่ว่าในประเทศหรือต่างประเทศสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยสม่ำเสมอ

ในกรณีที่มีความจำเป็นเพื่อประสิทธิภาพในการตรวจสอบตามวรรคหนึ่งหรือวรรคสอง พนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบหลักฐานอย่างหนึ่งอย่างใดดังต่อไปนี้เพิ่มเติมอีกก็ได้

- (1) แผนผังแสดงกรรมวิธีการทำโดยย่อ
- (2) รายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (3) แผนภูมิและรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พร้อมรายละเอียดรายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม
- (4) ใบรับรองผลการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจากหน่วยงานที่รัฐมนตรีกำหนดหรือคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้การยอมรับ

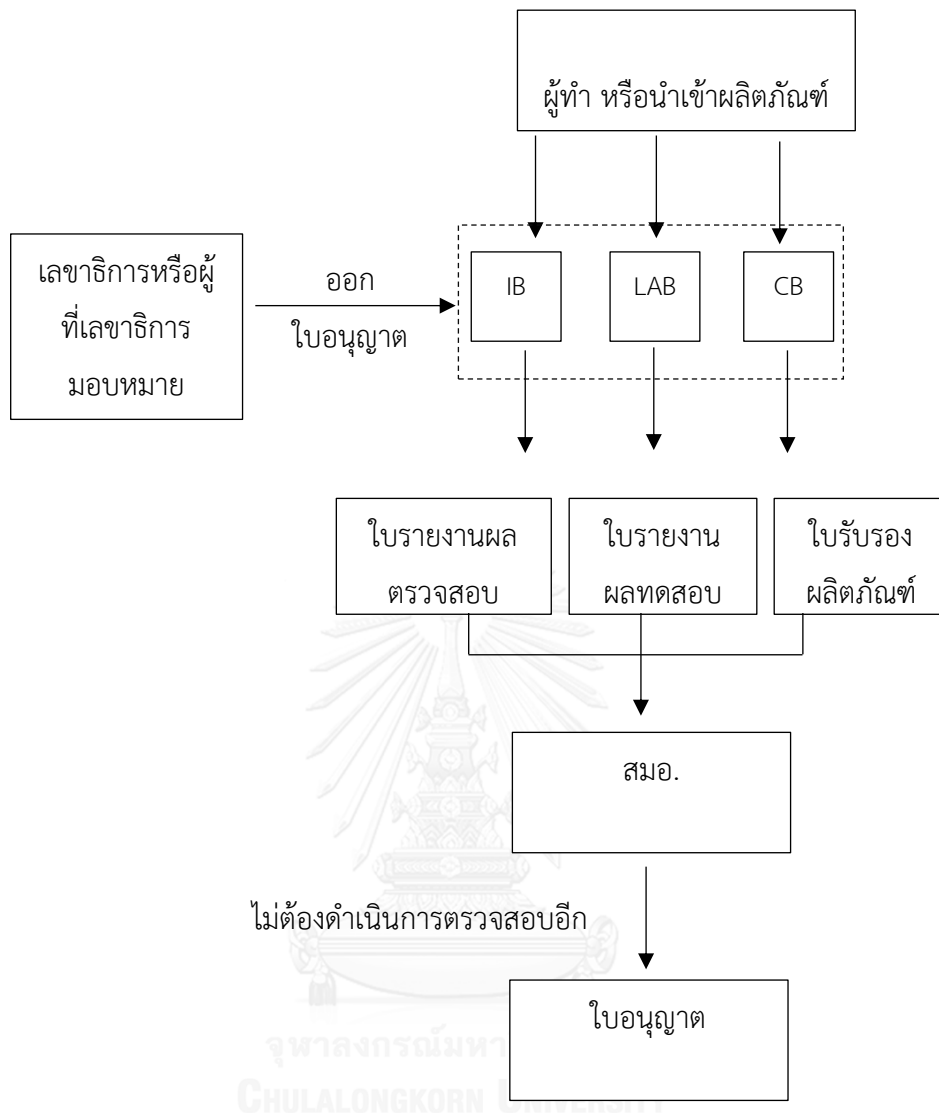
(5) หลักฐานอื่นๆ ที่จำเป็นในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา

นอกจากนี้ ในประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20²⁶ และ ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามมาตรา 16²⁷ ก็ได้กำหนดเอาไว้ในเรื่องการอนุญาตทั่วไป โดยกำหนดว่า ในการอนุญาตนั้นสามารถดำเนินการได้ 2 วิธี กล่าวคือ วิธีที่ 1 ประกอบด้วยการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและประเมินระบบควบคุมคุณภาพของโรงงานผู้ทำผลิตภัณฑ์ และวิธีที่ 2 คือ การยอมรับใบรับรอง (Certificate of Conformity) ที่ออกโดยหน่วยตรวจสอบและรับรอง (Conformity Assessment Body: CAB) ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และการบริการ

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นว่า ในกรณีที่มีการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงาน และมีการออกใบรับรองจากหน่วยตรวจสอบและรับรองแล้วเสมอ. จะสามารถพิจารณาเพื่อออกไปอนุญาตให้กับผู้ทำผลิตภัณฑ์นั้นๆ ได้เลย โดยไม่จำเป็นต้องทำการตรวจสอบซ้ำอีก ซึ่งการยอมรับใบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองนี้เอง ทำให้เกิดประโยชน์ในกิจการด้านการมาตรฐานเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้การตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างรวดเร็วตามแนวทางของสากล ช่วยประหยัดเวลาให้กับผู้ประกอบการ และยังเป็นภาระลดภาระงานให้กับสมอ. ให้มุ่งสู่แนวทางขององค์กรในรูปแบบของการกำกับดูแลมาตรฐานแทนที่การเป็นองค์กรควบคุมมาตรฐานเช่นในอดีต

²⁶ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20 [ออนไลน์], 11 พฤษภาคม 2559 แหล่งที่มา <http://www.tisi.go.th/>

²⁷ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามมาตรา 16 [ออนไลน์], 11 พฤษภาคม 2559. แหล่งที่มา <http://www.tisi.go.th/>

แผนภาพแสดงการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์โดยใช้การตรวจสอบรับรอง
จากผู้ประกอบการ ตรวจสอบรับรองที่ได้รับใบอนุญาตหรือใบรับรองตาม
พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551

2.5.3 การควบคุมดูแลภายหลังการขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

2.5.3.1 การตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ภายหลังจากที่มีการออกใบอนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว พระราชบัญญัตินี้ยังให้อำนาจเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปในสถานที่ผลิต เก็บ หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์ หรือสถานที่อื่น ตลอดจนยานพาหนะเพื่อทำการตรวจสอบการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมว่าเป็นไปตามที่กฎหมายกำหนดหรือไม่²⁸ โดยแยกเป็น 2 กรณี ดังนี้

1) อำนาจในการเข้าไปในสถานที่ผลิต เก็บ หรือจำหน่าย หรือยานพาหนะที่บรรทุก ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือการทำผลิตภัณฑ์ว่าได้ ปฏิบัติถูกต้องตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่และนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวัตถุที่นำมาทำผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรมหรือวัตถุที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะนำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในปริมาณพอสมควรไป เป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

2) อำนาจในการเข้าไปในสถานที่หรือที่อื่นใด หรือยานพาหนะใด ในเวลาทำการเมื่อ มีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้และนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม วัตถุที่นำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือวัตถุที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะนำมาทำ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ

ในเรื่องมาตรการเข้าไปในสถานที่เพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นมี ข้อสังเกตว่า แม้จะมีการให้อำนาจพนักงานเจ้าหน้าที่ในการเข้าไปในสถานที่ เพื่อตรวจสอบ และนำ ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวัตถุที่นำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือวัตถุที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะนำมา ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบได้ แต่ก็มิได้ระบุว่า ภายหลังจากที่มีการตรวจสอบแล้ว จะต้องแจ้งผลการตรวจสอบอย่างไร เจ้าหน้าที่จะมีอำนาจในการ ประกาศ หรือแจ้งเตือนให้ผู้บริโภคทราบได้หรือไม่

2.5.3.2 การดำเนินการกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่เป็นไปตามบทบัญญัติใน พระราชบัญญัตินี้ เจ้าหน้าที่มีอำนาจในการยึดหรืออายัด²⁹ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าว โดย แบ่งเป็นกรณีต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) กรณีที่ไม่เป็นไปตามมาตรา16 มาตรา20 มาตรา20ทวิ มาตรา20ตรี มาตรา21 มาตรา21ทวิ มาตรา29 หรือมาตรา33 วรรคหนึ่ง หรือวรรคสอง กล่าวคือ

²⁸ มาตรา 43 (1) และ (2) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

²⁹ มาตรา 44 (3) แห่งพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511

- ไม่ได้ขอใบอนุญาตใช้เครื่องหมายมาตรฐานตามมาตรา 16 หรือไม่ได้ขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานทั้งในกรณีปกติ และในกรณีที่มีความจำเป็นต้องขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนด ตามมาตรา 16 มาตรา 20 มาตรา 20 ทวิ มาตรา 20 ตริ มาตรา 21 มาตรา 21 ทวิ หรือ

- ผู้รับอนุญาตไม่ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน

2) ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดในกรณีที่ผู้รับอนุญาต ได้ขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20 ทวิ วรรคสอง มาตรา 20 ตริ วรรคหนึ่ง หรือ มาตรา 21 ทวิ วรรคสอง

3) เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ใช้หรือแสดงเครื่องหมายมาตรฐานอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมาย โดยเป็นกรณีที่บุคคลที่ไม่ได้รับอนุญาตใช้เครื่องหมายมาตรฐาน ตามมาตรา 31 เลียนเครื่องหมายมาตรฐานเพื่อให้ประชาชนหลงเชื่อว่าเป็นเครื่องหมายมาตรฐานตามมาตรา 32 หรือแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามมาตรา 35

4) เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ถูกเพิกถอนใบรับแจ้งตามมาตรา 39 ตริ โดยภายหลังจากการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์แล้วคณะกรรมการมีอำนาจในการจัดการกับของที่ยึดมา โดยในกรณีที่ทราบตัวเจ้าของให้ดำเนินการตามมาตรา 46 ดังนี้

1) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานตามมาตรา 16 แสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานอันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 35 หรือเป็นกรณีใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยไม่ได้ขออนุญาตตามมาตรา 16 อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 31 คณะกรรมการอาจสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือสั่งให้ทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นด้วยก็ได้หากไม่สามารถทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ก็อาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพ

2) ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20 หรือมาตรา 21 หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามหลักเกณฑ์หรือเงื่อนไขที่เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมกำหนดตามมาตรา 20 ทวิ วรรคสอง หรือมาตรา 21 ทวิ วรรคสอง คณะกรรมการอาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้สิ้นสภาพหรือในกรณีที่นำเข้าอาจสั่งให้ส่งกลับคืนไปถ้าไม่ส่งกลับคืนไปก็อาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพหรืออาจสั่งให้รอไว้เพื่อให้ผู้ทำหรือผู้นำเข้าขอรับใบอนุญาตหรือขอรับอนุญาตก่อนได้

3) ในกรณีที่เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกที่ถูกเพิกถอนใบรับแจ้งตามมาตรา 39 ตรี คณะกรรมการอาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพได้

4) ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐานไม่ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน อันเป็นการฝ่าฝืนมาตรา 29 คณะกรรมการอาจสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้สิ้นสภาพหรือในกรณีที่น่าเข้าอาจให้ส่งกลับคืนไปและอาจสั่งให้ทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นด้วยก็ได้ ถ้าไม่ส่งกลับคืนไปหรือไม่ทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือไม่ทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็อาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพ

5) ในกรณีที่ผู้โฆษณาผู้จำหน่ายหรือผู้มีไว้เพื่อจำหน่ายฝ่าฝืนกฎหมายมาตรา 36 โดยการโฆษณา จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ โดยรู้หรือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นตามบทบัญญัติเกี่ยวกับมาตรฐานในมาตรา 16 มาตรา 20 มาตรา 20 ทวิ มาตรา 21 มาตรา 21 ทวิ มาตรา 29 หรือมาตรา 33 วรรคหนึ่งหรือวรรคสอง หรือเป็นผลิตภัณฑ์ที่ใช้หรือแสดงเครื่องหมายโดยไม่ได้รับอนุญาตตามมาตรา 31 เลียนเครื่องหมายตามมาตรา 32 หรือ ใช้เครื่องหมายกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามมาตรา 35 คณะกรรมการอาจสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานหรืออาจสั่งให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพ ทั้งนี้ โดยให้ผู้รับใบอนุญาตผู้รับอนุญาตผู้ทำผู้นำเข้าผู้โฆษณาผู้จำหน่ายหรือผู้มีไว้เพื่อจำหน่ายแล้วแต่กรณีเป็นผู้เสียค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการแก้ไขการปรับปรุงการทำให้สิ้นสภาพหรือการส่งกลับคืนไปซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือการรอไว้เพื่อขอรับใบอนุญาตหรือ ขอรับอนุญาตหรือการทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือการทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

กรณีที่ไม่ทราบตัวเจ้าของ ให้ดำเนินการตามมาตรา 46 ทวิ กล่าวคือ ถ้าภายใน 90 วันนับแต่วันที่ยึดหรืออายัดไม่ปรากฏเจ้าของหรือผู้ครอบครองให้ตกเป็นของแผ่นดินและให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์โดยความเห็นชอบของคณะกรรมการมีอำนาจจัดการอย่างใดอย่างหนึ่งได้ตามที่เห็นสมควร ถ้าสิ่งที่ยึดหรืออายัดไว้ตามมาตรา 44 (3) นั้นเป็นของเสียหายหรือถ้าเก็บไว้จะเป็นการเสี่ยงต่อความเสียหายหรือจะเสียค่าใช้จ่ายในการเก็บรักษาเกินค่าของสิ่งนั้นสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะจัดการขายทอดตลาดสิ่งนั้นเสียก่อนคดีถึงที่สุดหรือก่อนที่สิ่งนั้นจะตกเป็นของแผ่นดินก็ได้เงินค่าขายสิ่งนั้นเมื่อหักค่าใช้จ่ายและค่าภาระติดพันทั้งปวงแล้วเหลือเงินจำนวนสุทธิเท่าใดให้ถือไว้แทนสิ่งนั้น

ในเรื่องการดำเนินการกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานนั้นมีข้อสังเกตว่า พระราชบัญญัตินี้กำหนดให้เจ้าหน้าที่ที่สามารถยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตลอดจนดำเนินการกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ยึดหรืออายัดไว้เท่านั้น แต่ไม่มีบทบัญญัติที่ให้อำนาจเจ้าหน้าที่

ในการสั่งห้ามขายสินค้านี้เป็นการชั่วคราวหรือถาวร ดังนั้น หากผู้ประกอบการที่โดนยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานนั้น ได้จำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานดังกล่าวให้ผู้ประกอบการรายอื่นไปแล้ว ก็ไม่สามารถดำเนินการใดๆกับผลิตภัณฑ์นั้นได้ ยิ่งไปกว่านั้น หากผลิตภัณฑ์ได้จำหน่ายสู่ผู้บริโภคแล้ว ก็ไม่มีบทบัญญัติให้จับกุมหรือเรียกคืนสินค้าเหล่านั้นได้เลย

2.5.3.3 มาตรการบังคับกรณีที่มีการฝ่าฝืน

ในกรณีที่มีการฝ่าฝืนไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจสั่งพักใช้ หรือเพิกถอนใบอนุญาตจากผู้รับอนุญาต นอกจากนี้ในพระราชบัญญัติฉบับนี้ ยังได้กำหนดโทษแก่ผู้ที่ฝ่าฝืนด้วย

1) มาตรการสั่งพักใช้หรือเพิกถอนใบอนุญาต

ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดไว้ในมาตรา 37 ว่า ในกรณีที่ผู้รับใบอนุญาตฝ่าฝืน หรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมายต่อไปนี้ เลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจสั่งพักใช้ใบอนุญาตได้ครั้งละไม่เกิน 3 เดือน

- ผู้รับอนุญาตย้ายสถานที่ที่ระบุไว้ในใบอนุญาต โดยไม่ได้รับใบอนุญาตจากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา 24

- ผู้รับอนุญาตโอนใบอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน และใบอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยไม่ได้รับใบอนุญาตให้โอนจากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามมาตรา 25

- ผู้รับอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 29

- ผู้รับอนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ไม่แสดงใบอนุญาตก่อนนำผลิตภัณฑ์นั้นออกจากสถานที่ผลิตหรือรับมอบจากเจ้าพนักงานศุลกากรตามมาตรา 33

- ผู้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐานไม่แสดงชื่อผู้รับใบอนุญาตหรือเครื่องหมายการค้าของผู้รับอนุญาตที่ได้จดทะเบียนแล้วตามที่กำหนดในกฎกระทรวงตามมาตรา 34

- ผู้รับอนุญาตให้ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน หรือผู้รับอนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐานใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน

- ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามกฎกระทรวงซึ่งออกตามพระราชบัญญัตินี้

- ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดให้ปฏิบัติในตอนที่ออกใบอนุญาตให้ตามมาตรา 25 ทวิ

นอกจากนี้ มีการบัญญัติไว้ในมาตรา 39 อีกว่าเลขานุการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีอำนาจสั่งเพิกถอนใบอนุญาตได้ หากผู้รับอนุญาตที่เคยถูกสั่งพักใช้ใบอนุญาตแล้ว กระทำความผิดในเหตุอย่างเดียวกันอีกภายใน 5 ปี ทั้งนี้ ในมาตรา 40 ได้กำหนดว่า ก่อนสั่งพักใช้ใบอนุญาตหรือสั่งเพิกถอนใบอนุญาต ให้เลขานุการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสั่งให้สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเตือนเป็นหนังสือให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติการให้ถูกต้องภายในเวลาที่กำหนดก่อน

อย่างไรก็ตาม ในมาตรา 43 ได้บัญญัติว่า ผู้ใดถูกสั่งเพิกถอนใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดใด จะขอใบอนุญาตสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมชนิดนั้นใหม่อีกไม่ได้ จนกว่าจะพ้นหกเดือนนับแต่วันทราบคำสั่ง จึงมีข้อสังเกตว่า ระยะเวลา 6 เดือนอาจจะสั้นเกินไปสำหรับกรณี que ผู้รับอนุญาตโดนเพิกถอนเพราะเหตุที่สำคัญ เช่น ผู้รับอนุญาตผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่เป็นไปตามมาตรฐานตามที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทำให้ผู้รับอนุญาตอาจขออนุญาตและดำเนินการเช่นนี้อีก

2) บทกำหนดโทษ

กรณีที่มีการฝ่าฝืนบทบัญญัติของกฎหมายตามที่ได้บัญญัติไว้ ผู้กระทำความผิดจะต้องรับโทษตามมาตรา 48-57 ทวิซึ่งอาจเป็นโทษปรับสถานเดียว หรือโทษจำคุกและปรับ แล้วแต่ลักษณะของการฝ่าฝืนบทบัญญัติแห่งกฎหมายโดยโทษที่เกิดจากการฝ่าฝืนบทบัญญัติ ในเรื่องที่สำคัญมีดังนี้

- กรณีไม่ปฏิบัติตามบทบัญญัติเรื่องการขออนุญาต การทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐานตามมาตรา 20 มาตรา 21 หรือไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่คณะกรรมการกำหนดตามมาตรา 20 ทวิ วรรคสอง มาตรา 20 ตรีวรรคหนึ่ง มาตรา 21 ทวิ วรรคสอง หรือมาตรา 33 วรรคสองหรือวรรค 4 ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กรณีที่มีบุคคลใดทำรายงานการตรวจสอบการทำผลิตภัณฑ์ หรือการตรวจสอบมาตรฐานขึ้นทั้งฉบับ หรือมีการแก้ไขด้วยประการใดอันเป็นเท็จ เพื่อให้บุคคลใดๆ เชื่อว่าการทำ หรือผลิตภัณฑ์นั้นเป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกตั้งแต่ 6 เดือน ถึง 5 ปี และปรับตั้งแต่ 200,000 ถึง 2,000,000 บาท

- กรณีผู้รับอนุญาตไม่ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐาน ในกรณีที่เป็ผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กรณีบุคคลที่ไม่ใช่ผู้รับอนุญาตตามมาตรา 16 มาตรา 20 หรือมาตรา 21 ใช้เครื่องหมายมาตรฐาน หรือเลียนเครื่องหมายมาตรฐาน ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 100,000 ถึง 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กรณีผู้รับอนุญาตใช้เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐาน กรณีผู้รับอนุญาตตามมาตรา 16 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 3 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 100,000 ถึง 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ กรณีผู้รับอนุญาตตามมาตรา 20 หรือ 21 ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 2 ปี หรือปรับไม่เกิน 1,000,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

- กรณีผู้โฆษณา ผู้จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่าย จำหน่ายสินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย ผู้ฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับตั้งแต่ 5,000 ถึง 50,000 บาท หรือทั้งจำทั้งปรับ

อนึ่ง ในเรื่องของบทกำหนดโทษนี้ มีข้อสังเกตว่า ผู้โฆษณา หรือผู้จำหน่าย หรือมีไว้เพื่อจำหน่ายสินค้าที่ไม่เป็นไปตามมาตรฐานนั้น ได้รับโทษน้อยเมื่อเทียบกับผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ โดยมีโทษจำคุกเพียงไม่เกิน 1 เดือน หรือปรับไม่เกิน 5000 – 50000 เท่านั้น ทั้งที่เมื่อพิจารณาในแง่การกระจายสินค้าสู่ตลาดแล้ว ผู้จำหน่ายเป็นผู้ที่มีบทบาทในการกระจายสินค้าให้ถึงมือผู้บริโภคมากที่สุด ดังนั้น หากลงโทษเพียงเท่านี้ ผู้จำหน่ายสินค้าจะไม่เกิดความระมัดระวังในการตรวจสอบสินค้า ยิ่งไปกว่านั้น ผู้จำหน่ายสินค้าบางรายอาจเลือกจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่ไม่ได้มาตรฐานเนื่องจากต้นทุนต่ำกว่าให้เกิดกำไรมากกว่าสินค้าที่มีคุณภาพ โดยไม่คำนึงถึงโทษที่จะได้รับ เพราะความเสี่ยงที่จะถูกจับนั้น คำนวณกับเงินที่ได้จากการขายสินค้าที่ไม่ได้มาตรฐานเหล่านี้

2.6 ความร่วมมือกับต่างประเทศในเรื่องมาตรฐาน

ในปัจจุบันนี้ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในฐานะหน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งชาติได้ประสานความร่วมมือกับประเทศต่างๆ ในด้านการมาตรฐาน โดยได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ และทำความตกลงกับประเทศต่างๆ โดยเข้าเป็นสมาชิกองค์กรต่างๆ ดังนี้

1) ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ซึ่งในปัจจุบันประเทศสมาชิกได้ตกลงร่วมกันในความตกลงเรื่องอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade Agreement (TBT)) เพื่อให้กฎเกณฑ์ มาตรฐาน การทดสอบและรับรองของแต่ละประเทศจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้า ดังนั้นประเทศต่างๆที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกจะต้องใช้มาตรฐานสากลที่มีหรือปรับมาตรฐานในประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การผลิตสินค้ามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เป็นการลดต้นทุนการดำเนินการ (Transaction costs) และอำนวยความสะดวก อันเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้อย่างดี

2) ประเทศไทยเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization: ISO)³⁰ ซึ่งเป็นองค์กรอิสระที่จัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมการกำหนดมาตรฐานและกิจกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยให้การแลกเปลี่ยนสินค้าและบริการเป็นไปได้โดยสะดวก และช่วยพัฒนาความร่วมมือระหว่างประเทศในด้านวิชาการ วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และเศรษฐกิจ มาตรฐานที่กำหนดขึ้นเรียกว่า มาตรฐานระหว่างประเทศ (international standard) ซึ่งประเทศไทยโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นสถาบันมาตรฐานแห่งชาติและทำหน้าที่เป็นตัวแทนประเทศไทยในการเป็นสมาชิก ISO ประเภท member body ได้เข้าร่วมดำเนินงานกับ ISO มาตั้งแต่ พ.ศ.2508 ทั้งทางด้านบริหารและวิชาการ

3) ประเทศไทยได้เข้าเป็นสมาชิกองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองระบบงาน (International Accreditation Forum - IAF) และองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการ (International Laboratory Accreditation Cooperation - ILAC) โดยคณะกรรมการการมาตรฐานแห่งชาติ (กมช.) (National Accreditation Council :NAC) ในฐานะองค์กรระดับชาติเรื่องมาตรฐานได้เข้าเป็นสมาชิก IAF และ ILAC เพื่อให้การรับรองระบบงานของประเทศไทยเป็นที่ยอมรับในระดับสากล อันจะส่งผลดีต่อความร่วมมือในทางการค้าระหว่างประเทศ

4) ประเทศไทยได้ร่วมทำความตกลงว่าด้วยการยอมรับร่วม (Mutual Recognition Arrangement: MRA) กับประเทศอาเซียน เพื่อยอมรับผลการตรวจสอบรับรองซึ่งกันและกัน เมื่อผู้ประกอบการได้ขอให้ผู้ประกอบการตรวจสอบรับรอง กล่าวคือ หน่วยตรวจ หน่วยรับรอง และห้องปฏิบัติการทดสอบ ทำการตรวจสอบรับรองแล้ว สามารถนำผลการทดสอบรับรองนั้นไปใช้กับประเทศต่างๆในอาเซียนได้เลย โดยไม่ต้องทำการตรวจสอบรับรองซ้ำอีกในประเทศนั้นๆ

CHULALONGKORN UNIVERSITY

³⁰ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม, ISOกับบทบาทของประเทศไทย [ออนไลน์], 30 เมษายน 2558. แหล่งที่มา <http://cotton.tisi.go.th/iso/isocomm.php?language=Th>

บทที่ 3

กฎหมายต่างประเทศที่เกี่ยวกับการควบคุมและการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า

การควบคุมมาตรฐานสินค้าเป็นเรื่องที่ประเทศต่างๆทั่วโลกให้ความสำคัญเป็นอย่างมาก เนื่องจากการควบคุมมาตรฐานสินค้าจะช่วยให้ผู้ที่บริโภคสินค้าได้บริโภคสินค้าที่มีมาตรฐานและมีความปลอดภัย ทำให้ผู้ประกอบการประหยัดต้นทุนในการผลิตสินค้า เนื่องจากสามารถปฏิบัติตามมาตรฐานที่มีการกำหนดไว้ นอกจากนี้ การควบคุมมาตรฐานสินค้า หากสามารถดำเนินการได้อย่างเป็นระบบแล้ว จะช่วยป้องกันสินค้าที่อาจเป็นอันตรายไม่ให้เข้ามาในประเทศได้ และทำให้สินค้าที่ผลิตในประเทศนั้นๆได้รับความเชื่อถือ เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้าไปยังประเทศคู่ค้าต่างๆอีกด้วย

องค์การการค้าโลกได้ให้ความสำคัญในการควบคุมมาตรฐานสินค้าให้มีความเป็นสากล เพื่อลดอุปสรรคในทางการค้าระหว่างประเทศ ทำให้การค้าระหว่างประเทศมีความคล่องตัวมากขึ้น ประเทศไทยซึ่งเป็นหนึ่งในประเทศสมาชิกจึงมีความจำเป็นต้องปฏิบัติตามแนวทางขององค์การการค้าโลกเช่นกัน ดังนั้น การศึกษากฎหมายของประเทศต่างๆที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานสินค้าซึ่งเป็นไปตามมาตรฐานสากลที่ประเทศต่างๆให้การยอมรับจึงเป็นสิ่งสำคัญที่จะช่วยให้การควบคุมมาตรฐานสินค้าของประเทศไทยเป็นไปตามมาตรฐานสากล เป็นผลดีต่อการส่งออกสินค้า อีกทั้งยังเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการและผู้บริโภคสินค้าในประเทศไทยอีกด้วย

โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำการศึกษากฎหมายที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ ในประเด็นที่เกี่ยวกับการควบคุมมาตรฐานสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่อง การออกมาตรฐานสินค้า การใช้เครื่องหมายมาตรฐาน การตรวจสอบรับรอง องค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลมาตรฐานสินค้า และองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลระบบการตรวจสอบรับรอง โดยมีรายละเอียดตามที่กล่าวถึง ดังต่อไปนี้

3.1 ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา

3.1.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา

ประเทศแคนาดาเป็นประเทศหนึ่งที่มีความสำคัญกับเรื่องมาตรฐานสินค้าและระบบการตรวจสอบรับรองสินค้าเป็นอย่างมาก การควบคุมมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดานั้นดำเนินการผ่านสภามาตรฐานแห่งชาติแคนาดา (Standard Council of Canada หรือ SCC) ซึ่งทำหน้าที่สนับสนุนกิจการด้านงานมาตรฐานของชาติให้เป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ และเป็นตัวแทนของประเทศแคนาดาในการเข้าร่วมกิจการด้านงานมาตรฐานในระดับสากล

ในส่วนของการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้าภายในประเทศแคนาดา สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาเป็นองค์กรหลักในการกำกับดูแลมาตรฐาน โดยสนับสนุนให้ผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเข้ามามีส่วนร่วมในระบบมาตรฐาน กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตสินค้าหรือบริการ ตลอดจนผู้นำเข้าหรือส่งออกสินค้า เจ้าหน้าที่รัฐที่เกี่ยวข้อง หน่วยงานเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงาน และผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ใช้สินค้าหรือบริการเข้ามามีส่วนร่วมในระบบมาตรฐานแห่งชาติ (National Standard System : NSS) ผ่านทางช่องทางต่างๆ เพื่อให้การกำกับดูแลมาตรฐานสินค้านั้นเป็นไปโดยมีประสิทธิภาพ

โดยการกำกับดูแลสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานนั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะเน้นบทบาทในการกำกับดูแลโดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม โดยสภามาตรฐานของประเทศแคนาดาจะทำการรับรองระบบงาน (Accreditation) ให้กับหน่วยงานเอกชนในด้านต่างๆ โดยยึดตามมาตรฐานสากล อาทิ ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Testing Laboratories) องค์กรพัฒนามาตรฐาน (Standards Development Organizations) เป็นต้น เพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานสามารถดำเนินกิจการด้านการมาตรฐานแก่ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการ ตัวอย่างเช่น สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำการรับรองระบบงานประเภทห้องปฏิบัติการทดสอบให้กับหน่วยงานเอกชนว่าเอกชนรายนั้น เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบที่มีมาตรฐาน ให้การบริการตามมาตรฐานของ ISO เพื่อให้ผู้ประกอบการผลิตสินค้าที่ต้องการทดสอบคุณสมบัติและความปลอดภัยของสินค้าว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่สามารถเลือกใช้บริการห้องปฏิบัติการทดสอบเหล่านั้นได้ เป็นต้น ในส่วนของการพัฒนามาตรฐานสินค้านั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่ในการตรวจทานมาตรฐานที่ออกโดยองค์กรพัฒนามาตรฐานว่ามาตรฐานที่ออกนั้น เป็นไปโดยเหมาะสมและคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ที่มีส่วนได้เสียทุกฝ่ายอย่างเหมาะสมหรือไม่ หากเป็นไปโดยเหมาะสมแล้ว มาตรฐานสินค้าที่ได้รับการพัฒนาขึ้นมานั้นจะได้รับการประกาศให้เป็นมาตรฐานแห่งชาติเพื่อให้ผู้ประกอบการสามารถยึดถือปฏิบัติตามได้

นอกจากการกำกับดูแลระบบมาตรฐานสินค้าภายในประเทศแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดายังเป็นสมาชิกขององค์กรพัฒนามาตรฐานในระดับโลก โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดามีบทบาทอย่างมากในการพัฒนามาตรฐานสากล ซึ่งการมีระบบมาตรฐานที่เข้มแข็งและการเข้าร่วมโดยมีบทบาทสำคัญในเวทีระดับโลกของประเทศแคนาดา ส่งผลให้ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดาได้รับการยอมรับจากทั่วโลกว่าเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบมาตรฐานสินค้าที่ดีมากที่สุดผลดีต่อประเทศแคนาดา เนื่องจากทำให้สินค้าที่ผลิตในประเทศแคนาดาได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกประเทศ ส่งผลดีต่อการค้าขายสินค้านี้ระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก

ดังนั้น การศึกษาถึงระบบการควบคุมมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดาจึงอาจทำให้เห็นแนวทางในการพัฒนาระบบการควบคุมมาตรฐานของประเทศไทยให้มีการพัฒนาอย่างเป็นระบบและเป็นไปตามแนวทางที่ได้รับการยอมรับในระดับสากล

3.1.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดา

การศึกษาหลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดาเพื่อให้เข้าใจหลักการพื้นฐานของมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดานั้น จะต้องพิจารณาถึงความหมายของมาตรฐานสินค้า ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า ประเภทของมาตรฐานสินค้า และบทบัญญัติทั่วไปเกี่ยวกับความปลอดภัยของสินค้า ดังนี้

3.1.2.1 ความหมายของมาตรฐานสินค้า

พระราชบัญญัติความปลอดภัยของสินค้าในประเทศแคนาดา (Canada Consumer Product Safety Act: CCPSA) ไม่ได้ให้ความหมายของคำว่ามาตรฐานเอาไว้อย่างชัดเจน แต่ได้บัญญัติระบุไว้ในมาตรา 9 ว่า ห้ามบุคคลใดบรรจุ หรือใช้ฉลากกับสินค้าที่ไม่ปฏิบัติตาม หรือหลุดลงหรือแตกต่างไปจากใบรับรองความปลอดภัย หรือใบรับรองการปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยหรือกฎเกณฑ์ใดๆ¹ นอกจากนี้ ในมาตรา 10 ยังได้ระบุไว้ว่า ห้ามบุคคลใดโฆษณาหรือขายสินค้าใดที่ทราบอยู่แล้วว่ามีข้อบกพร่อง หรือบรรจุ หรือใช้ฉลากที่ไม่เป็นไปตามที่กำหนดในมาตรา 9² ดังนั้น จึงอาจแปลความได้ว่าการโฆษณา ขาย บรรจุ หรือใช้ฉลากนั้น จะต้องเป็นไปตามมาตรฐานที่มีการกำหนดไว้

อย่างไรก็ตาม ในคู่มือความปลอดภัยของสินค้าของประเทศแคนาดา³ ได้ให้ความหมายของคำว่า มาตรฐาน (Standard) เอาไว้ว่า

“มาตรฐาน คือ เอกสารที่มีการวิจัย พัฒนา ตรวจสอบ และผ่านกระบวนการฉันทามติ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างผู้ซึ่งได้รับผลกระทบในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับสากล โดยมาตรฐานจะอธิบายถึงคุณสมบัติที่สำคัญของสินค้า บริการ หรือระบบ และข้อกำหนดที่

¹ Section 9 of the Canada Consumer Product Safety Act

“No person shall package or label a consumer product...

(b) in a manner that is false, misleading or deceptive regarding its certification related to its safety or its compliance with a safety standard or the regulations.”

² Section 10 of the Canada Consumer Product Safety Act

“No person shall advertise or sell a consumer product that they know is advertised, packaged or labelled in a manner referred to in section 9.”

³ Standards Council of Canada, **Consumer Product safety in Canada: A guide to standards and conformity assessment options for manufacturers, importers and sellers** [Online], 4 May 2015. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/publications/Consumer_Product_Safety_in_Canada_2012.pdf

จำเป็นที่จะต้องมีสำหรับสินค้า บริการ หรือระบบนั้นๆ เพื่อที่จะได้รับการพิจารณา การพัฒนา หรือ ดำเนินการ ให้สอดคล้องกับข้อกำหนดต่างๆที่กำหนดไว้เหล่านี้⁴”

3.1.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า

กฎหมายความปลอดภัยของสินค้าในประเทศแคนาดาได้กำหนดไว้ในมาตรา 2 ความว่า สินค้าอุปโภคบริโภค (Consumer Product)⁵ หมายถึง สินค้า รวมถึงส่วนประกอบ ส่วนใดส่วน หนึ่ง และส่วนเสริม ซึ่งสามารถคาดหมายได้ว่าเป็นการใช้โดยส่วนตัว โดยไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ในทาง การค้า รวมถึง เพื่อใช้ในบ้าน เพื่อการสันทนาการ และเพื่อการเล่นกีฬา ซึ่งรวมถึงบรรจุภัณฑ์ด้วย

โดยในมาตรา 6⁶ ได้กำหนดว่า ห้ามบุคคลใดผลิต นำเข้า โฆษณา หรือจำหน่ายสินค้า อุปโภคบริโภคที่ไม่ปฏิบัติตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์

เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติทั้งสองมาตราแล้วจะเข้าใจได้ว่า สินค้าที่อยู่ภายใต้การ ควบคุมนั้น จะต้องประกอบด้วยปัจจัยสำคัญ 2 ประการคือ ต้องเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคที่มุ่งเน้นให้มิ การใช้โดยส่วนบุคคล ไม่ได้เป็นไปเพื่อใช้ในการประกอบธุรกิจการค้า และ เป็นสินค้าที่ได้มีการออก กฎเกณฑ์ไว้ให้ปฏิบัติตาม ซึ่งสินค้าใดก็ตามที่เข้าข่าย 2 ประการนี้แล้ว ผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องใน วงจรการผลิต การนำเข้า หรือการขายจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ที่มีการกำหนดเอาไว้ ก่อนจึงจะดำเนินการผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขายสินค้าประเภทนั้นๆได้ ส่วนสินค้าอื่นๆที่ไม่ได้อยู่ ภายใต้กฎเกณฑ์ที่กำหนดนั้น ไม่ต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ใดๆ สามารถผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขาย สินค้าประเภทนั้นๆได้เลย

3.1.2.3 ประเภทของมาตรฐานสินค้า

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ในมาตรา 6 ได้กำหนดว่าสินค้าประเภทใดที่มีการกำหนด มาตรฐานเอาไว้เป็นกฎเกณฑ์แล้วนั้น ผู้ประกอบการจะผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขายได้ต่อเมื่อได้มี การปฏิบัติตามข้อกำหนดที่กำหนดเป็นกฎเกณฑ์แล้วเท่านั้น ซึ่งมาตรฐานประเภทนี้ จะเรียกว่า

⁴ “Standard is a document that was researched, developed, reviewed and agreed-upon via a consensus-based process involving balanced representation of affected stakeholders on a national, regional and/ or international level. The standard describes the important features of that product, service or system and the essential requirements that must be met for the product, service or system to be considered developed or functioning in accordance with these predetermined requirements.”

⁵ “consumer product” means a product, including its components, parts or accessories, that may reasonably be expected to be obtained by an individual to be used for non-commercial purposes, including for domestic, recreational and sports purposes, and includes its packaging.

⁶ Section 6 of the Canada Consumer Product Safety Act

“No person shall manufacture, import, advertise or sell a consumer product that does not meet the requirements set out in the regulations.”

“มาตรฐานบังคับ” หากผู้ประกอบการรายใดไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานบังคับ ก็จะไม่สามารถผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าเหล่านั้นได้ และหากผู้ประกอบการฝ่าฝืนไม่ผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐานบังคับ ผู้ประกอบการดังกล่าวอาจต้องรับโทษปรับ หรือโทษจำคุก หรือรับโทษทั้งปรับ และจำคุกตามที่ระบุไว้ในมาตรา 41⁷ ของพระราชบัญญัติความปลอดภัยของสินค้าในประเทศ แคนาดา ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า มาตรฐานแบบบังคับนั้น เป็นเครื่องมือสำคัญที่รัฐจะใช้ในการ ควบคุมสินค้าให้เป็นไปตามมาตรฐาน และปลอดภัยเหมาะสมแก่การบริโภค

อย่างไรก็ตาม เรื่องมาตรฐานสินค้านั้น เป็นเรื่องที่ประชาชนซึ่งเป็นผู้บริโภคสินค้า ของประเทศแคนาดาให้ความสนใจเป็นอย่างมาก เนื่องจากมาตรฐานสินค้านั้นเป็นสิ่งที่ชี้วัดถึง ความปลอดภัย ความมีประสิทธิภาพ และคุณสมบัติบางประการของสินค้า ซึ่งเป็นเรื่อง ที่ผู้บริโภคของ ประเทศแคนาดาให้ความสำคัญเป็นอย่างมากในการเลือกซื้อสินค้า ดังนั้น นอกจากมาตรฐานบังคับที่ กำหนดให้ผู้ประกอบการทุกรายต้องปฏิบัติตามแล้ว ยังมีมาตรฐานสินค้าอีกประเภทหนึ่งที่เรียกว่า “มาตรฐานแบบสมัครใจ” ซึ่งแม้จะไม่ได้บังคับให้ต้องปฏิบัติตาม แต่ผู้ประกอบการส่วนใหญ่ใน ประเทศแคนาดามักเลือกที่จะปฏิบัติตาม เพื่อแสดงว่าสินค้าของตนนั้นเป็นสินค้าที่เป็นไปตาม มาตรฐาน มีความปลอดภัย และมีประสิทธิภาพเหมาะสมทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในสินค้าของ ผู้ประกอบการรายนั้นๆ นอกจากนี้ การปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าแบบสมัครใจ ย่อมก่อให้เกิด ประโยชน์แก่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ขายสินค้า เนื่องจากการปฏิบัติตามมาตรฐานนั้น เป็นการประหยัด ต้นทุนในการออกแบบสินค้า ลดต้นทุนในการทดสอบวิจัยสินค้า และช่วยลดความเสี่ยงจากการที่ สินค้านั้นจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภคและลดความเสี่ยงที่อาจถูกผู้บริโภคเรียกร้องให้รับผิดชอบได้

3.1.2.4 บทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

พระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของประเทศแคนาดาได้บัญญัติเรื่อง ความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้ในมาตรา 7 (a)⁸ ความว่า

⁷ Section 41 of the Canada Consumer Product Safety Act

“(1) A person who contravenes a provision of this Act, other than section 8, 10, 11 or 20, a provision of the regulations or an order made under this Act is guilty of an offence and is liable

(a) on conviction on indictment, to a fine of not more than \$5,000,000 or to imprisonment for a term of not more than two years or to both; or

(b) on summary conviction, for a first offence, to a fine of not more than \$250,000 or to imprisonment for a term of not more than six months or to both and, for a subsequent offence, to a fine of not more than \$500,000 or to imprisonment for a term of not more than 18 months or to both.”

⁸ Section 7. No manufacturer or importer shall manufacture, import, advertise or sell a consumer product that

(a) is a danger to human health or safety

“ห้ามผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่อันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของมนุษย์”

การที่กฎหมายบัญญัติเรื่องข้อกำหนดความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้กว้างๆ เช่นนี้ ทำให้เกิดประโยชน์ต่อการควบคุมความปลอดภัย กล่าวคือ ผู้ประกอบการจะถูกบังคับโดยกฎหมายว่าห้ามผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของมนุษย์ หากผู้ประกอบการฝ่าฝืนก็อาจถูกลงโทษตามกฎหมายได้ ดังนั้น ผู้ประกอบการที่ผลิต หรือนำเข้าสินค้าที่เข้าข่ายนิยามของสินค้าอุปโภคบริโภค จะต้องระมัดระวังในการผลิต หรือนำเข้าสินค้า โดยดำเนินการผลิตหรือนำเข้าสินค้าที่ปลอดภัย ดำเนินการตรวจสอบรับรองอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สินค้านั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค จึงก่อให้เกิดผลดีต่อการควบคุมความปลอดภัยของสินค้า และมาตรฐานสินค้า เนื่องจากมาตรฐานสินค้าเป็นข้อกำหนดที่คำนึงถึงประสิทธิภาพและความปลอดภัยเป็นหลัก ดังนั้น วิธีการที่ง่ายที่สุดที่ผู้ประกอบการจะใช้เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับสินค้าของตนก็คือการปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าที่กำหนดขึ้นสำหรับสินค้าประเภทนั้นๆ นั่นเอง

3.1.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า

ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดานั้น เป็นระบบซึ่งเน้นให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม ตั้งแต่รัฐบาล หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ ผู้ประกอบกิจการ และผู้บริโภคซึ่งเป็นผู้ใช้สินค้า ต่างก็มีส่วนร่วมในการกำกับดูแล ตลอดจนพัฒนามาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดาได้เช่นกัน ทั้งนี้ เพื่อให้เกิดความสมดุลระหว่างผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกๆ ฝ่าย ดังนั้น ระบบมาตรฐานของประเทศแคนาดาจึงเป็นระบบที่สนับสนุนให้มีการประสานความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชน

โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนของประเทศแคนาดาที่มีบทบาทและมีส่วนเกี่ยวข้องในการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้านั้น ประกอบไปด้วยหลายภาคส่วน ดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

3.1.3.1 หน่วยงานภาครัฐ

หน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่กำกับดูแลเรื่องมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดา คือ สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดา (Standard Council of Canada: SCC) ซึ่งจะทำหน้าที่ในการดูแลมาตรฐานสินค้า โดยอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติสภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดา (Standard Council of Canada Act) ทั้งนี้ สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดา มีประวัติความเป็นมา และบทบาทหน้าที่หลายประการ ดังที่จะกล่าวถึงต่อไปนี้

(1) ความเป็นมาของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา⁹

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดานั้นเกิดขึ้นจากการที่รัฐบาลแห่งสหพันธรัฐของประเทศแคนาดาได้พิจารณาถึงกิจกรรมด้านการมาตรฐานของประเทศแคนาดาในปีคริสต์ศักราช 1964 แล้วพบว่า การมาตรฐานของประเทศแคนาดามีข้อพิจารณาที่ควรพัฒนาหลายประการ กล่าวคือ ควรมีการประสานความร่วมมือและวางแผนงานในระยะยาว ควรได้รับการสนับสนุนจากภาคอุตสาหกรรมและรัฐบาล และควรให้ประเทศแคนาดามีส่วนร่วมในงานด้านการมาตรฐานในระดับสากล ดังนั้น ในปีคริสต์ศักราช 1970 จึงมีการออกพระราชบัญญัติสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาขึ้น และรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐของประเทศแคนาดาได้ทำการก่อตั้งสภามาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาขึ้นในปีเดียวกัน

ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1972 สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน¹⁰ (International Organization for Standardization : ISO) อันเป็นการเริ่มต้นงานด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ ต่อมาในปีคริสต์ศักราช 1988 Roy A. Phillips ได้รับเลือกเป็นประธานขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน โดยได้ดำรงตำแหน่งในช่วงปีคริสต์ศักราช 1989-1991¹¹ และในปีคริสต์ศักราช 2008 Jacques Régis ได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งประธานคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission : IEC) นอกจากนี้ ในปีคริสต์ศักราช 2013 John Walter ซึ่งเป็นผู้บริหารของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งรองประธานฝ่ายนโยบายขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐานสำหรับช่วงปี 2014 – 2015 และได้รับเลือกให้ดำรงตำแหน่งเดิมต่อไปอีกวาระสำหรับปี 2016 - 2017 ซึ่งการดำรงตำแหน่งรองประธานฝ่ายนโยบายเป็นโอกาสสำคัญที่ทำให้ประเทศแคนาดามีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของนโยบายและแผนงานมาตรฐานในระดับสากล

ในส่วนของงานด้านการตรวจสอบรับรองของประเทศแคนาดานั้น เริ่มต้นขึ้นในปีคริสต์ศักราช 1973 โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้ทำการรับรองระบบงาน (Accreditation) ให้กับองค์กรพัฒนามาตรฐาน (Standards Development Organizations)

⁹ Standards Council of Canada, **History** [Online], 13 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/history

¹⁰ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, **ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน** [ออนไลน์], 13 กุมภาพันธ์ 2559. แหล่งที่มา <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php>

¹¹ International Organization for Standard, **Past Principal Officers of ISO** [Online], 13 February 2016. Available from www.iso.org/iso/2012_past_presidents_vice-presidents.pdf

ทั้งหมด 5 หน่วยงาน เพื่อปฏิบัติหน้าที่ในการพัฒนามาตรฐานนอกจากนี้ในปีคริสต์ศักราช 1980 สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยรับรอง (Certification Organization) 1 หน่วยงาน และได้ทำการรับรองระบบงานให้กับห้องปฏิบัติการทดสอบจำนวน 2 หน่วยงานในปีถัดมา

ในปี 1996 ได้มีการขยายขอบเขตงานของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา โดยเพิ่มเติมเรื่องสิ่งแวดล้อม ข้อมูลเทคโนโลยี ทรัพยากรธรรมชาติ และในส่วนของงานบริการ ต่อมาในปี 2000 มีการจัดทำแผนการด้านการมาตรฐานของประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นการวางแนวทางในการใช้การมาตรฐานเพื่อประโยชน์ในแง่สังคมและเศรษฐกิจของประเทศแคนาดา ภายหลังต่อมาได้มีการจัดทำแผนงานด้านการมาตรฐานของประเทศแคนาดาในปี 2005 และมีการจัดทำฐานข้อมูลเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลของสินค้าได้โดยง่ายในปี 2009

ภารกิจด้านการมาตรฐานในประเทศแคนาดาได้รับการพัฒนาและเดินหน้าอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2014 สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้จัดให้มีฐานข้อมูลออนไลน์ที่ทำให้ผู้ใช้งานสามารถเข้าถึงคณะกรรมการด้านเทคนิคระหว่างประเทศได้ถึง 450 คณะ และสามารถมีส่วนร่วมในเครือข่ายด้านงานมาตรฐานของประเทศแคนาดาได้

(2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา

อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดามีอำนาจที่ได้รับมอบหมายตามพระราชบัญญัติสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา มาตรา 4¹² เพื่อทำหน้าที่ในการสนับสนุนมาตรฐานโดยสมัครใจที่มีผลใช้บังคับให้มีประสิทธิภาพ โดยมีอำนาจหน้าที่หลัก ดังต่อไปนี้

¹² Section 4 of the Standard Council of Canada Act

“(1) The mandate of the Council is to promote efficient and effective voluntary standardization in Canada, where standardization is not expressly provided for by law and, in particular, to

(a) promote the participation of Canadians in voluntary standards activities,
(b) promote public-private sector cooperation in relation to voluntary standardization in Canada,
(c) coordinate and oversee the efforts of the persons and organizations involved in the National Standards System,

(d) foster quality, performance and technological innovation in Canadian goods and services through standards-related activities, and

(e) develop standards-related strategies and long-term objectives,

in order to advance the national economy, support sustainable development, benefit the health, safety and welfare of workers and the public, assist and protect consumers, facilitate domestic and international trade and further international cooperation in relation to standardization.”

- 1) สนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในกิจการด้านงานมาตรฐานโดย
สมัครใจ
- 2) สนับสนุนความร่วมมือระหว่างหน่วยสาธารณะและเอกชน
- 3) ประสานงานและตรวจสอบการปฏิบัติงานของบุคคลและองค์กรที่
เกี่ยวข้องกับระบบมาตรฐานแห่งชาติ
- 4) ดูแลคุณภาพ การปฏิบัติงาน และนวัตกรรมทางเทคโนโลยีของสินค้า
และบริการของประเทศแคนาดาผ่านทางกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐาน
- 5) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง แผนการดำเนินงาน และวัตถุประสงค์ใน
ระยะยาว

เพื่อประโยชน์ในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ สนับสนุนการพัฒนาใน
ส่วนที่สำคัญ ประโยชน์ด้านสุขภาพ ความปลอดภัย และสังคมสงเคราะห์สำหรับแรงงานและ
สาธารณะ ช่วยเหลือและปกป้องผู้บริโภค ส่งเสริมการค้าภายในและการค้าระหว่างประเทศ และ
ความร่วมมืออื่นระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับการมาตรฐาน

พันธกิจของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทย

ในเว็บไซต์ของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทย¹³ ได้กล่าวถึงพันธกิจ
หลักขององค์กรเอาไว้ ดังนี้

“สภามาตรฐานของประเทศไทยมีพันธกิจในการเป็นผู้นำในการพัฒนา
และใช้มาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานสากล และบริการด้านการตรวจสอบรับรองเพื่อปรับปรุง
ความสามารถในการแข่งขันและสวัสดิภาพของชาวประเทศไทย

พันธกิจของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยเกี่ยวข้องกับการทำงานกับ
ผู้มีส่วนได้เสียและผู้บริโภคในการสนับสนุนการมาตรฐานที่มีการใช้อย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อเพิ่มความ
สามารถในการแข่งขันและสวัสดิภาพของชาวประเทศไทย สิ่งที่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทย
ทำจึงเป็นไปเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประเทศไทย

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะแจ้งถึงแผนงานและบริการที่ได้มีการ
พิจารณาเพื่อประโยชน์สูงสุดของประชาชนชาวประเทศไทยอันเกี่ยวข้องกับการมาตรฐาน ซึ่งจะ

¹³ Standards Council of Canada, **Mandate, Mission, and Vision** [Online], 16 February 2016. Available
from www.scc.ca/en/about-scc/mandate-mission-vision

ทำให้มีชื่อเสียงเพิ่มขึ้นจากการพัฒนาระบบการมาตรฐานแห่งชาติและเป็นการพิสูจน์คุณค่าต่อประเทศแคนาดา”¹⁴

วิสัยทัศน์ของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทย
เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวประเทศไทยผ่านทาง การเป็นผู้นำของระบบมาตรฐานแห่งชาติของประเทศไทย¹⁵

(3) ลักษณะองค์กรของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทย¹⁶

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยประกอบด้วยคณะกรรมการ และเจ้าหน้าที่ประจำองค์กร ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการดำเนินงาน แตกต่างกัน ดังนี้

1) คณะกรรมการ

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยประกอบด้วยคณะกรรมการ (Governing Council) ที่ได้รับการแต่งตั้งจากรัฐบาลแห่งสหพันธรัฐ ซึ่งมีอำนาจในการอนุมัติและกำหนดทิศทางแผนการดำเนินงานขององค์กร โดยจะรายงานผลการปฏิบัติงานต่อรัฐสภาผ่านทางรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรม โดยคณะกรรมการประกอบด้วยสมาชิก 13 คนซึ่งเป็นตัวแทนของผู้มีส่วนได้เสียโดยจะตรวจทานสมาชิก อนุมัติและให้คำแนะนำสภามาตรฐานแห่งประเทศไทย เรื่องทิศทางแผนการดำเนินงานขององค์กร

นอกจากนี้ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยยังประกอบไปด้วย คณะกรรมการที่ทำหน้าที่สนับสนุนการดำเนินงาน ซึ่งคณะกรรมการจะมี 2 กลุ่ม กล่าวคือ คณะกรรมการสามัญประจำสภา (Standing Committees) ซึ่งมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนระบบการจัดการ และคณะกรรมการที่ปรึกษา (Advisory Committees) ที่ทำหน้าที่ให้คำแนะนำให้ข้อมูล และความเห็นต่างๆ

¹⁴ “The Standards Council of Canada (SCC) leads and facilitates the development and use of national and international standards and accreditation services in order to enhance Canada’s competitiveness and well-being.

Our mission involves working with our stakeholders and customers in promoting efficient and effective standardization that strengthens Canada’s competitiveness and social well-being. Everything we do is aimed at improving Canadians’ quality of life.

We will deliver our programs and services with consideration for the collective best interests of the many Canadians who benefit from standardization. This means upholding our reputation for advancing Canada’s standardization system and demonstrating its value to Canada.”

¹⁵ “To be a global leader driving prosperity and well-being for Canada through innovative standardization solutions”

¹⁶ Standards Council of Canada, **Governance** [Online], 16 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/governance

โดยในส่วนของคณะกรรมการสามัญประจำสภา¹⁷ จะประกอบไปด้วย คณะกรรมการ 2 ชุด กล่าวคือ

- คณะกรรมการตรวจสอบ (Audit Committee) ที่จะทำหน้าที่ในการ บริหารด้านการเงินขององค์กร รวมถึงตรวจทานและจัดเตรียมข้อมูลทางการเงินในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ แผนการดำเนินงานขององค์กร (แผนการดำเนินงาน 5 ปี) ข้อมูลทางการเงินตามงบการเงินที่ได้รับการ ตรวจสอบแล้ว ค่าใช้จ่ายประจำปี งบลงทุน งบการเงินประจำไตรมาส โดยจะให้คำแนะนำเกี่ยวกับการควบคุมตรวจสอบภายในอย่างมีประสิทธิภาพ ตลอดจนความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น และดำเนินการ ตรวจสอบ ตลอดจนควบคุมการดำเนินการต่างๆ และ

- คณะกรรมการควบคุมการบริหารองค์กร (Corporate Governance Committee) ซึ่งจะทำหน้าที่พัฒนาระบบงานของสภาและคณะกรรมการที่ปรึกษา รวมถึงการ ตรวจทานและอนุมัติหน้าที่ความรับผิดชอบ วัตถุประสงค์ และการปฏิบัติงานของกรรมการบริหาร ตรวจสอบและอนุมัติหน้าที่ความรับผิดชอบและวัตถุประสงค์ของประธาน ควบคุมและตรวจทานการ ชัดแย้งทางผลประโยชน์ โครงสร้างของคณะกรรมการที่ปรึกษา การปฏิบัติงานของสภาและกรรมการ และตรวจทานวิธีการที่สภาใช้ในการปฏิบัติหน้าที่ โดยจะปรับวิธีการตามที่ได้รับการพิจารณาจาก คณะกรรมการ

คณะกรรมการที่ปรึกษา¹⁸ ทำหน้าที่ให้คำแนะนำ ให้ข้อมูล และ ความเห็นต่างๆแก่คณะกรรมการ โดยคณะกรรมการที่ปรึกษาที่ตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสภา มาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา มีทั้งสิ้น 2 คณะกรรมการ กล่าวคือ

- คณะกรรมการที่ปรึกษาท้องถิ่น (Provincial – Territorial Advisory Committee : PTAC) ทำหน้าที่พิจารณาประเด็นด้านการมาตรฐานจากมุมมองของรัฐบาลท้องถิ่น ของแต่ละรัฐ โดยจะสนับสนุนความร่วมมือและการติดต่อสื่อสารระหว่างรัฐ ดินแดน และสภา มาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา และสนับสนุนการมีส่วนร่วมของรัฐในระบบการมาตรฐานแห่งชาติ ของประเทศแคนาดา

- คณะกรรมการที่ปรึกษาขององค์กรพัฒนามาตรฐาน ทำหน้าที่ในการ พิจารณาจากมุมมองขององค์กรพัฒนามาตรฐานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่ง ประเทศแคนาดา สนับสนุนความร่วมมือและการติดต่อสื่อสารระหว่างสภามาตรฐานและองค์กร พัฒนามาตรฐาน

¹⁷ Standards Council of Canada, **Standing Committees** [Online], 16 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/governance/standing-committees

¹⁸ Standards Council of Canada, **Advisory Committees** [Online], 16 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/governance/advisory-committees

2) เจ้าหน้าที่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา

นอกจากคณะกรรมการตามที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดายังประกอบไปด้วยเจ้าหน้าที่ประมาณ 90 คน ซึ่งดูแลและรับผิดชอบงานในด้านต่างๆ ทั้งหมด 5 ส่วนงาน ดังต่อไปนี้

ก) บริการด้านการตรวจสอบรับรองระบบงาน¹⁹

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะดำเนินการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานต่างๆ เช่น ห้องปฏิบัติการทดสอบ หน่วยตรวจสอบ หน่วยรับรองระบบการบริหารจัดการ ห้องปฏิบัติการทางการแพทย์ หน่วยรับรองบุคลากร หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการและการบริการ องค์กรพัฒนามาตรฐาน

โดยส่วนงานบริการการรับรองระบบงานนี้ ได้รับการสนับสนุนจากคณะที่ปรึกษาด้านการรับรองระบบงานซึ่งประกอบด้วย เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ภาคอุตสาหกรรม ผู้บริโภคและผู้เชี่ยวชาญอื่นๆของประเทศไทยแคนาดา โดยคณะที่ปรึกษาด้านการรับรองจะทำหน้าที่จัดเตรียมนโยบาย ให้คำปรึกษา และพยายามให้เกิดความเป็นกลางและความยุติธรรมในการวางนโยบายและแผนงานของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา

นอกจากการให้บริการตรวจสอบรับรองในระดับประเทศแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดายังลงนามในความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements) และความตกลงพหุภาคีกับองค์กรต่างๆเพื่อให้เกิดการยอมรับผลการตรวจสอบรับรองร่วมกัน ซึ่งข้อตกลงต่างๆนี้ จะทำให้บรรลุเป้าหมายในการจัดทำระบบการรับรองระบบงานในระดับสากล เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ที่สำคัญ คือ “หนึ่งมาตรฐาน หนึ่งการทดสอบ หนึ่งใบรับรองที่จะได้รับการยอมรับทั่วโลก”

ข) บริการด้านการติดต่อสื่อสารและการจัดการองค์กร²⁰

ส่วนงานบริการด้านการติดต่อสื่อสารและการจัดการองค์กรของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะทำหน้าที่ในการจัดการการติดต่อสื่อสารขององค์กร รวมถึง การจัดการเว็บไซต์ การจัดการสื่อสังคมออนไลน์ บริการแปลภาษาและแผนงานจัดการองค์กร การบริหารความเสี่ยง และการรายงานผลการดำเนินงานแก่รัฐบาล ดำเนินงานในฐานะเลขาธิการองค์กร และสนับสนุนนโยบายการปฏิบัติงานของคณะกรรมการสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาและ

¹⁹ Standards Council of Canada, **Accreditation Services** [Online], Available from www.scc.ca/en/about-scc/operations/accreditation-services

²⁰ Standards Council of Canada, **Communications and Corporate Planning** [Online], 14 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/operations/communications-and-corporate-planning

คณะกรรมการมาตรฐานประจำสภาภายใต้ขอบเขตงานของส่วนงานบริการด้านการติดต่อสื่อสารและการจัดการองค์กร

ค) บริการด้านองค์กร²¹

ส่วนงานบริการด้านองค์กรทำหน้าที่จัดเตรียมการสนับสนุนทางการเงินด้านเทคนิค และด้านการปกครองแก่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา รวมถึงบริหารจัดการด้านการเงิน ด้านบุคคล แผนการลงทุน และการวิเคราะห์ด้านธุรกิจ การบริหารจัดการข้อมูลและเทคโนโลยีข้อมูล การปกครององค์กร และการเดินทาง

ง) บริการให้คำแนะนำด้านมาตรฐาน²²

ส่วนงานบริการให้คำแนะนำด้านมาตรฐาน จะทำหน้าที่ต่างๆ หลายประการ ดังนี้

- จัดเตรียมข้อมูลเพื่อช่วยเหลือผู้มีส่วนได้เสียในการจัดลำดับความสำคัญของการมาตรฐานและเป้าหมายด้านการมาตรฐาน
- ให้คำแนะนำด้านมาตรฐานและระบบการตรวจสอบรับรองในมุมมองทางด้านการค้าและนโยบายของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง และ
- ระบุและกำหนดเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับประเทศแคนาดา เพื่อที่จะให้มีการใช้มาตรฐานอย่างเหมาะสม

โดยหน้าที่ของส่วนงานบริการให้คำแนะนำด้านมาตรฐานรวมถึงการพัฒนา นโยบายที่จำเป็นสำหรับการดูแลจัดการในการกำหนดมาตรฐานและการรับรองระหว่างเขตอำนาจ และสนับสนุนกิจกรรมด้านการมาตรฐานที่เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศทางเหนือ

นอกจากนี้ ส่วนงานบริการให้คำแนะนำด้านมาตรฐานยังเข้าร่วมในการพัฒนามาตรฐานขององค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) และคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission : IEC) ซึ่งเป็นสององค์กรที่เป็นองค์กรมาตรฐานโดยสมัครใจที่ใหญ่ที่สุดในโลก และเข้าร่วมกับองค์กรมาตรฐานอื่นในระดับภูมิภาค

โดยแผนกลยุทธ์และการสนับสนุนด้านการดำเนินการจะมีคณะกรรมการที่ตั้งขึ้นจากเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ภาคอุตสาหกรรม ผู้บริโภค และผู้เชี่ยวชาญอื่นๆ หลายคณะดังนี้

²¹ Standards Council of Canada, **Operations Corporate Services Branch** [Online], 14 April 2016.

Available from www.scc.ca/en/about-scc/operations/corporate-services

²² Standards Council of Canada, **Operations Standards Solutions Branch** [Online], 15 June 2015.

Available from www.scc.ca/en/about-scc/operations/standards-solutions

- คณะที่ปรึกษาด้านมาตรฐาน ทำหน้าที่ในการจัดเตรียมแผนกลยุทธ์และนโยบาย เพื่อให้คำแนะนำในประเด็นที่เกี่ยวกับมาตรฐาน โดยมุ่งให้เกิดความเป็นธรรมในการกำหนดแผนการรับรองระบบงานด้านมาตรฐาน

- คณะกรรมการแห่งประเทศแคนาดาในส่วนที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ ทำหน้าที่จัดเตรียมแผนกลยุทธ์และให้คำแนะนำด้านนโยบายแก่สภามาตรฐานประเทศแคนาดาในประเด็นที่เกี่ยวกับคณะกรรมการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์

- คณะกรรมการผู้บริโภคและประโยชน์สาธารณะ ทำหน้าที่จัดเตรียมกลยุทธ์และนโยบายด้านการมาตรฐานในประเด็นที่จะมีผลกระทบต่อผู้บริโภคหรือประโยชน์สาธารณะ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในส่วนที่ชาวแคนาดาให้ความสำคัญ

จ) การกำหนดกลยุทธ์²³

ส่วนงานด้านการกำหนดกลยุทธ์ทำหน้าที่สำคัญในการกำหนดกลยุทธ์ที่ช่วยให้สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาบรรลุตามวัตถุประสงค์ และให้คำแนะนำแก่ประธานบริหาร ผู้บริหารอาวุโส สภา และส่วนงานอื่น ผ่านทางการพัฒนาแผนการดำเนินงานในระดับประเทศ ระดับภูมิภาค และระดับสากล โดยส่วนงานกำหนดกลยุทธ์นั้นจะเป็นตัวแทนของสภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาในการเข้าร่วมการประชุมกับผู้มีส่วนได้เสีย หน่วยงานระดับรัฐ ระดับท้องถิ่น และตัวแทนภาคอุตสาหกรรมเพื่อให้สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาดำเนินการตามแผนกลยุทธ์ นอกจากนี้ยังให้การสนับสนุนประธานบริหารในการแถลงการณ์ การนำเสนอ และติดตามการประชุมภายนอก

3.1.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน

นอกจากหน่วยงานภาครัฐ กล่าวคือ สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาที่ทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านมาตรฐานแล้ว ระบบการมาตรฐานของประเทศแคนาดายังเปิดโอกาสให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีบทบาทอย่างมากในระบบการมาตรฐานแห่งชาติ ทั้งในส่วนของ การพัฒนา มาตรฐาน และกระบวนการตรวจสอบรับรอง

โดยหน่วยงานภาคเอกชนที่จะเข้ามาดำเนินงานด้านการพัฒนามาตรฐาน หรืองานด้านการตรวจสอบรับรองนั้น จะต้องเป็นหน่วยงานเอกชนที่สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาได้ทำการรับรองระบบงาน (Accreditation) ให้กับหน่วยงานภาคเอกชนนั้นๆ เพื่อให้ผู้ประกอบการเกิดความมั่นใจว่า หน่วยงานภาคเอกชนมีความสามารถและจะปฏิบัติหน้าที่ได้ตามมาตรฐานสากลที่ได้รับ

²³ Standards Council of Canada, **Strategy Branch** [Online], 15 June 2015. Available from www.scc.ca/en/about-scc/operations/strategy

การยอมรับ ภายหลังจากการได้รับการรับรองระบบงานโดยสภามาตรฐานแห่งแคนาดาแล้ว หน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงาน จะสามารถดำเนินกิจการด้านการมาตรฐานแก่ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตสินค้าและบริการได้

ในปัจจุบันนี้สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้รับการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชนหลายประเภท ดังนี้²⁴

1) ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ (Testing and Calibration Laboratories) จะทำหน้าที่ในการทดสอบและสอบเทียบด้านต่างๆ เช่น อาหาร สุขอนามัยสัตว์ การรักษาพืช การสอบเทียบ การทดสอบทางการแพทย์ การทดสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ การทดสอบประสิทธิภาพ เป็นต้น

2) หน่วยรับรองระบบการบริหารงาน (Management Systems Certification Bodies) จะให้บริการรับรองงานในหลายด้าน เช่น รับรองระบบการควบคุมคุณภาพ รับรองระบบการบริหารพลังงาน ระบบการบริหารความปลอดภัยด้านอาหาร ระบบบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น

3) หน่วยรับรองบุคลากร (Personnel Certification Bodies) ทำหน้าที่รับรองบุคลากรว่ามีความสามารถทางเทคนิคในการปฏิบัติงานในตำแหน่งนั้นๆ ซึ่งในปัจจุบันนี้ได้มีการรับรองบุคลากรให้หลายตำแหน่งงาน อาทิ ผู้วางแผนทางการเงิน ผู้ตรวจสอบสิ่งแวดล้อม ช่างเชื่อม พนักงานพ่นพอลิยูรีเทน เป็นต้น

4) หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ (Product, process and service certification body) ซึ่งทำหน้าที่รับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการในหลายด้าน กล่าวคือ ความปลอดภัยของอาหาร ประสิทธิภาพด้านพลังงาน เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำดื่ม เครื่องมือป้องกันไฟ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น

5) หน่วยตรวจ (Inspection body) ซึ่งจะทำหน้าที่ในการประเมินความปลอดภัยและความเหมาะสมในการใช้ผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และยืนยันว่าอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะการตรวจสอบทางกายภาพ แต่จะรวมถึงการตรวจสอบการให้บริการด้วย

6) หน่วยตรวจสอบหรือทวนสอบก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Greenhouse gas verification and validation body) จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบหรือทวนสอบโครงการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ซึ่งเป็นการสนับสนุนรัฐบาลแห่งประเทศไทยแคนาดาในด้านการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก

²⁴ Standards Council of Canada, **Accreditation Services** [Online], 15 June 2015. Available from www.scc.ca/en/accreditation

7) องค์กรพัฒนามาตรฐาน (Standards Development Organizations) ทำหน้าที่ในการออกมาตรฐาน และพัฒนามาตรฐานผลิตภัณฑ์ทุกๆ 5 ปี

โดยหน่วยงานภาคเอกชนต่างๆที่กล่าวไปข้างต้นจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบและรับรองตามขอบเขตงานขององค์กรของตน โดยจะทำการตรวจสอบรับรองตามมาตรฐานสากล ซึ่งเป็นประโยชน์ในด้านการค้าและเศรษฐกิจของประเทศแคนาดาเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ประกอบการของประเทศแคนาดาที่ผ่านการทดสอบ ตรวจสอบ รับรองจากหน่วยงานภาคเอกชนเหล่านี้ จะได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในผลิตภัณฑ์ หรือการบริการของผู้ประกอบการเหล่านั้น นอกจากนี้ การตรวจสอบรับรองยังเป็นการสนับสนุนให้เกิดความปลอดภัย ป้องกันอันตรายที่อาจเกิดแก่สุขภาพของผู้บริโภค และรักษาสิ่งแวดล้อมอีกด้วย²⁵

3.1.4 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

การออกมาตรฐานและการพัฒนามาตรฐานสินค้าเป็นหนึ่งในเครื่องมือสำคัญในการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้าในประเทศแคนาดา โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจะทำการออกมาตรฐานและพัฒนามาตรฐานตามแนวทางมาตรฐานสากลที่ได้รับการยอมรับโดยทั่วไป เมื่อมีการออกมาตรฐานแล้วจะมีการสนับสนุนให้ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าและบริการ ดำเนินการผลิตสินค้าและให้บริการตามมาตรฐานนั้น เพื่อสร้างความมั่นใจให้แก่ผู้บริโภค ก่อให้เกิดผลดีในด้านการค้าและเศรษฐกิจ ดังนั้นการออกมาตรฐานและการพัฒนามาตรฐาน ตลอดจนการส่งเสริมให้ผู้ประกอบการปฏิบัติตามมาตรฐาน จึงเป็นหนึ่งในกลไกสำคัญที่ช่วยในการกำกับดูแลมาตรฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

3.1.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า

ในระบบการออกและการพัฒนามาตรฐานของประเทศแคนาดานั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำการรับรองระบบงาน (Accreditation) ให้กับหน่วยงานเอกชนเพื่อเป็นองค์กรพัฒนามาตรฐาน (Standards Development Organizations : SDOs) โดยก่อนที่จะมีการรับรองระบบงานให้กับองค์กรพัฒนามาตรฐานนั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะต้องประเมินว่ากระบวนการปฏิบัติงานและแนวปฏิบัติของหน่วยงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานสากลที่จะได้รับการรับรองระบบงานหรือไม่ โดยหากพิจารณาแล้วหน่วยงานดังกล่าวสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำการรับรองระบบงานให้หน่วยงานนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์กรพัฒนามาตรฐานได้ต่อไป

²⁵ Standards Council of Canada, **National Conformity Assessment Principles for Canada** [Online], 21 March 2016. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/liferay_files/ca_principles_e.pdf

โดยในปัจจุบันนี้มีองค์กรที่ได้รับการรับรองเพื่อเป็นองค์กรพัฒนามาตรฐานของประเทศแคนาดา²⁶ ดังนี้

Air-Conditioning, Heating & Refrigeration Institute

ASTM International

Bureau de normalisation du Québec

Canadian General Standards Board (CGSB)

Canadian Standards Association

NSF International

ULC Standards

Underwriters' Laboratories Inc.

²⁶ Standards Council of Canada, **Directory of Accredited Standards Development Organizations** [Online], 22 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/governance/standing-committees

ซึ่งจากข้อมูลในเว็บไซต์ของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา²⁷ องค์กรพัฒนา
มาตรฐาน ASTM International และ NSF International จะไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ชั่วคราว
เนื่องจาก ASTM International และ NSF International ไม่ได้ดำเนินการพัฒนามาตรฐานตาม
ข้อกำหนดและแนวทางของการรับรองระบบงานขององค์กรพัฒนามาตรฐาน²⁸

3.1.4.2 กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

มาตรฐานเป็นเอกสารที่อธิบายถึงกลไกสำคัญของสินค้า บริการ หรือระบบงาน โดย
มาตรฐานจะมีจำนวนมากมายที่มีผลใช้บังคับครอบคลุมทุกสิ่งตั้งแต่มาตรฐานแบบพื้นฐาน ไปจนถึง
มาตรฐานที่มีความสลับซับซ้อน ซึ่งมาตรฐานโดยส่วนมากจะเป็นมาตรฐานโดยสมัครใจที่ไม่มีกฎหมาย
บังคับให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานนั้นๆ อย่างไรก็ตาม ผู้บริโภคส่วนมากของแคนาดาได้ให้ความสำคัญ
กับมาตรฐานเป็นอย่างมาก โดยจะเลือกสินค้าหรือบริการที่เป็นไปตามมาตรฐาน ทำให้ผู้ประกอบการ
จำเป็นต้องปฏิบัติตามมาตรฐาน เพื่อให้ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภคว่า สินค้าหรือบริการของ
ผู้ประกอบการรายนั้นเป็นไปตามมาตรฐาน และสอดคล้องกับข้อกำหนดด้านความปลอดภัย
นอกจากนี้ ก็อาจมีสินค้าบางประเภทที่มีความสำคัญและจำเป็นจะต้องมีการกำหนดเอาไว้โดยเฉพาะ
รัฐจะกำหนดให้มาตรฐานเหล่านั้นเป็นมาตรฐานบังคับที่ผู้ประกอบการทุกรายต้องปฏิบัติตามโดย
กำหนดเป็นกฎเกณฑ์ หรือผ่านระบบการจดทะเบียน²⁹

ในส่วนของผู้ประกอบการนั้น มาตรฐานที่ผู้ประกอบการใช้ในการผลิตสินค้าหรือ
บริการของตนนั้นจะใช้มาตรฐานที่ออก หรือพัฒนาโดยองค์กรพัฒนามาตรฐานที่ได้รับการรับรอง
ระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา เนื่องจากผู้ประกอบการจะสามารถมั่นใจได้ว่า
มาตรฐานที่ตนเลือกใช้นั้น เป็นมาตรฐานที่สอดคล้องกับมาตรฐานสากล ทำให้เกิดผลดีทางด้านการค้า
ทั้งภายในและภายนอกประเทศแคนาดา

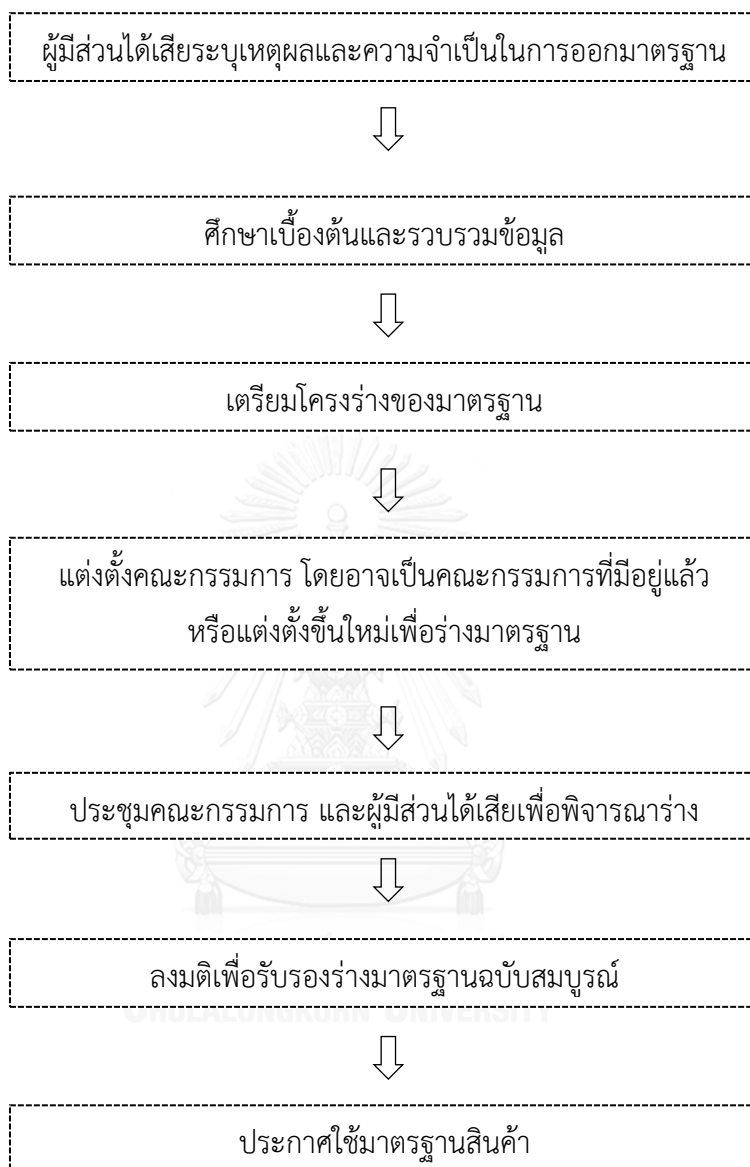
²⁷ *ibid.*

²⁸ "Work program is not available at this time as NSF International has not yet pursued developing standards using the Requirements & Guidance" – Accreditation of Standards Development Organizations.

"Work program is not available at this time as ASTM has not yet pursued developing standards using the Requirements & Guidance" – Accreditation of Standards Development Organizations.

²⁹ Standards Council of Canada, **Standard Development** [Online], 23 February 2016. Available from Available at www.scc.ca/en/accreditation/standards

ซึ่งโดยทั่วไปขั้นตอนในการพัฒนามาตรฐาน³⁰จะเป็นไปตามขั้นตอน ดังนี้

ในกระบวนการร่างมาตรฐานนั้นจะต้องดำเนินการโดยคณะกรรมการของผู้มีส่วนได้เสีย ประกอบด้วย ตัวแทนภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล นักวิชาการ และองค์กรเพื่อประโยชน์สาธารณะ โดยมีองค์กรพัฒนามาตรฐานเป็นผู้บริหารจัดการการออกและพัฒนามาตรฐาน อย่างไรก็ตาม ผู้ที่เกี่ยวข้องอื่น เช่น ผู้ประกอบการและผู้บริโภคก็สามารถเข้าร่วมในกระบวนการออกและพัฒนา

³⁰Standards Council of Canada, *Consumer Product safety in Canada: A guide to standards and conformity assessment options for manufacturers, importers and sellers* [Online], 4 May 2015. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/publications/Consumer_Product_Safety_in_Canada_2012.pdf

มาตรฐานได้เช่นกัน กล่าวคือ ผู้ประกอบการสามารถให้ข้อมูลในส่วนที่ตนมีความชำนาญในการพัฒนา มาตรฐานตลอดจนระบุผลการใช้มาตรฐานสมัครใจและการตรวจสอบรับรองที่ช่วยขยายตลาดของตน ได้³¹ ในส่วนของผู้บริโภคก็สามารถมีส่วนร่วมในระบบการพัฒนามาตรฐานสินค้าของประเทศแคนาดา ได้โดยผ่านการเสนอแนะประเด็นเรื่องสิ่งแวดล้อม สุขภาพ ความปลอดภัยในการอภิปรายเรื่อง มาตรฐานสินค้า ตลอดจนแจ้งถึงสินค้าและบริการที่ไม่เป็นไปตามความคาดหวังในแง่ของความ ปลอดภัย คุณภาพ หรือประสิทธิภาพ³²

เมื่อมีการประกาศใช้มาตรฐานฉบับใหม่ อาจมีการพัฒนามาตรฐานนั้นเป็นมาตรฐาน แห่งชาติของประเทศแคนาดา (National Standards of Canada) โดยผ่านกระบวนการเสนอต่อ สภามาตรฐานของประเทศแคนาดาซึ่งจะทำการศึกษาเพื่อประเมินว่า มาตรฐานฉบับใหม่เป็นไปตาม ข้อกำหนดของการออกมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาหรือไม่ โดยข้อพิจารณาเพื่อยกระดับ มาตรฐานฉบับใหม่เป็นมาตรฐานแห่งชาติ³³ มีดังนี้

- เป็นมาตรฐานที่พัฒนาขึ้นร่วมกันโดยเป็นกลางระหว่างคณะกรรมการและผู้มีส่วน ได้เสีย

- ผ่านการพิจารณาโดยชอบจากสาธารณชน
- มีการประกาศเป็นภาษาทางการทั้ง 2 ภาษา
- สอดคล้องหรือเป็นไปตามมาตรฐานสากลและมาตรฐานของต่างประเทศ
- ไม่ทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้า

หากสภามาตรฐานของประเทศแคนาดาพิจารณาแล้วพบว่าครบตามข้อกำหนดที่ กล่าวข้างต้น ก็จะพิจารณาให้มาตรฐานสินค้านั้น เป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาต่อไป โดยมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดานั้น อาจได้รับการเสนอไปยังองค์กรพัฒนามาตรฐาน ระดับสากล เพื่อพิจารณาและรับรองเป็นมาตรฐานสากลต่อไป

นอกจากการออกมาตรฐานฉบับใหม่แล้ว เพื่อเป็นการปกป้องสุขภาพและความ ปลอดภัยของประชาชนชาวแคนาดา องค์กรพัฒนามาตรฐานจะเป็นผู้รับผิดชอบในการดูแลมาตรฐาน แห่งชาติที่มีการประกาศใช้ โดยจะต้องตรวจทานและปรับปรุงภายใน 5 ปี นับแต่มีการพัฒนา

³¹ Standards Council of Canada, **Stakeholder Participation: Role for Business and Industry** [Online], 18 May 2015. Available from www.scc.ca/en/industry

³² Standards Council of Canada, **Stakeholder Participation: Role for Consumers** [Online], 18 May 2015. Available from www.scc.ca/en/industry

³³ Standards Council of Canada, **Key Considerations in the Development and Use of Standards in Legislative Instruments** [Online], 4 May 2015. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/migrated_files/DLFE-476.pdf

มาตรฐาน³⁴ โดยองค์กรพัฒนามาตรฐานจะต้องแจ้งไปยังเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้เสนอมุมมองหรือเพื่อให้ดำเนินการตามที่เห็นสมควร ทั้งนี้ เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะต้องดำเนินการตรวจสอบมาตรฐานที่ใช้บังคับว่ามาตรฐานฉบับนั้นมีสถานะอย่างไร รวมถึงการปรับ แก้ไข ถอน โดยดำเนินการอย่างเหมาะสมกับมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง³⁵

ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นนั้นจะเป็นกระบวนการออก พัฒนามาตรฐาน และแก้ไข มาตรฐานที่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้รับผิดชอบดำเนินการ อย่างไรก็ตาม สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดายังสนับสนุนให้ผู้บริโภคและองค์กรต่างๆสามารถเสนอแนะมาตรฐานใหม่ หรือแก้ไข มาตรฐานเดิมได้เพื่อให้เป็นไปตามความจำเป็นทางธุรกิจของภาคอุตสาหกรรม รัฐบาลและผู้บริโภค ได้³⁶ โดยมาตรฐานอาจได้รับการพัฒนาขึ้นหรือแก้ไขเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อให้เป็นไปตามความจำเป็นทางธุรกิจ เช่นการเพิ่มประสิทธิภาพ หรือเพื่อรองรับ นวัตกรรมใหม่ๆ

- ช่วยผู้ประกอบการในการขยายตลาดทั้งภายในและภายนอกประเทศ

- เพื่อพัฒนาแนวทางของมาตรฐานทั้งในระดับสากล ระดับภูมิภาค และ ภายในประเทศ

- จัดการปัญหาด้านสุขภาพและความปลอดภัย

โดยผู้ที่ประสงค์จะเสนอแนะมาตรฐานใหม่ หรือร้องขอให้มีการแก้ไขมาตรฐานเดิมนั้น อาจดำเนินการได้โดยการกรอกข้อมูลลงในแบบฟอร์มเสนอแนะมาตรฐานใหม่หรือร้องขอให้แก้ไข มาตรฐานที่มีการใช้อยู่ และส่งอีเมลไปยังส่วนงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินการเสนอแนะได้ เมื่อทางสภา มาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาพิจารณาแล้ว ในกรณีที่เห็นว่าอาจเป็นประโยชน์ ทางสภามาตรฐาน แห่งประเทศแคนาดาอาจทำการติดต่อกลับมาเพื่ออภิปรายข้อเสนอแนะที่ได้ทำการเสนอแนะพร้อม ทั้งปรึกษาผู้เชี่ยวชาญในหัวข้อที่มีการเสนอแนะดังกล่าว

³⁴ Standards Council of Canada, **Standards Development: SCC's Role** [Online], 18 May 2015. Available from www.scc.ca/en/accreditation/standards

³⁵ Standards Council of Canada, **Key Considerations in the Development and Use of Standards in Legislative Instruments** [Online], 4 May 2015. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/migrated_files/DLFE-476.pdf

³⁶ Standards Council of Canada, **Suggest a New Standard or Revisions to an Existing Standard** [Online], 14 April 2016. Available from www.scc.ca/en/standards/suggest-a-new-standard-or-revisions-to-an-existing-standard

3.1.4.3 การกำกับดูแลการพัฒนามาตรฐานสินค้า

แม้ว่าการออกและพัฒนามาตรฐานจะเป็นหน้าที่ขององค์กรพัฒนามาตรฐาน และ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะไม่ได้ดำเนินการออกและพัฒนามาตรฐานเองก็ตาม แต่ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดายังคงมีบทบาทสำคัญในการกำกับดูแลการออกและพัฒนามาตรฐานในหลายขั้นตอน กล่าวคือ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาทำการกำกับดูแลการออกและพัฒนา มาตรฐาน ผ่านกระบวนการรับรองระบบงานให้กับองค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อให้องค์กรพัฒนา มาตรฐานสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐานได้

เมื่อมีการออกมาตรฐาน สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะทำหน้าที่ในการ ทบทวนมาตรฐานที่ออกและพัฒนาโดยองค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อพิจารณายกระดับมาตรฐานที่ออก ใหม่เป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศไทยแคนาดาต่อไปหากมาตรฐานนั้นครบตามข้อกำหนดในการเป็น มาตรฐานแห่งชาติ โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะให้การสนับสนุนเงินทุนแก่องค์กรพัฒนา มาตรฐาน เพื่อใช้สำหรับการพัฒนามาตรฐานแห่งชาติของประเทศไทยแคนาดา โดยเงินทุนนั้นเป็นไป เพื่อให้รัฐบาลและภาคอุตสาหกรรมได้ใช้มาตรฐานที่มีการปรับปรุงขึ้น

นอกจากนี้ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา ยังเป็นผู้นำในการพิจารณา มาตรฐานเพื่อให้แน่ใจว่า มาตรฐานที่ใช้บังคับนั้นมีความทันสมัยและเหมาะสม โดยองค์กรพัฒนา มาตรฐานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา จะทำหน้าที่ตรวจสอบ และปรับปรุงมาตรฐานให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดายังทำหน้าที่สำคัญอีกประการหนึ่งกล่าวคือ การ สนับสนุนให้มีการใช้และปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้า โดยมีการทำฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน³⁷ และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงมาตรฐาน กฎเกณฑ์ และ กระบวนการตรวจสอบรับรองที่จำเป็นสำหรับการประกอบกิจการนั้นๆ ผ่านทางบริการด้านข้อมูลและ การวิจัยของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาซึ่งช่วยให้การค้นหาและติดตามข้อมูลง่ายขึ้นผ่าน ทางเว็บไซต์ นอกจากนี้ ยังมีบริการแจ้งเตือนมาตรฐาน (Standard Alert) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ได้ สมัครรับข้อมูลไว้ โดยจะมีอีเมลแจ้งเตือนการแก้ไข การเปลี่ยนแปลง และมาตรฐานใหม่ระดับประเทศ และระดับสากล ไปยังผู้สมัครบริการแจ้งเตือนมาตรฐานในประเภทธุรกิจที่ได้สมัครไว้ หากได้รับข้อมูล เบื้องต้นแล้ว ประสงค์จะซื้อมาตรฐานนั้นๆ ก็สามารถซื้อออนไลน์ได้เลย

³⁷ Standards Council of Canada, *Key Considerations in the Development and Use of Standards in Legislative Instruments* [Online], 4 May 2015. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/migrated_files/DLFE-476.pdf

สำหรับงานด้านการมาตรฐานในระดับสากลนั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา ได้จัดแบ่งเงินทุนจำนวนหนึ่งให้ผู้เชี่ยวชาญเข้าร่วมในการประชุมคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานสากล โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาเป็นตัวแทนของประเทศไทยแคนาดาในการเข้าร่วมกับ ISO และ IEC ซึ่งเป็นองค์การระหว่างประเทศ³⁸ โดยเข้าร่วมการพัฒนามาตรฐานในระดับสากล เพื่อให้ประเด็น เรื่องการมาตรฐานในประเทศไทยแคนาดา ได้รับการพิจารณาในองค์การมาตรฐานในระดับสากลอีกด้วย

3.1.5 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง

การตรวจสอบรับรอง (Conformity Assessment) นั้น เป็นการพิจารณาว่า สินค้า บริการ หรือระบบ เป็นไปตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้ในมาตรฐานหรือไม่ โดยการตรวจสอบรับรองนั้นเป็นไป เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สินค้า บริการ หรือระบบดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐาน มีประสิทธิภาพและ ปลอดภัย³⁹ ดังนั้นการตรวจสอบรับรองจึงเป็นอีกหนึ่งในกลไกที่สำคัญที่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทย แคนาดาใช้ในการกำกับดูแลมาตรฐาน

โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานเอกชน ต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงาน ทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรอง หน่วยงานอื่นที่ เป็นผู้ผลิตสินค้าตลอดจนผู้ให้บริการสินค้าในสาขาที่หน่วยงานเอกชนนั้นได้รับการ รับรองระบบงาน ซึ่งการรับรองระบบงานนั้น ก่อให้เกิดประโยชน์ในระบบมาตรฐานของประเทศ แคนาดาหลายประการ กล่าวคือ

ประโยชน์ต่อรัฐ เป็นการลดภาระหน้าที่ในการตรวจสอบของรัฐลง เนื่องจากรัฐได้ดำเนินการ รับรองให้องค์กรเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบ เป็นการประหยัดงบประมาณของรัฐ และทำ ให้การควบคุมคุณภาพและความปลอดภัยของสินค้าเป็นไปอย่างเหมาะสม

ประโยชน์ต่อผู้ประกอบการ ทำให้ผู้ผลิตสินค้าและบริการสามารถตรวจสอบได้เบื้องต้นว่า สินค้าของตนมีคุณภาพและปลอดภัยหรือไม่ อันเป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย นอกจากนี้ การตรวจสอบว่าสินค้าของตนมีมาตรฐานและปลอดภัยนั้น ยังทำให้เกิดประโยชน์ เนื่องจากทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในสินค้าอีกด้วย

ประโยชน์ต่อผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคสามารถสังเกตและเลือกซื้อสินค้าที่มีความปลอดภัยได้ โดยง่าย และทำให้ผู้บริโภคได้บริโภคสินค้าที่ดี มีคุณภาพ และปลอดภัย อันเป็นการคุ้มครองสิทธิ ผู้บริโภค

³⁸ Standards Council of Canada, **Supporting Canada's Voice at International Standardization Meetings** [Online], 2 February 2016. Available from www.scc.ca/en/about-scc/developing-standards/supporting-canadas-voice-international-standardization-meetings

³⁹ Standards Council of Canada, **National Conformity Assessment Principles for Canada** [Online], 21 March 2016. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/liferay_files/ca_principles_e.pdf

3.1.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง

หน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลการรับรองระบบงาน คือ สภามาตรฐานของประเทศแคนาดา ซึ่งเป็นหน่วยงานที่ได้รับการยอมรับในระดับโลก โดยสภามาตรฐานของประเทศแคนาดา เป็นสมาชิกขององค์กรระหว่างประเทศที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรองหน่วยงานต่างๆ หลายองค์กร ได้แก่ องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองระบบงาน⁴⁰ (International Accreditation Forum: IAF) องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการทดสอบ (International Laboratory Accreditation Cooperation: ILAC) องค์กรเอเชียแปซิฟิกว่าด้วยการรับรองห้องปฏิบัติการทดสอบ (Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation: APLAC) ซึ่งเป็นองค์กรที่มีประเทศต่างๆ เข้าเป็นสมาชิกจำนวนมาก

สภามาตรฐานของประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่เป็นผู้รับรองระบบงานในระดับประเทศที่ทำหน้าที่ในการรับรองหน่วยงานอื่นๆ ว่าหน่วยงานเหล่านั้นมีคุณสมบัติและมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรับรองสินค้าและบริการให้กับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าหรือบริการหรือไม่ โดยในปัจจุบันนี้สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยได้รับรองระบบงานในสาขาต่างๆ มากมายตามที่ได้กล่าวไว้ในหัวข้อที่ 3.1.3.2 ดังนี้

- ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ (Testing and Calibration Laboratories)
- หน่วยรับรองระบบการบริหารงาน (Management Systems Certification Bodies)
- หน่วยรับรองบุคลากร (Personnel Certification Bodies)
- หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ (Product, process and service certification body)
- หน่วยตรวจ (Inspection body)
- หน่วยตรวจสอบหรือทวนสอบก๊าซที่ทำให้เกิดภาวะเรือนกระจก (Greenhouse gas verification and validation body)
- องค์กรพัฒนามาตรฐาน (Standards Development Organizations)

⁴⁰ Standards Council of Canada, **Accreditation Services** [Online], 15 June 2015. Available from www.scc.ca/en/accreditation

โดยในการรับรองระบบงานนั้น หน่วยงานภาคเอกชนที่ประสงค์จะได้รับการรับรองระบบงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยตรวจสอบรับรอง จะต้องดำเนินการตามขั้นตอน ดังต่อไปนี้

- ยื่นใบสมัคร เอกสารที่กำหนด และค่าธรรมเนียม
- ขั้นตอนก่อนการประเมิน เจ้าหน้าที่จะทำการตรวจทานเอกสารเบื้องต้นและติดต่อ

ขอข้อมูลหรือคำอธิบายเพิ่มเติม

- ขั้นตอนการประเมินหน่วยงาน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาว่ามีขอบเขตงานใด หรือสิ่งใดไม่เป็นไปตามข้อกำหนดที่เกี่ยวข้องหรือไม่ และตรวจสอบหลักฐานเพิ่มเติม

- ขั้นตอนติดตามหลังการประเมิน ผู้ประเมินจะต้องพิจารณาเอกสาร หลักฐาน และทำรายงานว่าหน่วยงานนั้นสมควรได้รับการรับรองระบบงานหรือไม่ ซึ่งจะมีการสอบทานโดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา เพื่อพิจารณาอนุมัติ

- อนุมัติ โดยจะต้องมีการลงนามในสัญญาการรับรองระบบงานและสัญญาอนุญาตให้ใช้เครื่องหมาย

- รับรองระบบงาน

โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรองสินค้า 3 หน่วยงาน ดังนี้

- 1) หน่วยตรวจ (Inspection body)

หน่วยงานเอกชนที่ได้รับการรับรองให้เป็นหน่วยตรวจได้นั้น จะต้องมีความสอดคล้องตามข้อกำหนดที่กำหนดไว้โดยเฉพาะ โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะพิจารณาคุณสมบัติของหน่วยงานเอกชนนั้นว่า เป็นไปตาม ISO/IEC 17020 Conformity assessment – Requirements for the operation of various types of bodies performing inspection ที่เป็นมาตรฐานสำหรับการปฏิบัติงานในฐานะหน่วยตรวจหรือไม่ หากพิจารณาแล้ว เป็นไปตาม ISO/IEC 17020 สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา จะทำการรับรองหน่วยงานเอกชนนั้น ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยตรวจได้

โดยหน่วยตรวจที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา มีอยู่ 17 แห่ง ตัวอย่างเช่น

- Canadian Standards Association operating as CSA Group
- Underwriters Laboratories of Canada
- Electrical Safety Authority operating as ESAFE
- Intertek Testing Services NA Ltd.
- Lab Test Certification Inc.

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ (Testing and Calibration Laboratories)

ในส่วนของห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบนั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศไทย แคนาดาจะทำการพิจารณาว่า หน่วยงานเอกชนที่ขอให้มีการรับรองระบบงานเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบนั้น มีคุณสมบัติตามที่กำหนดไว้ใน ISO/IEC 17025 General Requirements for the Competence of Testing and Calibration Laboratories ซึ่งเป็นข้อกำหนดมาตรฐานของห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบหรือไม่ หากพิจารณาแล้วมีคุณสมบัติครบถ้วน สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา จะทำการรับรองหน่วยงานเอกชนนั้น ให้สามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบได้

โดยห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ ที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา มีทั้งสิ้น 343 แห่ง ตัวอย่างเช่น

- Canadian Standards Association operating as CSA group
- Underwriters Laboratories of Canada
- Pacific Milk Analysis Laboratory
- Mechanical Testing and Calibration Laboratories
- Maxxam Analytics International Corporation

3) หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ (Product, process and service certification body)

ในส่วนของหน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการนั้น ก่อนที่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะรับรองระบบงานให้หน่วยงานเอกชนใด ก็จะต้องพิจารณาก่อนเช่นกันว่า หน่วยงานเอกชนนั้น มีคุณสมบัติครบถ้วนตามที่กำหนดไว้ใน ISO/IEC 17065 Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services หรือไม่ หากมีคุณสมบัติครบถ้วนจึงจะทำการรับรองระบบงานให้เมื่อหน่วยงานเอกชนได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาแล้ว หน่วยงานเอกชนนั้นจะสามารถปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานได้ตามสาขางานที่ได้รับการรับรอง

โดยหน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ ที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา มีทั้งสิ้น 37 แห่ง ตัวอย่างเช่น

- Air-Conditioning, Heating and Refrigeration Institute
- Canadian Standards Association operating as CSA Group
- Underwriters Laboratories of Canada
- Electrical Safety Authority Operating As ESA Field Evaluation (ESAFE)

3.1.5.2 กระบวนการตรวจสอบรับรอง

ภายหลังจากที่ได้รับการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามสาขาที่ได้รับการรับรองระบบงานได้ โดยขอบเขตการให้บริการตรวจสอบรับรอง⁴¹ของแต่ละหน่วยงานจะแตกต่างกันไป ดังนี้

1) หน่วยตรวจ (Inspection body)

หน่วยตรวจที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะทำหน้าที่ในการประเมินความปลอดภัยและความเหมาะสมในการใช้ผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และยืนยันว่าอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะการตรวจสอบทางกายภาพ แต่จะรวมถึงการตรวจสอบการให้บริการด้วย ในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้า หน่วยตรวจจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบโรงงาน และกระบวนการในการผลิต ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ โดยดำเนินการตรวจสอบว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรพัฒนามาตรฐานกำหนดไว้สำหรับโรงงานหรือกระบวนการผลิตในประเภทนั้นๆ หรือไม่

ทั้งนี้ ในการดำเนินงานของหน่วยตรวจนั้นจะดำเนินการได้ภายในขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงานเท่านั้น⁴² ตัวอย่างเช่น หน่วยตรวจ Electrical Safety Authority operating as ESAFE ซึ่งได้รับการรับรองระบบงานตาม ISO/IEC 17020:2012 Requirements and Guidance - Inspection Body Accreditation Program ให้เป็นหน่วยตรวจที่ทำหน้าที่ในการตรวจอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ แต่ไม่รวมถึง สายไฟ สายเคเบิล อุปกรณ์สายไฟ อุปกรณ์และระบบอิเล็กทรอนิกส์ทางการแพทย์ เป็นต้น ดังนั้น ในการที่ผู้ประกอบการจะใช้บริการหน่วยตรวจใด จะต้องดูขอบเขตการให้บริการของหน่วยตรวจนั้นๆก่อนว่าสิ่งที่ผู้ประกอบการจะให้ตรวจสอบนั้นอยู่ในขอบเขตของหน่วยตรวจนั้นๆหรือไม่

โดยภายหลังจากที่หน่วยตรวจได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าเป็นไปตามมาตรฐานผู้ประกอบการจะสามารถใช้เครื่องหมายของหน่วยตรวจนั้นได้ ตัวอย่างเช่น หน่วยตรวจ Electrical Safety Authority operating as ESAFE จะมีเครื่องหมาย 2 แบบ กล่าวคือ เครื่องหมาย “P” ใช้สำหรับแผงควบคุมไฟฟ้า และเครื่องหมาย “S” ใช้สำหรับอุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์อื่นๆ เป็นต้น

⁴¹ Standards Council of Canada, **National Conformity Assessment Principles for Canada** [Online], 21 March 2016. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/liferay_files/ca_principles_e.pdf

⁴² Standards Council of Canada, **Inspection Body Accreditation Program (IBAP) : Scope of Accreditation of Electrical Safety Authority operating as ESAFE** [Online], 14 April 2016. Available from www.scc.ca/sites/default/files/client-scopes/ASB_SOA_06003-ESAFE-Scope_v3_2015-04-01.pdf

เครื่องหมาย “P”

เครื่องหมาย “S”

การที่ผู้ประกอบการใช้เครื่องหมายของหน่วยตรวจดังกล่าวจะเป็นผลดีต่อผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคสามารถพิจารณาเลือกซื้อสินค้าที่มั่นใจได้ว่าการตรวจจากหน่วยตรวจที่มีความน่าเชื่อถือ และก่อให้เกิดผลดีต่อผู้ประกอบการ ทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในสินค้า บริการ และระบบของผู้ประกอบการ ส่งผลดีต่อธุรกิจของผู้ประกอบการเช่นกัน ในแง่ของรัฐเองก็เกิดผลดี โดยเป็นการลดภาระให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องทำการตรวจสอบซ้ำซ้อนเนื่องจากผู้ประกอบการได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถืออยู่แล้ว

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ (Testing and Calibration Laboratories)

ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ จะทำหน้าที่ในการทดสอบและสอบเทียบด้านต่างๆ เช่น อาหาร สุขอนามัยสัตว์ การอารักขาพืช การสอบเทียบ การทดสอบทางการแพทย์ การทดสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ การทดสอบประสิทธิภาพ เป็นต้น ในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้า ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการทดสอบสินค้าว่าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ มีคุณสมบัติ วัสดุ ประสิทธิภาพตามที่กำหนดมาตรฐานหรือไม่ โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับสินค้าประเภทนั้นๆ

จากที่กล่าวไปแล้วว่าห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบนั้น มีจำนวนมากถึง 343 แห่ง ซึ่งห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบแต่ละแห่งนั้นจะให้บริการทดสอบและสอบเทียบได้ภายในขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยเท่านั้น ดังนั้นในการที่ผู้ประกอบการจะใช้บริการทดสอบและสอบเทียบจึงต้องพิจารณาจากขอบเขตของการให้บริการก่อนว่า ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบนั้นให้บริการทดสอบและสอบเทียบผลิตภัณฑ์หรือสินค้าประเภทใดบ้าง ตัวอย่างเช่น ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ Canadian standards Association operating as CSA group ซึ่งได้รับการรับรองระบบงานตาม ISO/IEC 17025 General Requirements for the Competence of Testing and Calibration Laboratories นั้น เป็น

ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบสำหรับสินค้ามากมายหลายประเภท⁴³ เช่น อุปกรณ์และระบบสื่อสารจำพวกวิทยุ โทรทัศน์ อุปกรณ์อิเล็กทรอนิกส์ อุปกรณ์ให้ความร้อน ตู้เย็นและเครื่องปรับอากาศ อุปกรณ์ซักล้างจำพวกเครื่องล้างจาน เครื่องซักผ้า เป็นต้น

โดยการทดสอบหรือสอบเทียบกับห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบจะเป็นผลดีต่อผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก เป็นการลดความเสี่ยงที่อาจเกิดจากสินค้าไม่ปลอดภัย อีกทั้งยังสร้างความน่าเชื่อถือให้แก่สินค้าและบริษัทด้วย ในด้านของผู้บริโภคก็สามารถเลือกสินค้าที่ตนมั่นใจในคุณภาพได้

3) หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ (Product, process and service certification body)

หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ จะทำหน้าที่รับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการในหลายด้าน กล่าวคือ ความปลอดภัยของอาหาร ประสิทธิภาพด้านพลังงาน เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำดื่ม เครื่องมือป้องกันไฟ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น โดยหน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ จะทำการรับรองสินค้า หรือกระบวนการ โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดเอาไว้สำหรับสินค้าหรือกระบวนการนั้นๆ

โดยในการปฏิบัติงานของหน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการที่ได้รับการรับรองระบบงานตาม ISO/IEC 17065 Conformity assessment – Requirements for bodies certifying products, processes and services นั้น จะต้องพิจารณาก่อนว่า ขอบเขตของสินค้า กระบวนการ และการบริการนั้น อยู่ภายในขอบเขตการให้บริการของหน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการนั้นๆหรือไม่ หากสินค้า บริการ หรือกระบวนการนั้นอยู่ภายในขอบเขตการให้บริการแล้ว หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ จึงจะดำเนินการตรวจสอบรับรองให้ได้ ตัวอย่างเช่น หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ Air-Conditioning, Heating and Refrigeration Institute⁴⁴ จะให้บริการรับรองด้านการทำงานและประสิทธิภาพพลังงานสำหรับเครื่องปรับอากาศ พัดลม เครื่องระบายอากาศ เตาลอมนในอุตสาหกรรม เตาลอมนเชื้อเพลิง ป้อนความร้อน อุปกรณ์เผาไหม้และอุปกรณ์ต้ม การเผาไหม้ของแก๊ส หม้อต้มและเครื่องถ่ายเทความร้อน เสียงจากเครื่องใช้และ

⁴³ Standards Council of Canada, **Accredited Laboratory No. 150 - CANADIAN STANDARDS ASSOCIATION operating as CSA GROUP** [Online], 15 April 2016. Available from http://palcan.scc.ca/specs/pdf/106_e.pdf

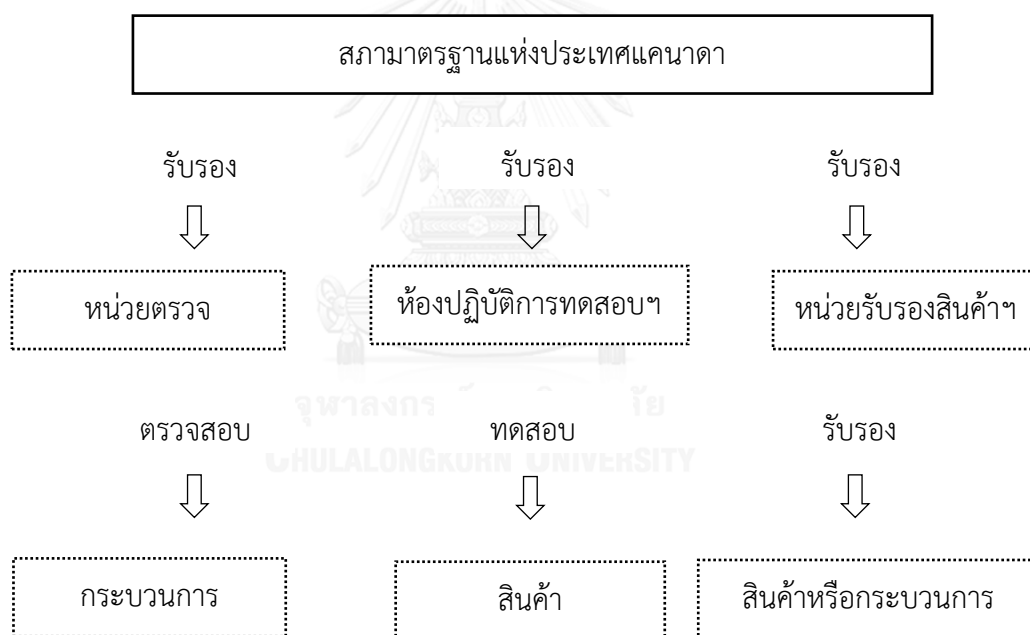
⁴⁴ Standards Council of Canada, **Certification Body Accreditation Program (CBAP) – Scope of Accreditation of Air-Conditioning, Heating and Refrigeration Institute** [Online], 15 April 2016. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/client-scopes/ASB_SOA_10056-AHRI-Scope_v3_2015-07-02.pdf

อุปกรณ์ สารทำความเย็นและสารกันเยือกแข็ง ระบบทำความร้อนกลาง อุปกรณ์ทำน้ำร้อน เครื่องทำความร้อนไฟฟ้า เป็นต้น

ภายหลังจากการตรวจสอบแล้ว สินค้าใดที่เป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ก็จะสามารถใช้เครื่องหมายรับรองของหน่วยงานนั้นๆกับสินค้าของตนได้ ตัวอย่างเช่น หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ Air-Conditioning, Heating and Refrigeration Institute จะใช้เครื่องหมายรับรอง ดังนี้

AHRI CERTIFIED

เครื่องหมายรับรองของ Air-Conditioning, Heating and Refrigeration Institute จากที่กล่าวไปข้างต้นนั้น อาจสรุปกระบวนการในการรับรองระบบงาน และการตรวจสอบรับรองได้ตามแผนภาพ ดังนี้

ภายหลังจากที่ผู้ประกอบการได้รับการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองแล้ว ผู้ประกอบการสามารถใช้เครื่องหมายกับสินค้าของตนได้ตามที่หน่วยงานตรวจสอบรับรองนั้นกำหนดโดยไม่ต้องขออนุญาตจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยอีก ทำให้เกิดความสะดวกรวดเร็ว เป็นการลดภาระงานให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง

3.1.5.3 การกำกับดูแลการตรวจสอบรับรอง

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาในฐานะองค์กรมาตรฐานระดับชาติ มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการกำกับดูแลการตรวจสอบรับรองผ่านทางระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองต่างๆ ว่าหน่วยงานดังกล่าวมีคุณสมบัติในการตรวจสอบรับรองหรือไม่ หากพิจารณาแล้วว่าหน่วยงานดังกล่าวมีคุณสมบัติที่เหมาะสม สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะทำการรับรองระบบงานให้ เพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ สามารถดำเนินการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ หรือระบบแก่ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้า บริการ หรือระบบนั้นๆ ได้ตามที่ได้กล่าวไปแล้ว

โดยภายหลังจากการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานต่างๆ แล้ว หน่วยงานต่างๆ ต้องให้บริการตามขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน หากไม่ปฏิบัติตามขอบเขต หรือปฏิบัติตามไม่เหมาะสม สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาอาจสั่งให้หยุดการให้บริการชั่วคราว หรือเพิกถอนการรับรองระบบงานได้ เช่น Bureau Veritas Commodities Canada Ltd (BVCC). และ Canadian Child Abuse Association (CCAA) หรือหน่วยงานนั้นอาจขอหยุดการให้บริการชั่วคราว หรือขอให้เพิกถอนการรับรองระบบงานโดยสมัครใจได้ เช่น Biotechnology Laboratories และ Dalton Chemical Laboratories Dalton Pharma Services เป็นต้น⁴⁵

นอกจากภารกิจด้านการตรวจสอบรับรองผ่านการรับรองระบบงานให้กับองค์กรต่างๆ ภายในประเทศแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดายังดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมด้านการตรวจสอบรับรองในระดับสากลด้วย

โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาได้ทำความตกลงกับประเทศต่างๆ เพื่อยอมรับผลการตรวจสอบรับรองซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญ คือ “หนึ่งมาตรฐานหนึ่งการทดสอบ หนึ่งใบรับรองที่จะได้รับการยอมรับทั่วโลก”

โดยความตกลงดังกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท⁴⁶ กล่าวคือ

1) ความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements : MRAs) ซึ่งเป็นสัญญาที่มีความผูกพันระหว่างรัฐบาล 2 ประเทศ โดยกระบวนการตรวจสอบรับรองและการรับรองระบบงาน จะได้รับการยอมรับสำหรับกิจการที่มีความเสี่ยงสูงและมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค หรืองานโครงสร้าง เช่น เครื่องมือทางการแพทย์ ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีการสื่อสาร ระบบเชื่อมโยงไฟฟ้า เป็นต้น

⁴⁵ Standards Council of Canada, **Accreditation – Related Notices** [Online], 14 April 2016. Available from www.scc.ca/en/accreditation/notices

⁴⁶ Standards Council of Canada, **Consumer Product safety in Canada: A guide to standards and conformity assessment options for manufacturers, importers and sellers** [Online], 4 May 2015. Available from https://www.scc.ca/sites/default/files/publications/Consumer_Product_Safety_in_Canada_2012.pdf

2) ความตกลงยอมรับแบบพหุภาคี (Multilateral Recognition Agreements : MLAs) เป็นสัญญาที่เข้าร่วมโดยสมัครใจระหว่างหน่วยงานรับรองระบบงานในระดับประเทศ เช่น สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา โดยผลการตรวจสอบรับรองจากหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสมาชิกของความตกลงนี้ จะได้รับการยอมรับในประเทศสมาชิกอื่นทำให้สินค้าสามารถเข้าไปในประเทศสมาชิกได้ โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบรับรองซ้ำอีก

โดยในปัจจุบันมีประเทศที่ทำความตกลงทั้งสองประเภทนี้กับประเทศแคนาดาแล้วหลายประเทศ⁴⁷ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย ใต้หวัน กลุ่ม EEA EFTA (ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ และนอร์เวย์) กลุ่มประเทศยุโรป 27 ประเทศ ฮองกง อิสราเอล เกาหลี เม็กซิโก เนเธอร์แลนด์ ประเทศสิงคโปร์ สวีเดน สวิตเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม ซึ่งการทำความตกลงระหว่างประเทศทั้งสองประเภทนี้ จะช่วยลดภาระในกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดีทั้งในแง่ของการส่งออกและนำเข้า กล่าวคือ ในด้านของผู้ประกอบการที่ส่งออกสามารถใช้ผลการตรวจสอบรับรองที่ดำเนินการในประเทศแคนาดา กับประเทศอื่นที่ประเทศแคนาดาได้ทำความตกลงร่วมด้วยได้ หรือในกรณีของผู้นำเข้าในประเทศแคนาดาก็สามารถนำผลการตรวจสอบรับรองที่ได้ทำการตรวจสอบรับรองในประเทศผู้ส่งออกมาใช้ได้ เป็นการลดภาระ ลดขั้นตอน ลดระยะเวลา ตลอดจนค่าใช้จ่ายให้กับผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดีทำให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปโดยคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ในด้านของเจ้าหน้าที่เกี่ยวข้องก็เป็นการลดภาระงาน และลดความซ้ำซ้อนให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องทำการตรวจสอบซ้ำซ้อน เนื่องจากผลการรับรองนั้นมาจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถืออย่างมาก และก่อให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในระบบมาตรฐานสินค้าระหว่างประเทศ เกิดความหลากหลายของสินค้าและบริการ และสินค้าอาจมีราคาถูกลงเนื่องจากต้นทุนด้านการตรวจสอบรับรองลดลง อันเป็นผลดีต่อผู้บริโภคที่จะได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ถูกลง

⁴⁷ Innovation Science and Economic Development Canada, **MRA Implementation Status** [Online], 7 May 2016. Available from www.ic.gc.ca/eic/site/mra-arm.nsf/eng/h_nj00050.html

3.2 ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศจีน

ประเทศจีนเป็นอีกหนึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากข้อมูลการนำเข้าและส่งออกจากเว็บไซต์ระบบรายงานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย (Thailand Trading Report) กระทรวงพาณิชย์แล้ว จะพบว่า ตั้งแต่ปี 2556 เป็นต้นมา ประเทศจีนเป็นประเทศคู่ค้าด้านส่งออกและนำเข้าที่มีมูลค่าการค้ากับประเทศไทยอยู่ในลำดับ 1 มาโดยตลอด⁴⁸ โดยมูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศจีนในปี 2556 คิดเป็นมูลค่าการค้า 1,979,968.1 ล้านบาทคิดเป็นร้อยละ 13.6 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของประเทศไทย ในปี 2557 มูลค่าการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทยและประเทศจีนได้เพิ่มขึ้นเป็น 2,057,965.9 ล้านบาท หรือคิดเป็นร้อยละ 14.0 และได้เพิ่มขึ้นอีกในปี 2558 เป็นมูลค่าการค้าทั้งสิ้น 2,204,429.2 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.6 ของมูลค่าการค้าทั้งหมดของประเทศไทย เมื่อพิจารณาจากมูลค่าการส่งออกและนำเข้าแล้ว จะพบว่ามูลค่าการค้าของประเทศไทยและประเทศจีนนั้นสูงขึ้นทุกๆปี และมีแนวโน้มจะสูงขึ้นอีก โดยมูลค่าการส่งออกและนำเข้าสำหรับเดือนมกราคม 2559 เพียงเดือนเดียว มีมูลค่าสูงถึง 186,657.3 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 16.6 ของมูลค่าการส่งออกและนำเข้าทั้งหมด ซึ่งสูงกว่าค่าเฉลี่ยมูลค่าการค้าของประเทศไทยและประเทศจีนสำหรับปี 2558 ถึงเกือบสามพันล้านบาท

นอกจากการเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญอันดับหนึ่งของประเทศไทยแล้ว ประเทศจีนยังเป็นที่ที่ประเทศไทยมีการพัฒนาด้านการมาตรฐานอย่างรวดเร็ว ทำให้สินค้าจากประเทศจีนได้รับการยอมรับมากขึ้นในช่วงสิบกว่าปีหลัง ดังจะเห็นได้ว่าการส่งออกของประเทศจีนเพิ่มมากขึ้นอย่างรวดเร็ว จากในปี 2001 ประเทศจีนส่งออกสินค้าประมาณ 378,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐ เพิ่มขึ้นเป็น 2,250,000 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี 2013⁴⁹ ดังนั้น การศึกษาเรื่องระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศจีนจะก่อให้เกิดประโยชน์ในการพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศไทยเช่นกัน โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะทำการศึกษาระบบมาตรฐานสินค้าในประเทศจีน โดยมุ่งศึกษาในเรื่องการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า และการตรวจสอบรับรองในประเทศจีนสำหรับสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไป

⁴⁸ระบบรายงานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย (Thailand Trading Report), ลำดับความสำคัญประเทศคู่ค้า (ส่งออก + นำเข้า)ของไทย [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www2.ops3.moc.go.th/>

⁴⁹ The Observatory of Economic Complexity, Visualizations [Online], 5 March 2016. Available from <http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/chn/>

3.2.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานสินค้าของประเศจีน

ระบบมาตรฐานสินค้าของประเศจีนได้รับการพัฒนาขึ้นเมื่อประเศจีนเข้าเป็นสมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization : WTO) ในวันที่ 21 ธันวาคม 2544⁵⁰ ภายหลังจากการเข้าเป็นสมาชิกของ WTO ประเศจีนได้ทำการจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลเรื่องมาตรฐาน โดยเฉพาะ ได้แก่ องค์การควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเศจีน (General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine: AQSIQ) โดย AQSIQ นั้นจะทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการดูแลงานด้านการมาตรฐานทั้งหมด ได้แก่ การดูแลการออกมาตรฐาน งานด้านการตรวจสอบรับรอง งานด้านความร่วมมือกับต่างประเทศเรื่องมาตรฐาน การตรวจสอบการนำเข้าและส่งออก เป็นต้น

นอกจาก AQSIQ แล้ว รัฐบาลได้จัดตั้งหน่วยงานอื่นๆที่เกี่ยวข้องภายใต้ AQSIQ เพื่อดูแลงานด้านมาตรฐานเพิ่มขึ้นอีก ได้แก่ หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเศจีน (Standardization Administration of the People's Republic of China : SAC) ที่ดูแลงานด้านการพัฒนามาตรฐานสินค้าในประเศจีน และจัดตั้งหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการดูแลการรับรองระบบงานอีก 2 หน่วยงาน ได้แก่ หน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเศจีน (Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China : CNCA) และหน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ (China National Accreditation Service for Conformity Assessment : CNAS) เพื่อทำหน้าที่รับรองระบบงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชนในประเศจีน

โดยในการควบคุมดูแลมาตรฐานนั้น จะต้องเป็นไปตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ซึ่งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดูแลควบคุมมาตรฐานสินค้าของประเศจีนนั้นมีอยู่มากมาย กฎหมายแต่ละฉบับมีขึ้นเพื่อควบคุมสินค้าแต่ละประเภทที่แตกต่างกันไป เช่น กฎหมายเกี่ยวกับความปลอดภัยทางอาหาร (China's Food Safety Law 2015) ที่จะควบคุมความปลอดภัยทางด้านอาหาร หรือ กฎหมายที่เกี่ยวกับความปลอดภัยของยา (Drug Administration Law of the People's Republic of China) ที่ทำหน้าที่ในการควบคุมความปลอดภัยของยา เป็นต้น ในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมคุณภาพสินค้าโดยทั่วไป ได้แก่ กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยคุณภาพสินค้า (Law of the People's Republic of China on Product Quality) ใช้บังคับกับสินค้าโดยทั่วไป

⁵⁰ World trade Organization, MEMBER INFORMATION China and the WTO [Online], 5 March 2016.

3.2.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศจีน

การศึกษาหลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศจีน ในประเด็นเรื่องความหมายของมาตรฐานสินค้า ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า ประเภทของมาตรฐานสินค้า และบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า จะช่วยให้เข้าใจกฎหมายมาตรฐานสินค้าของประเทศจีนได้มากขึ้น โดยประเด็นต่างๆ มีสาระสำคัญดังนี้

3.2.2.1 ความหมายของมาตรฐานสินค้า

เมื่อพิจารณาจากกฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับแล้ว คำว่ามาตรฐานสินค้านั้น ไม่ได้มีการนิยามไว้อย่างชัดเจนในกฎหมาย อย่างไรก็ตาม ในกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการมาตรฐาน (Standardization law of the People's Republic of China) นั้น ได้อธิบายถึงข้อกำหนดที่จะต้องมีในมาตรฐาน (standards) เอาไว้ในมาตรา 2 ดังนี้

มาตรา 2⁵¹ มาตรฐานจะต้องกำหนดข้อกำหนดเฉพาะเรื่องที่ต้องมี ดังต่อไปนี้

- (1) ชนิด ประเภท ข้อมูลจำเพาะ คุณภาพ และระดับของสินค้าอุตสาหกรรม รวมถึงข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยของสินค้านั้น
- (2) การออกแบบ การผลิต การตรวจสอบ การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง และวิธีการจัดการสินค้าอุตสาหกรรม และข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยของสินค้าในกระบวนการผลิต การเก็บรักษา และการขนส่ง
- (3) ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องและวิธีการทดสอบด้านการปกป้องสิ่งแวดล้อม

⁵¹ Article 2 of Standardization law of the People's Republic of China

“Standards shall be formulated for the following technical requirements that need to be unified:

(1) the varieties, specifications, quality and grades of industrial products as well as the safety and sanitary requirements for them;

(2) the design, production, inspection, packing, storage, transportation and methods of operation of industrial products as well as the safety and sanitary requirements for them in the process of production, storage and transportation;

(3) technical requirements and testing methods related to environmental protection;

(4) the designs, construction procedure and safety requirements for construction projects; and

(5) technical terms, symbols, code names and drawing methods related to industrial production, project construction and environmental protection.

Major agricultural products and other items that need to be standardized shall be designated by the State Council.”

(4) การออกแบบ กระบวนการก่อสร้าง และข้อกำหนดด้านความปลอดภัยสำหรับโครงการก่อสร้าง และ

(5) ข้อกำหนดเฉพาะเรื่อง สัญลักษณ์ รหัส และวิธีในการวาดภาพที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม โครงการก่อสร้าง และการปกป้องสิ่งแวดล้อม สินค้าทางการเกษตร และสินค้าอื่นๆที่จำเป็นจะต้องมีการกำหนดมาตรฐาน จะถูกกำหนดโดยสภาแห่งรัฐ

นอกจากนี้ ในกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐาน (Regulations for the Implementation of the Standardization Law) ได้อธิบายเพิ่มเติมไว้ในมาตรา 2 ความว่า

มาตรา 2⁵² มาตรฐานควรจะกำหนดข้อกำหนดเฉพาะเรื่องที่เป็นต้องมี ดังต่อไปนี้

(1) ชนิด ประเภท ข้อมูลจำเพาะ คุณภาพ และระดับของสินค้าอุตสาหกรรม หรือข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและอนามัย

(2) วิธีการในการออกแบบ การผลิต การทดลอง การตรวจสอบ การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง และวิธีในการจัดการสินค้าอุตสาหกรรม หรือข้อกำหนดในประเด็นด้านความปลอดภัย อนามัย ในกระบวนการผลิต การเก็บรักษา และการขนส่ง

(3) ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องต่างๆและวิธีการในการตรวจสอบที่เกี่ยวกับการปกป้องสิ่งแวดล้อม

⁵² Article 2 of Regulations for the Implementation of the Standardization

“Standards should be formulated for the following technical requirements that need to be unified:

(1) varieties, specifications, quality and grades of industrial products or requirements pertinent to safety and hygiene;

(2) methods for design, production, experimentation, examination, packing, storage, transportation and utilization of industrial products or requirements pertinent to safety and hygiene in the course of production, storage and transportation;

(3) various technical requirements and methods for examination concerning environmental protection;

(4) technical requirements and methods for surveying, designing, construction and examination and acceptance in building projects;

(5) technical terms, symbols, codes, drafting methods and requirements for conversion and coordination concerning industrial production, project construction and environmental protection;

(6) varieties, specifications, quality, grades, examination, packing, storage, transportation and requirements for production technology and management expertise concerning agricultural products (including seeds, seedlings, breeding stock and breeding poultry and those in forestry, animal husbandry and fishery; the same below);

(7) technical requirements concerning information, energy, resources, and transport.”

(4) ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องและวิธีในการสำรวจ การออกแบบ การก่อสร้าง การตรวจสอบ และการยอมรับโครงการก่อสร้างอาคาร

(5) ข้อกำหนดเฉพาะเรื่อง สัญลักษณ์ รหัส วิธีการร่าง และข้อกำหนดสำหรับการเปลี่ยนแปลงและความร่วมมือที่เกี่ยวกับการผลิตสินค้าอุตสาหกรรม โครงการก่อสร้าง และการปกป้องสิ่งแวดล้อม

(6) ชนิด ประเภท ข้อมูลจำเพาะ คุณภาพ ระดับ การตรวจสอบ การบรรจุ การเก็บรักษา การขนส่ง และข้อกำหนดสำหรับการผลิต และกระบวนการจัดการในเรื่องที่เกี่ยวกับสินค้าเกษตรกรรม (รวมถึงเมล็ดพันธุ์ การเก็บรักษาพันธุ์ พันธุ์สัตว์ปีก การทำป่าไม้ การเลี้ยงสัตว์ การประมง)

(7) ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องเกี่ยวกับข้อมูล พลังงาน ทรัพยากร และการขนส่ง

จากการพิจารณาบทบัญญัติในมาตรา 2 ของกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการมาตรฐาน และกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานข้างต้น แม้จะไม่ได้มีการให้ความหมายของคำว่ามาตรฐานอย่างชัดเจน แต่เมื่อพิจารณาจากข้อกำหนดเฉพาะที่จำเป็นต้องมีแล้ว จะพบว่ามาตรฐานนั้นจะเป็นเอกสารที่กำหนดข้อกำหนดเฉพาะของสินค้าแต่ละประเภทในเรื่องต่างๆ ทั้งในส่วนของชนิด ประเภท ข้อมูลจำเพาะ การตรวจสอบ การบรรจุ การขนส่ง ฯลฯ ซึ่งจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทสินค้า

3.2.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า

ตามที่ได้กล่าวถึงมาตรฐานสินค้าในข้อ 3.1.2.1 ข้างต้นนั้น แม้ว่าในกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการมาตรฐาน และกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานจะไม่ได้กำหนดขอบเขตของมาตรฐานสินค้าเอาไว้อย่างชัดเจน แต่ในกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานได้มีการกำหนดเอาไว้ในมาตรา 41⁵³ และ 42⁵⁴ ว่ามาตรฐานที่เกี่ยวกับกองทัพ และโครงการก่อสร้างนั้นจะมีการกำหนดโดยเฉพาะจากสภาแห่งรัฐ

⁵³ Article 41 of Regulations for the Implementation of the Standardization Law

“Regulations concerning standardization administration applicable in the Army shall be separately formulated by the State Council and the Military Commission of the Central Committee of the Communist Party of China.”

⁵⁴ Article 42 of Regulations for the Implementation of the Standardization Law

“Regulations concerning standardization administration for project construction shall be separately formulated by the competent department in charge of project construction under the State Council in accordance with the Standardization Law and the relevant provisions of these Regulations. They shall go into effect after the approval by the State Council.”

ดังนั้น จึงอาจแปลความว่า กฎหมายทั้งสองฉบับนี้ เป็นการกำหนดมาตรฐานสำหรับสินค้าทุกประเภท ยกเว้นสิ่งที่เกี่ยวข้องกับทางกองทัพและโครงการก่อสร้าง

ในส่วนของสินค้าโดยทั่วไปนั้น ในกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีนว่าด้วย คุณภาพสินค้าได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา 12⁵⁵ ว่า คุณภาพของสินค้าจะต้องผ่านการตรวจสอบว่า เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งนี้ ในกฎหมายฉบับดังกล่าว ได้ให้ความหมายของคำว่า “สินค้า” เอาไว้ใน มาตรา 2⁵⁶ ความว่า

มาตรา 2 บุคคลใดผลิต หรือขายสินค้าในอาณาเขตของสาธารณรัฐประชาชนจีน จะต้องปฏิบัติตามกฎหมายฉบับนี้

โดยความมุ่งหมายของกฎหมายฉบับนี้ “สินค้า” หมายถึง สิ่งที่ดำเนินการหรือผลิต เพื่อขาย

กฎหมายฉบับนี้ไม่ใช้บังคับกับโครงการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม กฎหมายฉบับนี้ใช้ บังคับกับวัสดุ ส่วนประกอบ ชิ้นส่วน และเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้างที่เป็นไปตามขอบเขตของค่านิยามที่ระบุในวรรคก่อน

ในส่วนของมาตรา 2 นี้ แปลความได้ว่า “สินค้า” หมายถึงสิ่งทีดำเนินการหรือผลิต เพื่อขาย แต่ไม่รวมถึงโครงการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม คำว่าสินค้านี้รวมถึงวัสดุ ส่วนประกอบ ชิ้นส่วน และเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้างที่ดำเนินการหรือผลิตเพื่อขายด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายอย่าง กว้าง ส่งผลให้ขอบเขตของมาตรฐานสินค้านั้น ครอบคลุมถึงสินค้าที่ผลิตเพื่อขายทุกประเภทนอกจาก โครงการก่อสร้าง โดยสินค้าต่างๆจะอยู่ภายใต้การควบคุมคุณภาพ ซึ่งจะต้องมีการปฏิบัติตาม มาตรฐานของสินค้าในประเภทนั้นๆก่อนเสมอ

⁵⁵ Article 12 of Law of the People’s Republic of China on Product Quality

“The quality of a product shall undergo inspection until it proves to be up to the standards. No sub-standard product may be passed off as an up-to-standard one.”

⁵⁶ Article 2 of Law of the People’s Republic of China on Product Quality

“Anyone who manufactures or sells any product within the territory of the People’s Republic of China shall abide by this Law.

For the purposes of this Law, “product” means one which is processed or manufactured for sale.

This Law shall not apply to construction projects. However, it shall be applicable to those materials, components, fittings and equipment used for construction which fall within the scope of the definition mentioned in the preceding paragraph.”

3.2.2.3 ประเภทของมาตรฐานสินค้า

กฎหมายมาตรฐานรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการมาตรฐานสามารถแยกมาตรฐานสินค้าได้เป็น 4 ระดับ ขึ้นอยู่กับว่ามาตรฐานนั้นเป็นมาตรฐานสินค้าประเภทใด และหน่วยงานใดเป็นผู้กำหนดมาตรฐานสินค้า ซึ่งมาตรฐานทั้ง 4 ระดับมีดังต่อไปนี้

1) มาตรฐานแห่งชาติ (National standards)

มาตรฐานแห่งชาติอาจรู้จักได้ในนามของมาตรฐาน GB (GB standards) ซึ่งมาตรฐานแห่งชาตินั้นจะถูกกำหนดขึ้นในกรณีที่ต้องการให้ใช้มาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ โดยกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานนั้น ได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา 11⁵⁷ ว่ามาตรฐานในเรื่องดังต่อไปนี้ เป็นเรื่องที่จะต้องมีการกำหนดเป็นมาตรฐานแห่งชาติ

- ข้อกำหนดสำหรับคำศัพท์เทคนิคที่ใช้กันโดยทั่วไปด้านการมาตรฐาน
- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องสำหรับการรับประกันสุขภาพ ร่างกาย ความปลอดภัยบุคคล และทรัพย์สิน

- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องสำหรับวัตถุดิบที่มีความสำคัญ เชื้อเพลิง และวัตถุดิบแปรรูป
- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องสำหรับอะไหล่สำรองพื้นฐานที่ใช้กันโดยทั่วไป
- วิธีการที่ใช้กันโดยทั่วไปสำหรับการทดลองและตรวจสอบ
- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องสำหรับความเชี่ยวชาญด้านการบริหารที่ใช้กันโดยทั่วไป
- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องที่สำคัญในโครงการก่อสร้าง
- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องสำหรับสินค้าสำคัญอื่น ๆ ที่ต้องถูกควบคุมโดยรัฐ

2) มาตรฐานการค้า (Trade standards)

ในกรณีที่ไม่มีการกำหนดมาตรฐานแห่งชาติสำหรับข้อกำหนดเฉพาะเรื่องที่เป็นต้องทำให้เป็นมาตรฐานเพื่อความแน่นอนทางการค้าในประเทศมาตรฐานการค้าจะถูกกำหนดขึ้น โดยรายการที่จะ

⁵⁷ Article 11 of Regulations for the implementation of the Standardization law

“National standards (including making sample standards) should be formulated for the following technical requirements that need to be unified throughout the country:

- (1) requirements for standardizing commonly used technical terms;
- (2) technical requirements for guaranteeing human health and personal and property safety;
- (3) technical requirements for essential raw materials, fuels and processed materials;
- (4) technical requirements for commonly used basic spare parts;
- (5) commonly used methods of experimentation and examination;
- (6) technical requirements for commonly used management expertise;
- (7) important technical requirements in project construction;
- (8) technical requirements for the other important products that must be controlled by the State.”

กำหนดในมาตรฐานการค้ำนั้น จะพิจารณาโดยฝ่ายบริหารที่ดูแลเรื่องการมาตรฐานภายใต้สภาแห่งรัฐ⁵⁸

3) มาตรฐานท้องถิ่น (Local standards)

มาตรฐานท้องถิ่นจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อกำหนดด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยสำหรับสินค้าอุตสาหกรรมที่จะต้องกำหนดให้เป็นรูปแบบเดียวกันในมณฑล หรือเขตปกครองตนเอง และเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลางในกรณีที่ไม่ได้มีมาตรฐานแห่งชาติและมาตรฐานการค้า โดยรายการที่จะกำหนดในมาตรฐานท้องถิ่นนั้น จะพิจารณาโดยฝ่ายบริหารที่ดูแลเรื่องการมาตรฐานในมณฑล หรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลาง⁵⁹

4) มาตรฐานบริษัท (Enterprise standards)

ในกรณีที่ไม่ได้มีมาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานการค้า และมาตรฐานท้องถิ่นสำหรับสินค้าใด ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตสินค้านั้นๆจะต้องกำหนดมาตรฐานบริษัทขึ้นมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าของบริษัท โดยมาตรฐานบริษัทนี้จะถูกกำหนดโดยบริษัทนั้นๆ⁶⁰ ทั้งนี้ เมื่อมีการกำหนดมาตรฐานบริษัทขึ้นแล้ว จะต้องมีการยื่นเพื่อเก็บข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่ดูแลเรื่องการมาตรฐานในมณฑล หรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลางนั้นๆ

⁵⁸ Article 13 of Regulations for the implementation of the Standardization law

“If there are no national standards for those technical requirements which need to be standardized for certain trades throughout the country, trade standards (including the making of sample standards) may be formulated. Items of trade standards to be formulated shall be determined by the relevant competent administrative departments under the State Council.”

⁵⁹ Article 15 of Regulations for the implementation of the Standardization law

“Local standards may be formulated for the safety and sanitation requirements for industrial goods which need to be unified in the provinces, autonomous regions and municipalities directly under the Central Government, in the absence of national standards or trade standards for them. Items of local standards to be formulated shall be determined by the administrative departments for standardization of the people's governments in the provinces, autonomous regions and municipalities directly under the Central Government.”

⁶⁰ Article 17 of Regulations for the implementation of the Standardization law

“In the absence of national standards, trade standards and local standards for certain products, the enterprises producing such products shall formulate their own standards as the basis for organizing production. Enterprise standards shall be formulated by the relevant enterprises themselves (procedures for formulating standards for agricultural enterprises shall be provided for separately), and shall be filed for the record in accordance with the provisions of the people's governments in the provinces, autonomous regions and municipalities directly under the Central Government.”

นอกจากการแบ่งมาตรฐานเป็น 4 ระดับตามที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว มาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานการค้า และมาตรฐานท้องถิ่นยังสามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ มาตรฐานแบบบังคับ (compulsory standard) และมาตรฐานโดยสมัครใจ (voluntary standard) มาตรฐานสินค้าใดที่มีผลบังคับทางกฎหมายและกฎเกณฑ์ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อป้องกันสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตและทรัพย์สินจะจัดอยู่ในประเภทมาตรฐานแบบบังคับ ในขณะที่มาตรฐานที่มีวัตถุประสงค์ด้านอื่นนอกจากนี้จะเป็นมาตรฐานโดยสมัครใจ⁶¹

ทั้งนี้ ในกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานนั้น ได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา 18⁶² ว่า มาตรฐานแห่งชาติและมาตรฐานการค้าที่เข้าลักษณะดังต่อไปนี้ จะเป็นมาตรฐานบังคับ กล่าวคือ

⁶¹ American National Standards Institute (ANSI), **PRC Standards System: Standards Used in China** [Online], 16 March 2016. Available from http://www.standardsportal.org/usa_en/prc_standards_system/standards_used_in_china.aspx

⁶² Article 18 of Regulations for the implementation of the Standardization law

“National standards and trade standards are divided into compulsory standards and recommendatory standards.

The following standards belong in the compulsory category:

- (1) standards for pharmaceuticals, food hygiene and veterinary medicine;
- (2) safety and hygiene standards for products and the production, storage and transportation and utilization of products; standards for the safety of labour and hygiene standards and safety standards for transportation;
- (3) quality, safety and sanitation standards for project construction and other standards for project construction that must be controlled by the State;
- (4) standards for the discharge of pollutants concerning environmental protection and standards for environmental quality;
- (5) important technical terms, symbols, codes and drafting methods in common use;
- (6) standards for commonly used methods of experimentation and examination;
- (7) standards for conversion and coordination;
- (8) quality standards for the important products which need to be controlled by the State. The catalogue of the important products which need to be controlled by the State shall be fixed by the administrative department for standardization under the State Council in conjunction with the relevant competent administrative departments under the State Council. Those standards which are not compulsory are recommendatory standards. The local standards for safety and hygiene requirements for industrial products formulated by the administrative departments in charge of standardization of the people's governments in the provinces, autonomous regions and municipalities directly under the Central Government are compulsory standards in their respective administrative regions.”

- มาตรฐานสำหรับเภสัชภัณฑ์ สุขอนามัยอาหาร และยาเกี่ยวกับสัตว์
- มาตรฐานด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยสำหรับสินค้าและการผลิต การเก็บรักษา การขนส่ง และการใช้สินค้า มาตรฐานความปลอดภัยของแรงงานและมาตรฐานด้านสุขอนามัยและด้านการขนส่ง
- มาตรฐานด้านคุณภาพ ความปลอดภัย และสุขอนามัยของโครงการก่อสร้างและมาตรฐานอื่นๆสำหรับโครงการก่อสร้างที่ต้องมีการควบคุมโดยรัฐ
- มาตรฐานสำหรับการปล่อยของเสียโดยคำนึงถึงการปกป้องสิ่งแวดล้อม และมาตรฐานสำหรับคุณภาพสิ่งแวดล้อม
- ข้อกำหนดเฉพาะเรื่องที่สำคัญ สัญลักษณ์ รหัส และวิธีการร่างที่ใช้บ่อยๆ
- มาตรฐานสำหรับวิธีที่ใช้ในการทดลองและการตรวจสอบ
- มาตรฐานสำหรับการแปลงและการประสานงาน
- มาตรฐานด้านคุณภาพสำหรับสินค้าสำคัญที่ต้องถูกควบคุมโดยรัฐ ร่วมกับฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องซึ่งมีอำนาจภายใต้สภาแห่งรัฐ

นอกจากนี้ ในส่วนของมาตรฐานท้องถิ่นก็อาจเป็นมาตรฐานบังคับสำหรับท้องถิ่นนั้นๆได้เช่นกัน ในกรณีที่มาตรฐานท้องถิ่นนั้น เป็นเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยและสุขอนามัยของสินค้าอุตสาหกรรม ซึ่งออกโดยฝ่ายบริหารที่ดูแลเรื่องมาตรฐานในมณฑล หรือเขตปกครองตนเอง และเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลาง

โดยในการที่ผู้ประกอบการ ผู้บริโภค หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องจะพิจารณาว่ามาตรฐานใดเป็นมาตรฐานแบบบังคับหรือมาตรฐานโดยสมัครใจนั้นอาจพิจารณาได้จากรหัสที่ใช้ กล่าวคือ ในกรณีที่เป็นมาตรฐานแห่งชาติแบบบังคับนั้น จะใช้รหัสว่า GB และในกรณีที่เป็นมาตรฐานแห่งชาติโดยสมัครใจ จะใช้รหัสว่า GB/T

ในส่วนของมาตรฐานการค้าานั้น จะใช้รหัสที่แตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทสินค้า ซึ่งมีการกำหนดรหัสอยู่หลายประเภท ในกรณีที่เป็นมาตรฐานการค้าโดยสมัครใจจะมีรหัส /T ต่อท้าย ตัวอย่างเช่น

- รหัส BB เป็นมาตรฐานบังคับสำหรับบรรจุภัณฑ์ ในขณะที่รหัส BB/T เป็นมาตรฐานโดยสมัครใจสำหรับบรรจุภัณฑ์
- รหัส NY เป็นมาตรฐานบังคับสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร ในขณะที่รหัส NY/T เป็นมาตรฐานโดยทั่วไปสำหรับผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร
- รหัส SH เป็นมาตรฐานบังคับสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี ในขณะที่รหัส SH/T เป็นมาตรฐานโดยสมัครใจสำหรับผลิตภัณฑ์ปิโตรเคมี

ในส่วนของมาตรฐานท้องถิ่นก็มีการแยกเป็นมาตรฐานบังคับและมาตรฐานโดยสมัครใจเช่นกัน กล่าวคือ มาตรฐานแบบบังคับจะใช้รหัส DB+* และมาตรฐานท้องถิ่นแบบสมัครใจจะใช้เครื่องหมาย DB+*/T อย่างไรก็ตาม มาตรฐานบริษัทจะมีมาตรฐานเพียงแบบเดียวเท่านั้น ไม่ได้แยกเป็นมาตรฐานบังคับและมาตรฐานโดยสมัครใจ โดยจะใช้รหัส Q+* เพียงรหัสเดียว

3.2.2.4 บทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

ในกฎหมายสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการควบคุมคุณภาพสินค้าได้กำหนดบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้ในมาตรา 13⁶³ ความว่า

สินค้าอุตสาหกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สินจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งชาติ และภาคอุตสาหกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สิน และถึงแม้จะไม่มีมาตรฐานแห่งชาติหรือมาตรฐานภาคอุตสาหกรรมกำหนดเอาไว้ก็ตาม สินค้านั้นก็จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สินเช่นกัน

โดยการบัญญัติกฎหมายเอาไว้เช่นนี้ ส่งผลดีต่อการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ประกอบการนั้นจะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างดี ไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ประกอบการสำหรับสินค้าที่มีมาตรฐานกำหนดเอาไว้เท่านั้น แต่รวมไปถึงผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าที่แม้จะไม่มีมาตรฐานกำหนดเอาไว้ก็ต้องคอยระมัดระวังดูแลให้สินค้าของตนเป็นสินค้าที่ปลอดภัยด้วยเช่นกัน

3.2.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลระบบมาตรฐานสินค้าในประเทศจีนนั้น มีอยู่หลายหน่วยงานทั้งในส่วนของหน่วยงานระดับท้องถิ่น และหน่วยงานระดับชาติ โดยหน่วยงานที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำกับดูแล และควบคุมมาตรฐานสินค้า ได้แก่ องค์กรควบคุมคุณภาพ การ

⁶³ Article 13 Industrial products constituting potential threats to human health, personal safety and safety of property shall be in conformity with the national standards and sectoral standards for ensuring human health, personal safety and safety of property; with regard to products for which there are no national or sectoral standards to measure up to, products shall meet the requirements for ensuring human, personal safety and safety of property.

Manufacturing and selling of industrial products that do not conform to the standards and requirements for ensuring human health, personal safety and safety of property are prohibited. The specific administrative measures shall be prescribed by the State Council.

ตรวจสอบ และการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน (General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine: AQSIQ) ซึ่งเป็นหน่วยงานรัฐที่ทำหน้าที่หลักในการควบคุมดูแลมาตรฐาน โดยมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่ดูแลเรื่องการมาตรฐานภายใต้การควบคุมดูแลของ AQSIQ อีกจำนวนมาก

ในส่วนของภาคเอกชน รัฐก็เปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมในระบบการมาตรฐานเช่นกัน โดยหน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีนจะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชนให้เป็นหน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ และ หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ เพื่อให้มีส่วนร่วมด้านการมาตรฐานแห่งชาติ โดยหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่มีบทบาทสำคัญในระบบการมาตรฐานแห่งชาติของประเทศจีนนั้น มีดังต่อไปนี้

3.2.3.1 หน่วยงานภาครัฐ

ในประเทศจีน หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลมาตรฐานสินค้า จะเป็นหน่วยงานภาครัฐซึ่งมีหลายหน่วยงาน โดยแต่ละหน่วยงานจะทำหน้าที่แตกต่างกัน ดังนี้

(1) องค์กรควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (General Administration of Quality Supervision, Inspection and Quarantine: AQSIQ)

1) ความเป็นมา

องค์กรควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน หรือ AQSIQ นั้น เป็นหน่วยงานในระดับกระทรวงขึ้นตรงต่อสภาแห่งรัฐ เกิดจากการรวมตัวของ 2 หน่วยงาน คือ สำนักงานควบคุมคุณภาพแห่งชาติ (China's State Bureau of Quality Technical Supervision: CSBTS)⁶⁴ และ สำนักงานตรวจสอบการส่งออกและนำเข้าและการกักกันโรคแห่งชาติ (China's State Administration of Exit-Entry Commodity Inspection and Quarantine: CIQ SA)⁶⁵ โดย AQSIQ นั้น ได้รับการจัดตั้งขึ้นในเดือนเมษายน พ.ศ. 2544 ก่อนที่ประเทศจีนจะได้เป็นสมาชิกของ WTO เพียง 6 เดือน เพื่อรองรับการเข้าเป็นสมาชิกของ WTO

⁶⁴ The US-China Business Council, **Administration of Quality Supervision, Inspection, and Quarantine (AQSIQ)** [Online], 9 April 2015. Available from <https://www.uschina.org/sites/default/files/AQSIQ%202015.03.pdf>

⁶⁵ ISO, **China (SAC)** [Online], 9 April 2015. Available from http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_body.htm?member_id=1635

นอกจากการจัดตั้ง AQSIQ แล้ว สภาแห่งรัฐได้ออกกฎหมายและจัดตั้งองค์กร และหน่วยงานอีกหลายหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ดูแลงานด้านการมาตรฐานแห่งชาติโดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ AQSIQ อีกด้วย

2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์

AQSIQ⁶⁶ มีหน้าที่หลักในการดูแลคุณภาพ ระบบการวัดและชั่งน้ำหนัก การตรวจสอบสินค้าที่นำเข้าและส่งออก การกักกันโรคในการนำเข้าและส่งออก การกักกันโรคสำหรับการนำเข้าและส่งออกสัตว์และพืช ความปลอดภัยในการนำเข้าและส่งออกอาหาร การรับรองคุณภาพ และการรับรองระบบงาน การมาตรฐาน และการบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยอำนาจหน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานสินค้าของ AQSIQ มีดังต่อไปนี้

- หน้าที่ในการควบคุมคุณภาพสินค้าตามกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีนว่าด้วยคุณภาพสินค้า และกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้องอื่นๆ โดย AQSIQ จะดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้อง เช่น ดูแลแนะนำวิธีทางวิทยาศาสตร์และผู้เชี่ยวชาญในระดับสูงในการควบคุมคุณภาพสินค้า ดูแลระบบการเรียกคืนสินค้าที่มีข้อบกพร่อง ดูแลการจัดตั้งองค์กรที่เกี่ยวข้องกับคุณภาพ ควบคุมและจัดการในด้านการปราบปรามสินค้าปลอมแปลง เป็นต้น

- หน้าที่ในการควบคุมงานด้านการมาตรฐานผ่านทางหน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน (Standardization Administration of the People's Republic of China : SAC) ซึ่งเป็นหน่วยงานด้านการมาตรฐานที่จัดตั้งขึ้นโดยสภาแห่งรัฐ

- หน้าที่ในการควบคุมงานด้านการรับรองคุณภาพและระบบงานผ่านทางหน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน (Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China : CNCA) ซึ่งเป็นหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นโดยสภาแห่งรัฐเพื่อทำหน้าที่ในการบริหาร ควบคุม และประสานงานด้านการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานในระดับประเทศ

- หน้าที่ในการให้ความร่วมมือในระดับสากลในด้านการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและการกักกันโรค โดย AQSIQ ได้สร้างความร่วมมือกับประเทศต่างๆทั่วโลก โดยลงนามในเอกสารความร่วมมือทวิภาคีมากกว่า 50 ประเทศ ดำเนินการปรึกษาหารือ และเจรจากับประเทศต่างๆ โดยจะมีทั้งส่วนที่ AQSIQ ดำเนินการเองและในส่วนที่ร่วมมือกับกระทรวงต่างประเทศ และกระทรวงพาณิชย์ ตลอดจนเข้าร่วมในกิจกรรมในระดับสากล เช่น WTO ISO IEC เป็นต้น

⁶⁶General Administration of Quality Supervision, **Mission** [Online], 9 April 2015. Available from <http://english.aqsiq.gov.cn/AboutAQSIQ/Mission/>

นอกจากนี้ AQSIQ ยังมีหน้าที่ในการดูแลการร่างกฎหมายและกฎเกณฑ์ด้านการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและการกักกันโรค การกำหนดและประกาศบทบัญญัติและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง จัดการด้านการบังคับใช้กฎหมายและกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวกับการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบและการกักกันโรค และให้คำแนะนำและควบคุมการบังคับใช้กฎหมายในเรื่องการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรค โดย AQSIQ ดำเนินงานผ่านการใช้กฎหมายต่างๆ หลายฉบับ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมมาตรฐานสินค้าโดยตรงได้แก่ กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยคุณภาพสินค้า (The Law on Product Quality of the People's Republic of China) กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการมาตรฐาน (The Standardization Law of the People's Republic of China) กฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐาน (Regulations for the Implementation of the Standardization Law of the People's Republic of China) กฎเกณฑ์ว่าด้วยการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงาน (Regulation of the People's Republic of China on Certification and Accreditation) กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการตรวจสอบการนำเข้าและส่งออกสินค้า (The Law of the People's Republic of China on Import and Export Commodity Inspection) และ กฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการตรวจสอบการนำเข้าและส่งออกสินค้า (Regulations for the Implementation of the Law of the People's Republic of China on Import and Export Commodity Inspection)

3) ลักษณะขององค์กร

AQSIQ เป็นองค์กรหลักที่ทำหน้าที่ในการควบคุมงานด้านการควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรค โดย AQSIQ ประกอบไปด้วยส่วนงานภายในองค์กร 19 ส่วนงาน ได้แก่ ส่วนงานทั่วไป ส่วนงานขึ้นทะเบียน ส่วนงานบริหารคุณภาพ ส่วนงานตรวจสอบและกักกันโรค ส่วนงานควบคุมการตรวจสอบ ส่วนงานควบคุมคุณภาพสินค้า ส่วนงานควบคุมและบังคับใช้กฎหมาย ส่วนงานความร่วมมือระหว่างประเทศ เป็นต้น โดยที่ AQSIQ มีหน่วยงานที่อยู่ในเครือโดยตรงอีก 15 หน่วยงานที่ทำหน้าที่สนับสนุนการตัดสินใจของ AQSIQ ได้แก่ ศูนย์ข้อมูลข่าวสารของ AQSIQ ศูนย์วิจัยสำหรับการตรวจสอบในระดับสากล มาตรฐานการกักกันโรค และกฎเกณฑ์ทางเทคนิค ศูนย์รับรองคุณภาพแห่งชาติ หน่วยงานมาตรฐานแห่งชาติ ศูนย์บริการด้านการรับรองระบบงานสำหรับการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ ศูนย์วิจัยและตรวจสอบอุปกรณ์พิเศษแห่งชาติ ศูนย์การฝึกอบรมและพัฒนาบุคลากร เป็นต้น

ในส่วนของการตรวจสอบการนำเข้าและส่งออกและการกักกันโรค AQSIQ ได้จัดตั้งสำนักงานการตรวจสอบและนำเข้าและกักกันโรคจำนวน 35 องค์กรใน 31 เขต มีสาขาเกือบ 300 แห่ง และมีสำนักงานท้องถิ่นมากกว่า 200 แห่งทั่วประเทศ มีพนักงานมากกว่า 30,000 คนใน

ศูนย์กระจายสินค้าทางทะเล ภาคพื้นดิน และทางอากาศ โดย AQSIQ ทำการควบคุมโดยตรง นอกจากนี้ ในส่วนของงานด้านการควบคุมคุณภาพนั้น AQSIQ ได้จัดตั้งหน่วยงานระดับจังหวัดอีก 31 แห่ง เพื่อเป็นสำนักงานสำหรับรัฐบาลท้องถิ่น เทศบาล และเขตปกครองตนเอง โดยมีจำนวนเจ้าหน้าที่ที่ทำงานด้านการควบคุมทางเทคนิคและควบคุมคุณภาพมากกว่า 180,000 คนทั่วประเทศ

(2) หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Standardization Administration of the People's Republic of China : SAC)

1) ความเป็นมา

ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่าสภาแห่งรัฐได้จัดตั้งองค์กรควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ AQSIQ ขึ้นมาเพื่อดำเนินงานด้านการมาตรฐานในภาพรวมระดับประเทศ เพื่อรองรับการเข้าร่วมใน WTO ซึ่งนอกจากการจัดตั้ง AQSIQ แล้ว สภาแห่งรัฐได้ออกกฎหมายและจัดตั้งองค์กร และหน่วยงานอีกหลายหน่วยงานเพื่อทำหน้าที่ดูแลงานด้านการมาตรฐานแห่งชาติโดยให้อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ AQSIQ โดยหน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ SAC นั้น เป็นหนึ่งในหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นในเดือนเมษายน พ.ศ. 2544⁶⁷ โดยสภาแห่งรัฐ เพื่อทำหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการบริหาร ควบคุม และประสานความร่วมมือด้านงานมาตรฐานในประเทศจีน

นอกจากนี้ SAC ยังเข้าร่วมกับองค์กรมาตรฐานสากล เช่น องค์กรระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน⁶⁸ (International Organization for Standardization : ISO) และ คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission : IEC) และองค์กรสากลอื่นๆ โดย SAC จะรับผิดชอบในการดูแลกิจกรรมของคณะกรรมการแห่งชาติที่ดูแลเรื่อง ISO และ IEC ด้วย

2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย

หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ SAC นั้น มีภารกิจหลัก⁶⁹ในการบริหารงานและเป็นศูนย์กลางด้านการบริหารงานด้านมาตรฐานในประเทศจีน โดยดำเนินงานรับใช้สังคมและตลาดของประเทศจีนผ่านงานด้านมาตรฐานสำหรับทุกภาคส่วน โดย

⁶⁷Standardization Administration of the P.R.C., **Who we are** [Online], 16 March 2016. Available from http://www.sac.gov.cn/sacn/aboutsac/who_we_are/201411/t20141118_169916.htm

⁶⁸ สำนักงานราชบัณฑิตยสภา, ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน [ออนไลน์], 13 กุมภาพันธ์ 2559. แหล่งที่มา <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php>

⁶⁹Standardization Administration of the P.R.C., **Mission** [Online], 16 March 2016. Available from http://www.sac.gov.cn/sacn/aboutsac/Mission/201411/t20141128_170203.htm

SAC สนับสนุนการเติบโตด้านการค้าและเศรษฐกิจและสนับสนุนการพัฒนาสินค้า ระบบ การบริการที่ปลอดภัย มีประสิทธิภาพ และเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

โดย SAC มีหน้าที่หลักในการดำเนินการด้านการมาตรฐานหลายประการ⁷⁰ ดังต่อไปนี้

- มีส่วนรวมในการร่าง และแก้ไขกฎหมายและกฎเกณฑ์ด้านการมาตรฐานแห่งชาติ พัฒนาและนำคู่มือและนโยบายแห่งชาติสำหรับงานมาตรฐานมาใช้ พัฒนากฎเกณฑ์ด้านการจัดการ จัดการงานด้านการใช้กฎ กฎเกณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐาน
- พัฒนาแผนการพัฒนามาตรฐานแห่งชาติ จัดการ ประสานความร่วมมือ และพัฒนาแผนการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานแห่งชาติ
- จัดการการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานแห่งชาติ ดำเนินการด้านการตรวจสอบ อนุมัติ จัดลำดับ และเผยแพร่มาตรฐานแห่งชาติ
- บริหารกองทุนสำหรับการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานแห่งชาติ และสำรองเงินทุนสำหรับการวิจัยด้านมาตรฐานและกิจกรรมด้านมาตรฐาน
- บริหารและจัดเตรียมคำแนะนำสำหรับเทคโนโลยีด้านมาตรฐาน และ การเผยแพร่ การศึกษา และการฝึกอบรมที่เกี่ยวข้อง
- ดูแลการประสานงานและการจัดการคณะกรรมการทางเทคนิคว่าด้วยการมาตรฐานแห่งชาติ
- ประสานความร่วมมือและจัดเตรียมคำแนะนำสำหรับการมาตรฐานท้องถิ่นและภาคอุตสาหกรรม ดูแลการขึ้นทะเบียนและงานเอกสารสำหรับมาตรฐานอุตสาหกรรมและมาตรฐานท้องถิ่น
- เป็นตัวแทนประเทศจีนในการเข้าร่วมกับ ISO IEC และองค์กรสากลอื่นๆ ตลอดจนดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมในกิจกรรมมาตรฐานระดับสากล ลงนามบังคับใช้ข้อตกลงความร่วมมือด้านการมาตรฐานในระดับสากล ตรวจสอบและจัดการในการใช้บังคับความร่วมมือด้านมาตรฐานสากลและโครงการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมระดับสากลในด้านมาตรฐาน
- จัดการเรื่องรหัสขององค์กรและการกำหนดเลขหมายของบทความ
- ดูแลเรื่องการเผยแพร่ การใช้ การสนับสนุนมาตรฐานแห่งชาติ และควบคุมใบคำขอมาตรฐานแห่งชาติ
- บริหารงานด้านข้อมูลของมาตรฐานแห่งชาติ

⁷⁰ Standardization Administration of the P.R.C., **What we do** [Online], 16 March 2016. Available from http://www.sac.gov.cn/sacen/aboutsac/What_we_do/201411/t20141118_169917.htm

- ติดตามการจัดการและการประสานงานของ AQSIQ บริหารจัดการการ
แจ้งเตือนและการให้คำปรึกษาด้านมาตรฐานตามความตกลงว่าด้วยอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า
(Technical Barriers to Trade Agreement)

- ดำเนินงานอื่นๆ ตามที่ AQSIQ มอบหมาย

เมื่อพิจารณาจากหน้าที่ของ SAC แล้ว จะพบว่า SAC ทำหน้าที่หลักในด้าน
การมาตรฐาน ทั้งในส่วนของ การออกมาตรฐาน การแก้ไข การบังคับใช้ ตลอดจนดำเนินกิจกรรมอื่นๆ
ด้านการมาตรฐานอีกหลายประการ ดังนั้น SAC จึงถือได้ว่าเป็นอีกหนึ่งองค์กรที่มีความสำคัญมาก
และเป็นองค์กรหลักที่ดูแลงานด้านมาตรฐานของประเทศจีนโดยเฉพาะ

3) ลักษณะองค์กร

การดำเนินงานของ SAC นั้น ประกอบด้วยส่วนงานภายในองค์กรที่ทำ
หน้าที่รับผิดชอบงานที่แตกต่างกันไปตามแต่ละส่วนงาน โดยส่วนงานภายในของ SAC นั้น
สามารถแยกย่อยออกเป็น 7 แผนก ดังนี้

- แผนกทั่วไปทำหน้าที่บริหารงานประจำ เช่น งานเอกสารและงานเลข
งานรักษาความปลอดภัย รับผิดชอบงานด้านบุคคล งานฝึกอบรมเพื่อให้บริการประชาชน งานบริการ
กองทุนสำหรับการมาตรฐาน รับผิดชอบงานด้านการบริหารเงิน มีส่วนร่วมในการร่างและแก้ไข
กฎหมายและกฎเกณฑ์ด้านการมาตรฐาน และประสานความร่วมมือในส่วนของกฎหมายและ
กฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

- แผนกธุรการรับผิดชอบงานต่างๆ เช่น การรับขึ้นทะเบียนและบันทึก
ข้อมูลของมาตรฐานอุตสาหกรรมและมาตรฐานท้องถิ่น รับผิดชอบแผนกฝึกอบรม รับผิดชอบงาน
ด้านบริหารเงินกองทุนสำหรับโครงการด้านการมาตรฐานและกองทุนวิจัยโดยเฉพาะเรื่อง รับผิดชอบ
แผนงาน การประสานความร่วมมือ อนุมัติ และบริหารงานด้านตัวอย่างมาตรฐาน ดูแลงานสถิติด้าน
การมาตรฐาน และพัฒนาและรักษาระบบฐานข้อมูล เป็นต้น

- แผนกความร่วมมือระหว่างประเทศ รับผิดชอบงานด้านการจัดการ การ
ติดต่อ การประสานงาน และการบริหารงานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมในกิจการด้านการบริการที่จัดขึ้น
โดย ISO IEC และองค์กรระหว่างประเทศอื่นๆ รับผิดชอบงานด้านการวิจัยในส่วนของนโยบายในการ
เข้าร่วมกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ เป็นต้น

- แผนกมาตรฐานด้านเกษตรและอาหาร ดูแลแผนงานมาตรฐานแห่งชาติ
สำหรับเกษตรกรรม อาหาร ยาสูบ การทำป่าไม้ การตรวจสอบและการกักกันโรคสำหรับพืชและสัตว์
ความปลอดภัยทางอาหาร รับผิดชอบในการให้คำแนะนำมาตรฐานท้องถิ่นในส่วนที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

- แผนกมาตรฐานอุตสาหกรรม 1 รับผิดชอบงานแผนงานด้านมาตรฐาน
แห่งชาติสำหรับการผลิตและความปลอดภัยในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง ในส่วนของรางรถไฟ การจราจร

และงานด้านการมาตรฐานที่เกี่ยวกับเครื่องจักร รถยนต์ การบิน อาวุธ การขนส่งทางเรือ การบรรจุ การปกป้องสิ่งแวดล้อม วัตถุก่อสร้าง ถ่านหิน เป็นต้น

- แผนกมาตรฐานอุตสาหกรรม 2 รับผิดชอบแผนงานและการตรวจสอบมาตรฐานแห่งชาติ และควบคุมการรับรองมาตรฐานในส่วนที่เกี่ยวข้องในด้านการผลิตเครื่องมือ ข้อมูลด้านเทคโนโลยีไฟฟ้า การไฟฟ้า การผลิตวัสดุในส่วนของวิทยุและโทรทัศน์ รับผิดชอบในการให้คำแนะนำด้านการมาตรฐานและประสานความร่วมมือกับคณะกรรมการทางเทคนิคด้านการมาตรฐานในแผนกและส่วนที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบในการให้คำแนะนำด้านมาตรฐานและออกเอกสารด้านการมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เป็นต้น

- แผนกมาตรฐานการบริการอุตสาหกรรม รับผิดชอบงานด้านแผนงานมาตรฐานแห่งชาติ และควบคุมการรับรองมาตรฐานในส่วนงานที่เกี่ยวข้อง เช่น การขนส่ง การให้บริการขนส่งทางรถไฟและเครื่องบิน ธนาคาร ประกันภัย การศึกษา อุตสาหกรรมการท่องเที่ยว บริการด้านการสื่อสาร เป็นต้น

(3) หน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน (Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China : CNCA)

1) ความเป็นมา

นอกจากการจัดตั้งองค์กรควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ AQSIQ ขึ้นมาเพื่อดำเนินงานด้านการมาตรฐานในภาพรวมระดับประเทศ และการจัดตั้งหน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ SAC ในเดือนเมษายน พ.ศ. 2544 แล้ว สภาแห่งรัฐ ได้จัดตั้งหน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ CNCA ขึ้น เพื่อดูแลบริหารงาน ควบคุม และประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพ และการรับรองระบบงานในประเทศจีน

2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์

ในส่วนของ CNCA⁷¹ ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในงานด้านการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานในประเทศจีน มีหน้าที่ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- ร่างและใช้กฎหมาย กฎเกณฑ์ และกฎที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพ และการรับรองระบบงาน ใบอนุญาตด้านความปลอดภัย การขึ้นทะเบียนและการตรวจสอบรับรอง

⁷¹Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China, **About CNCA**

[Online], 10 April 2016. Available from http://english.cnca.gov.cn/about/201512/t20151223_42380.shtml

ด้านสุขอนามัย ดำเนินการ ประกาศใช้ จัดการให้มีการปฏิบัติตามนโยบาย กฎเกณฑ์ และการกำหนดเงื่อนไขที่เกี่ยวกับการควบคุม และบริหารด้านการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงาน

- เสนอและจัดการให้มีการปฏิบัติตามนโยบายแห่งชาติ กฎเกณฑ์ และกฎในการปฏิบัติงานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานทั่วประเทศ การประสานความร่วมมือและแนะนำกิจกรรมด้านการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานทั่วประเทศ การควบคุมและบริหารหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน และหน่วยงานรับขึ้นทะเบียนบุคคลากร

- ร่างบัญชีรายการสินค้าที่อยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาตด้านความปลอดภัย และการรับรองแบบบังคับ กำหนดและประกาศใช้เครื่องหมายรับรอง ขั้นตอนการตรวจสอบรับรอง และข้อกำหนดเฉพาะเรื่อง และจัดการให้มีการปฏิบัติตามระบบใบอนุญาตด้านความปลอดภัยและการรับรองแบบบังคับ

- รับผิดชอบงานการประเมินด้านสุขอนามัยสำหรับการผลิตและกระบวนการในการนำเข้าและส่งออกอาหารและเครื่องสำอาง และรับผิดชอบในการแจ้งการขึ้นทะเบียนและขอแนะนำสำหรับต่างประเทศ

- ควบคุมและดูแลการรับรองด้านตลาดในส่วนของกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควบคุมและบริการการรับรองโดยสมัครใจ และเป็นตัวกลางในการให้บริการและการประเมินรวมถึงการให้คำแนะนำและฝึกอบรมด้านการรับรองคุณภาพที่เกี่ยวข้อง รับผิดชอบในการกลั่นกรองคุณสมบัติ และควบคุมหน่วยงานรับรองคุณภาพ หน่วยงานให้คำแนะนำด้านการรับรองคุณภาพ หน่วยงานฝึกอบรมด้านการรับรองคุณภาพ และหน่วยงานตรวจสอบที่ดำเนินการด้านการรับรองคุณภาพภายใต้กฎหมายที่เกี่ยวข้อง ควบคุมและดูแลหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจากประเทศอื่นตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ยอมรับ สืบสวนข้อกล่าวหาและคำอุทธรณ์ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานและดำเนินการฟ้องร้อง กำหนดและควบคุมกิจกรรมด้านการรับรองคุณภาพ แนะนำและสนับสนุนการจัดให้มีตัวกลางในการให้บริการด้านการรับรองคุณภาพ

- จัดการการอนุมัติการประเมินและคุณสมบัติทางเทคนิคสำหรับห้องปฏิบัติการสอบเทียบ ทดสอบและตรวจสอบ จัดการให้มีการประเมิน การตรวจสอบการวัดและชั่งน้ำหนัก การขึ้นทะเบียนและการอนุมัติคุณสมบัติของห้องปฏิบัติการที่รับผิดชอบในการตรวจสอบการนำเข้าและส่งออกและการกักกันโรค และห้องปฏิบัติการที่รับผิดชอบการควบคุมคุณภาพสินค้า รับผิดชอบในการกำหนดหน่วยงานรับรองคุณภาพ ห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยงานตรวจสอบที่อยู่ภายใต้ระบบใบอนุญาตด้านความปลอดภัยและการรับรองแบบบังคับ และรับผิดชอบในการกลั่นกรองคุณสมบัติของหน่วยงานสอบเทียบ หน่วยงานทดสอบ หน่วยงานทวนสอบ หน่วยงานตรวจสอบ และหน่วยงานกักกันโรค

- ดำเนินการและประสานความร่วมมือในกิจกรรมความร่วมมือสากลในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพ การรับรองระบบงาน และการตรวจสอบรับรองในนามของรัฐบาล เป็นตัวแทนของประเทศจีนในด้านการตรวจสอบรับรองโดยลงนามในข้อตกลงและความตกลงที่เกี่ยวข้อง ประสานความร่วมมือและควบคุมการดำเนินกิจกรรมด้านการตรวจสอบรับรองในระดับสากลและภูมิภาค และรับผิดชอบงานด้านการตรวจสอบรับรองกับคณะกรรมการแห่งชาติที่ดูแลเรื่อง ISO และ IEC

- รับผิดชอบงานด้านการวิจัย การสนับสนุน และการส่งเสริมให้มีการใช้กฎข้อแนะนำสากลและมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงาน การเก็บและวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง การรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงาน และดูแลเรื่องการแจ้งเตือนตาม WTO/TBT and WTO/SPS และได้สวนเกี่ยวกับการรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงาน

- รับผิดชอบงานด้านการวิจัยและการมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงานและการตรวจสอบรับรอง รวมถึงการรับรองคุณภาพ และจัดตั้งและดำเนินการให้เป็นไปตามแผนงาน ดูแลงานทั่วไปที่เกี่ยวข้องกับคณะกรรมการเฉพาะเรื่องด้านการมาตรฐานในส่วนของ การรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงาน ดูแลการพัฒนาและปรับปรุงมาตรฐานในการทดสอบที่ใช้ในการตรวจสอบการนำเข้าและส่งออก จัดทำแผนงานด้านการมาตรฐาน ตรวจสอบ แนะนำมาตรฐานใหม่ และรับผิดชอบงานด้านสถิติที่เกี่ยวข้อง

- ร่างแผนในส่วนของค่าธรรมเนียมในการรับรองคุณภาพและรับรองระบบงาน ควบคุมการปฏิบัติการร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐ

3) ลักษณะองค์กร

ตามที่กล่าวไปข้างต้นว่า หน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน หรือ CNCA นั้น จัดตั้งขึ้นเพื่อดูแลบริหารงาน ควบคุม และประสานงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองคุณภาพ และการรับรองระบบงานในประเทศจีน โดย CNCA ได้ทำการจัดตั้งหน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ (China National Accreditation Service for Conformity Assessment : CNAS) เพื่อรับผิดชอบงานด้านการตรวจสอบรับรอง และรับรองระบบงานโดยเฉพาะ

(4) หน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ (China National Accreditation Service for Conformity Assessment : CNAS)⁷²

1) ความเป็นมา

หน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ หรือ CNAS เป็นหน่วยงานที่ถูกจัดตั้งขึ้นเพื่อส่งเสริมหน่วยตรวจสอบรับรองให้พัฒนาศักยภาพให้เป็นที่น่าเชื่อถือและมาตรฐานบังคับ และช่วยเหลือหน่วยตรวจสอบรับรองให้สามารถให้บริการแก่สังคมด้วยความเป็นธรรม โดยใช้วิธีการตรวจสอบที่เหมาะสมเพื่อได้ผลลัพธ์ที่ถูกต้อง

โดยที่ CNAS ก่อตั้งเมื่อวันที่ 31 มีนาคม 2549 โดยเกิดจากการรวมตัวกันของอดีตคณะกรรมการแห่งชาติประเทศจีนซึ่งได้ทำหน้าที่ออกใบรับรอง (China National Accreditation Board for Certifiers : CNAB) และคณะกรรมการแห่งชาติประเทศจีนสำหรับห้องปฏิบัติการ (China National Accreditation Board for Laboratories : CNAL)

โดยที่ CNAB และ CNAL นั้น เกิดขึ้นจากการรวมตัวกันของหลายหน่วยงาน กล่าวคือ CNAB ได้รวมอดีตสภาแห่งชาติประเทศจีนซึ่งได้รับการรับรองให้เป็นผู้รับจดทะเบียน (CNACR) สภาแห่งชาติประเทศจีนซึ่งได้รับการรับรองให้เป็นผู้รับรองผลิตภัณฑ์ (CNACP) คณะกรรมการแห่งชาติประเทศจีนซึ่งได้รับการรับรองให้เป็นผู้รับรองบริษัทนำเข้าและส่งออก (CNAB) คณะกรรมการแห่งชาติประเทศจีนซึ่งได้รับการรับรองระบบการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม (CACEB) หน่วยงานที่ให้การรับรองเกี่ยวกับระบบความปลอดภัยและสุขภาพในขณะประกอบอาชีพและรับรองสินค้าเกษตรอินทรีย์ของคณะกรรมการแห่งชาติประเทศจีนซึ่งได้รับการรับรองสำหรับ OSHMS (CNASC) และคณะกรรมการรับรองอาหารอินทรีย์ซึ่งถือเป็นการรวมตัวของระบบผู้ให้การรับรองอย่างครบวงจร ในขณะที่ CNAL ก็เป็นหน่วยงานที่ก่อตั้งเมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2002 จากการรวมคณะกรรมการแห่งชาติจีนซึ่งได้รับการรับรองห้องปฏิบัติการ (CNACL) และคณะกรรมการห้องปฏิบัติการกักกัน (CCIBLAC) เข้าด้วยกัน ดังนั้น CNAS จึงเป็นหน่วยงานที่สามารถดำเนินการด้านการรับรองระบบงานได้อย่างครบวงจร

2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์

ในส่วนของ CNAS ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในงานด้านการรับรองระบบงานในประเทศจีน มีหน้าที่ในการดำเนินการดังต่อไปนี้

- จัดตั้งและดำเนินการสร้างระบบการรับรองแห่งชาติสำหรับหน่วยตรวจสอบรับรอง พัฒนาและออกเอกสารที่เป็นบรรทัดฐานสำหรับการรับรองระบบงาน เช่น

⁷² China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **CNAS Introduction** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/introduction/12/718683.shtml>

กฎระเบียบ หลักเกณฑ์ และคำแนะนำ ฯลฯ ตามกฎหมายของประเทศ ระเบียบที่เกี่ยวข้อง มาตรฐานสากล มาตรฐานแห่งชาติและหลักเกณฑ์เฉพาะทาง

- เพื่อประเมินความสามารถของหน่วยตรวจสอบรับรองท้องถิ่นหรือหน่วยตรวจสอบรับรองจากต่างประเทศที่ได้รับการรับรอง อนุมัติการรับรองระบบงาน และการเฝ้าระวังในเรื่องที่ให้การรับรองที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนบริหารจัดการหน่วยตรวจสอบรับรอง

- รับผิดชอบในการกำกับและควบคุมการใช้งานของตราของ CNAS และเครื่องหมายหน่วยตรวจสอบรับรอง

- จัดฝึกอบรมบุคลากรที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงาน เพื่อให้มีคุณสมบัติที่เหมาะสม การรับสมัครและการบริหารจัดการบุคลากรที่เป็นผู้ให้การรับรองระบบงาน

- ให้บริการทางด้านเทคนิคที่เกี่ยวข้องกับหน่วยตรวจสอบรับรองและเปิดเผยข้อมูลของหน่วยตรวจสอบรับรองต่อสาธารณชน

- เข้าร่วมกิจกรรมระหว่างประเทศที่เกี่ยวข้องกับหน่วยตรวจสอบรับรอง และลงนามในข้อตกลงความร่วมมือการรับรองในระดับทวิภาคีหรือพหุภาคีกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรระหว่างประเทศ

- เพื่อจัดการกับการอุทธรณ์และการร้องเรียนที่เกี่ยวข้องกับการรับรองระบบงาน

- ดำเนินงานที่ได้รับมอบหมายจากหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

- ดำเนินกิจกรรมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการให้การรับรองระบบงาน

3) ลักษณะองค์กร มหาวิทยาลัย

CNAS ประกอบด้วยคณะกรรมการบริหาร คณะกรรมการด้านเทคนิค สำหรับการรับรองหน่วยตรวจสอบรับรอง คณะกรรมการด้านเทคนิคสำหรับห้องปฏิบัติการ คณะกรรมการด้านเทคนิคสำหรับการตรวจสอบ คณะกรรมการประเมินการบริหารจัดการ คณะกรรมการอุทธรณ์ คณะกรรมการผู้บริโภค และเลขานุการ คณะกรรมการของ CNAS ประกอบด้วยสมาชิกจาก 65 องค์กรที่เป็นตัวแทนของผู้ที่เกี่ยวข้องทั้ง 5 ฝ่าย ได้แก่ รัฐบาล หน่วยงานตรวจสอบรับรอง ลูกค้าของหน่วยงานตรวจสอบรับรอง ผู้ใช้บริการหน่วยงานตรวจสอบรับรอง และผู้เชี่ยวชาญด้านเทคนิค

3.2.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน

ในส่วนของหน่วยงานภาคเอกชนนั้น ก็มีบทบาทที่สำคัญในงานด้านการมาตรฐานของประเทศจีนเช่นกัน ในด้านของการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ กระบวนการ ฯลฯ โดยหน่วยงานภาคเอกชนที่ประสงค์จะทำหน้าที่เป็นหน่วยตรวจสอบรับรองจะต้องได้รับการรับรอง

ระบบงานจาก CNAS ก่อน เมื่อได้รับการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานเอกชนดังกล่าวจะสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยตรวจสอบรับรองภายในขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงานได้ โดยในปัจจุบันนี้ CNAS ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชนในด้านต่างๆ ดังต่อไปนี้

1) หน่วยตรวจ (Inspection body) ทำหน้าที่ในการตรวจสอบประเมินความสามารถในการปฏิบัติการของผู้ให้บริการที่ตรวจสอบ ว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่มีการกำหนดไว้หรือไม่ โดยหน่วยตรวจสอบที่ได้รับการรับรองระบบงานโดย CNAS จะได้รับความเชื่อถือจากผู้ใช้บริการและสามารถใช้สัญลักษณ์การรับรองตามที่กำหนดได้

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Laboratories) ทำหน้าที่ในการทดสอบและสอบเทียบตามขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน ซึ่งการที่ห้องปฏิบัติการทดสอบได้รับการรับรองระบบงานจาก CNAS นั้น จะได้รับความเชื่อถือในการให้บริการทดสอบและสอบเทียบจากผู้ใช้บริการ

3) หน่วยรับรอง (Certification body) เป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการรับรองสินค้าหรือบริการที่ผู้ใช้บริการได้นำมาให้รับรองให้ โดยขอบเขตของการรับรองของหน่วยรับรองนั้น จะต้องเป็นไปตามขอบเขตที่ได้รับการรับรองระบบงานเท่านั้น

โดยหน่วยงานตรวจสอบรับรองทั้ง 3 ประเภทตามที่กล่าวไปข้างต้นนั้น จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรองให้แก่ผู้ประกอบการที่มาใช้บริการตามขอบเขตที่หน่วยงานตรวจสอบรับรองนั้นได้รับการรับรองระบบงาน ซึ่งผลการตรวจสอบรับรองดังกล่าวจะได้รับการยอมรับจากภาครัฐ

3.2.4 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

การออกและการพัฒนามาตรฐานเป็นอีกกิจกรรมหนึ่งที่มีความสำคัญเป็นอย่างยิ่งในงานด้านการมาตรฐานแห่งชาติ โดยในประเทศจีนนั้น หน่วยงานที่ดูแลเรื่องการออกมาตรฐานได้แก่ หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน หรือ SAC ซึ่งทำหน้าที่ในการดูแลการออกมาตรฐานให้เป็นไปตามกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการมาตรฐาน และกฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐาน

เนื่องจากมาตรฐานสินค้าในประเทศจีนนั้นมีหลายระดับ ในแต่ละระดับจะมีกระบวนการในการออกมาตรฐานแตกต่างกันไป โดยในเรื่องของการออกมาตรฐานสินค้าในประเทศจีนนั้น อาจแยกพิจารณาในแต่ละหัวข้อได้ ดังนี้

3.2.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า

หน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐานของประเทศจีน ได้แก่ หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีน หรือ SAC ซึ่งมีส่วนรวมในการร่าง และแก้ไขกฎหมายและกฎเกณฑ์ด้านการมาตรฐานแห่งชาติ พัฒนาและนำคู่มือและนโยบายแห่งชาติ

สำหรับงานมาตรฐานมาปรับใช้ พัฒนากฎเกณฑ์ด้านการจัดการ จัดการงานด้านการใช้กฎ กฎเกณฑ์ และกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐาน ฯลฯ

3.2.4.2 กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

เนื่องจากในประเทศจีนนั้น มาตรฐานสินค้าได้แบ่งออกเป็น 4 ประเภท ดังนั้นหน่วยงานและกระบวนการในการพัฒนามาตรฐานสินค้าจึงแตกต่างกันไปตามแต่มาตรฐานของแต่ละประเภท ดังนี้

1) มาตรฐานแห่งชาติ (National standards)

มาตรฐานแห่งชาติเป็นมาตรฐานที่มีความสำคัญมาก และจะถูกพัฒนาขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานะของรัฐ โดยกระบวนการในการพัฒนามาตรฐานนั้น เริ่มจากการจัดทำแผนงาน การร่างมาตรฐาน การตรวจสอบและอนุมัติ การกำหนดเลขมาตรฐานและประกาศใช้ โดยในการกำหนดมาตรฐานแห่งชาติสำหรับการก่อสร้าง เกษษัตริย์ สุขอนามัยของอาหาร ยาสำหรับสัตว์ และการปกป้องสิ่งแวดล้อมนั้น หน่วยงานภายใต้สภาแห่งรัฐที่ดูแลรับผิดชอบในเรื่องนั้นโดยตรง จะต้องจัดทำแผนงาน การร่างมาตรฐาน การตรวจสอบและอนุมัติเอง ทั้งนี้ หากมาตรฐานมีความแตกต่างจากบทบัญญัติของกฎหมายให้บทบัญญัติของกฎหมายมีอำนาจเหนือกว่า⁷³

2) มาตรฐานการค้า (Trade standards)

ในกรณีที่ไม่มีความมาตรฐานแห่งชาติ เพื่อประโยชน์ต่อการค้า ฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายใต้สภาแห่งรัฐจะดำเนินการจัดทำแผนงาน การร่างมาตรฐาน การตรวจสอบและอนุมัติ การกำหนดเลขมาตรฐานและประกาศใช้ อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานได้กำหนดหน้าที่เพิ่มเติมให้ฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายใต้สภาแห่งรัฐที่เป็นผู้พัฒนามาตรฐาน ต้องรายงานมาตรฐานดังกล่าวไปยังฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสถานะของรัฐเพื่อบันทึกการออกมาตรฐานนั้นไว้ ทั้งนี้ มาตรฐานการค้าจะเป็นโมฆะไปหากว่าภายหลังมีการประกาศใช้มาตรฐานแห่งชาติในเรื่องเดียวกัน⁷⁴

3) มาตรฐานท้องถิ่น (Local standards)

มาตรฐานท้องถิ่นจะถูกกำหนดขึ้นเพื่อให้มีการใช้ให้เป็นรูปแบบเดียวกันในมณฑลหรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลาง โดยมาตรฐานท้องถิ่นนั้นจะมีการออกและพัฒนาขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายในมณฑล หรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลาง โดยจะดำเนินการจัดทำแผนงาน การร่างมาตรฐาน การตรวจสอบและอนุมัติ การกำหนดเลขมาตรฐานและประกาศใช้ อย่างไรก็ตาม กฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการ

⁷³ Article 12 of Regulations for the Implementation of the Standardization

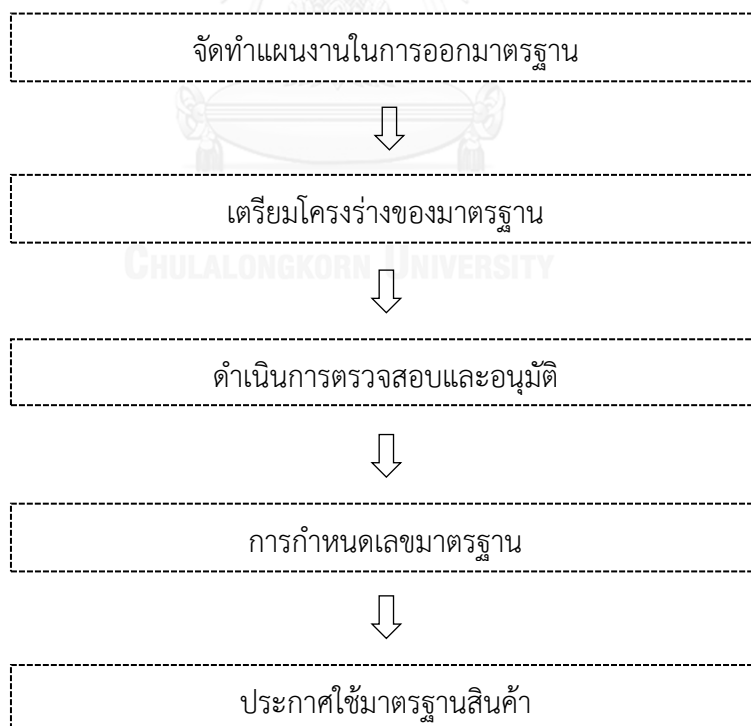
⁷⁴ Article 14 of Regulations for the Implementation of the Standardization

มาตรฐานได้กำหนดหน้าที่เพิ่มเติมให้ฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายในมณฑล หรือเขตปกครองตนเอง และเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลางที่เป็นผู้ออกมาตรฐานจะต้องรายงานการออกมาตรฐานดังกล่าวไปยังฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสภาแห่งรัฐ และฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายใต้สภาแห่งรัฐเพื่อบันทึกการออกมาตรฐานนั้นไว้ ทั้งนี้ มาตรฐานท้องถิ่นจะเป็นโมฆะไปหากว่าภายหลังมีการประกาศใช้มาตรฐานแห่งชาติหรือมาตรฐานการค้าในเรื่องเดียวกัน⁷⁵

4) มาตรฐานบริษัท (Enterprise standards)

ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานการค้า และมาตรฐานท้องถิ่นสำหรับสินค้าใด ผู้ประกอบการที่เป็นผู้ผลิตสินค้านั้นๆจะต้องกำหนดมาตรฐานบริษัทขึ้นมาเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าของบริษัท โดยมาตรฐานบริษัทนี้จะถูกกำหนดโดยบริษัทนั้นๆ ทั้งนี้ เมื่อมีการกำหนดมาตรฐานบริษัทขึ้นแล้ว จะต้องมีการยื่นเพื่อเก็บข้อมูลต่อเจ้าหน้าที่รัฐที่ดูแลเรื่องมาตรฐานในมณฑล หรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลางนั้นๆ⁷⁶

จากที่กล่าวมาข้างต้นจะเห็นได้ว่า นอกจากการออกมาตรฐานบริษัทที่ขึ้นอยู่กับกระบวนการของแต่ละบริษัทแล้ว การออกมาตรฐานอื่นอีก 3 ประเภทข้างต้นจะมีขั้นตอนการออกมาตรฐานในรูปแบบเดียวกัน โดยอาจสรุปเป็นแผนภาพได้ดังนี้

⁷⁵ Article 16 of Regulations for the Implementation of the Standardization

⁷⁶ Article 17 of Regulations for the Implementation of the Standardization

โดยในกรณีที่เป็นการออกมาตรฐานการค้าและมาตรฐานท้องถิ่นนั้น กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่พัฒนามาตรฐานนั้นต้องแจ้งแก่หน่วยงานมาตรฐานในระดับสูงขึ้นไปเพื่อให้บันทึกการออกมาตรฐานเอาไว้ด้วย

3.2.4.3 การควบคุมดูแลการพัฒนามาตรฐานสินค้า

การออกมาตรฐานสินค้าในประเทศจีนทั้ง 4 ระดับนั้น มีเพียงมาตรฐานบริษัทเท่านั้นที่เป็นการออกมาตรฐานโดยบริษัทนั้นๆซึ่งเป็นภาคเอกชน ในส่วนของมาตรฐานอื่นๆ ได้แก่มาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานการค้าและมาตรฐานท้องถิ่น จะมีหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเป็นผู้ออกมาตรฐานเอง และเมื่อมีการออกมาตรฐานการค้า มาตรฐานท้องถิ่น และมาตรฐานบริษัทแล้ว ผู้ออกมาตรฐานมีหน้าที่ต้องรายงานมายังหน่วยงานมาตรฐานที่ระดับสูงขึ้นไป เพื่อให้มีการบันทึกการออกมาตรฐานนั้นไว้ อันเป็นกระบวนการควบคุมมาตรฐานโดยรัฐ

ภายหลังจากการออกมาตรฐานแล้ว กฎเกณฑ์สำหรับการปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการมาตรฐานนั้น ได้กำหนดเอาไว้ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกมาตรฐานสินค้านั้นๆ จะต้องพิจารณากำหนดเวลาที่เหมาะสม ในการทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานนั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งโดยปกติแล้ว การพิจารณาเพื่อปรับปรุงมาตรฐานนั้น ควรมีการดำเนินการอย่างน้อยภายใน 5 ปี⁷⁷ เพื่อดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานให้มีความเหมาะสมต่อไป

นอกจากงานด้านการออกและปรับปรุงมาตรฐานแล้ว หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน หรือ SAC ยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนประเทศจีนในการเข้าร่วมกับ ISO IEC และองค์กรสากลอื่นๆ ตลอดจนดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมในกิจกรรมมาตรฐานระดับสากล ลงนามบังคับใช้ข้อตกลงความร่วมมือด้านการมาตรฐานในระดับสากล ตรวจสอบและจัดการในการใช้บังคับความร่วมมือด้านมาตรฐานสากลและโครงการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมระดับสากลในด้านมาตรฐานอีกด้วย

3.2.5 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง

3.2.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง

หน่วยงานระดับชาติที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรอง ตลอดจนรับรองระบบงานในประเทศจีน ได้แก่ หน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน หรือ CNCA ซึ่งเป็นองค์กรหลักแห่งชาติ โดย CNCA ได้ทำการจัดตั้งหน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ หรือ CNAS เพื่อทำหน้าที่เป็นหน่วยงานระดับชาติในการ

⁷⁷ Article 20 of Regulations for the Implementation of the Standardization

รับรองระบบงานให้กับภาคเอกชน เพื่อให้หน่วยงานของเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ กระบวนการ ฯลฯ

โดยหน่วยงานภาคเอกชนที่จะได้รับการรับรองระบบงานนั้นมีอยู่หลายประเภท หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการควบคุมดูแลมาตรฐานของสินค้า มีดังต่อไปนี้

1) หน่วยตรวจ (Inspection body)

CNAS จะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานเอกชนเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยตรวจ โดยการรับรองระบบงานนั้น CNAS จะพิจารณาว่าหน่วยงานเอกชนดังกล่าว เป็นไปข้อกำหนด CNAS—CI01:2006 ซึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับการเป็นหน่วยตรวจที่กำหนดขึ้นตาม ISO/IEC17020:1998 หรือไม่⁷⁸ ซึ่งหากพิจารณาแล้ว หน่วยงานภาคเอกชนใดเป็นไปตามข้อกำหนดดังกล่าว CNAS ก็จะทำกรรับรองระบบงานให้หน่วยงานนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นหน่วยตรวจได้

โดยในปัจจุบันนี้ CNAS ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจในหลายประเภท ในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐานจะเป็นในส่วนของกรรับรองระบบงานให้หน่วยตรวจสินค้า⁷⁹ โดยในการที่หน่วยงานภาคเอกชนจะขอให้ CNAS รับรองระบบงานให้กับหน่วยงานของตนนั้น จะใช้ระยะเวลาในการดำเนินการประมาณ 6 เดือน⁸⁰ โดยมีขั้นตอนในการขออนุญาต 3 ขั้นตอน ดังนี้

- ดำเนินการยื่นคำขอ โดยผู้ยื่นคำขอต้องเตรียมตัวสำหรับการประเมิน ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำการพิจารณาเอกสาร

- ดำเนินการตรวจสอบสถานที่โดยมีพยาน ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจมีการทดสอบประสิทธิภาพของหน่วยตรวจด้วย

- ดำเนินการอนุมัติรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจดังกล่าว ทั้งนี้ ภายหลังจากที่มีการอนุมัติรับรองระบบงานแล้ว จะต้องมีการควบคุมดูแลโดยการประเมินใหม่และการขยายขอบเขตของงานด้วย

⁷⁸ China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Inspection body : criteria** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoninspectionbody/12/717798.shtml>

⁷⁹China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Inspection body : Fields** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoninspectionbody/12/717797.shtml>

⁸⁰China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Inspection body : process** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoninspectionbody/12/717796.shtml>

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Laboratories)

ในส่วนของการรับรองระบบงานของห้องปฏิบัติการทดสอบนั้น CNAS จะพิจารณาว่าหน่วยงานเอกชนดังกล่าว เป็นไปข้อกำหนดหรือไม่ โดยห้องปฏิบัติการทดสอบที่จะได้รับการรับรองระบบงานจาก CNAS นั้น จะต้องมีความสอดคล้องตามที่กำหนดไว้ใน CNAS-CL01:2006 ซึ่งเป็นข้อกำหนดในการรับรองระบบงานให้กับห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบกำหนดขึ้นตาม ISO/IEC 17025:2005⁸¹

โดยในปัจจุบันนี้ CNAS ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยปฏิบัติการทดสอบในหลายประเภท ส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองและควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐานได้แก่ การรับรองระบบงานให้ห้องปฏิบัติการทดสอบและห้องปฏิบัติการสอบเทียบ⁸² ซึ่งในกระบวนการรับรองระบบงานสำหรับห้องปฏิบัติการทดสอบของ CNAS มีขั้นตอนในการขออนุญาต 3 ขั้นตอน⁸³ดังต่อไปนี้

- ดำเนินการยื่นคำขอ โดยผู้ยื่นคำขอต้องเตรียมตัวสำหรับการประเมิน ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำการพิจารณาเอกสาร

- ดำเนินการตรวจสอบสถานที่โดยมีพยาน ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจมีการทดสอบประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการทดสอบด้วย

- ดำเนินการอนุมัติรับรองระบบงานให้กับห้องปฏิบัติการทดสอบดังกล่าว ทั้งนี้ภายหลังจากที่มีการอนุมัติรับรองระบบงานแล้ว จะต้องมีการควบคุมดูแลโดยการประเมินใหม่และการขยายขอบเขตของงานด้วย

3) หน่วยรับรอง (Certification body)

CNAS จะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานเอกชนเพื่อให้ทำหน้าที่เป็นหน่วยรับรอง โดยการรับรองระบบงานนั้น CNAS จะพิจารณาว่าหน่วยงานเอกชนดังกล่าว เป็นไปข้อกำหนดหรือไม่ โดยในกรณีที่หน่วยรับรองนั้นเป็นหน่วยรับรองที่จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบและรับรองระบบบริหารงานจะต้องเป็นไปตาม CNAS-CC01:2011 ซึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับหน่วยงานตรวจสอบรับรองระบบบริหารงานซึ่งกำหนดขึ้นตาม ISO/IEC 17021:2011 หรือในกรณีที่ประสงค์จะดำเนินการรับรอง

⁸¹China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Laboratory : criteria** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationonlaboratory/12/717792.shtml>

⁸²China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Laboratory : Fields** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationonlaboratory/12/717791.shtml>

⁸³China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Laboratory : process** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationonlaboratory/12/717790.shtml>

คุณภาพสินค้าจะต้องเป็นไปตาม CNAS-CC21:2006 ซึ่งเป็นข้อกำหนดทั่วไปสำหรับหน่วยงานรับรองคุณภาพสินค้าซึ่งกำหนดขึ้นตาม ISO/IEC Guide 65:1996⁸⁴

โดยในปัจจุบันนี้ CNAS ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยรับรองในหลายประเภท ส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองและควบคุมให้เป็นไปตามมาตรฐาน มี 2 ส่วน คือ การรับรองระบบงานให้กับหน่วยรับรองบริหารคุณภาพ และหน่วยรับรองสินค้า⁸⁵ ซึ่งในกระบวนการรับรองระบบงานสำหรับหน่วยรับรองของ CNAS นั้น มีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- ดำเนินการยื่นคำขอ โดยผู้ยื่นคำขอต้องเตรียมตัวสำหรับการประเมิน ในระหว่างที่เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องทำการพิจารณาเอกสาร

- ดำเนินการตรวจสอบสถานที่โดยมีพยาน ซึ่งในขั้นตอนนี้อาจมีการทดสอบประสิทธิภาพของห้องปฏิบัติการทดสอบด้วย

- ดำเนินการอนุมัติรับรองระบบงานให้กับห้องปฏิบัติการทดสอบดังกล่าว ทั้งนี้ภายหลังจากที่มีการอนุมัติรับรองระบบงานแล้ว จะต้องมีการควบคุมดูแลโดยการประเมินใหม่และการขยายขอบเขตของงานด้วย

3.2.5.2 กระบวนการตรวจสอบรับรอง

เมื่อ CNAS ทำการรับรองระบบงานให้หน่วยงานภาคเอกชน กล่าวคือ หน่วยตรวจห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยรับรองแล้ว หน่วยงานที่ได้รับรองระบบงานเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการให้บริการตรวจสอบรับรองแก่ภาคเอกชนอื่นๆ โดยแต่ละหน่วยงาน มีการให้บริการดังที่จะกล่าวต่อไปนี้

1) หน่วยตรวจ (Inspection body)

หน่วยตรวจจะทำหน้าที่ในการประเมินความปลอดภัยและความเหมาะสมในการใช้ผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และยืนยันว่าอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน ซึ่งไม่จำกัดเฉพาะการตรวจสอบทางกายภาพ แต่จะรวมถึงการตรวจสอบการให้บริการด้วย

ในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้า หน่วยตรวจจะทำหน้าที่ในการตรวจสอบโรงงาน และกระบวนการในการผลิต ตลอดจนวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ โดยดำเนินการตรวจสอบว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรพัฒนามาตรฐานกำหนดไว้สำหรับโรงงาน หรือกระบวนการผลิตในประเภทนั้นๆ หรือไม่

⁸⁴China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Certification body : criteria** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoncertificationboby/12/717786.shtml>

⁸⁵China National Accreditation Service for Conformity Assessment, **Accreditation on Certification body : Fields** [Online], 10 April 2016. Available from <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoncertificationboby/12/717785.shtml>

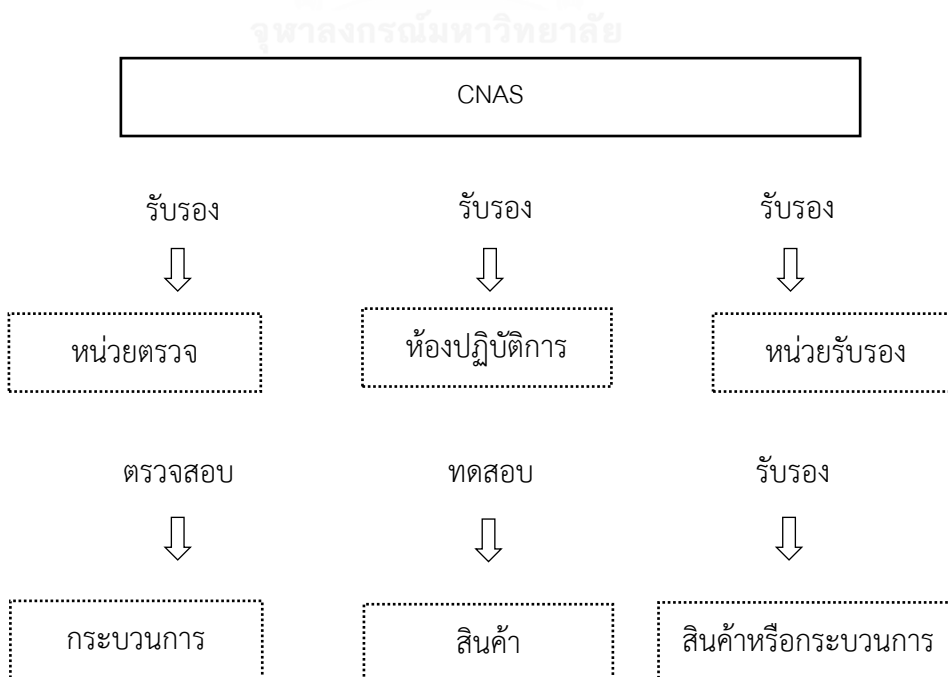
2) ห้องปฏิบัติการทดสอบ (Laboratories)

ห้องปฏิบัติการทดสอบจะทำหน้าที่ในการทดสอบด้านต่างๆ เช่น อาหาร สุขอนามัย สัตว์ การรักษาพืช การสอบเทียบ การทดสอบทางการแพทย์ การทดสอบทางนิติวิทยาศาสตร์ การทดสอบประสิทธิภาพ เป็นต้น ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้า ห้องปฏิบัติการทดสอบจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการทดสอบสินค้าว่าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ มีคุณสมบัติ วัสดุ ประสิทธิภาพตามที่กำหนดมาตรฐานหรือไม่ โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับสินค้าประเภทนั้นๆ โดยห้องปฏิบัติการทดสอบจะทำรายงานผลการทดสอบให้กับผู้ประกอบการที่ใช้บริการ เพื่อให้สามารถอ้างอิงได้ว่า สินค้าชิ้นๆได้ผ่านการทดสอบจากห้องปฏิบัติการทดสอบแล้ว

3) หน่วยรับรอง (Certification body)

หน่วยรับรองสินค้า จะทำหน้าที่รับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการในหลายด้าน กล่าวคือ ความปลอดภัยของอาหาร ประสิทธิภาพด้านพลังงาน เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำดื่ม เครื่องมือป้องกันไฟ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น โดยหน่วยรับรองสินค้า จะทำการรับรองสินค้า หรือกระบวนการ โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดเอาไว้สำหรับสินค้าหรือกระบวนการนั้นๆ

โดยการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยรับรอง ตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น เป็นการตรวจสอบรับรองที่ใช้กับสินค้าโดยทั่วไป ผู้ประกอบการสามารถพิจารณาได้โดยสมัครใจว่าจะใช้บริการตรวจสอบรับรองหรือไม่ หากผู้ประกอบการพิจารณาแล้วเห็นว่าการตรวจสอบรับรองนั้นจะเป็นประโยชน์ต่อกิจการของตน ก็สามารถใช้บริการการตรวจสอบรับรองได้ โดยกระบวนการในการตรวจสอบรับรอง สามารถอธิบายได้ตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

นอกจากการตรวจสอบรับรองสำหรับสินค้าโดยทั่วไปที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ตั้งแต่ วันที่ 1 พฤษภาคม 2002 เป็นต้นมา ประเทศจีนได้มีการจัดตั้งระบบรับรองแบบบังคับของประเทศจีน ขึ้นเพื่อใช้กับสินค้าเฉพาะอย่างจำนวน 175 รายการ จาก 22 กลุ่มสินค้า⁸⁶ เช่น สินค้าสำหรับใช้ใน คริวเรือ นของเล่น อุปกรณ์ตกแต่ง สายไฟและสายเคเบิล เป็นต้น ซึ่งสินค้าเหล่านี้จะต้องได้รับ ใบรับรองจากศูนย์รับรองคุณภาพของประเทศจีน (China Quality Certification Center :CQC) ซึ่งเป็นผู้รับผิดชอบในการออกใบรับรอง แบบบังคับ (China Compulsory Certification) ก่อน จึงจะสามารถผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายในประเทศจีนได้ โดยการขอรับใบรับรองแบบบังคับนั้น ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามขั้นตอน⁸⁷ ดังต่อไปนี้

1) ขั้นตอนการพิจารณาก่อนยื่นคำขอ

พิจารณาว่าสินค้าที่ทำการผลิตนั้น อยู่ในขอบเขตที่กำหนดให้ต้องขอใบรับรองแบบ บังคับหรือไม่ โดยพิจารณาจากบัญชีสินค้าที่ต้องมีใบรับรองแบบบังคับ โดยในปัจจุบันมีสินค้าที่ต้องขอ ใบรับรองแบบบังคับทั้งสิ้น 175 รายการ จาก 22 กลุ่มสินค้า หากพบว่าสินค้านั้นจะต้องขอใบรับรอง แบบบังคับก็จะต้องดำเนินการในขั้นตอนต่อไป

2) ขั้นตอนการประเมินตนเองก่อนการยื่นขอใบรับรอง

ประเมินตนเองก่อนการยื่นขอรับใบรับรองแบบบังคับ โดยพิจารณาว่าสินค้าที่ผลิต นั้นได้ผลิตตามมาตรฐานแห่งชาติและ/หรือข้อกำหนดทางเทคนิคที่บังคับให้ต้องปฏิบัติตามสำหรับ สินค้านั้นหรือไม่

3) ขั้นตอนการยื่นขอใบรับรอง

การยื่นคำขอรับใบรับรองแบบบังคับนั้น ผู้ประกอบการจะต้องได้รับการตรวจสอบ จากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน ซึ่งมีขั้นตอนการดำเนินงาน ดังต่อไปนี้

- ผู้ประกอบการพิจารณาเลือกหน่วยตรวจสอบรับรองที่ให้บริการในการตรวจสอบ รับรองสินค้าประเภทนั้นๆโดยเฉพาะ ซึ่งจะแตกต่างจากหน่วยตรวจสอบรับรองโดยทั่วไป ภายหลังก การยื่นคำขอ หน่วยงานตรวจสอบรับรองนั้นจะทำการพิจารณาและตรวจทานคำขอ หากผู้ประกอบการไม่ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานของสินค้าประเภทนั้นๆ หน่วยงานตรวจสอบรับรองจะ ปฏิเสธการออกใบอนุญาตให้ หรืออาจส่งคืนให้ผู้ประกอบการจัดเตรียมเอกสารหลักฐานเพื่อยื่นใหม่ อีกครั้ง ในกรณีที่หน่วยตรวจสอบรับรองพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นไปตามมาตรฐาน จะออกใบแจ้งการ ได้รับเอกสารให้แก่ผู้ประกอบการนั้นเพื่อให้ผู้ประกอบการดำเนินการในขั้นตอนถัดไปได้

⁸⁶ China Quality Certification Center, **Catalogue of CCC Certification** [Online], 8 May 2016. Available from <http://www.cqc.com.cn/english/rootfiles/2014/09/04/1409778111889897-1409778111904927.pdf>

⁸⁷China Compulsory Certification, **CCC Mark Guide: Conformity Procedures for CCC Mark** [Online], 8 May 2016. Available from <http://www.ccc-mark.com/how-to-proceed.html>

- ผู้ประกอบการที่ได้รับใบแจ้งการได้รับเอกสารจะต้องส่งตัวอย่างสินค้าเพื่อให้ห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองระบบงานทดสอบสินค้าประเภทนั้นๆ ทำการตรวจสอบสินค้าว่าสินค้านั้นได้ปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งชาติแบบบังคับหรือไม่ และทำการออกรายงานการปฏิบัติการทดสอบให้

- หน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการส่งผู้ตรวจไปตรวจโรงงานการผลิตสินค้าว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่

- เมื่อได้รายงานการปฏิบัติการทดสอบ และผลการตรวจสอบโรงงานแล้ว หน่วยตรวจสอบรับรองจะประเมินผลและพิจารณาการออกใบรับรองให้ โดยในกรณีที่ประเมินแล้วเป็นไปตามข้อกำหนดในการออกใบรับรองแบบบังคับ หน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการออกใบรับรองแบบบังคับให้ หากประเมินแล้วไม่เป็นไปตามข้อกำหนดในการออกใบรับรองแบบบังคับ หน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการแจ้งถึงข้อบกพร่องไปยังผู้ประกอบการ โดยผู้ประกอบการสามารถยื่นขอใบรับรองแบบบังคับได้ใหม่หลังจากที่มีการแก้ไขเรียบร้อยแล้ว

4) ขั้นตอนการชำระเงินเพื่อใช้เครื่องหมาย CCC

ภายหลังจากที่ผู้ประกอบการได้รับใบรับรองแบบบังคับแล้ว ผู้ประกอบการจะต้องใช้เครื่องหมาย CCC กับสินค้าของตน โดยผู้ประกอบการจะต้องนำใบรับรองแบบบังคับที่ได้รับไปยื่นต่อ CNCA และชำระเงินเพื่อให้สามารถใช้เครื่องหมายนั้นๆ กับสินค้าของตนได้ โดยเครื่องหมาย CCC มีลักษณะดังต่อไปนี้

เครื่องหมาย CCC

5) การควบคุมภายหลังจากที่ได้รับใบรับรองแบบบังคับ

ภายหลังจากที่ได้รับใบรับรองแบบบังคับแล้ว หน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการติดตามควบคุมว่า ผู้ประกอบการนั้นยังคงมีคุณสมบัติเหมาะสมหรือไม่ สินค้าที่ผลิตนั้นยังคงเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ โดยจะมีการตรวจสอบและประเมินใหม่ทุก 12-18 เดือน

โดยการยื่นขอรับใบรับรองตามที่กล่าวในข้อ (ค) ข้างต้นนั้น สามารถอธิบายได้ตามแผนภาพ ดังนี้

เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นได้ว่า กระบวนการในการตรวจสอบรับรองสินค้าที่มีการกำหนดเอาไว้เฉพาะกับสินค้าโดยทั่วไปนั้นมีความแตกต่างกัน โดยสินค้าทั่วไปนั้นผู้ประกอบการสามารถเลือกที่จะให้มีการตรวจสอบรับรองหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับความสมัครใจของผู้ประกอบการอย่างไรก็ดี หากเป็นสินค้าประเภทที่มีการกำหนดเอาไว้โดยเฉพาะแล้ว จะต้องปฏิบัติตามกระบวนการในการขอใบรับรองแบบบังคับตามที่ได้กล่าวไปแล้วเท่านั้น

3.2.5.3 การกำกับดูแลการตรวจสอบรับรอง

CNCA และ CNAS ซึ่งเป็นองค์กรหลักในด้านการตรวจสอบรับรองของประเทศไทย ได้กำกับดูแลการตรวจสอบรับรองผ่านทางระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชน เพื่อให้หน่วยตรวจสอบรับรองทำการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าหรือบริการ ที่ได้มาขอใช้บริการภายในขอบเขตงานที่หน่วยตรวจสอบรับรองสามารถให้บริการได้ โดยในกรณีที่เป็นสินค้าทั่วไป ผู้ประกอบการอาจจะใช้บริการการตรวจสอบรับรองหรือไม่ก็ได้ ขึ้นกับความสมัครใจของผู้ประกอบการนั้น

อย่างไรก็ดี หากเป็นกรณีของสินค้าที่ถูกกำหนดว่าจะต้องมีใบรับรองแบบบังคับโดยจะต้องติดเครื่องหมาย CCC ที่สินค้านั้น ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้านั้นจะต้องดำเนินการให้มีการตรวจสอบรับรอง และออกใบรับรองแบบบังคับจากหน่วยงานตรวจสอบรับรองก่อนเท่านั้น จึงจะสามารถผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายสินค้านั้นโดยใช้เครื่องหมาย CCC ได้ ซึ่งการขอออกใบรับรองแบบบังคับนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของศูนย์รับรองคุณภาพของประเทศไทย หรือ QOC ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐเช่นกัน

นอกจากภารกิจด้านการตรวจสอบรับรองภายในประเทศแล้ว CNAS ยังเข้าร่วมกับหน่วยงานด้านการตรวจสอบรับรองในต่างประเทศ โดยเข้าเป็นสมาชิกของ International Accreditation Forum (IAF) International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) Pacific Accreditation Cooperation (PAC) และ Asia Pacific Laboratory Accreditation Cooperation (APLAC) เพื่อสนับสนุนงานด้านการตรวจสอบรับรองอีกด้วย

3.3 ระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ซึ่งแม้จะเป็นประเทศที่มีพื้นที่และประชากรจำนวนไม่มากนัก แต่ประเทศสิงคโปร์นับว่าเป็นคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย โดยจากข้อมูลการค้าจากเว็บไซต์ระบบรายงานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของประเทศไทย (Thailand Trading Report) กระทรวงพาณิชย์ แสดงให้เห็นว่า ประเทศสิงคโปร์เป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 5 ของประเทศไทย ซึ่งมูลค่าการค้าระหว่างประเทศไทยและประเทศสิงคโปร์ในปี 2558 สูงถึง 537,365,200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 3.8 ของมูลค่าการค้าของประเทศไทยในปี 2558 สำหรับในเดือนมกราคมและกุมภาพันธ์ 2559 มีมูลค่าการค้าสูงถึง 99,592,200,000 บาท คิดเป็นร้อยละ 4.3 ของมูลค่าการค้าของประเทศไทย⁸⁸

จากการเข้าร่วมในประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้การค้าระหว่างประเทศขยายตัว ในส่วนการนำเข้าและส่งออกสินค้าย่อมมีการขยายตัวเช่นกัน ดังนั้น การศึกษาในเรื่องมาตรฐานสินค้าซึ่งเป็นเรื่องสำคัญในระบบการนำเข้าและส่งออกสินค้าจึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากต่อการพัฒนาการค้าระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศสิงคโปร์ ซึ่งนอกจากจะเป็นประเทศคู่ค้าลำดับต้นๆของประเทศไทยแล้ว ยังเป็นหนึ่งในประเทศที่มีระบบมาตรฐานที่ดีเป็นไปตามแนวทางขององค์การมาตรฐานระดับสากล ดังนั้น การศึกษาระบบมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์ นอกจากจะทำให้รู้ถึงระบบมาตรฐานเพื่อประโยชน์ในการวางนโยบายการนำเข้าส่งออก และพัฒนาธุรกิจไทยให้เป็นที่ยอมรับแล้ว ยังอาจนำระบบมาตรฐานประเทศสิงคโปร์มาเป็นแบบอย่างในการพัฒนาระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศไทยให้ดีขึ้นได้อีก โดยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จะทำการศึกษา ระบบมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์ในประเด็นเรื่ององค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลระบบมาตรฐาน การออกมาตรฐานและการตรวจสอบรับรองให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยมุ่งเน้นกฎเกณฑ์สำหรับสินค้าทั่วไป

3.3.1 ภาพรวมของระบบมาตรฐานสินค้าของประเทศสิงคโปร์

ประเทศสิงคโปร์เป็นหนึ่งในประเทศที่ให้ความสำคัญกับเรื่องของมาตรฐานสินค้าเป็นอย่างมาก โดยระบบมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์นั้นได้รับการกำกับดูแลโดยคณะกรรมการมาตรฐานการผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ (Standards, Productivity and Innovation Board : SPRING) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐ ทำหน้าที่เป็นองค์กรหลักในการกำกับดูแลงานด้านการมาตรฐานทั้งหมดของประเทศสิงคโปร์ในภาพรวม และยังทำหน้าที่เป็นตัวแทนประเทศสิงคโปร์ในการ

⁸⁸ ระบบรายงานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของไทย (Thailand Trading Report), ลำดับความสำคัญประเทศคู่ค้า (ส่งออก + นำเข้า)ของไทย [ออนไลน์], แหล่งที่มา <http://www2.ops3.moc.go.th/>

ดำเนินงานด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ ทั้งในส่วนขององค์กรด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ และองค์กรตรวจสอบรับรองระหว่างประเทศอีกด้วย

โดยในผลงานมาตรฐานด้านการออกมาตรฐานสินค้า นั้น SPRING ได้ทำหน้าที่กำกับดูแลงานด้านการออกมาตรฐานผ่านสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรในการควบคุม กำกับดูแลการออกมาตรฐานสินค้า โดยร่วมกับหน่วยงานอื่นที่ได้รับการรับรองระบบงานให้เป็นผู้ออกและพัฒนามาตรฐานสินค้าทำการพัฒนามาตรฐานสินค้าขึ้นมา โดยมุ่งเน้นเพื่อประสานประโยชน์ของผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายให้มีความสมดุลและเหมาะสม

ในผลงานด้านการตรวจสอบรับรอง SPRING ก็ทำการควบคุมดูแลงานด้านการตรวจสอบรับรองผ่านทางสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ โดยสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชน เพื่อให้หน่วยตรวจสอบรับรองนั้น สามารถปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบรับรองได้ในขอบเขตที่ได้รับการรับรองระบบงาน

นอกจากนี้ SPRING ยังส่งเสริมความรู้ด้านการมาตรฐานให้กับภาคเอกชน โดยมุ่งให้ผู้ประกอบการทั้งหลาย เห็นความสำคัญของการมาตรฐาน เห็นประโยชน์จากการปฏิบัติตามมาตรฐานว่าจะส่งผลดีต่อการประกอบธุรกิจ เสริมสร้างความเชื่อมั่นให้กับผู้บริโภค ทำให้ผู้ประกอบการทั้งหลายสมัครใจที่จะปฏิบัติตามมาตรฐาน ซึ่งช่วยลดต้นทุนในการประกอบธุรกิจลงได้ ในขณะที่ผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกประเทศเกิดความเชื่อมั่น และได้รับความปลอดภัยจากการบริโภคสินค้าเพิ่มมากขึ้น ส่งผลต่อภาพรวมด้านการมาตรฐานของประเทศในระยะยาว

3.3.2 หลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศสิงคโปร์

ในหัวข้อนี้จะการศึกษาหลักทั่วไปเกี่ยวกับมาตรฐานสินค้าในประเทศสิงคโปร์ ในเรื่องความหมายของมาตรฐานสินค้า ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า ประเภทของมาตรฐานสินค้า และบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า ซึ่งจะช่วยให้เข้าใจภาพรวมของมาตรฐานสินค้าในประเทศสิงคโปร์ได้เป็นอย่างดี โดยในแต่ละเรื่องมีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

3.3.2.1 ความหมายของมาตรฐานสินค้า

ในกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย (Consumer Protection (Safety Requirements) Regulations) และ กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 (Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011) ไม่ได้กำหนดนิยามของคำว่ามาตรฐานเอาไว้ อย่างไรก็ตาม ในเอกสารการประชุมหัวข้อการพัฒนามาตรฐานเพื่อสนับสนุนอุตสาหกรรมสำหรับผู้สูงอายุ – ภาพรวมคณะกรรมการมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับผู้สูงอายุ ที่จัดขึ้นโดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์

เมื่อวันที่ 5 มีนาคม 2556⁸⁹ ได้ให้ความหมายของคำว่ามาตรฐานตามความหมายของ ISO/IEC Guide 2: 2004 ความว่า

“มาตรฐาน⁹⁰ คือ เอกสารที่จัดทำขึ้นโดยฉันทามติและอนุมัติโดยหน่วยงานที่ได้รับ การยอมรับ เพื่อการใช้โดยทั่วไปและใช้ในรูปแบบเดียวกัน โดยเอกสารจะกำหนดกฎ ข้อแนะนำหรือ คุณสมบัติของกิจกรรมหรือผลลัพธ์ของกิจกรรมนั้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ได้ผลลัพธ์ที่ดีที่สุดตาม แบบแผนในบริบทที่กำหนด”

เมื่อพิจารณาความหมายของมาตรฐานแล้วจะเห็นว่ามาตรฐานเป็นเอกสารที่กำหนด กฎ ข้อแนะนำ หรือคุณสมบัติให้ปฏิบัติตามเพื่อกิจกรรมนั้น หรือผลลัพธ์ของกิจกรรมนั้นๆ เป็นไปได้ ด้วยดีตามแบบแผนที่กำหนด

3.3.2.2 ขอบเขตของมาตรฐานสินค้า

ในกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย (Consumer Protection (Safety Requirements) Regulations : CPS) และ กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่อง ข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 (Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011) ไม่ได้กำหนดขอบเขตของมาตรฐานสินค้าเอาไว้อย่าง ชัดเจน

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความ ปลอดภัยแล้วจะพบว่า กฎเกณฑ์ฉบับนี้ครอบคลุมเฉพาะสินค้าควบคุมจำนวน 45 จำพวก เช่น ไมโครเวฟ ตู้เย็น หม้อหุงข้าว เครื่องซักผ้า เครื่องดูดฝุ่น เป็นต้น ซึ่งสินค้าควบคุมทั้ง 45 จำพวกเหล่านี้ จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยและปฏิบัติตามข้อกำหนดของเจ้าหน้าที่ด้านความ ปลอดภัย นอกจากนี้ จะต้องมีการขึ้นทะเบียนสินค้าและดำเนินการตรวจสอบรับรองสินค้าก่อนที่ สินค้าจะเข้าสู่ตลาดด้วย

นอกจากสินค้าควบคุม 45 จำพวกที่กล่าวถึงข้างต้นและสินค้าที่มีกฎหมายเฉพาะ อื่นๆควบคุมแล้ว ในส่วนของสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไปจะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์คุ้มครอง ผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 และตารางท้ายกฎเกณฑ์ดังกล่าว

⁸⁹ Singapore Standards Council, *Conference on Healthy Ageing in Asia : Developing Standards to Support Singapore's Silver Industry – An Overview of the Silver Industry Standards Committee* [Online], 16 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/>

⁹⁰ Document, established by consensus and approved by a recognized body, that provides, for common and repeated use, rules, guidelines or characteristics for activities or their results, aimed at the achievement of the optimum degree of order in a given context.

ซึ่งกำหนดเอาไว้ในข้อ 2⁹¹ ว่า “สินค้าบริโภค” หมายถึง สินค้าใดๆที่จัดหาเพื่อการใช้หรือการบริโภค โดยส่วนตัวนอกจากที่ระบุไว้ในตารางท้ายกฎเกณฑ์ รวมถึงบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้านั้นๆด้วย ตัวอย่างเช่น⁹² สินค้าสำหรับเด็ก ของเล่นเด็ก เฟอร์นิเจอร์ เครื่องนุ่งห่ม เครื่องเขียน เป็นต้น โดยใน ตารางท้ายกฎเกณฑ์⁹³ ได้กำหนดไว้ว่า สินค้าที่ไม่อยู่ในความหมายของสินค้าบริโภค มีดังต่อไปนี้

- สินค้าควบคุมซึ่งอยู่ในความหมายของกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนด ด้านความปลอดภัย ที่ไม่ได้รับยกเว้นจากกฎเกณฑ์ดังกล่าว

- สินค้าใช้แล้วหรือสินค้ามือสองซึ่งผู้ขายได้แจ้งให้ผู้ซื้อทราบอย่างชัดเจนก่อนที่จะมีการขายสินค้าว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าใช้แล้วหรือสินค้ามือสอง

- สินค้าที่ผลิตเฉพาะเพื่อส่งออก หรือนำเข้าเพื่อการส่งกลับออกไปยังที่อื่นนอก ประเทศ

- สินค้าใดๆที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่นที่ระบุในตารางท้าย พระราชบัญญัติ

⁹¹ Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 2.—(1) In these Regulations, unless the context otherwise requires —
“consumer goods” means any goods which are ordinarily supplied for private use or consumption, not being any goods set out in the Schedule, and includes the packaging in which the goods are supplied;

⁹² SPRING Singapore, **Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 Information Booklet (Edition 2)** [Online], 24 April 2016. Available from http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Raising-Confidence/Documents/CGSR_InfoBooklet.pdf

⁹³ Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 The schedule Regulation 2(1) “Goods excluded from definition of “Consumer Goods”

1. Controlled goods within the meaning of the Consumer Protection (Safety Requirements) Regulations (Rg 1) which are not exempted from those Regulations.

2. Used or second-hand goods, provided that before supplying the goods, the supplier has informed clearly the person to whom the goods are supplied that the goods are used or second-hand.

3. Goods produced solely for export, or imported solely for re-export, to any place outside Singapore.

4. Any goods which are subject to and regulated by the provisions of any of the written laws specified in the Schedule to the Act.

5. Pesticides and vector repellents, which are regulated under the Control of Vectors and Pesticides Act (Cap. 59).

6. Medicinal products which are regulated under the Medicines Act (Cap. 176).

7. Motor vehicles, motorcycle helmets and child restraints, which are regulated under the Road Traffic Act (Cap. 276).

8. Drugs which are regulated under the Sale of Drugs Act (Cap. 282).

9. Meat or fish, which are regulated under the Wholesome Meat and Fish Act (Cap. 349A).”

- ยาฆ่าแมลงและขับไล่แมลงที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมแมลงและยาฆ่าแมลง

- สินค้าทางการแพทย์ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติทางการแพทย์

- ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ หมวกกันน็อค และเครื่องยึดตัวเด็กที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการจราจรทางบก

- ยาซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการซื้อขายยา
- เนื้อสัตว์และปลาซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเนื้อสัตว์และปลา

โดยสินค้าบริโภคนั้นยังสามารถแบ่งแยกได้เป็น 2 กลุ่ม⁹⁴ ซึ่งกฎเกณฑ์ดังกล่าวกำหนดให้สินค้าทั้งสองกลุ่มจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยตามที่กำหนดเอาไว้ในข้อ 4⁹⁵ ดังต่อไปนี้

สินค้ากลุ่มที่ 1 หมายถึง สินค้าบริโภคใดๆที่มีการกำหนดหรือยอมรับมาตรฐานความปลอดภัยและประกาศใช้โดยองค์การระหว่างประเทศว่าด้วยการมาตรฐาน (International Organization for Standardization : ISO) คณะกรรมาธิการระหว่างประเทศว่าด้วยมาตรฐานสาขาไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (International Electrotechnical Commission : IEC) คณะกรรมาธิการยุโรปว่าด้วยการมาตรฐาน (European Committee for Standardisation) และ ASTM International

⁹⁴ Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 “Category 1 goods” means any consumer goods for which safety standards have been formulated or adopted and published by any of the following:

- (a) the International Organisation for Standardisation (ISO);
- (b) the International Electrotechnical Commission (IEC);
- (c) the European Committee for Standardisation; or
- (d) ASTM International;

“Category 2 goods” means any consumer goods other than Category 1 goods;

⁹⁵ Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 Safety standards

4. “ For the purposes of regulation 3, the requirements shall be as follows:

(a) Category 1 goods shall conform to —

- (i) safety standards for such goods formulated or adopted and published by —
 - (A) ISO and IEC, respectively;
 - (B) the European Committee for Standardisation; or
 - (C) ASTM International; and

(ii) the safety standards and requirements for such goods specified by the Safety Authority and published in its Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Information Booklet;

(b) Category 2 goods shall conform to the safety standards for such goods that have been formulated or adopted and published by any regional or national standards body.”

โดยสินค้ากลุ่มที่ 1 จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของ ISO IEC คณะกรรมการยุโรปว่าด้วยการมาตรฐาน หรือ ASTM International และมาตรฐานความปลอดภัยที่กำหนดขึ้นโดยเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยและประกาศใช้ในหนังสือข้อมูลการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค ซึ่งในหนังสือดังกล่าวมีตารางแสดงข้อมูลมาตรฐานที่ใช้บังคับสำหรับสินค้าประเภทนั้นๆเอาไว้⁹⁶ เพื่อความสะดวกในการใช้งานของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์ระบายสีสำหรับเด็กมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องคือ มาตรฐานของยุโรป EN 71-3 มาตรฐานของสหรัฐอเมริกา ASTM F963 มาตรฐานสากล ISO 8124-3 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาเลือกใช้มาตรฐานได้โดยง่าย

ในขณะที่สินค้ากลุ่มที่ 2 นั้น หมายถึง สินค้าบริโภคใดๆนอกจากสินค้ากลุ่มที่ 1 โดยสินค้ากลุ่มที่ 2 จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยสำหรับสินค้าที่กำหนดหรือยอมรับและประกาศใช้โดยหน่วยงานมาตรฐานภูมิภาคและหน่วยงานมาตรฐานแห่งชาติอื่นๆ

จากการพิจารณาจะเห็นว่า สินค้าบริโภคไม่ว่าจะเป็นสินค้าควบคุมหรือไม่ ล้วนแต่ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยด้วยกันทั้งสิ้น โดยสินค้าบริโภคที่เป็นสินค้าควบคุมจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยและข้อกำหนดของเจ้าหน้าที่ด้านความปลอดภัยตามที่กำหนดเอาไว้ในกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย ในขณะที่สินค้าบริโภคอื่นๆที่ไม่ใช่สินค้าควบคุม และไม่อยู่ภายใต้กฎหมายอื่นๆ จะต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 ซึ่งกำหนดให้สินค้าทุกชนิดที่อยู่ภายใต้กฎหมายนี้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้า ดังนั้น ขอบเขตของมาตรฐานจึงครอบคลุมไปถึงสินค้าบริโภคทุกประเภทในประเทศสิงคโปร์

3.3.2.3 ประเภทของมาตรฐานสินค้า

มาตรฐานสินค้าในประเทศสิงคโปร์แบ่งออกเป็น 2 ประเภท⁹⁷ ดังนี้

1) มาตรฐานประเทศสิงคโปร์ (Singapore Standard : SS) เป็นมาตรฐานโดยสมัครใจผ่านกระบวนการฉันทามติ ซึ่งรวมถึงกระบวนการตรวจทานโดยสาธารณะเป็นระยะเวลา 2 เดือนก่อนที่จะมีการประกาศใช้ โดยมาตรฐานประเทศสิงคโปร์จะกลายเป็นมาตรฐานบังคับเมื่อถูกอ้างอิง

⁹⁶SPRING Singapore, **Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 Information Booklet (Edition 2)** [Online], 24 April 2016. Available from http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Raising-Confidence/Documents/CGSR_InfoBooklet.pdf

⁹⁷ SPRING Singapore, **Types of Singapore Standards & Technical References** [Online], 20 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Standards-Development-Process/Pages/types-of-singapore-standards-technical-references.aspx>

โดยหน่วยงานอื่นๆซึ่งควบคุมการบังคับตามกฎหมาย เช่น ในพระราชบัญญัติสุขภาพและความปลอดภัยในสถานที่ทำงานสำหรับบุคลากร

2) เอกสารอ้างอิงทางเทคนิค (Technical Reference : TR) เป็นเอกสารเร่งด่วนที่พัฒนาโดยไม่ต้องผ่านกระบวนการตรวจทานโดยสาธารณะเป็นระยะเวลา 2 เดือน โดยจัดทำขึ้นเพื่อวัตถุประสงค์ ดังนี้

- เพื่อทดสอบโดยภาคอุตสาหกรรมก่อนที่จะมีการใช้กับกลุ่มอุตสาหกรรมตัวอย่างเช่น การพัฒนาเอกสารอ้างอิงทางเทคนิคสำหรับระบบชาร์จไฟของรถไฟฟ้าเพื่อสนับสนุนการทดสอบของรถไฟฟ้าในประเทศสิงคโปร์

- เพื่อตอบสนองความต้องการเร่งด่วนของตลาด

- เพื่อจัดการกับปัญหาการขาดมาตรฐานอ้างอิงอย่างเป็นทางการ

3.3.2.4 บทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้น การควบคุมความปลอดภัยของสินค้าได้แยกออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ในส่วนของสินค้าควบคุม 45 จำพวกที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยนั้น เป็นสินค้าที่ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวด ผู้ประกอบการนอกจากจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะด้วย โดยก่อนที่จะผลิตสินค้าได้ จะต้องทำการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ตลอดจนขึ้นทะเบียนสินค้านั้นๆ ได้ ซึ่งนับว่าเป็นการกำหนดกฎเกณฑ์เอาไว้อย่างเคร่งครัด ในขณะที่สินค้าที่เข้าข่ายของสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของสินค้าเช่นกัน

โดยกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 ได้แบ่งแยกสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไปออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ สินค้ากลุ่มที่ 1 ที่มีมาตรฐานของ ISO IEC EN หรือ ASTM กำหนดเอาไว้แล้ว ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ในขณะที่สินค้ากลุ่มที่ 2 คือสินค้าอื่นๆนอกจากสินค้าในกลุ่มที่ 1 นั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของประเทศ หรือภูมิภาคใดๆที่มีการกำหนดเอาไว้ด้วย⁹⁸ หากไม่ปฏิบัติตาม รัฐมีอำนาจที่จะสั่งให้หยุดขายสินค้าและลงโทษปรับหรือจำคุกได้

⁹⁸ Safety standards (b) Category 2 goods shall conform to the safety standards for such goods that have been formulated or adopted and published by any regional or national standards body.

3.3.3 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลมาตรฐานสินค้า

หน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในการกำกับดูแลมาตรฐานในประเทศสิงคโปร์คือ คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ (Standards, Productivity and Innovation Board : SPRING) ซึ่งเป็นหน่วยงานภาครัฐที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลมาตรฐานแห่งชาติ ทำหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐาน ตลอดจนควบคุมให้มีการปฏิบัติตามมาตรฐานผ่านกระบวนการรับรองระบบงานให้หน่วยงานเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบรับรองสินค้า กระบวนการ และบริการ

โดยในการกำกับดูแลงานด้านการมาตรฐานนั้น มีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการมาตรฐานอีก 2 หน่วยงานที่อยู่ภายใต้การดูแลของ SPRING ได้แก่ สภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Standards Council) ที่ทำหน้าที่ควบคุมดูแลเรื่องการออกมาตรฐาน และ สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Accreditation Council) ที่ทำหน้าที่ในการรับรองระบบงานให้ภาคเอกชนที่เป็นหน่วยตรวจสอบรับรอง สามารถดำเนินการตรวจสอบรับรองได้ภายในขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน ทั้งนี้ หน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องมีดังต่อไปนี้

3.3.3.1 หน่วยงานภาครัฐ

(1) คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ (Standards, Productivity and Innovation Board : SPRING Singapore)

1) ความเป็นมาของคณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์

คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ หรือ SPRING นั้น จัดตั้งขึ้นโดยการรวมตัวของหน่วยงานเดิม 2 หน่วยงาน ได้แก่ คณะกรรมการการผลิตแห่งชาติ (NPB) และสถาบันมาตรฐานและการวิจัยอุตสาหกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ (SISIR) เมื่อเดือนเมษายน 1996 โดยภายหลังการรวมตัวแล้วใช้ชื่อว่า คณะกรรมการการผลิตและมาตรฐาน (PSB) เพื่อรวมความสามารถในการดูแลการผลิตและมุมมองด้านเทคนิคเข้าด้วยกัน ต่อมาในปี 2002 ได้เปลี่ยนชื่อหน่วยงานเป็น SPRING เพื่อเป็นการเปลี่ยนไปสู่แนวทางการใช้นวัตกรรมขับเคลื่อน

เศรษฐกิจ โดย SPRING ได้รับบทบาทใหม่ในการสนับสนุนการสร้างสรรค์เพื่อการเติบโตขององค์กรธุรกิจในประเทศสิงคโปร์⁹⁹

2) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ของคณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์

คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ หรือ SPRING เป็นหน่วยงานราชการภายใต้กระทรวงพาณิชย์และอุตสาหกรรมของประเทศสิงคโปร์ รับผิดชอบในการช่วยองค์กรภาคธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ในด้านต่างๆ และสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการในประเทศสิงคโปร์¹⁰⁰ โดย SPRING มีหน้าที่รับผิดชอบหลายประการทั้งในส่วนงานด้านการพัฒนาองค์กรธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ งานด้านการออกและพัฒนามาตรฐาน และงานด้านการตรวจสอบรับรอง นอกจากนี้ในฐานะที่เป็นหน่วยงานในการพัฒนาองค์กรธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ SPRING ทำหน้าที่โดยร่วมกับพันธมิตรอื่นในการช่วยเหลือองค์กรธุรกิจด้านการเงิน การพัฒนาความสามารถและการบริหารจัดการ เทคโนโลยีและนวัตกรรม และการเข้าสู่ตลาดขององค์กรธุรกิจเหล่านั้น

สำหรับงานด้านการมาตรฐานนั้น SPRING ทำหน้าที่บริหารจัดการงานด้านการมาตรฐานแห่งชาติ และช่วยเหลือให้บริษัทและภาคอุตสาหกรรม สามารถปฏิบัติตามมาตรฐาน และข้อกำหนดด้านการตรวจสอบรับรองที่เป็นไปตามแนวทางสากลได้ โดยสร้างให้องค์กรต่างๆ ตระหนักถึงความสำคัญของการมาตรฐานผ่านการสร้างเครือข่ายข้อมูล การให้ความรู้บริษัทและภาคอุตสาหกรรมในเรื่องการพัฒนามาตรฐาน ในส่วนของงานด้านการตรวจสอบรับรองนั้น SPRING ทำหน้าที่เป็นหน่วยงานด้านการรับรองระบบงานระดับชาติทำหน้าที่ในการรับรอง ระบบงานให้กับหน่วยงานตรวจสอบรับรองภาคเอกชน¹⁰¹

การดำเนินงานของ SPRING นั้นเป็นไปตามพันธกิจขององค์กรที่วางไว้ กล่าวคือ การช่วยองค์กรธุรกิจในประเทศสิงคโปร์ให้เติบโตและช่วยสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการของประเทศสิงคโปร์เพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขัน โดยมีพันธกิจหลัก¹⁰² ดังนี้

⁹⁹ National Library Board Singapore, **SPRING Singapore (Standards, Productivity and Innovation Board)** [Online], 18 April 2016. Available from http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_301_2005-02-02.html

¹⁰⁰ SPRING Singapore, **About us** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/About-Us/Pages/spring-singapore.aspx>

¹⁰¹ ISO, **Singapore (SPRING SG)** [Online], 24 April 2016. Available from http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_body.htm?member_id=2074

¹⁰² Ibid.

- ให้การอบรมทางธุรกิจแบบมืออาชีพเพื่อสนับสนุนการพัฒนาและการเติบโตขององค์กรธุรกิจ

- สนับสนุนและขับเคลื่อนการพัฒนาอุตสาหกรรมหลัก
- ปรับปรุงการผลิต นวัตกรรม และความสามารถขององค์กรธุรกิจ
- เพิ่มการเข้าถึงตลาดและโอกาสทางธุรกิจ

โดยวิสัยทัศน์ของ SPRING นั้น ก็คือการสร้างองค์กรธุรกิจประเทศสิงคโปร์สู่ความเป็นสากล ทั้งนี้โดยมุ่งเน้นผลลัพธ์ทั้ง 3 ด้าน คือ มุ่งให้เกิดองค์กรธุรกิจและภาคอุตสาหกรรม ที่ดี มีมิติด้านนวัตกรรมและความยืดหยุ่น มีผลงานที่ดี และสินค้าและบริการได้รับความเชื่อมั่น

3) ลักษณะองค์กรของคณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์

คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์หรือ SPRING นั้น เป็นคณะกรรมการซึ่งประกอบด้วยคณะกรรมการบริหาร ซึ่งทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านต่างๆ ทั้งหมด 8 สายงาน ดังนี้

- สายงานที่ 1 งานอุตสาหกรรมและองค์กรธุรกิจ 1 ดูแลงานด้านอาหาร การบริการธุรกิจ นวัตกรรม เป็นต้น

- สายงานที่ 2 งานอุตสาหกรรมและองค์กรธุรกิจ 2 ดูแลงานด้านการผลิต และวิศวกรรม 1 การผลิตและวิศวกรรม 2 การผลิตและวิศวกรรม 3 นวัตกรรม และการลงทุน

- สายงานที่ 3 งานด้านประสิทธิภาพและความร่วมมือ ดูแลงานด้านการพัฒนาประสิทธิภาพ สนับสนุนประสิทธิภาพ ให้บริการแก่องค์กรธุรกิจ ดูแลเรื่องการบริหารการเงินให้องค์กรธุรกิจ เป็นต้น

- สายงานที่ 4 งานด้านคุณภาพ ดูแลงานด้านมาตรฐาน การรับรองระบบงาน การคุ้มครองผู้บริโภค งานด้านนโยบาย

- สายงานที่ 5 งานด้านพัฒนาองค์กร ดูแลงานด้านการสื่อสารองค์กร การเงิน ทรัพยากรมนุษย์ ข้อมูลเทคโนโลยี

- สายงานที่ 6 งานด้านตรวจสอบภายในและการสอบสวน

- สายงานที่ 7 งานด้านความเป็นเลิศขององค์กร

- สายงานที่ 8 งานด้านการลงทุนของ SPRING

โดยในการดำเนินงานด้านการมาตรฐาน SPRING จะทำการกำกับดูแล โดยผ่านทางหน่วยงานมาตรฐานอีก 2 หน่วยงาน ได้แก่ สภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ และสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์

(2) สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ (Singapore Standards Council)

1) อำนาจหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์¹⁰³ (Singapore Standards Council) ซึ่งเป็นองค์กรที่ประกอบด้วยตัวแทนจากองค์กรเอกชนและองค์กรภาครัฐ ทำหน้าที่ในการประสานความร่วมมือกันและส่งเสริมให้ผู้มีส่วนได้เสียมีส่วนร่วมในการพัฒนามาตรฐาน นอกจากนี้สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ยังทำหน้าที่ให้คำแนะนำแก่ SPRING ในทิศทาง นโยบาย กลยุทธ์ และลำดับความสำคัญในแผนงานด้านการมาตรฐานแห่งชาติ โดยมาตรฐานประเทศไทยสิงคโปร์ และเอกสารอ้างอิงด้านเทคนิคนั้น จะได้รับการพัฒนาขึ้นมาโดยสัมพันธ์กับความต้องการของตลาดและผ่านกระบวนการฉันทามติ และสนับสนุนให้ได้รับการยอมรับและนำไปใช้ปฏิบัติจริงโดยภาคอุตสาหกรรมและผู้มีส่วนได้เสียที่สำคัญ

2) ลักษณะองค์กรของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ได้จัดตั้งคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทั้งสิ้น 12 คณะ เพื่อดูแลงานด้านการพัฒนา ตรวจสอบ และสนับสนุน และทำให้การนำมาตรฐานประเทศไทยสิงคโปร์ไปใช้เป็นไปโดยสะดวกขึ้น เพื่อสนับสนุนการเติบโตของภาคอุตสาหกรรมและความปลอดภัย สุขภาพอนามัยของผู้บริโภค การปกป้องสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ คณะกรรมการยังคงทำหน้าที่ในการสอบทานและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประเทศสิงคโปร์ในการพัฒนามาตรฐานสากล ทั้งนี้ ในการปฏิบัติงานคณะกรรมการได้จัดตั้งคณะกรรมการด้านเทคนิค (Technical Committees : TCs) และคณะทำงาน (Working Groups : WGs) เพื่อปฏิบัติงานด้านการพัฒนามาตรฐาน โดยคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องทั้ง 12 คณะ¹⁰⁴ มีดังนี้

- คณะกรรมการมาตรฐานชีวการแพทย์ (BMSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานยาประเทศจีน มาตรฐานเครื่องมือทางการแพทย์ เครื่องผลิตภัณท์ทางการแพทย์ เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานอาคารและก่อสร้าง (BCSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่นมาตรฐานการบริหารและการดูแลอาคาร มาตรฐานการบริหารงานก่อสร้าง เป็นต้น

¹⁰³ SPRING Singapore, **Standards Council & Standards Development Organisations** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-council-standards-development-organisations.aspx>

¹⁰⁴ SPRING Singapore, **Standards Committees** [Online], 8 May 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-committees.aspx#BMSC>

- คณะกรรมการมาตรฐานเคมีภัณฑ์ (CSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานปิโตรเลียม มาตรฐานนาโนเทคโนโลยี เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิกส์ (EESC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่นมาตรฐานความปลอดภัยทางไฟฟ้า มาตรฐานระบบตอบรับเหตุฉุกเฉิน เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานพลังงาน (ENSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานสำหรับเทคโนโลยี ระบบ การเก็บรักษา และบริการในการจำหน่าย การส่งผ่าน และการกระจาย และประสิทธิภาพด้านการใช้พลังงานให้เป็นประโยชน์ เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานสิ่งแวดล้อม (EVSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานการบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานอาหาร (FSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับไขมันและน้ำมันสำหรับการบริโภค เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานวิศวกรรมทั่วไปและความปลอดภัย (GESSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในการใช้เครื่องมือ มาตรฐานความปลอดภัยและสุขภาพอนามัยในที่ทำงาน เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานข้อมูลเทคโนโลยี (ITSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานเกี่ยวกับบัตรและการระบุตัวบุคคล มาตรฐานอุตสาหกรรมเทคโนโลยี มาตรฐานการบริการด้านการเงินออนไลน์ เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานระบบบริหารจัดการ (MSSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานการบริหารจัดการคุณภาพ มาตรฐานการบริหารจัดการความเสี่ยง เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานการผลิต (MSC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่น มาตรฐานการขนส่ง มาตรฐานกระบวนการอุตสาหกรรม เป็นต้น
- คณะกรรมการมาตรฐานอุตสาหกรรมสำหรับผู้สูงอายุ (SISC) พัฒนามาตรฐานที่เกี่ยวข้อง เช่นมาตรฐานทางโภชนาการสำหรับผู้สูงอายุ มาตรฐานเทคโนโลยีสำหรับผู้สูงอายุ เป็นต้น

(3) สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Accreditation Council)

1) อำนวยการหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย พันธกิจและวิสัยทัศน์ของสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์

สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์นั้น ตั้งขึ้นในปี 1996 ในฐานะหน่วยงานแห่งชาติที่ทำหน้าที่ในการรับรองระบบงานให้แก่หน่วยตรวจสอบรับรองในประเทศสิงคโปร์

โดยสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานต่างๆ อาทิ ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ หน่วยตรวจและหน่วยรับรอง โดยมีเป้าหมายในการสร้างความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการของประเทศไทยสิงคโปร์ โดยการทำให้โครงสร้างพื้นฐานด้านเทคนิคสำหรับการตรวจสอบรับรองของประเทศไทยสิงคโปร์แข็งแกร่ง และ การสร้างความร่วมมือในการทำความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements : MRAs) กับประเทศพันธมิตร อีกทั้งยังเป็นไปเพื่อลดค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบที่ซ้ำซ้อน การทดสอบที่ซ้ำซ้อนสำหรับผู้บริโภคด้วย โดยในปัจจุบันนี้ สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ได้ดำเนินการรับรองระบบงานให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องในด้านต่างๆ¹⁰⁵ กล่าวคือ ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ หน่วยตรวจ หน่วยรับรองระบบบริหารงาน หน่วยรับรองสินค้า หน่วยรับรองบุคลากร และหน่วยจัดเตรียมการทดสอบที่มีประสิทธิภาพ

2) ลักษณะองค์กรของสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์¹⁰⁶

สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์เป็นหน่วยงานที่มีอำนาจสูงสุดในเรื่องการรับรองระบบงาน ประกอบไปด้วยสมาชิกจากหลายภาคส่วน โดยมีตัวแทนจากภาคอุตสาหกรรม ผู้บริโภค ผู้ประกอบการ หน่วยงานรัฐ หน่วยงานผู้เชี่ยวชาญ หน่วยงานมาตรฐานระดับชาติ หน่วยงานรับรอง และกลุ่มดูแลผู้บริโภค โดยประกอบไปด้วยคณะกรรมการสนับสนุน ที่ทำหน้าที่ดูแลงานด้านการตรวจสอบรับรองในแต่ละสายงาน ได้แก่ คณะกรรมการสำหรับการรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการทดสอบ คณะกรรมการสำหรับหน่วยตรวจ คณะกรรมการสำหรับการบริหารจัดการระบบและสินค้า คณะกรรมการด้านการตลาด

นอกจากคณะกรรมการตามที่กล่าวไปข้างต้นแล้ว สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ยังประกอบไปด้วยคณะกรรมการทางเทคนิคอีก 11 คณะ ที่ทำหน้าที่ในการสนับสนุนงานด้านการรับรองระบบงานห้องปฏิบัติการทดสอบ ได้แก่ คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการสอบเทียบและการวัด คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบทางด้านเคมีและชีววิทยา คณะกรรมการทางเทคนิคด้านวิศวกรรม คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบทางไฟฟ้า คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบทางสิ่งแวดล้อม คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบเครื่องกลการพ่น คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบยา คณะกรรมการทางเทคนิคด้านระบบประมวลผลภาพทางการแพทย์ คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบเครื่องกล คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบแบบไม่ทำลาย คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการทดสอบประสิทธิภาพ

¹⁰⁵Singapore Accreditation Council, **Accreditation services** [Online], 8 May 2016. Available from <http://www.sac-accreditation.gov.sg/services/Accreditation-Services/Pages/Accreditation-Services.aspx>

¹⁰⁶ Singapore Accreditation Council, **Organization structure** [Online], 8 May 2016. Available from <http://www.sac-accreditation.gov.sg/about/organisation-structure/Pages/Organisation-Chart.aspx>

นอกจากนี้ สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยยังประกอบไปด้วย คณะกรรมการทางเทคนิคที่ทำหน้าที่สนับสนุนการรับรองระบบงานให้หน่วยตรวจอีก 4 คณะ ได้แก่ คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการตรวจสอบทางวิศวกรรมเครื่องกล คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการตรวจสอบเหล็กโครงสร้าง คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการตรวจสอบสินค้าที่บรรจุทุก คณะกรรมการทางเทคนิคด้านการตรวจสอบสถานที่ทำงาน

3.3.3.2 หน่วยงานภาคเอกชน

ในระบบการมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์นั้น ได้เปิดโอกาสให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในงานด้านการมาตรฐานทั้งในส่วนของการออกและพัฒนามาตรฐาน และกระบวนการด้านการตรวจสอบรับรองตามขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน ซึ่งในปัจจุบัน SPRING ได้ให้การรับรองระบบงานสำหรับงานด้านต่างๆ ดังนี้

- การรับรองระบบงานสำหรับห้องปฏิบัติการทดสอบ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานด้านการทดสอบและสอบเทียบสำหรับสินค้าและบริการต่างๆ
- การรับรองระบบงานสำหรับหน่วยตรวจ เพื่อให้หน่วยตรวจนั้นสามารถตรวจสอบความปลอดภัยของเครื่องจักรกล โครงสร้าง และระบบในการดำเนินงานได้
- การรับรองระบบงานสำหรับหน่วยรับรองระบบบริหารงาน เพื่อให้หน่วยรับรองสามารถตรวจสอบรับรองระบบบริหารงานขององค์กรให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพได้
- การรับรองระบบงานสำหรับหน่วยรับรองสินค้า เพื่อให้หน่วยรับรองนั้นสามารถให้บริการออกไปรับรองให้แก่สินค้าหรือบริการ สร้างความน่าเชื่อถือแก่สินค้า บริการ และผู้ประกอบการ
- การรับรองระบบงานสำหรับหน่วยงานผู้จัดเตรียมการทดสอบอย่างมีประสิทธิภาพ เพื่อให้หน่วยงานนั้นสามารถเตรียมตัวในการเป็นผู้ให้บริการการทดสอบอย่างมีประสิทธิภาพได้

ภายหลังจากที่ได้รับการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงาน ได้แก่ ห้องปฏิบัติการทดสอบ หน่วยตรวจ หน่วยรับรองระบบบริหารงาน หน่วยรับรองสินค้า หน่วยงานผู้จัดเตรียมการทดสอบอย่างมีประสิทธิภาพ จะสามารถให้บริการตรวจสอบรับรองได้ตามขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงาน

3.3.4 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า

ตามที่ทราบอยู่แล้วว่า มาตรฐานนั้นเป็นแนวปฏิบัติที่ดีและเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานให้กับภาคอุตสาหกรรม ทั้งในส่วนของการออกแบบ การใช้งาน หรือคุณลักษณะของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตสินค้า กระบวนการ บริการ และระบบ ทำให้เกิดความสะดวกและมีประสิทธิภาพ และเป็นการเพิ่มความน่าเชื่อถือและความปลอดภัยให้กับสินค้าและบริการอีกด้วย งานด้านการมาตรฐานจึงเป็นงานที่

มีความสำคัญที่ช่วยส่งเสริมการพัฒนาอุตสาหกรรมของประเทศให้เติบโตอย่างมีประสิทธิภาพ ประหยัดต้นทุนให้กับภาคอุตสาหกรรมอันเป็นการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันในระดับประเทศ อีกทั้งยังช่วยให้ผู้บริโภคสินค้าที่ปลอดภัยและมีประสิทธิภาพด้วย ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้นก็ให้ความสำคัญในงานด้านมาตรฐานมากเช่นกัน โดยหน่วยงานที่ดูแลงานด้านมาตรฐานนั้นได้แก่ SPRING ในฐานะที่เป็นหน่วยงานมาตรฐานระดับชาติ SPRING ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการพัฒนามาตรฐานเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของภาคอุตสาหกรรม หรือตามนโยบายของรัฐ โดย SPRING จะกำกับดูแลงานด้านการออกและพัฒนามาตรฐานร่วมกับสภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์และหน่วยงานมาตรฐานอื่นๆ¹⁰⁷ ดังนี้

3.3.4.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการออกและการพัฒนามาตรฐานสินค้า

นอกจาก SPRING ที่ทำหน้าที่เป็นองค์กรมาตรฐานในระดับชาติแล้ว หน่วยงานที่มีบทบาทสำคัญเป็นอย่างมากในการออกและพัฒนามาตรฐานในประเทศสิงคโปร์ ได้แก่ สภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ซึ่งประกอบไปด้วยคณะกรรมการที่เกี่ยวข้อง 12 คณะ ทำหน้าที่ดูแลการพัฒนามาตรฐานในด้านต่างๆ นอกจากนี้ยังประกอบไปด้วยคณะกรรมการด้านเทคนิค (Technical Committees : TCs) และคณะทำงาน (Working Groups : WGs) ที่เชี่ยวชาญงานด้านการมาตรฐานในแต่ละด้าน ซึ่งนอกจากการดูแลการออกมาตรฐานแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ยังให้คำแนะนำแก่ SPRING ในทิศทาง นโยบาย กลยุทธ์ และแผนงานด้านการมาตรฐานอีกด้วย

ในส่วนของหน่วยงานอื่นที่มีบทบาทสำคัญในระบบการพัฒนามาตรฐานของประเทศสิงคโปร์นอกจากสภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ ได้แก่ องค์กรพัฒนามาตรฐาน (Standards Development Organizations : SDOs)¹⁰⁸ ที่ได้รับการแต่งตั้งโดย SPRING เพื่อดูแล พัฒนา สนับสนุน และนำมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์และมาตรฐานสากลภายใต้ขอบอำนาจของคณะกรรมการมาตรฐานไปปฏิบัติ ซึ่งในปัจจุบันนี้ มีองค์กรพัฒนามาตรฐานที่ได้รับการแต่งตั้ง 3 องค์กร คือ

¹⁰⁷SPRING Singapore, **SPRING's Role in Standards Building** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-overview.aspx>

¹⁰⁸SPRING Singapore, **Standards Council & Standards Development Organisations** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-council-standards-development-organisations.aspx>

- สถาบันวิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศสิงคโปร์ (Institution of Engineers, Singapore : IES) ซึ่งปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการมาตรฐานอาคารและการก่อสร้าง

- สภาอุตสาหกรรมเคมีแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Chemical Industry Council : SCIC) ซึ่งปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการมาตรฐานทางเคมี

- สหพันธ์การผลิตแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Manufacturing Federation : SMF) ซึ่งปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการมาตรฐานชีวการแพทย์ คณะกรรมการมาตรฐานอาหาร คณะกรรมการมาตรฐานวิศวกรรมทั่วไปและความปลอดภัย และคณะกรรมการมาตรฐานการผลิต

นอกจากองค์กรที่ได้รับการแต่งตั้งโดย SPRING ทั้งสามองค์กรข้างต้นแล้ว SPRING ยังได้ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ดูแลด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (Infocomm Development Authority of Singapore : IDA) ซึ่งทำหน้าที่บริหารจัดการงานด้านมาตรฐานสำหรับคณะกรรมการมาตรฐานข้อมูลเทคโนโลยี

3.3.4.2 กระบวนการพัฒนามาตรฐานสินค้า¹⁰⁹

ประเทศสิงคโปร์มุ่งเน้นให้การใช้มาตรฐานสินค้าเป็นไปตามแนวทางสากลที่ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ ดังนั้น ในกรณีที่มีมาตรฐานสินค้าที่น่าเชื่อถือ กล่าวคือ มาตรฐานสินค้า

¹⁰⁹ SPRING Singapore, **Standards Development Process Overview** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Standards-Development-Process/Pages/standards-development-process.aspx>

ของกลุ่มประเทศยุโรป มาตรฐานสินค้าของสหรัฐอเมริกาที่ออกโดย ASTM หรือมาตรฐานสินค้าที่ออกโดย ISO อยู่แล้ว ผู้ประกอบการสามารถใช้มาตรฐานเหล่านั้นได้เลย โดยผู้ประกอบการอาจตรวจสอบมาตรฐานที่เกี่ยวข้องกับสินค้าของตนในเบื้องต้นได้จากหนังสือข้อมูลการคุ้มครองผู้บริโภคว่าด้วยข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค ซึ่งในหนังสือดังกล่าวมีตารางแสดงข้อมูลมาตรฐานที่ใช้บังคับสำหรับสินค้าประเภทนั้นๆเอาไว้¹¹⁰ เพื่อความสะดวกในการใช้งานของผู้ที่เกี่ยวข้อง เช่น อุปกรณ์ระบายสีสำหรับเด็กมีมาตรฐานที่เกี่ยวข้องคือ มาตรฐานของยุโรป EN 71-3 มาตรฐานของสหรัฐอเมริกา ASTM F963 มาตรฐานสากล ISO 8124-3 เพื่อให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถพิจารณาเลือกใช้มาตรฐานได้โดยง่าย

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานสินค้าสำหรับสินค้าใด SPRING และสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานขึ้นมาเพื่อใช้ในประเทศได้ โดยกระบวนการในการพัฒนามาตรฐานนั้นมีหลายขั้นตอน เริ่มต้นขึ้นจากการเสนอให้มีการจัดทำมาตรฐานใหม่ นำไปสู่กระบวนการพิจารณาความสำคัญ หากเห็นว่ามีความสำคัญจะดำเนินการเข้าสู่กระบวนการพัฒนามาตรฐานต่อไป โดยอาจออกเป็นมาตรฐานประเทศไทย หรือเอกสารอ้างอิงทางเทคนิค ซึ่งในการพัฒนาเป็นมาตรฐานประเทศไทย หรือเอกสารอ้างอิงทางเทคนิคจะมีกระบวนการที่แตกต่างกัน ดังนี้

1) กระบวนการพัฒนามาตรฐานประเทศไทย ใช้เวลาประมาณ 12-24 เดือน โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- การเสนอให้มีการจัดทำมาตรฐานใหม่ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจเกิดขึ้นจากคณะกรรมการมาตรฐาน คณะกรรมการด้านเทคนิค คณะทำงาน ภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล หรือนักวิชาการก็ได้

- SPRING หรือคณะกรรมการมาตรฐานจะประเมินความสำคัญของข้อเสนอแนะนั้น หากพบว่าไม่มีความสำคัญก็จะตอบกลับไปยังผู้เสนอและจบกระบวนการในการพัฒนา แต่หากพบว่ามีสำคัญจะดำเนินการประกาศให้มีการเริ่มต้นปฏิบัติงานโดยพิจารณาประเภทของมาตรฐาน

- ริเริ่มการพัฒนาร่างมาตรฐานประเทศไทย โดยคณะกรรมการด้านเทคนิคหรือคณะทำงานดำเนินการร่างมาตรฐานประเทศไทย

- SPRING จัดส่งร่างมาตรฐานประเทศไทยเพื่อผ่านการพิจารณาแสดงความเห็นโดยสาธารณะและคณะกรรมการมาตรฐานอนุมัติร่างมาตรฐานประเทศไทย ทั้งนี้ ร่าง

¹¹⁰SPRING Singapore, **Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 Information Booklet (Edition 2)** [Online], 24 April 2016. Available from http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Raising-Confidence/Documents/CGSR_InfoBooklet.pdf

มาตรฐานนั้นอาจได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการมาตรฐานก่อนที่จะมีการเปิดให้สาธารณะแสดงความคิดเห็น หรืออาจได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานระหว่างหรือหลังการแสดงความเห็นโดยสาธารณะก็ได้

- SPRING ทำการแก้ไข ลงในราชกิจจานุเบกษาและเผยแพร่มาตรฐานประเทศสิงคโปร์

2) กระบวนการพัฒนาเอกสารอ้างอิงทางเทคนิคใช้เวลาประมาณ 6-12 เดือน และมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

- การเสนอให้มีการจัดทำเอกสารอ้างอิงทางเทคนิคใหม่ โดยผู้ที่เกี่ยวข้องซึ่งอาจเกิดขึ้นจาก คณะกรรมการมาตรฐาน คณะกรรมการด้านเทคนิค คณะทำงาน ภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล หรือ นักวิชาการก็ได้

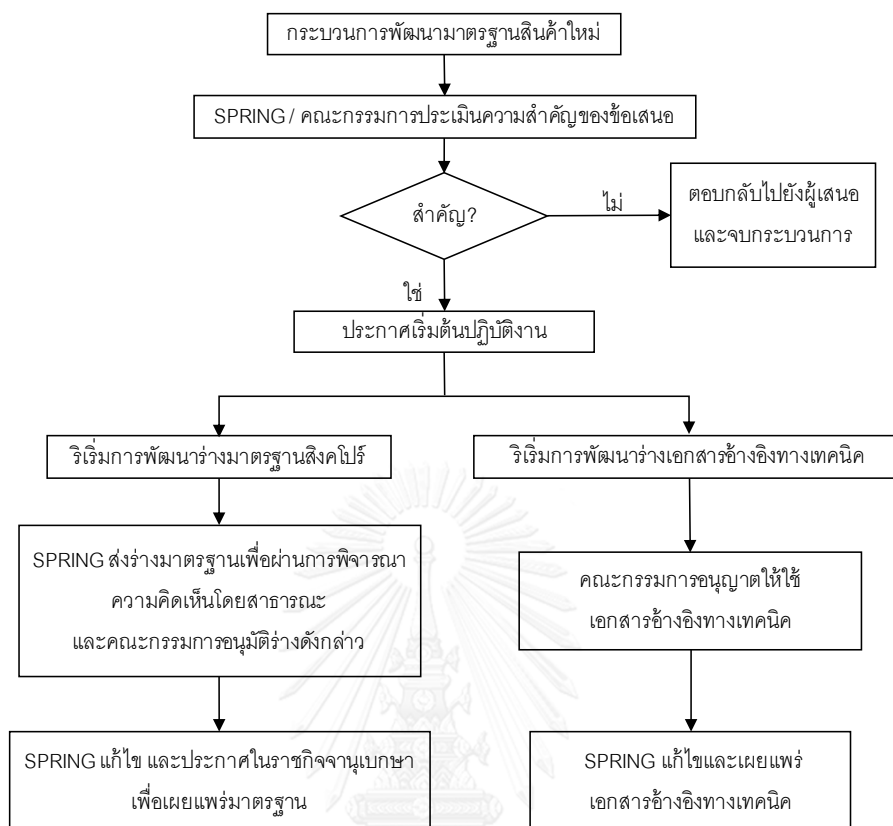
- SPRING หรือคณะกรรมการมาตรฐานจะประเมินความสำคัญของข้อเสนอ นั้น หากพบว่าไม่มีความสำคัญก็จะตอบกลับไปยังผู้เสนอและจบกระบวนการในการพัฒนา แต่หากพบว่ามี ความสำคัญจะดำเนินการประกาศให้มีการเริ่มต้นปฏิบัติงานโดยพิจารณาประเภทของมาตรฐาน

- ริเริ่มการพัฒนาร่างเอกสารอ้างอิงทางเทคนิค โดยคณะกรรมการด้านเทคนิคหรือ คณะทำงานดำเนินการร่างเอกสารอ้างอิงทางเทคนิค

- คณะกรรมการมาตรฐานอนุญาตให้ใช้เอกสารอ้างอิงทางเทคนิค

- SPRING ทำการแก้ไข และเผยแพร่เอกสารอ้างอิงทางเทคนิคนั้น

ทั้งนี้ กระบวนการในการร่างมาตรฐาน หรือเอกสารอ้างอิงทางเทคนิค อาจอธิบายได้ โดยแผนภาพ ดังนี้

ตามที่ได้กล่าวไปข้างต้นว่าการออกมาตรฐานประเทศสิงคโปร์จะต้องมีการเปิดให้สาธารณชนได้แสดงความคิดเห็นด้วย ดังนั้น ประชาชนและภาคเอกชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการมาตรฐานสามารถแสดงความคิดเห็นได้ โดยในกระบวนการด้านการมาตรฐานนั้น จะเปิดให้สาธารณะได้ร่วมแสดงความคิดเห็น ในหลายกรณี กล่าวคือ การออกมาตรฐานใหม่ การสอบทานมาตรฐานที่ใช้อยู่ การร่างมาตรฐานหรือปรับปรุงมาตรฐาน การร่างแก้ไข การเพิกถอนมาตรฐาน โดยในขณะนี้ มีมาตรฐานหลายฉบับที่อยู่ในระหว่างการเปิดให้สาธารณะแสดงความคิดเห็น เช่น มาตรฐานเรื่องเครื่องมือทางการแพทย์ ประตูกะจกขอบอลูมิเนียม ระบบบริหารความปลอดภัยด้านอาหารซึ่งเปิดให้สาธารณะแสดงความคิดเห็นได้ตั้งแต่วันที่ 1 เมษายน 2559 ถึงวันที่ 2 มิถุนายน 2559¹¹¹

3.3.4.3 การกำกับดูแลการพัฒนามาตรฐานสินค้า

กระบวนการพัฒนามาตรฐานของประเทศสิงคโปร์นั้นได้รับการกำกับดูแลโดย SPRING ที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการออกมาตรฐานเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของ

¹¹¹ SPRING Singapore, **Share Your Views: Comment on Draft Standards** [Online], 17 April 2016.

ตลาด และนโยบายของรัฐ ตลอดจนแนวทางมาตรฐานสากล โดยทำงานร่วมกับสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ และองค์กรพัฒนามาตรฐานอื่นๆ โดยมุ่งเน้นให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานออกมาตรฐาน และภาคเอกชนผู้มีส่วนได้เสีย โดย SPRING ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจตระหนักถึงความสำคัญของการมาตรฐานผ่านการสร้างระบบข้อมูลและให้ความรู้ด้านการมาตรฐาน¹¹² เพื่อให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการด้านการมาตรฐานมากขึ้น นอกจากนี้ SPRING ยังช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของภาคธุรกิจและผู้บริโภค สามารถเข้าถึงข้อมูลด้านมาตรฐานได้โดยสะดวกผ่านบริการแจ้งเตือนมาตรฐานทางอีเมล (e-Alert Standards) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถรับทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในเรื่องมาตรฐาน และสามารถดำเนินการด้านการมาตรฐานได้อย่างเหมาะสม

ในส่วนของการพัฒนามาตรฐานนั้น SPRING ก็เปิดให้สาธารณชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานที่จะมีการประกาศใช้ได้ผ่านทางเว็บไซต์ของ SPRING โดยจะกำหนดระยะเวลาให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้ครั้งละประมาณ 2 เดือน ผู้ที่สนใจสามารถเข้าไปในเว็บไซต์ของ SPRING เพื่อแสดงความคิดเห็นก่อนที่จะมีการประกาศใช้มาตรฐานนั้นๆได้

ในส่วนของกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ SPRING ก็เป็นตัวแทนประเทศไทยสิงคโปร์เข้าร่วมกับองค์กรด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศหลายองค์กร โดยดำเนินการปรับปรุงให้ระบบการมาตรฐานของประเทศไทยสิงคโปร์เป็นไปตามแนวทางสากล ส่งผลให้ระบบการมาตรฐานของประเทศไทยสิงคโปร์เป็นไปตามมาตรฐานสากล และได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ

3.3.5 การกำกับดูแลมาตรฐานผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง

นอกจากบทบาทหน้าที่ด้านการพัฒนามาตรฐานแล้ว SPRING ยังมีบทบาทสำคัญมากในกระบวนการตรวจสอบรับรองการปฏิบัติตามมาตรฐาน เพื่อให้มั่นใจว่าภาคอุตสาหกรรมได้ปฏิบัติตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้องได้อย่างถูกต้อง เหมาะสม อันเป็นประโยชน์ทั้งในส่วนของภาคอุตสาหกรรมเองที่เป็นการเพิ่มประสิทธิภาพ ประหยัดต้นทุน และเป็นประโยชน์ต่อผู้บริโภคให้ได้บริโภคของดี มีคุณภาพ และปลอดภัยมากขึ้น

ในกระบวนการด้านการตรวจสอบรับรองของประเทศไทยสิงคโปร์โดย SPRING นั้น อาจแบ่งได้เป็น 2 ช่วงระยะเวลา กล่าวคือการตรวจสอบรับรองก่อนสินค้าเข้าสู่ตลาดสำหรับสินค้าควบคุม 45 จำพวกตามที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย ซึ่งดำเนินการตรวจสอบรับรองโดยหน่วยงานเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงาน โดยหน่วยงานเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานดังกล่าว จะดำเนินการตรวจสอบรับรองตามขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงาน

¹¹² ISO, Members : SINGAPORE [Online], 8 May 2016. Available from http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_body.htm?member_id=2074

แก่ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าหรือบริการได้¹¹³ และการตรวจสอบภายหลังจากสินค้านั้นเข้าสู่ตลาดแล้ว ซึ่งเป็นกระบวนการตรวจสอบรับรองสำหรับสินค้าบริโภคทั่วไป

อย่างไรก็ดี หากผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าทั่วไปประสงค์จะได้รับการตรวจสอบรับรองเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับผลิตภัณฑ์และเพิ่มความเชื่อมั่นให้กับองค์กรของตนก็สามารถทำได้ ซึ่งถือเป็นการดำเนินการตรวจสอบรับรองโดยสมัครใจ โดยสามารถใช้บริการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจห้องปฏิบัติการทดสอบ หรือหน่วยรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ให้เป็นผู้ให้บริการตามขอบเขตงานนั้นได้

ทั้งนี้ ในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ จะศึกษากระบวนการตรวจสอบรับรองในส่วนการตรวจสอบรับรองสินค้าควบคุม 45 จำพวกก่อนเข้าสู่ตลาด ดังที่จะกล่าวต่อไป

3.3.5.1 หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบรับรอง

SPRING เป็นหน่วยงานหลักที่ทำหน้าที่ในกระบวนการตรวจสอบรับรองในระดับชาติ โดยมีสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ (Singapore Accreditation Council : SAC)¹¹⁴ ดำเนินงานด้านการตรวจสอบรับรองภายใต้ การดูแลของ SPRING โดยในขั้นตอนของการรับรองระบบงานนั้น สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์จะพิจารณาว่าหน่วยตรวจสอบรับรองนั้น มีคุณสมบัติตามมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ โดยสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์จะเพิ่มการให้บริการตามความต้องการของผู้ประกอบการ ทั้งนี้ กระบวนการรับรองระบบงานจะใช้ระยะเวลาโดยประมาณ 3-6 เดือน ขึ้นอยู่กับความซับซ้อนของการรับรองระบบงาน การปฏิบัติตามข้อกำหนด เป็นต้น โดยกระบวนการในการรับรองระบบงานขั้นต้น มีดังต่อไปนี้

- 1) ขั้นตอนการยื่นแบบเพื่อสมัครเป็นหน่วยตรวจสอบรับรอง
 - หน่วยตรวจสอบรับรองต้องจัดเตรียมเอกสารหลักฐานการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง โดยจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภทของการรับรองระบบงาน
 - หน่วยตรวจสอบรับรองทำการสมัครออนไลน์ผ่านทางเว็บไซต์ SACINET เพื่อให้เข้าถึงแบบฟอร์มการสมัคร
 - ยื่นแบบเพื่อสมัครและจ่ายค่าธรรมเนียม

¹¹³SPRING Singapore, **Providing Assurance** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Accreditation/Pages/singapore-accreditation-council-accreditation-schemes.aspx>

¹¹⁴ SPRING Singapore, **Singapore Accreditation Council & Accreditation Schemes** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Accreditation/Pages/singapore-accreditation-council-accreditation-schemes.aspx>

2) ขั้นตอนการพิจารณา

- เมื่อหน่วยตรวจสอบรับรองได้ยื่นแบบเพื่อสมัครแล้วจะเข้าสู่กระบวนการสอบทาน

เอกสาร

- สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ดำเนินการจัดการประเมินตาม

ข้อกำหนด

- หน่วยตรวจสอบรับรองจัดเตรียมหลักฐานว่าได้มีการปฏิบัติตามอย่างถูกต้อง

- สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะพิจารณา หากไม่ยอมรับเอกสาร

หลักฐาน หน่วยตรวจสอบรับรองจะต้องจัดเตรียมเอกสารใหม่ หากยอมรับเอกสารสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะทำการอนุมัติ

- ภายหลังจากการอนุมัติ สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะออก

ใบรับรองให้

- สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะทำการประเมินรายปี

- เข้าสู่กระบวนการประเมินใหม่เมื่อใบรับรองสิ้นอายุ

ในขั้นตอนการพิจารณาเพื่อรับรองระบบงานให้หน่วยตรวจสอบรับรองนั้น สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะต้องพิจารณาว่า หน่วยตรวจสอบรับรองได้ปฏิบัติตามมาตรฐานสากลที่กำหนดไว้สำหรับหน่วยตรวจสอบรับรองนั้นๆหรือไม่ ซึ่งในส่วนของหน่วยตรวจสอบรับรองที่เกี่ยวข้องกับการกำกับดูแลและควบคุมมาตรฐานสินค้า มี 3 หน่วย ได้แก่ หน่วยตรวจห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยรับรอง ซึ่งมีการกำหนดว่าจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ดังนี้

1) หน่วยตรวจ

การจะเป็นหน่วยตรวจที่ทำหน้าที่ในการตรวจสอบการออกแบบผลิตภัณฑ์ สินค้า บริการ หรือกระบวนการ ซึ่งการตรวจสอบโดยหน่วยตรวจนั้นเป็นส่วนที่สำคัญในการรักษาความปลอดภัยของแผนงาน เครื่องจักร เครื่องมือ โครงสร้าง และระบบการปฏิบัติงาน โดยหน่วยตรวจที่จะได้รับการรับรองระบบงานนั้น จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17020 ซึ่งเป็นข้อกำหนดสำหรับหน่วยตรวจโดยเฉพาะ

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบ

สำหรับห้องปฏิบัติการทดสอบนั้น เป็นอีกหน่วยตรวจสอบรับรองที่มีความสำคัญในระบบมาตรฐานเป็นอย่างมาก โดยห้องปฏิบัติการทดสอบจะทำหน้าที่ในการทดสอบ สอบเทียบ และวัดผล ในหลากหลายประเภท โดยหน่วยงานที่จะได้รับการรับรองระบบงานให้เป็นห้องปฏิบัติการทดสอบนั้น จะต้องปฏิบัติตาม ISO/IEC 17025 ซึ่งเป็นข้อกำหนดโดยเฉพาะของห้องปฏิบัติการทดสอบ

3) หน่วยรับรองสินค้า

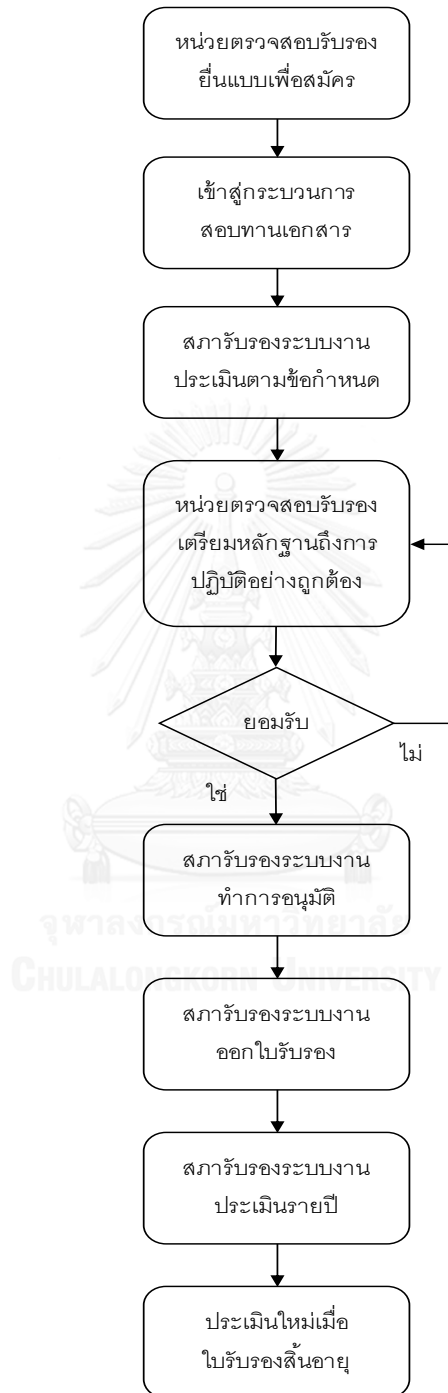
หน่วยรับรองมีหลายประเภทของการรับรอง ตัวอย่างเช่น การรับรองสินค้า การรับรองระบบบริหารคุณภาพ การรับรองระบบจัดการสิ่งแวดล้อม เป็นต้น ซึ่งหน่วยรับรองแต่ละประเภทนั้นจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากลสำหรับการเป็นหน่วยรับรองในประเภทนั้นๆ ในส่วนของหน่วยรับรองสินค้านั้น จะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสากล ISO/IEC 17065 ซึ่งเป็นข้อกำหนดเฉพาะของการเป็นหน่วยรับรองสินค้านั้น จึงจะได้รับการรับรองระบบงานให้เป็นหน่วยรับรองสินค้าได้

นอกจากการดำเนินการระบวงการรับรองระบบงานโดยรัฐและการตรวจสอบรับรองโดยหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชนแล้ว สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยยังคงเปิดโอกาสให้อาสาสมัครสามารถเข้าร่วมในระบบงานรับรองในระดับชาติได้¹¹⁵ โดยผู้ที่สนใจสามารถติดต่อกับทางสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยได้โดยตรง ซึ่งการเข้าร่วมนั้น ไม่เพียงแต่จะได้มีส่วนร่วมในระบบงานมาตรฐานเท่านั้น ผู้ที่เข้าร่วมยังสามารถเรียนรู้กระบวนการด้านการรับรองระบบงานมาตรฐานสากล และแนวปฏิบัติด้านอุตสาหกรรม นอกจากนี้ ยังได้พัฒนาความสามารถและเข้าร่วมการอบรมของสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยเพื่อพัฒนาความเชี่ยวชาญด้านการรับรองระบบงานด้วย

โดยกระบวนการทั่วไปในการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานตรวจสอบรับรองต่างๆ ปรากฏตามแผนภาพ ดังต่อไปนี้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

¹¹⁵SPRING Singapore, **Accreditation and You** [Online], 18 April 2016. Available from <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Accreditation/Pages/accreditation-and-you.aspx>

ขั้นตอนทั่วไปในการรับรองระบบงาน

3.3.5.2 กระบวนการตรวจสอบรับรอง

เมื่อมีการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานต่างๆจะสามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรองตามขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงาน ดังนี้

1) หน่วยตรวจ (Inspection body) ภายหลังจากที่หน่วยตรวจทำการตรวจสอบเรียบร้อยแล้ว หน่วยตรวจสามารถอนุญาตให้ผู้ประกอบการนั้นๆใช้เครื่องหมายของหน่วยตรวจนั้นได้

2) ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ (Testing and Calibration Laboratories) โดยห้องปฏิบัติการทดสอบจะทำหน้าที่ทดสอบในขอบเขตงานที่เฉพาะเจาะจง ภายหลังจากการทดสอบห้องปฏิบัติการทดสอบจะออกรายงานการทดสอบและสอบเทียบตามที่ได้รับการรับรองระบบงาน

3) หน่วยรับรองสินค้า (Product certification body) จะทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรองสินค้าว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ หากสินค้านั้นเป็นไปตามมาตรฐานที่มีการกำหนดไว้ หน่วยรับรองสินค้าจะทำการออกใบรับรองสินค้าให้ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้ารายดังกล่าว

โดยในกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยได้เรียกหน่วยงานเหล่านี้รวมกันว่า หน่วยตรวจสอบรับรอง (Conformity Assessment Bodies : CABs) โดยกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย ได้กำหนดว่าสินค้าจำนวน 45 จำพวกซึ่งเป็นสินค้าควบคุมนั้น จำเป็นจะต้องได้รับการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองก่อนจะออกสู่ตลาด โดยได้กำหนดขั้นตอนการควบคุมสินค้าควบคุม 45 จำพวกเอาไว้¹¹⁶ ดังนี้

1) การขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ

ผู้ประกอบการที่จะผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าควบคุมจะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการสินค้าควบคุมกับ SPRING ก่อน โดยการยื่นเอกสารเอง หรือการยื่นออนไลน์ ภายหลังจากที่ได้รับการขึ้นทะเบียนแล้วผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนจะได้รับรหัสการเป็นผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน 3 ตัวอักษรจาก SPRING และได้รับไฟล์เครื่องหมายความปลอดภัย (“SAFETY mark”) ซึ่งการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการนี้ไม่มีค่าใช้จ่าย นอกจากนี้ ภายหลังจากที่ผู้ประกอบการได้รับการขึ้นทะเบียนแล้ว ผู้ประกอบการยังมีสิทธิในการพิจารณาว่าจะผู้ประกอบการสินค้าควบคุมหรือไม่

¹¹⁶SPRING Singapore, Singapore Consumer Protection (Safety Requirements) Registration Scheme [Online], 18 April 2016. Available from http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Raising-Confidence/Consumer-Product-Safety/CPS-Scheme/Documents/CPS_InfoBooklet.pdf

2) การขึ้นทะเบียนสินค้าควบคุม

การขึ้นทะเบียนสินค้าควบคุม นั้น มีกระบวนการดังต่อไปนี้

- ภายหลังจากการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการแล้ว ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนนั้น จะต้องยื่นแบบคำขอใบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองภายในหรือภายนอกประเทศ

- เมื่อหน่วยตรวจสอบรับรองได้รับแบบคำขอแล้ว หน่วยตรวจสอบรับรองจะ ดำเนินการออกใบรับรองการตรวจสอบรับรอง (Certification of Conformity : CoC) ให้กับผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนที่มีรายงานการทดสอบที่ออกโดยห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการยอมรับ หรือห้องปฏิบัติการทดสอบซึ่งเป็นหน่วยตรวจสอบรับรอง ภายในหรือภายนอกประเทศ สามารถยื่นเอกสารนั้นให้หน่วยตรวจสอบรับรองสำหรับการรับรอง สินค้าควบคุมนั้นได้ โดยหน่วยตรวจสอบรับรองนั้นไม่ต้องทำการตรวจสอบรับรองซ้ำอีก เว้นแต่การ ตรวจสอบรับรองนั้นไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยที่กำหนดเอาไว้

- ผู้ประกอบการ หรือหน่วยรับรองในประเทศ หรือหน่วยรับรองภายนอกประเทศจะ นำใบรับรองการตรวจสอบรับรองนั้น ไปขึ้นทะเบียนกับ SPRING หรือขึ้นทะเบียนออนไลน์สำหรับ สินค้าควบคุมที่ได้รับการรับรอง โดยในขั้นตอนนี้จะมีค่าธรรมเนียม 180 ดอลลาร์สิงคโปร์

- เมื่อ SPRING ได้รับเอกสารการขอขึ้นทะเบียนแล้วจะออกเอกสารรับทราบ ใบรับรองการตรวจสอบรับรอง (Acknowledgement Receipt for Certification of Conformity : LOA) ให้กับผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน

- เมื่อผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนได้รับเอกสารรับทราบใบรับรองการตรวจสอบ รับรองแล้ว ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนจึงจะสามารถใช้เครื่องหมายความปลอดภัยกับสินค้าควบคุมที่ ได้รับการขึ้นทะเบียน หรือบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้านั้นๆได้

3) การใช้เครื่องหมายความปลอดภัย

ภายหลังจากที่ได้รับการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการและการขึ้นทะเบียนสินค้าควบคุม แล้ว ผู้ประกอบการรายนั้นๆจะสามารถใช้เครื่องหมายความปลอดภัยกับสินค้าได้ต่อเมื่อได้รับเอกสาร รับทราบใบรับรองการตรวจสอบรับรองแล้วเท่านั้น โดยอาจใช้บนตัวสินค้านั้นๆ หรือที่บรรจุภัณฑ์ก็ได้ โดยในการใช้เครื่องหมายนั้นๆ ผู้ประกอบการจะได้รับรหัสเฉพาะจากหน่วยตรวจสอบรับรอง ซึ่งจะ เป็นตัวเลขเรียงกัน 8 หลัก ดังนี้

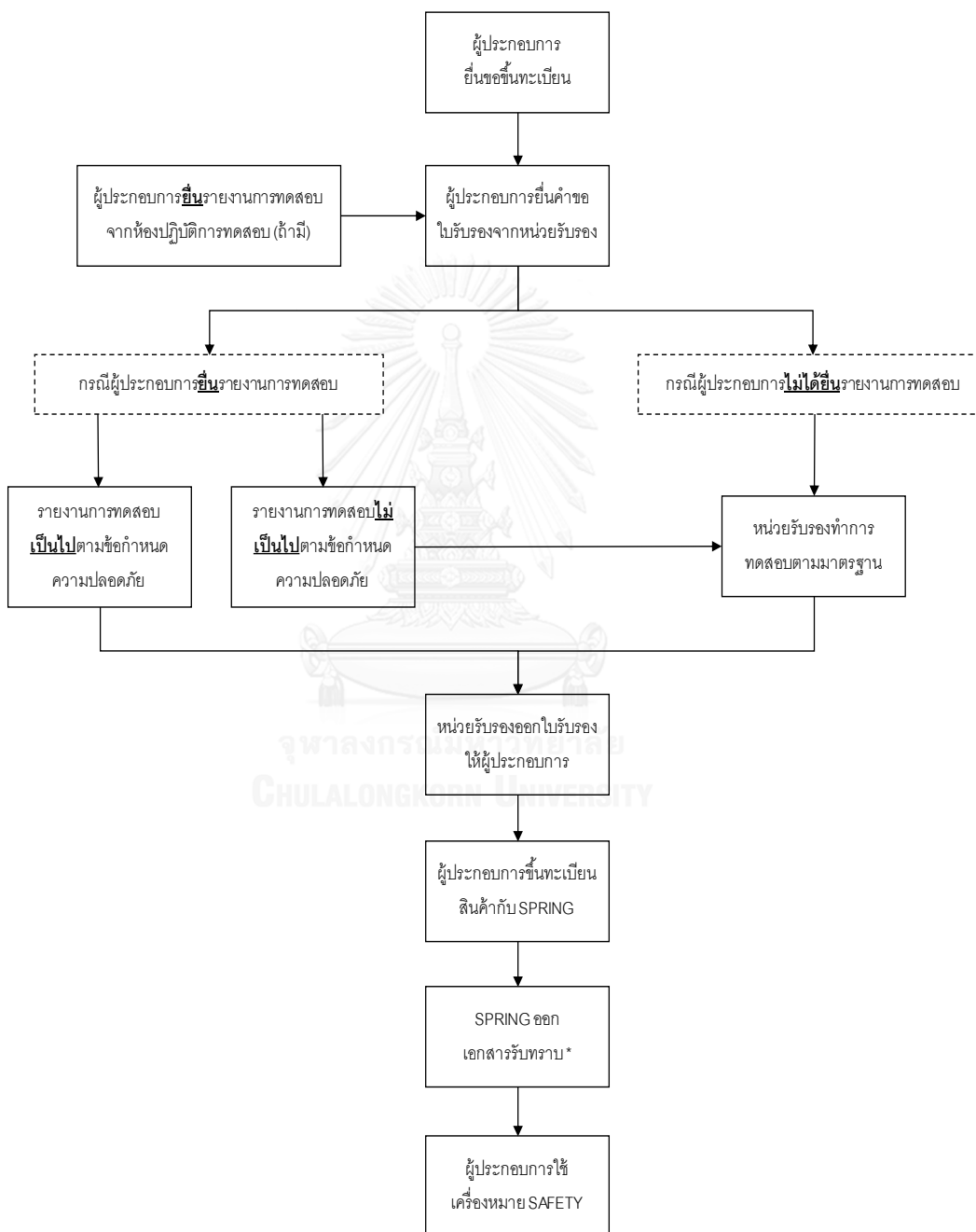

ตัวเลข 2 หลักแรกจะหมายถึงปีที่ได้รับการรับรอง เช่น ปี 2001 จะใช้ว่า 01

ตัวเลข 4 หลักต่อมาเป็นเลขลำดับ เช่น 1234

ตัวเลข 2 หลักสุดท้ายเป็นเลขรหัสของหน่วยตรวจสอบรับรอง เช่น หน่วยตรวจสอบรับรอง A รหัส 11 เป็นต้น

ทั้งนี้ ขั้นตอนในการตรวจสอบรับรองสำหรับสินค้าควบคุมทั้ง 45 จำพวก¹¹⁷ สามารถอธิบายเป็นแผนภาพได้ดังนี้

* เอกสารรับทราบ (Acknowledgement Receipt for Conformity : LOA)

¹¹⁷ Ibid.

3.3.5.3 การกำกับดูแลการตรวจสอบรับรอง

สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์นั้น นอกจากจะดูแลและให้บริการด้านการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานต่างๆสามารถปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ ตลอดจนกระบวนการ ได้ตามขอบเขตการให้บริการของตนแล้ว สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ยังทำหน้าที่สำคัญ โดยการร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐในด้านการทำความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements : MRAs) กับประเทศพันธมิตร¹¹⁸

โดยการที่สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ทำความตกลงยอมรับร่วมกันกับประเทศอื่น และหน่วยงานด้านการมาตรฐานสากล เช่น International Accreditation Forum (IAF) และ International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) หรือความร่วมมือในระดับภูมิภาค เช่น Pacific Accreditation Cooperation (PAC) และ Asia-Pacific Laboratory Accreditation Cooperation (APLAC) ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ได้รับการยอมรับในประเทศอื่นๆด้วย

เมื่อหน่วยงานตรวจสอบรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ได้รับการยอมรับในประเทศอื่นๆแล้วนั้น ส่งผลให้ใบรับรองหรือรายงานที่หน่วยตรวจสอบรับรองได้ออกให้แก่ผู้ประกอบการได้รับการยอมรับจากประเทศอื่นๆด้วย ส่งผลให้ผู้บริโภคเกิดความเชื่อมั่นในสินค้าและบริการที่ผู้ประกอบการนั้นได้ผลิตหรือให้บริการ

¹¹⁸ibid.

บทที่ 4

วิเคราะห์การกำกับดูแลมาตรฐานโดยรัฐโดยให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมของประเทศไทย

ระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทย เป็นระบบที่ให้อำนาจรัฐโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม หรือ สมอ. เข้ามาดูแลตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้กำหนดหน้าที่ให้สมอ. ดำเนินการเกี่ยวกับการมาตรฐานในหลายประการด้วยกัน กล่าวคือ การออกมาตรฐานบังคับและมาตรฐานทั่วไปเพื่อใช้กับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่างๆ การออกใบอนุญาตให้ผู้ประกอบการที่ประสงค์จะทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การตรวจสอบการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมว่าเป็นไปตามกฎหมายหรือไม่ ตลอดจนการลงโทษผู้ที่กระทำผิดตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าว ทำให้ระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลโดยองค์กรของรัฐอย่างเต็มรูปแบบ และแม้ในปี พ.ศ. 2551 จะได้มีการออกพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 เพื่อสนับสนุนงานด้านการตรวจสอบรับรองโดยมุ่งเน้นให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบงานมาตรฐานเพิ่มขึ้นก็ตาม แต่การให้บริการตรวจสอบรับรองการทำ หรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของหน่วยงานภาคเอกชนก็เป็นเพียงการให้บริการแบบทางเลือกเท่านั้น สมอ. ยังคงมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ที่ต้องดำเนินการตรวจสอบรับรองการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้แก่ผู้ประกอบการเช่นเดิม ทำให้มีผู้ประกอบการจำนวนมากที่ยังคงใช้บริการของสมอ. อยู่ ส่งผลให้โดยภาพรวมระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทยนั้น ยังคงเป็นรูปแบบการควบคุมโดยหน่วยงานของรัฐ ซึ่งจะแตกต่างจากแนวทางของสากลที่มุ่งเน้นให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมในระบบการมาตรฐาน โดยจากการศึกษาบทกฎหมายด้านการมาตรฐานในต่างประเทศ ทั้งในส่วนของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ สามารถวิเคราะห์แนวทางในการนำระบบการกำกับดูแลมาตรฐานโดยเน้นการให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมมาใช้แทนระบบการควบคุมมาตรฐานโดยรัฐได้ดังนี้

4.1 ประเด็นพิจารณาเรื่องขอบเขตของกฎหมาย และบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ซึ่งเป็นบทบัญญัติว่าด้วยเรื่องมาตรฐานของประเทศไทยนั้น ยังมีความแตกต่างจากบทบัญญัติในเรื่องการมาตรฐานของต่างประเทศอยู่หลายประการ โดยยังขาดความชัดเจนในเรื่องของขอบเขตของกฎหมาย และบทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของสินค้า ส่งผลให้การใช้

กฎหมายมาตรฐานในด้านการคุ้มครองความปลอดภัยของสินค้าเป็นไปอย่างค่อนข้างจำกัด โดยประเด็นเรื่องขอบเขตของกฎหมายและบทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของสินค้า อาจพิจารณาได้ ดังนี้

4.1.1 ประเด็นพิจารณาเรื่องขอบเขตของกฎหมาย

ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนั้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกรอบที่กำหนดว่ากฎหมายฉบับนั้นจะใช้กับเรื่องใด มีขอบเขตในการใช้อย่างไร ดังนั้นการที่กฎหมายไม่ได้กำหนดกรอบให้ชัดเจนนั้น จะทำให้เกิดปัญหาในการตีความว่าสิ่งใดบ้างที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนั้นๆ ในกรณีของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ของประเทศไทยก็เช่นกัน ยังขาดบทบัญญัติที่ให้ความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” เอาไว้ จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่า ผลิตภัณฑ์ใดบ้างที่เข้าขอบเขตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้

อย่างไรก็ตาม พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ได้กำหนดหน้าที่ให้ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานต้องขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานจากเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก่อน จึงจะสามารถทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้ ในขณะที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีเพียงประกาศกำหนดมาตรฐานผู้ประกอบการจะต้องขอใบอนุญาตเฉพาะกรณีที่ประสงค์จะใช้เครื่องหมายมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเท่านั้น ยิ่งไปกว่านั้น ผู้ประกอบการที่ผลิตหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต่างๆไป ที่ไม่ใช่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่กล่าวมาสองประเภทดังกล่าว จะไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายฉบับนี้เลย ดังนั้น เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติในเรื่องการขออนุญาตแล้ว อาจพอสรุปได้ว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะต้องอยู่ภายใต้การบังคับของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น จะมีอยู่อย่างจำกัดเพียงเฉพาะผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเท่านั้น ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์อีกเป็นจำนวนมากที่ไม่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนี้

ในขณะที่บทกฎหมายของต่างประเทศที่ได้ทำการศึกษามาทั้งในส่วนของบทกฎหมายในประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ กฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องมาตรฐานสินค้านั้น จะมีการให้ความหมายของคำว่าสินค้าเอาไว้อย่างกว้างๆ ส่งผลให้สิ่งใดที่เข้าความหมายของคำว่าสินค้าจะต้องปฏิบัติตามกฎหมายดังกล่าว ซึ่งจะเปรียบเทียบกับผู้ที่เกี่ยวข้องในการตีความเพื่อพิจารณาว่าสิ่งต่างๆอยู่ภายใต้ขอบเขตของกฎหมายหรือไม่

โดยในประเทศแคนาดานั้น กฎหมายเรื่องมาตรฐานสินค้าจะอยู่ในรูปของพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของประเทศแคนาดาซึ่งมุ่งให้ใช้กับการควบคุมความปลอดภัยของสินค้า

อุปโภคบริโภคโดยทั่วไป โดยในพระราชบัญญัติดังกล่าวได้ให้ความหมายของคำว่า “สินค้าอุปโภคบริโภค” เอาไว้ว่าหมายถึง สินค้า รวมถึงส่วนประกอบ ส่วนใดส่วนหนึ่ง และส่วนเสริม ซึ่งใช้เป็นการส่วนตัว ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า รวมถึง เพื่อใช้ในบ้าน เพื่อการสันตนาการ และเพื่อการเล่นกีฬา ซึ่งรวมไปถึงบรรจุภัณฑ์ของสินค้านั้นด้วย ซึ่งเมื่อพิจารณาแล้วจะพบว่า พระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดความหมายของสินค้าอุปโภคบริโภคเอาไว้อย่างกว้างๆ ก่อให้เกิดผลต่อการควบคุมความปลอดภัยของสินค้า เนื่องจากการกำหนดความหมายเอาไว้อย่างกว้างๆ จะทำให้มีสินค้าจำนวนมากที่เข้าข่ายตามความหมายของสินค้าอุปโภคบริโภค และเมื่อสินค้าใดเข้าข่ายของการเป็นสินค้าอุปโภคบริโภคแล้ว ก็จะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ ซึ่งบัญญัติข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้หลายประการ เป็นประโยชน์ต่อการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าเป็นอย่างยิ่ง

สำหรับประเทศจีน ได้มีการกำหนดความหมายของคำว่า “สินค้า” เอาไว้ในกฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการควบคุมคุณภาพสินค้า โดยได้ให้ความหมายของคำว่าสินค้าว่าหมายถึง สิ่งที่ดำเนินการหรือผลิตเพื่อขาย โดยไม่ใช่บังคับกับโครงการก่อสร้าง ใดๆ ก็ดี รวมถึงวัสดุส่วนประกอบ ชิ้นส่วน และเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้างด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายที่กว้างมาก ส่งผลให้สินค้าใดๆ ก็ตามที่มีการดำเนินการหรือผลิตเพื่อขายที่ไม่ใช่โครงการก่อสร้างต้องตกอยู่ภายใต้กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการควบคุมคุณภาพสินค้า และจะต้องปฏิบัติตามบทบัญญัติในกฎหมายฉบับนี้ทั้งสิ้น

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์ ก็ได้มีการกำหนดขอบเขตของสินค้าเอาไว้ใน 2 รูปแบบ กล่าวคือ ในกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยได้กำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนว่า สินค้าที่จะต้องเป็นไปตามกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยนั้น เป็นสินค้าควบคุมซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 45 จำพวก ในขณะที่สินค้าอุปโภคบริโภคอื่นนั้นให้เป็นไปตามกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 ซึ่งได้ให้ความหมายของสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไปว่าหมายถึง สินค้าใดๆ ที่จัดหาเพื่อการใช้หรือการบริโภคโดยส่วนตัว นอกจากนี้ที่ระบุไว้ในตารางท้ายกฎเกณฑ์ รวมถึงบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้านั้นๆ ซึ่งเมื่อพิจารณาดังกล่าวท้ายกฎเกณฑ์ประกอบแล้ว จะพบว่า สินค้าที่ไม่อยู่ในความหมายของสินค้าบริโภค ก็คือ สินค้าควบคุมซึ่งอยู่ในความหมายของกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย สินค้าใช้แล้วหรือสินค้ามือสองซึ่งผู้ขายได้แจ้งให้ผู้ซื้อทราบอย่างชัดเจนก่อนที่จะมีการขายสินค้าว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าใช้แล้วหรือสินค้ามือสอง สินค้าที่ผลิตเฉพาะเพื่อส่งออก หรือนำเข้าเพื่อการส่งกลับออกไปยังที่อื่นนอกประเทศ สินค้าใดๆ ที่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายลายลักษณ์อักษรอื่นที่ระบุในตารางท้ายพระราชบัญญัติ ยาฆ่าแมลงและขับไล่แมลงที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมแมลงและยาฆ่าแมลง สินค้าทางการแพทย์ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติทางการแพทย์ ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ หมวก

กันนี้ออก และเครื่องยึดตัวเด็กที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการจราจรทางบก ยาซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการซื้อขายยา เนื้อสัตว์และปลาซึ่งอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติเนื้อสัตว์และปลา จะเห็นได้ว่า นอกจากสินค้าที่ยกเว้นเหล่านี้ที่มีการกำหนดเอาไว้อย่างชัดเจนแล้ว สินค้าอื่นๆ ล้วนแต่อยู่ในความหมายของสินค้าบริโภคทั้งสิ้น

จะเห็นได้ว่า การที่กฎหมายประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดความหมายของคำว่า สินค้า เอาไว้นั้น เป็นประโยชน์ต่อการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากทำให้ทราบว่าสินค้าประเภทใดบ้างที่อยู่ภายใต้บังคับที่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายในเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

4.1.2 ประเด็นพิจารณาเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

ในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น ยังมีความแตกต่างกับกฎหมายมาตรฐานสินค้าประเทศอื่นๆ ที่มุ่งควบคุมมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสินค้าในขณะเดียวกัน โดยการควบคุมความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เนื่องจากข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยนั้น จะถูกกำหนดอยู่ในมาตรฐานบังคับสำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภทเท่านั้น เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับดูแลผิวและผม เป็นต้น ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์จำนวนมากที่ไม่มียกเว้นที่กำหนดเรื่องความปลอดภัยเอาไว้

ในขณะที่กฎหมายต่างประเทศจะมีบทบัญญัติทั่วไปที่กำหนดให้สินค้าที่จะออกสู่ตลาดจะต้องปลอดภัย ไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ดังเช่นที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของประเทศแคนาดาว่า ห้ามผู้ผลิตหรือผู้นำเข้า ผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่อันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของมนุษย์ ซึ่งการบัญญัติเอาไว้เช่นนี้ ทำให้ผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าสินค้าที่เข้าข่ายนิยามของสินค้าอุปโภคบริโภค ต้องระมัดระวังในการผลิต หรือนำเข้าสินค้า โดยดำเนินการผลิตหรือนำเข้าสินค้าที่ปลอดภัย ดำเนินการตรวจสอบรับรองอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สินค้าชิ้นนั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค โดยหากผู้ประกอบการทำการผลิตสินค้าที่ไม่ปลอดภัยออกมาสู่ตลาด จะต้องถูกบังคับตามกฎหมายฉบับนี้ ซึ่งผู้ประกอบการอาจถูกลงโทษจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยได้

ในกฎหมายสาธารณสุขรัฐประชาชนจีนว่าด้วยการควบคุมคุณภาพสินค้าก็กำหนดบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้เช่นกัน โดยได้กำหนดเอาไว้ว่า สินค้าอุตสาหกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สินจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งชาติ และภาคอุตสาหกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สิน และถึงแม้จะไม่มีมาตรฐานแห่งชาติหรือมาตรฐาน

ภาคอุตสาหกรรมกำหนดเอาไว้ก็ตาม สินค้านั้นก็จะต้องเป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สินเช่นกัน ซึ่งการบัญญัติกฎหมายเอาไว้เช่นนี้ส่งผลดีต่อการควบคุมความปลอดภัยของสินค้าเป็นอย่างมาก เนื่องจากผู้ประกอบการนั้นจะต้องใช้ความระมัดระวังอย่างดี ไม่เพียงแต่เฉพาะผู้ประกอบการสำหรับสินค้าที่มีมาตรฐานกำหนดเอาไว้เท่านั้น แต่รวมไปถึงผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าที่แม้จะไม่มีมาตรฐานกำหนดเอาไว้ก็จะต้องคอยระมัดระวังดูแลให้สินค้าของตนเป็นสินค้าที่ปลอดภัยด้วยเช่นกัน

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้น ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า การควบคุมความปลอดภัยของสินค้าได้แยกออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ในส่วนของสินค้าควบคุม 45 จำพวกที่อยู่ภายใต้กฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยนั้น เป็นสินค้าที่ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดผู้ประกอบการนอกจากจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าแล้ว ยังต้องปฏิบัติตามกฎหมายที่เจ้าหน้าที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะด้วย โดยก่อนที่จะผลิตสินค้าได้ จะต้องทำการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการตลอดจนขึ้นทะเบียนสินค้า โดยผ่านการตรวจสอบรับรองที่ได้รับการยอมรับจากรัฐเท่านั้น จึงจะสามารถผลิตสินค้าในประเภทนั้นๆ ได้ ซึ่งนับว่าเป็นการกำหนดกฎหมายเอาไว้อย่างเคร่งครัด ในขณะที่สินค้าที่เข้าข่ายของสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของสินค้าเช่นกัน โดยกฎหมายคุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภค 2011 ได้แบ่งแยกสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไปออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ สินค้ากลุ่มที่ 1 ที่มีมาตรฐานของ ISO IEC EN หรือ ASTM กำหนดเอาไว้แล้ว ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ในขณะที่สินค้ากลุ่มที่ 2 คือสินค้าอื่นๆนอกจากสินค้าในกลุ่มที่ 1 นั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของประเทศ หรือภูมิภาคใดๆที่มีการกำหนดเอาไว้ด้วย หากไม่ปฏิบัติตาม รัฐมีอำนาจที่จะสั่งให้หยุดขายสินค้าและลงโทษปรับหรือจำคุกได้

4.2 ประเด็นเรื่ององค์กรที่ดูแลด้านการมาตรฐาน

ในประเทศไทยองค์กรหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือสมอ. ซึ่งมีภาระหน้าที่ในการดูแลงานด้านมาตรฐานอย่างเต็มรูปแบบ กล่าวคือ สมอ. มีหน้าที่ในกิจการด้านการมาตรฐานในหลายประการ กล่าวคือ การดำเนินการออกและพัฒนามาตรฐานทั้งในส่วนของผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานและผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ดำเนินกิจกรรมด้านการตรวจสอบการขอใช้เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน ตรวจสอบการขออนุญาตทำและนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ตรวจสอบการขออนุญาตทำและนำเข้า

ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่แตกต่างไปจากมาตรฐานที่กำหนดเพื่อใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราวโดยผลิตตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ ดำเนินการตรวจสอบและควบคุมการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน รวมทั้งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ได้รับอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่แตกต่างไปจากมาตรฐานที่กำหนดเพื่อใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราวโดยผลิตตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศ การทำความตกลงกับหน่วยงานของต่างประเทศเกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในกรณีที่มีข้อกำหนดของต่างประเทศหรือข้อตกลงระหว่างประเทศ หรือสัญญาระหว่างผู้ส่งออกและผู้นำเข้ากำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดเป็นไปตามมาตรฐานหรือกฎเกณฑ์ของต่างประเทศหรือระหว่างประเทศจึงจะนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นได้

นอกจากนี้ สมอ. ยังมีหน้าที่ในการตรวจสอบและควบคุมผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ขอนำเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักรตามที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน รวมทั้งกรณีที่มีความจำเป็นต้องนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ซึ่งแตกต่างไปจากมาตรฐานที่กำหนดโดยเป็นไปตามมาตรฐานของต่างประเทศหรือมาตรฐานระหว่างประเทศเพื่อใช้ในราชอาณาจักรเป็นครั้งคราว อำนาจในการควบคุมการใช้เครื่องหมายมาตรฐานโดยเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องโดยมีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่ผลิต เก็บ หรือจำหน่าย หรือยานพาหนะที่บรรทุกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือการทำผลิตภัณฑ์ว่าได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่และนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม วัตถุที่นำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือวัตถุที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะนำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบ และมีอำนาจในการเข้าไปในสถานที่หรือที่อื่นใด หรือยานพาหนะใด ในเวลาทำการเมื่อมีเหตุอันควรสงสัยว่ามีการไม่ปฏิบัติตามหรือฝ่าฝืนพระราชบัญญัตินี้และนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมวัตถุที่นำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือวัตถุที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าจะนำมาทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในปริมาณพอสมควรไปเป็นตัวอย่างเพื่อตรวจสอบด้วย

นอกจากนี้ ในกรณีที่มีเหตุอันควรเชื่อว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่เป็นไปตามบทบัญญัติในพระราชบัญญัตินี้ เช่น เป็นกรณีที่ผู้ประกอบการใช้เครื่องหมายมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานโดยไม่ได้ขอใบอนุญาตใช้เครื่องหมายมาตรฐาน หรือไม่ได้ขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน กรณีไม่ได้ขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ในกรณีที่มีความจำเป็นต้องขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่ไม่เป็นไปตามที่พระราชกฤษฎีกากำหนด กรณีที่ผู้รับอนุญาตไม่ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ตามมาตรฐานซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ที่มีพระราช

กฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน กรณีที่ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่เลขาธิการกำหนด ในกรณีที่ผู้รับอนุญาตได้ขออนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์แตกต่างไปจากมาตรฐาน ซึ่งเป็นผลิตภัณฑ์ ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน หรือเป็นกรณีที่ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นใช้หรือ แสดงเครื่องหมายมาตรฐานอันเป็นการฝ่าฝืนกฎหมายด้วยเหตุใดๆเจ้าหน้าที่มีอำนาจในการยึดหรืออายัด ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าว ซึ่งภายหลังจากการยึดหรืออายัดผลิตภัณฑ์แล้วคณะกรรมการ มีอำนาจในการจัดการกับของที่ยึดมาหลายประการ ตัวอย่างเช่น การสั่งให้แก้ไขหรือปรับปรุง ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานหรือสั่งให้ทำลายเครื่องหมายมาตรฐานหรือทำให้ เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นด้วยก็ได้ หากไม่สามารถทำลาย เครื่องหมายมาตรฐานหรือทำให้เครื่องหมายมาตรฐานหลุดพ้นจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ก็อาจสั่ง ให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมนั้นให้สิ้นสภาพ และจัดการขายทอดตลาดสิ่งที่ยึดหรืออายัดที่เป็นของสด เสียง่าย

นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวข้างต้นแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติกรอื่นๆตามที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมอบหมาย อีกทั้งยังมีภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ในกิจการด้านการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ โดยปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการ เฉพาะด้าน และคณะอนุกรรมการอีกด้วย ด้วยภาระงานที่มากมายของสำนักงานมาตรฐาน ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมตามที่ได้กล่าวไปแล้วนั้น ทำให้การดำเนินงานด้านมาตรฐานของไทยเป็นไป อย่างล่าช้า

ในส่วนของประเทศแคนาดานั้น องค์กรที่ทำหน้าที่ในการดูแลกิจการด้านการมาตรฐานของประเทศแคนาดาได้แก่ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยซึ่งดูแลงานด้านการมาตรฐานในลักษณะของการกำกับดูแล โดยมุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนในกิจการหลักทางด้านมาตรฐาน ได้แก่ การออกและพัฒนามาตรฐานและกิจการด้านการตรวจสอบรับรอง กล่าวคือ สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาทำการกำกับดูแลการออกและพัฒนามาตรฐาน ผ่านกระบวนการรับรองระบบงานให้กับองค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อให้องค์กรพัฒนามาตรฐานสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐานได้ เมื่อมีการออกมาตรฐานแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาจะทำหน้าที่ในการทบทวนมาตรฐานที่ออกและพัฒนาโดยองค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อพิจารณายกระดับมาตรฐานที่ออกใหม่เป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาต่อไปหากมาตรฐานนั้นครบตามข้อกำหนดในการเป็นมาตรฐานแห่งชาติและทำหน้าที่ในการดูแลให้มาตรฐานที่ใช้บังคับนั้นมีความทันสมัยและเหมาะสม โดยองค์กรพัฒนามาตรฐานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา จะทำหน้าที่ตรวจสอบและปรับปรุงมาตรฐานให้มีความทันสมัยอยู่เสมอ นอกจากนี้

สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะให้การสนับสนุนเงินทุนแก่องค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อใช้ในการพัฒนามาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดา ในส่วนของการสนับสนุนให้มีการใช้และปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้า สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยได้จัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงมาตรฐาน กฎเกณฑ์ และกระบวนการตรวจสอบรับรองที่จำเป็นสำหรับการประกอบการนั้นๆ ผ่านทางบริการด้านข้อมูลและการวิจัยของสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยซึ่งช่วยให้การค้นหาและติดตามข้อมูลง่ายขึ้นผ่านทางเว็บไซต์ อีกทั้งยังมีบริการแจ้งเตือนมาตรฐาน (Standard Alert) ที่เกี่ยวข้องกับธุรกิจที่ได้สมัครรับข้อมูลไว้ โดยจะมีอีเมลแจ้งเตือนการแก้ไข การเปลี่ยนแปลง และมาตรฐานใหม่ระดับประเทศและระดับสากล ไปยังผู้สมัครบริการแจ้งเตือนมาตรฐานในประเภทธุรกิจที่ได้สมัครไว้ หากได้รับข้อมูลเบื้องต้นแล้ว ประสงค์จะซื้อมาตรฐานนั้นๆ ก็สามารถซื้อออนไลน์ได้เลย นอกจากกิจการด้านการมาตรฐานภายในประเทศแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยยังเข้าร่วมกับองค์กรมาตรฐานในระดับสากลโดยเข้าร่วมในการประชุมคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานสากล ISO และ IEC ในฐานะตัวแทนของประเทศแคนาดาอีกด้วย

ในส่วนของกิจการด้านการตรวจสอบรับรองซึ่งเป็นหัวใจหลักของงานด้านการมาตรฐาน สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยก็มีบทบาทหน้าที่สำคัญในกำกับดูแลการตรวจสอบรับรองผ่านทางกรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองต่างๆ ว่าหน่วยงานดังกล่าวมีคุณสมบัติในการตรวจสอบรับรองเป็นไปตามแนวทางมาตรฐานของสากลหรือไม่ หากพิจารณาแล้วว่าหน่วยงานดังกล่าวมีคุณสมบัติที่เหมาะสม สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะทำการรับรองระบบงานให้เพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ สามารถดำเนินการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ หรือระบบแก่ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้า บริการ หรือระบบนั้น ภายในขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน อย่างไรก็ตามหากภายหลังจากที่สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยให้การรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานดังกล่าวไม่ปฏิบัติตามตามขอบเขต หรือปฏิบัติตามไม่เหมาะสมตามมาตรฐานของการเป็นหน่วยงานตรวจสอบรับรอง สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยอาจสั่งให้หยุดการให้บริการชั่วคราว หรือเพิกถอนการรับรองระบบงานของหน่วยตรวจสอบรับรองนั้นได้ เพื่อรักษามาตรฐานของการตรวจสอบรับรองของประเทศหรือหน่วยงานนั้นอาจขอหยุดการให้บริการชั่วคราว หรือขอให้เพิกถอนการรับรองระบบงานโดยสมัครใจได้ ซึ่งนอกจากภารกิจด้านการตรวจสอบรับรองผ่านการรับรองระบบงานให้กับองค์กรต่างๆภายในประเทศแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยยังดำเนินการส่งเสริมกิจกรรมด้านการตรวจสอบรับรองในระดับสากลด้วย โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยได้ทำความตกลงกับประเทศต่างๆ เพื่อยอมรับผลการตรวจสอบรับรองซึ่งกันและกัน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์สำคัญ คือ “หนึ่งมาตรฐาน หนึ่งการทดสอบ หนึ่งใบรับรองที่จะได้รับการยอมรับทั่วโลก” โดยความตกลงดังกล่าว สามารถแบ่งออกได้เป็น 2 ประเภท กล่าวคือ ความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual

Recognition Agreements : MRAs) ซึ่งเป็นสัญญาที่มีความผูกพันระหว่างรัฐบาล 2 ประเทศ โดยกระบวนการตรวจสอบรับรองและการรับรองระบบงาน สำหรับกิจการที่มีความเสี่ยงสูงและมีผลกระทบต่อความปลอดภัยของผู้บริโภค หรืองานโครงสร้าง เช่น เครื่องมือทางการแพทย์ ระบบเครือข่ายเทคโนโลยีการสื่อสาร ระบบเชื่อมโยงไฟฟ้า เป็นต้น และความตกลงยอมรับแบบพหุภาคี (Multilateral Recognition Agreements : MLAs) เป็นสัญญาที่เข้าร่วมโดยสมัครใจระหว่างหน่วยงานรับรองระบบงานในระดับประเทศ เช่น สภามาตรฐานแห่งประเทศไทย โดยผลการตรวจสอบรับรองจากหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสมาชิกของความตกลงนี้ จะได้รับการยอมรับในประเทศสมาชิกอื่นทำให้สินค้าสามารถเข้าไปในประเทศสมาชิกได้ โดยไม่ต้องมีการตรวจสอบรับรองซ้ำอีก โดยในปัจจุบันมีประเทศที่ทำความตกลงทั้งสองประเภทนี้กับประเทศแคนาดา แล้วหลายประเทศ ได้แก่ ประเทศออสเตรเลีย ใต้หวัน กลุ่ม EEA EFTA (ไอซ์แลนด์ ลิกเตนสไตน์ และนอร์เวย์) กลุ่มประเทศยุโรป 27 ประเทศ ฮังการี อิสราเอล เกาหลี เม็กซิโก เนเธอร์แลนด์ ประเทศสิงคโปร์ สวิตเซอร์แลนด์ สหรัฐอเมริกา เวียดนาม ซึ่งการทำความตกลงระหว่างประเทศทั้งสองประเภทนี้ จะช่วยลดภาระในกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดีทั้งในแง่ของการส่งออกและนำเข้า กล่าวคือ ในด้านของผู้ประกอบการที่ส่งออกสามารถใช้ผลการตรวจสอบรับรองที่ดำเนินการในประเทศแคนาดากับประเทศอื่นที่ประเทศแคนาดาได้ทำความตกลงร่วมด้วยได้ หรือในกรณีของผู้นำเข้าในประเทศแคนาดาก็สามารถนำผลการตรวจสอบรับรองที่ได้ทำการตรวจสอบรับรองในประเทศผู้ส่งออกมาใช้ได้ เป็นการลดภาระ ลดขั้นตอน ลดระยะเวลา ตลอดจนค่าใช้จ่ายให้กับผู้ประกอบการได้เป็นอย่างดีทำให้การค้าระหว่างประเทศเป็นไปโดยคล่องตัวมากยิ่งขึ้น ในด้านของเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องก็เป็นการลดภาระงาน และลดความซ้ำซ้อนให้กับเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ทำให้เจ้าหน้าที่ไม่ต้องทำการตรวจสอบซ้ำซ้อน เนื่องจากผลการรับรองนั้นมาจากหน่วยงานที่มีความน่าเชื่อถืออย่างมาก และก่อให้เกิดผลดีต่อผู้บริโภค ทำให้ผู้บริโภคเกิดความมั่นใจในระบบมาตรฐานสินค้าระหว่างประเทศ เกิดความหลากหลายของสินค้าและบริการ และสินค้าอาจมีราคาถูกลงเนื่องจากต้นทุนด้านการตรวจสอบรับรองลดลง อันเป็นผลดีต่อผู้บริโภคที่จะได้บริโภคสินค้าที่มีคุณภาพในราคาที่ถูกลง

ในส่วนของประเทศจีนนั้น มีองค์กรที่เกี่ยวข้องในกิจการด้านการมาตรฐานหลายองค์กร โดยองค์กรสูงสุดที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลงานด้านการมาตรฐานได้แก่ องค์กรควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักกันโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีนที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลมาตรฐานสินค้าของประเทศจีน หรือ AQSIQ โดยมีหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ AQSIQ ที่ทำหน้าที่ด้านการมาตรฐานอีกหลายหน่วยงาน กล่าวคือ หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลในการออกมาตรฐานสินค้า และหน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและหน่วยงานรับรองระบบงาน

การตรวจสอบรับรองแห่งชาติที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ โดยในส่วนของภารกิจด้านการออกมาตรฐานสินค้าในประเทศจีนทั้ง 4 ประเภท มีเพียงมาตรฐานบริษัทเท่านั้นที่เป็นการออกมาตรฐานโดยบริษัทนั้นๆ ซึ่งเป็นภาคเอกชน ในส่วนของมาตรฐานอื่นๆ ได้แก่มาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานการค้าและมาตรฐานท้องถิ่นนั้น จะมีหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเป็นผู้ออกมาตรฐานเอง และเมื่อมีการออกมาตรฐานการค้า มาตรฐานท้องถิ่น และมาตรฐานบริษัทแล้ว ผู้ออกมาตรฐานมีหน้าที่ต้องรายงานมายังหน่วยงานมาตรฐานที่ระดับสูงขึ้นเพื่อให้มีการบันทึกการออกมาตรฐานนั้นไว้ โดยภายหลังจากการออกมาตรฐานแล้ว หน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกมาตรฐานสินค้านั้นๆ จะต้องพิจารณากำหนดเวลาที่เหมาะสม ในการทบทวนและปรับปรุงมาตรฐานนั้นๆ เพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ซึ่งโดยปกติแล้ว การพิจารณาเพื่อปรับปรุงมาตรฐานนั้น ควรมีการดำเนินการอย่างน้อยภายใน 5 ปี เพื่อดำเนินการปรับปรุงมาตรฐานให้มีความเหมาะสม ในส่วนของกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศหน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนก็ทำหน้าที่เป็นตัวแทนประเทศจีนในการเข้าร่วมกับ ISO IEC และองค์กรสากลอื่นๆ ตลอดจนดูแลงานที่เกี่ยวข้องกับการเข้าร่วมในกิจกรรมมาตรฐานระดับสากล ลงนามบังคับใช้ข้อตกลงความร่วมมือด้านการมาตรฐานในระดับสากล ตรวจสอบและจัดการในการใช้บังคับความร่วมมือด้านมาตรฐานสากลและโครงการแลกเปลี่ยน ตรวจสอบการเข้าร่วมกิจกรรมระดับสากลในด้านมาตรฐานอีกด้วย

ในส่วนกิจการด้านการตรวจสอบรับรองในประเทศจีนนั้นก็ดำเนินงานโดย หน่วยงานรับรองคุณภาพและการรับรองระบบงานแห่งสาธารณรัฐประชาชนจีนและหน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ ซึ่งเป็นองค์กรหลักในด้านการตรวจสอบรับรองของประเทศจีน โดยหน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติจะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชน เพื่อให้หน่วยตรวจสอบรับรองทำการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าหรือบริการ ที่ได้มาขอใช้บริการภายในขอบเขตงานที่หน่วยตรวจสอบรับรองสามารถให้บริการได้ โดยในกรณีที่สินค้าทั่วไป ผู้ประกอบการอาจจะใช้บริการการตรวจสอบรับรองหรือไม่ก็ได้ ขึ้นกับความสนใจของผู้ประกอบการนั้น อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีของสินค้าที่ถูกกำหนดว่าจะต้องมีใบรับรองแบบบังคับโดยจะต้องติดเครื่องหมาย CCC ที่สินค้านั้น ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้านั้นจะต้องดำเนินการให้มีการตรวจสอบรับรอง และออกไปรับรองแบบบังคับจากหน่วยงานตรวจสอบรับรองก่อนเท่านั้น จึงจะสามารถผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายสินค้าเหล่านั้นโดยใช้เครื่องหมาย CCC ได้ ซึ่งการขอออกไปรับรองแบบบังคับนั้นอยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของศูนย์รับรองคุณภาพของประเทศจีน หรือ CQC ซึ่งอยู่ภายใต้การดูแลของรัฐเช่นกัน นอกจากนี้ภารกิจด้านการตรวจสอบรับรองภายในประเทศแล้ว CNAS ยังเข้าร่วมกับหน่วยงาน ด้านการตรวจสอบรับรองในต่างประเทศ เพื่อสนับสนุนงานด้านการตรวจสอบรับรองอีกด้วย

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้น องค์กรที่ทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านมาตรฐานสินค้าในประเทศสิงคโปร์ได้แก่ SPRING ที่จะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการออกมาตรฐานเพื่อให้เป็นไปตามความต้องการของตลาด และนโยบายของรัฐ ตลอดจนแนวทางมาตรฐานสากล โดยทำงานร่วมกับสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ และองค์กรพัฒนามาตรฐานอื่นๆ โดยมุ่งเน้นให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานออกมาตรฐาน และภาคเอกชนผู้มีส่วนได้เสีย โดย SPRING ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจตระหนักถึงความสำคัญของการมาตรฐานผ่านการสร้างระบบข้อมูลและให้ความรู้ด้านการมาตรฐาน เพื่อให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการด้านการมาตรฐานมากขึ้น นอกจากนี้ SPRING ยังช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของภาคธุรกิจและผู้บริโภค สามารถเข้าถึงข้อมูลด้านมาตรฐานได้โดยสะดวกผ่านบริการแจ้งเตือนมาตรฐานทางอีเมล (e-Alert Standards) ซึ่งจะช่วยให้ผู้ที่เกี่ยวข้องสามารถรับทราบข้อมูลการเปลี่ยนแปลงในเรื่องมาตรฐาน และสามารถดำเนินการด้านการมาตรฐานได้อย่างเหมาะสม ในส่วนของการพัฒนามาตรฐานนั้น SPRING ก็เปิดให้สาธารณชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานที่จะมีการประกาศใช้ผ่านทางเว็บไซต์ของ SPRING โดยจะกำหนดระยะเวลาให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้ครั้งละประมาณ 2 เดือน ผู้ที่สนใจสามารถเข้าไปในเว็บไซต์ของ SPRING เพื่อแสดงความคิดเห็นก่อนที่จะมีการประกาศใช้มาตรฐานนั้นๆได้ นอกจากนี้ ในกิจการด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศ SPRING ก็เป็นตัวแทนประเทศสิงคโปร์เข้าร่วมกับองค์กรด้านการมาตรฐานระหว่างประเทศหลายองค์กร โดยดำเนินการปรับปรุงให้ระบบการมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์เป็นไปตามแนวทางสากล ส่งผลให้ระบบการมาตรฐานของประเทศสิงคโปร์เป็นไปตามมาตรฐานสากลและ ได้รับการยอมรับจากประเทศต่างๆ

ในส่วนงานด้านการตรวจสอบรับรอง SPRING ก็ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการตรวจสอบรับรองร่วมกับสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ ซึ่งสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์จะทำการตรวจสอบรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชนเพื่อให้หน่วยงานตรวจสอบรับรองนั้น ทำการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ และกระบวนการให้กับผู้ประกอบการ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นสินค้าควบคุม 45 รายการนั้น SPRING จะทำการควบคุมดูแลให้มีการตรวจสอบรับรองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง โดยภายหลังจากที่สินค้าเข้าสู่ตลาดแล้ว SPRING มีอำนาจในการตรวจสอบสินค้าดังกล่าวได้ โดยหากพบว่าสินค้านั้นอาจจะก่อให้เกิดอันตรายแก่ผู้บริโภค SPRING ก็สามารถสั่งให้หยุดจำหน่ายสินค้านั้นๆได้ หากผู้ประกอบการไม่ปฏิบัติตามจะต้องได้รับโทษ นอกจากนี้ สภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยสิงคโปร์ยังทำหน้าที่สำคัญ โดยการร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐในด้านการทำความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements : MRAs) กับประเทศพันธมิตร เช่น International Accreditation Forum (IAF) และ International Laboratory Accreditation Cooperation (ILAC) หรือความร่วมมือในระดับภูมิภาค เช่น Pacific Accreditation Cooperation (PAC) และ Asia-Pacific

Laboratory Accreditation Cooperation (APLAC) ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน จากสภารับรองระบบงานแห่งประเทศไทยได้รับการยอมรับในประเทศอื่นๆ ส่งผลให้ใบรับรองหรือ รายงานที่หน่วยตรวจสอบรับรองได้ออกให้แก่ผู้ประกอบการได้รับการยอมรับจากประเทศอื่นๆ ด้วย

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นว่า สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีภาระหน้าที่ใน กิจการด้านการมาตรฐานแบบครบวงจร ตั้งแต่การตรวจสอบก่อนการอนุญาต การตรวจสอบเพื่อออก ใบอนุญาตการตรวจสอบควบคุมการใช้เครื่องหมาย ตลอดจนการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ สถานที่ ผลิตหรือเก็บผลิตภัณฑ์ว่ามีการปฏิบัติตามมาตรฐานหรือไม่ ยังมีอำนาจหน้าที่ในการยึดอายุค ผลิตภัณฑ์ และดำเนินการกับผลิตภัณฑ์ที่ทำการยึดอายุคมาด้วย การที่สำนักงานมาตรฐานมีขอบเขต งานที่ต้องรับผิดชอบเป็นจำนวนมาก โดยลักษณะเนื้องานเป็นการควบคุมดูแล จึงทำให้การปฏิบัติงาน ด้านการมาตรฐานผลิตภัณฑ์ของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า ในบางกรณีจึงไม่ทันกับความ เปลี่ยนแปลง และความต้องการของตลาด ส่งผลกระทบต่อผู้ประกอบการเป็นอย่างมาก

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดาและประเทศสิงคโปร์แล้ว จะพบว่าลักษณะองค์กร มาตรฐานของประเทศแคนาดาและประเทศสิงคโปร์นั้นจะประกอบไปด้วยคณะกรรมการ โดยทำงาน ในลักษณะของงานบริหารและงานที่ปรึกษากำกับดูแลงานด้านมาตรฐาน โดยไม่ได้ดำเนินงานปฏิบัติ เอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการออกมาตรฐาน และงานด้านการตรวจสอบรับรองที่มุ่งเน้นให้ ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และองค์กรมาตรฐานทำหน้าที่เพียงการกำกับดูแลเท่านั้น ซึ่งการวาง รูปแบบองค์กรเช่นนี้เอง ทำให้การปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานของทั้งสองประเทศเป็นไปด้วยความ รวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

4.3 ประเด็นเรื่องการออกและการพัฒนามาตรฐาน

การออกและพัฒนามาตรฐานนั้น นับว่าเป็นหัวใจสำคัญในเรื่องของกิจการงานมาตรฐาน เนื่องจาก การออกและพัฒนามาตรฐานนั้นเป็นการกำหนดกรอบในการปฏิบัติให้ภาคเอกชนปฏิบัติ ตามเพื่อประโยชน์ต่อทุกๆฝ่าย โดยในด้านของผู้ประกอบการ มาตรฐานเป็นตัวช่วยให้ผู้ประกอบการ ประหยัดต้นทุนในการประกอบกิจการ และลดความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการผลิตสินค้าที่ไม่ ปลอดภัย ไม่มีประสิทธิภาพ นอกจากนี้ ยังช่วยให้ผู้ประกอบการได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภคอีก ด้วย ในด้านของผู้บริโภคเองก็ได้ประโยชน์จากการออกมาตรฐาน เนื่องจากการที่ผู้ประกอบการต้อง ผลิตหรือนำเข้าสินค้าที่เป็นไปตามมาตรฐานนั้นทำให้ผู้บริโภคได้รับความปลอดภัยจากการบริโภค สินค้ามากยิ่งขึ้น ในด้านของรัฐ มาตรฐานเป็นเครื่องมือสำคัญที่ช่วยรัฐในการควบคุมดูแลสินค้าให้มี ประสิทธิภาพ ปลอดภัยต่อผู้บริโภค ลดต้นทุนในการประกอบการของผู้ประกอบการอันเป็นการ ส่งเสริมภาคธุรกิจ และส่งเสริมการค้าทั้งภายในและการค้าระหว่างประเทศ เนื่องจากสินค้าที่เป็นไป

ตามมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่งมาตรฐานสากลนั้น ย่อมได้รับความเชื่อถือจากผู้บริโภคทั้งภายในและภายนอกประเทศ ดังนั้น การออกและพัฒนามาตรฐานเพื่อให้ครอบคลุมสินค้าต่างๆ จึงเป็นเรื่องที่สำคัญ โดยการออกมาตรฐานนั้นควรจะเป็นไปอย่างรวดเร็ว สอดรับกับความต้องการของตลาด และผู้ประกอบการ เพื่อให้การผลิตและนำเข้าสินค้าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของประเทศไทยนั้น การออกและพัฒนามาตรฐานจะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดขั้นตอนการออกมาตรฐานเอาไว้ 2 ประเภท กล่าวคือ มาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานหรือที่เรียกกันว่ามาตรฐานบังคับ และมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีการประกาศกำหนดมาตรฐานหรือที่เรียกกันว่ามาตรฐานทั่วไป โดยการออกมาตรฐานทั้งสองประเภทยังดำเนินการโดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือสมอ. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ โดยกระบวนการในการออกมาตรฐานทั่วไปจะเริ่มจากคณะกรรมการวิชาการเสนอและดำเนินการร่างมาตรฐาน ต่อจากนั้นจะส่งให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา และส่งให้รัฐมนตรีพิจารณาในลำดับถัดไป หากรัฐมนตรีพิจารณาร่างมาตรฐานแล้วว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีก็อาจกำหนดเป็นมาตรฐานได้ โดยประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา นอกจากนี้ พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ยังได้กำหนดเอาไว้ในมาตรา 8 โดยให้อำนาจคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในการเสนอให้รัฐมนตรีประกาศให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานของต่างประเทศหรืออ้างอิงมาตรฐานระหว่างประเทศได้ และในกรณีที่มีความจำเป็นอาจกำหนดให้ใช้หรืออ้างอิงมาตรฐานที่เป็นเอกสารภาษาต่างประเทศได้ ทั้งนี้ รัฐมนตรีมีอำนาจประกาศกำหนดมาตรฐานตามที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้เสนอได้ตามมาตรา 15

ในขณะที่กระบวนการพัฒนามาตรฐานแบบบังคับนั้น จะเริ่มจากการที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่ามาตรฐานทั่วไปฉบับใดฉบับหนึ่งควรมีการนำมาตรฐานเป็นมาตรฐานบังคับ โดยคณะกรรมการจะเปิดโอกาสให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความคิดเห็นในกรณีที่จะนำมาตรฐานนั้นมาออกเป็นมาตรฐานบังคับ หากผู้มีส่วนได้เสียมีประเด็นทางวิชาการจะดำเนินการส่งประเด็นให้คณะกรรมการวิชาการพิจารณาและเสนอต่อคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์เป็นผู้พิจารณาต่อไป เมื่อพิจารณาเรียบร้อยแล้ว คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะเสนอให้คณะรัฐมนตรีพิจารณา เพื่อตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ภายหลังจากการพิจารณาคณะรัฐมนตรีจะส่งมาตรฐานดังกล่าวให้สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ตรวจสอบต่อไป เมื่อสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นชอบตามร่างมาตรฐานจะส่งกลับไปให้คณะรัฐมนตรี และคณะรัฐมนตรีตราเป็นพระราชกฤษฎีกา และส่งให้พระบาทสมเด็จพระ

พระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย โดยจะทำการประกาศในราชกิจจานุเบกษาระบุวันเริ่มใช้ไม่น้อยกว่า 60 วันนับแต่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา

การออกและพัฒนามาตรฐานทั่วไปและมาตรฐานบังคับของประเทศไทยนั้นเป็นไปตามขั้นตอนที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น ซึ่งจะเห็นได้ว่าการออกมาตรฐานนั้นจะต้องผ่านขั้นตอนหลายขั้นตอน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐานบังคับซึ่งจะต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน ทำให้การออกมาตรฐานเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้ทันที่ ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคธุรกิจนั้นๆได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเหล็กได้ร้องเรียนเมื่อเดือนกันยายน 2557 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้สั่งการให้สมอ.ทำการปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเส้นให้เสร็จเป็นการเร่งด่วนในเดือนเมษายน 2558 อย่างไรก็ตาม ในความเป็นจริงการปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเส้นยังคงไม่มีความคืบหน้าเท่าที่ควร โดยในเดือนมีนาคม 2559 ที่ผ่านมา 7 สมาคมผู้ผลิตเหล็กในประเทศไทยได้เข้าหารือกับปลัดกระทรวงการคลังว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทยกำลังถูกเหล็กจากประเทศจีนท่วมตลาด เนื่องจากประเทศจีนมีกำลังการผลิตเหล็กสูงถึงร้อยละ 50 ของกำลังการผลิตเหล็กโลก แต่สถานะเศรษฐกิจประเทศจีนชะลอตัว จึงได้มีปล่อยเหล็กเส้นออกนอกประเทศเป็นจำนวนมาก ดังนั้นผู้ประกอบการจึงเรียกร้องให้มีการออกมาตรฐานสำหรับเหล็กเส้น เพื่อแก้ไขปัญหาการนำเข้าเหล็กเส้นที่ไม่ได้มาตรฐาน อันเป็นการคุ้มครองผู้บริโภค และเป็นการคุ้มครองอุตสาหกรรมเหล็กของประเทศไทย โดยสมอ. จึงเตรียมปรับมาตรฐานเหล็ก 24 รายการ โดยกำหนดเป้าหมายให้ปรับปรุงแล้วเสร็จ 9 รายการในเดือนกันยายน 2559 ซึ่งผู้ประกอบการไทยจะต้องคอยจับตาดูว่า สมอ.จะสามารถออกมาตรฐานเหล็กเพื่อแก้ปัญหาเหล็กเส้นที่เป็นปัญหาต่ออุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทยมาเป็นเวลาหลายปีได้หรือไม่

จะเห็นได้ว่าความล่าช้าในการออกมาตรฐานสินค้าของประเทศไทยนั้นเกิดจากกระบวนการออกมาตรฐานที่มีหลายขั้นตอน ผ่านการพิจารณาของหลายหน่วยงาน ประกอบกับการดำเนินการออกมาตรฐานของประเทศไทย ดำเนินการโดยสมอ. ซึ่งมีภาระหน้าที่ในกิจการด้านการมาตรฐานที่ต้องดำเนินการเป็นจำนวนมาก ดังนั้นอาจทำให้บุคลากรที่จะดำเนินการด้านการออกมาตรฐานนั้นมีไม่เพียงพอ ส่งผลกระทบต่องานด้านการมาตรฐานในภาพรวม

ในขณะที่ต่างประเทศนั้น การออกมาตรฐานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ สามารถออกมาตรฐานได้รวดเร็วสอดคล้องกับความต้องการของตลาด ส่งผลดีต่อภาพรวมของระบบมาตรฐานของประเทศนั้นๆเป็นอย่างมาก โดยในส่วนของประเทศแคนาดานั้น สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะทำการรับรองระบบงาน ให้กับหน่วยงานเอกชนเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์กรพัฒนามาตรฐาน โดยสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยจะทำการประเมินว่ากระบวนการปฏิบัติงานและแนวปฏิบัติของหน่วยงานนั้นเป็นไปตามมาตรฐานสากลที่จะได้รับการรับรองระบบงานหรือไม่ หากพิจารณาแล้ว

หน่วยงานดังกล่าวสามารถปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานที่กำหนด สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดา จะทำการรับรองระบบงานให้หน่วยงานนั้นสามารถปฏิบัติหน้าที่เป็นองค์กรพัฒนามาตรฐานได้ต่อไป โดยในปัจจุบันนี้เมืองครีที่ได้รับการรับรองเพื่อเป็นองค์กรพัฒนามาตรฐานของประเทศแคนาดาทั้งสิ้น 8 องค์กรด้วยกัน โดยขั้นตอนทั่วไปในการพัฒนามาตรฐานจะเริ่มจาก ผู้มีส่วนได้เสียระบุเหตุผลและความจำเป็นในการออกมาตรฐานใหม่ ทำการศึกษาเบื้องต้นและรวบรวมข้อมูล จัดเตรียมโครงร่างของมาตรฐาน แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยอาจเป็นคณะกรรมการที่มีอยู่แล้วหรือแต่งตั้งขึ้นใหม่เพื่อร่างมาตรฐานก็ได้ โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพิจารณาร่างมาตรฐาน และลงมติเพื่อรับรองร่างมาตรฐานฉบับสมบูรณ์ โดยจะมีการประกาศใช้มาตรฐานสินค้าต่อไป

เมื่อพัฒนาเป็นมาตรฐานโดยสมัครใจแล้ว อาจมีการพัฒนามาตรฐานนั้นเป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดา โดยผ่านกระบวนการเสนอต่อสภามาตรฐานของประเทศแคนาดาซึ่งจะทำการศึกษาเพื่อประเมินว่า มาตรฐานฉบับใหม่เป็นไปตามข้อกำหนดของการออกมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาหรือไม่ หากสภามาตรฐานของประเทศแคนาดาพิจารณาแล้วเห็นว่า เป็นมาตรฐานที่พัฒนาขึ้นร่วมกันโดยเป็นกลางระหว่างคณะกรรมการและผู้มีส่วนได้เสีย ผ่านการพิจารณาโดยชอบจากสาธารณชน มีการประกาศเป็นภาษาทางการทั้ง 2 ภาษา สอดคล้องหรือเป็นไปตามมาตรฐานสากลและมาตรฐานของต่างประเทศ และไม่ทำให้เกิดอุปสรรคทางการค้าก็จะพิจารณาให้มาตรฐานสินค้านั้น เป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาต่อไป ซึ่งกระบวนการพัฒนามาตรฐานของประเทศแคนาดานั้นดำเนินการไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากดำเนินการโดยหน่วยงานเอกชนซึ่งมีจำนวนหลายหน่วยงาน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการออกมาตรฐานทั้งสิ้น ทำให้สามารถออกมาตรฐานได้จำนวนมาก ในเวลาอันรวดเร็ว ทันต่อการเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้ประกอบธุรกิจ ส่งผลดีต่อภาพรวมการประกอบธุรกิจในประเทศแคนาดา

ในส่วนของประเทศจีนนั้น กิจการด้านการมาตรฐานดำเนินการโดยองค์กรควบคุมคุณภาพ การตรวจสอบ และการกักโรคแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน หรือ AQSIQ ซึ่งมีหน่วยงานย่อยในการดูแลงานด้านการออกมาตรฐาน ได้แก่ หน่วยงานด้านการมาตรฐานแห่งสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีน โดยมาตรฐานสินค้าได้แบ่งแยกออกเป็น 4 ประเภท กล่าวคือ มาตรฐานแห่งชาติ มาตรฐานการค้า มาตรฐานท้องถิ่น และมาตรฐานบริษัท โดยมาตรฐานแต่ละประเภทจะได้รับการออกและพัฒนาขึ้นจากหน่วยงานของรัฐ กล่าวคือ มาตรฐานแห่งชาติจะถูกพัฒนาขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสภาแห่งรัฐ มาตรฐานการค้าพัฒนาโดยฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายใต้สภาแห่งรัฐ มาตรฐานท้องถิ่น ออกและพัฒนาขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายในมณฑล หรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลาง มีเพียงมาตรฐานบริษัทเท่านั้นที่เอกชนเป็นผู้ออกและพัฒนาขึ้นมาเอง โดยกระบวนการในการพัฒนามาตรฐานนั้น เริ่มจากการจัดทำแผนงาน การร่างมาตรฐาน การตรวจสอบและอนุมัติ การกำหนดเลขมาตรฐานและประกาศใช้ โดยในกรณีที่เป็นการ

ออกมาตรฐานการค้าและมาตรฐานท้องถิ่นนั้น กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่พัฒนามาตรฐานนั้น ต้องแจ้งแก่หน่วยงานมาตรฐานในระดับสูงขึ้นไปเพื่อให้บันทึกการออกมาตรฐานเอาไว้ด้วย จะเห็นได้ว่าแม้ประเทศจีนจะดำเนินการพัฒนามาตรฐานโดยหน่วยงานของรัฐเป็นส่วนใหญ่ แต่จากข้อเท็จจริงกลับพบว่า การออกและพัฒนามาตรฐานของประเทศจีนเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว เนื่องจากหน่วยงานรัฐของประเทศจีนมีอำนาจมาก หากเห็นว่าเรื่องใดเป็นเรื่องเร่งด่วนและจำเป็นก็จะดำเนินการอย่างรวดเร็ว ประกอบกับที่มีจำนวนพนักงานเจ้าหน้าที่รับผิดชอบงานด้านการควบคุมคุณภาพอยู่เป็นจำนวนมาก ทำให้สามารถออกมาตรฐานได้อย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม การที่ประเทศจีนมีการออกมาตรฐานท้องถิ่น โดยหน่วยงานท้องถิ่นอาจก่อให้เกิดผลกระทบเช่นกัน เนื่องจากหน่วยงานท้องถิ่นแต่ละหน่วยงานอาจมีการออกมาตรฐานในเรื่องเดียวกันแตกต่างกันไปตามแต่ละท้องถิ่น ส่งผลให้มาตรฐานแต่ละท้องถิ่นไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ส่งผลกระทบต่อการค้าขายกับท้องถิ่นอื่นๆ

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้น ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดข้อกำหนดสำหรับสินค้าไว้ 2 ระดับ โดยสินค้าควบคุมจำนวน 45 จำพวกนั้นจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยซึ่งจะมีการกำหนดมาตรฐานและข้อกำหนดเพิ่มเติมให้ปฏิบัติตามโดยเฉพาะ และกรณีของสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไป ซึ่งแบ่งแยกออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ สินค้ากลุ่มที่ 1 ที่มีมาตรฐานของ ISO IEC EN หรือ ASTM กำหนดเอาไว้แล้ว ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ในขณะที่สินค้ากลุ่มที่ 2 คือสินค้าอื่นๆนอกจากสินค้าในกลุ่มที่ 1 นั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของประเทศ หรือภูมิภาคใดที่มีการกำหนดเอาไว้ด้วย จะเห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการของตนใช้มาตรฐานที่มีอยู่แล้วของประเทศอื่นๆ ทำให้มีมาตรฐานที่จะต้องออกใหม่จำนวนไม่มาก อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่ไม่มีมาตรฐานสินค้าสำหรับสินค้าใด SPRING และสภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์จะดำเนินการพัฒนามาตรฐานขึ้นมาเพื่อใช้ในประเทศได้ โดย SPRING ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานออกและพัฒนามาตรฐาน 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถาบันวิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศสิงคโปร์ สภาอุตสาหกรรมเคมีแห่งประเทศสิงคโปร์ สหพันธ์การผลิตแห่งประเทศสิงคโปร์ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ดูแลด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (Infocomm Development Authority of Singapore : IDA) เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐานต่อไป โดยกระบวนการในการพัฒนามาตรฐานของประเทศสิงคโปร์นั้นมีหลายขั้นตอน เริ่มต้นจากการที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ คณะกรรมการมาตรฐาน คณะกรรมการด้านเทคนิค คณะทำงาน ภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล หรือ นักวิชาการเสนอให้มีการจัดทำมาตรฐานใหม่ โดย SPRING หรือคณะกรรมการมาตรฐานจะประเมินความสำคัญของข้อเสนอนั้น หากพบว่าไม่มีความสำคัญก็จะตอบกลับไปยังผู้เสนอและจบกระบวนการในการพัฒนา แต่หากพบว่ามีความสำคัญ จะดำเนินการประกาศให้มีการเริ่มต้นปฏิบัติงานโดยพิจารณาประเภทของมาตรฐาน และริเริ่มการ

พัฒนาร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ โดยคณะกรรมการด้านเทคนิคหรือคณะทำงานดำเนินการร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ เมื่อร่างมาตรฐานเสร็จแล้ว SPRING จัดส่งร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ เพื่อผ่านการพิจารณาแสดงความคิดเห็นโดยสาธารณะและคณะกรรมการมาตรฐานอนุมติร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ ทั้งนี้ ร่างมาตรฐานนั้นอาจได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องหรือคณะกรรมการมาตรฐานก่อนที่จะมีการเปิดให้สาธารณะแสดงความคิดเห็น หรืออาจได้รับการอนุมัติหรืออนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานระหว่างหรือหลังการแสดงความคิดเห็นโดยสาธารณะก็ได้ ภายหลังจากนั้น SPRING จะทำการแก้ไข และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเผยแพร่มาตรฐานต่อไป

จากการพิจารณากระบวนการในการพัฒนามาตรฐานสินค้าของประเทศไทยเทียบกับกระบวนการพัฒนามาตรฐานในต่างประเทศจะพบว่า กระบวนการพัฒนามาตรฐานของประเทศไทยเป็นไปโดยล่าช้า เนื่องจากเป็นการดำเนินงานโดยรัฐ ซึ่งมีข้อจำกัดทั้งทางด้านกำลังคนและทุนทรัพย์ แตกต่างจากกระบวนการพัฒนามาตรฐานของประเทศแคนาดา และประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีหน่วยงานออกมาตรฐานอยู่หลายหน่วยงาน ทำให้สามารถออกมาตรฐานสินค้าได้อย่างรวดเร็วทันต่อความต้องการของตลาด

4.4 ประเด็นเรื่องการตรวจสอบรับรอง

การตรวจสอบรับรองเป็นอีกหนึ่งกิจกรรมที่มีความสำคัญมากด้านการมาตรฐาน เนื่องจากเป็นเครื่องมือที่ช่วยยืนยันว่าผู้ประกอบการที่เกี่ยวข้องในกระบวนการผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายสินค้า ได้ปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าที่มีการกำหนดเอาไว้อย่างถูกต้องครบถ้วนก่อนที่สินค้านั้นจะเข้าสู่ตลาด ทำให้สินค้าของผู้ประกอบการดังกล่าว ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้บริโภค โดยในประเทศที่เป็นผู้นำด้านการมาตรฐานของโลก ผู้ประกอบการต่างๆ มักจะตระหนักถึงความสำคัญของการตรวจสอบรับรอง และดำเนินการตรวจสอบรับรองเพื่อเพิ่มความน่าเชื่อถือให้กับสินค้าของตน แม้ว่าสินค้านั้นจะไม่ได้อยู่ภายใต้มาตรฐานที่บังคับให้มีการตรวจสอบรับรองก็ตาม ในขณะที่อีกหลายประเทศรวมทั้งประเทศไทย มักจะให้ความสำคัญและดำเนินการตรวจสอบรับรองเฉพาะกรณีที่ถูกกฎหมายกำหนดให้ต้องทำการตรวจสอบรับรองเท่านั้น

ในส่วนของการตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทยนั้นมีการบัญญัติในพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 โดยกำหนดว่า ในกรณีที่ผู้ทำหรือนำเข้ายื่นขอใบอนุญาตเพื่อทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐาน สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะดำเนินการตรวจสอบเพื่อพิจารณาอนุญาต โดยทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และอาจเข้า

ไปในสถานที่ผลิตเพื่อตรวจดูกรรมวิธีการผลิต วิธีทดสอบ ตลอดจนอุปกรณ์การทดสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐานโดยสม่ำเสมอ ในกรณีที่มีความจำเป็นพนักงานเจ้าหน้าที่อาจสั่งให้ผู้ขอรับใบอนุญาตส่งมอบแผนผังแสดงกรรมวิธีการทำโดยย่อ รายการเครื่องมือและอุปกรณ์ที่ใช้ในการทำผลิตภัณฑ์ อุตสาหกรรม แผนภูมิและรายละเอียดแสดงวิธีการควบคุมคุณภาพ เมื่อดำเนินการตรวจสอบแล้ว หากเป็นไปตามมาตรฐานเลขาธิการจะออกใบอนุญาตให้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ให้แก่ผู้ขอรับอนุญาต โดยเลขาธิการอาจกำหนดเงื่อนไขให้ผู้รับอนุญาตปฏิบัติตามในเรื่องวิธีการควบคุมคุณภาพผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน กำหนดเวลาสำหรับการแสดงเครื่องหมายมาตรฐาน และกำหนดเวลาสำหรับการชำระค่าใช้จ่ายในการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมด้วยก็ได้ โดยใบอนุญาตจะไม่มีกำหนดอายุเอาไว้ เมื่อได้รับใบอนุญาตแล้วจะสามารถใช้ได้จนกว่าจะสิ้นอายุโดยเหตุตามที่กฎหมายกำหนด กล่าวคือ เมื่อผู้รับอนุญาตเลิกประกอบกิจการ หรือผู้รับอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานทั่วไปขอเลิกแสดงเครื่องหมาย หรือกรณีที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดมาตรฐานใหม่ แก่ไขหรือยกเลิกมาตรฐานชนิดนั้น ซึ่งกระบวนการในการออกใบอนุญาตก็ใช้ระยะเวลาอันนานเนื่องจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะต้องดำเนินการตรวจสอบผลิตภัณฑ์ ตลอดจนตรวจดูกรรมวิธีการผลิต วิธีทดสอบ อุปกรณ์การทดสอบของผู้ประกอบการแต่ละรายก่อนออกใบอนุญาต ในขณะที่จำนวนเจ้าหน้าที่รับผิดชอบนั้น มีจำนวนไม่มาก ดังนั้นจึงต้องใช้ระยะเวลาอันกว่าจะออกใบอนุญาตได้ ทำให้เป็นอุปสรรคในการดำเนินธุรกิจของผู้ประกอบการ

นอกจากการตรวจสอบรับรองโดยสมอ. แล้ว พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ได้กำหนดให้มีการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชนและหน่วยงานอื่นๆ ได้แก่ หน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการ และหน่วยรับรอง เพื่อให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานเหล่านี้ดำเนินการตรวจสอบรับรองตามที่ต้องมีการดำเนินการตรวจสอบตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 แทนสมอ. ซึ่งเมื่อหน่วยตรวจสอบรับรองดำเนินการตรวจสอบรับรองแล้ว จะออกใบรับรองให้กับผู้ประกอบการซึ่งผู้ประกอบการสามารถใช้ใบรับรองดังกล่าวยื่นให้สมอ. เพื่อประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่ได้ ตามที่บัญญัติไว้ในกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการขออนุญาต การตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตแสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน และการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร พ.ศ. ๒๕๔๔ และประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20 และประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่องหลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อ

การอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามมาตรา 16 ที่กำหนดว่าการอนุญาตนั้นอาจดำเนินการได้โดยการยอมรับใบรับรอง (Certificate of Conformity) ที่ออกโดยหน่วยตรวจสอบและรับรอง (Conformity Assessment Body: CAB) ที่ได้รับการรับรองตามมาตรฐานการตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์ กระบวนการ และการบริการ อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสมอ. กำหนดให้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ประกอบการที่จะเลือกให้มีการตรวจสอบรับรองโดยสมอ. หรือเลือกการตรวจสอบรับรองโดยหน่วยงานตรวจสอบรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงานก็ได้ ดังนั้น จึงยังมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่เลือกใช้บริการการตรวจสอบรับรองโดย สมอ. เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ถูกกว่า ส่งผลให้พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ที่มุ่งประสงค์ให้การตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพนั้นยังไม่บรรลุผลอย่างสมบูรณ์

ในขณะที่กฎหมายเรื่องการตรวจสอบรับรองในต่างประเทศนั้น จะมีลักษณะที่แตกต่างจากในประเทศไทย โดยในประเทศแคนาดานั้น สภามาตรฐานของประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่เป็นผู้รับรองระบบงานในระดับประเทศที่ทำหน้าที่ในการรับรองหน่วยงานอื่นๆ ว่าหน่วยงานเหล่านั้นมีคุณสมบัติและมีความสามารถในการปฏิบัติหน้าที่ตรวจสอบรับรองสินค้าและบริการให้กับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้า หรือบริการหรือไม่ โดยในปัจจุบันนี้สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาได้รับรองระบบงานในสาขาต่างๆ มากมาย ภายหลังจากที่ได้รับการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามสาขาที่ได้รับการรับรองระบบงานได้ โดยขอบเขตการให้บริการตรวจสอบรับรองของแต่ละหน่วยงานจะแตกต่างกันไปตามแต่ละประเภท กล่าวคือ หน่วยตรวจที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่ในการประเมินความปลอดภัยและความเหมาะสมในการใช้ผลิตภัณฑ์ วัสดุอุปกรณ์ และยืนยันว่าอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน โดยในการดำเนินงานของหน่วยตรวจนั้นจะดำเนินการได้ภายในขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงานเท่านั้น ซึ่งภายหลังจากที่หน่วยตรวจได้ทำการตรวจสอบแล้วว่าเป็นไปตามมาตรฐาน ผู้ประกอบการจะสามารถใช้เครื่องหมายของหน่วยตรวจนั้นได้ ในส่วนของห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบ จะทำหน้าที่ในการทดสอบและสอบเทียบด้านต่างๆ โดยในส่วนที่เกี่ยวกับสินค้า ห้องปฏิบัติการทดสอบและสอบเทียบจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการทดสอบสินค้าว่าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ มีคุณสมบัติ วัสดุ ประสิทธิภาพตามที่กำหนดตามมาตรฐานหรือไม่ โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับสินค้าประเภทนั้นๆ ในขณะที่หน่วยรับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการ ทำหน้าที่รับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการในหลายด้าน กล่าวคือ ความปลอดภัยของอาหาร ประสิทธิภาพด้านพลังงาน เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำดื่ม เครื่องมือป้องกันไฟ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดเอาไว้สำหรับสินค้าหรือกระบวนการนั้นๆ หากตรวจสอบแล้วว่าเป็นไปตามมาตรฐานที่เกี่ยวข้อง ก็จะสามารถใช้เครื่องหมายรับรองของหน่วยงานนั้นๆกับสินค้าของตนได้ โดยกระบวนการตรวจสอบรับรองของ

ประเทศแคนาดาเป็นระบบที่เปิดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมเต็มตัว โดยที่สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานในการกำกับดูแล และดำเนินการในภาพรวมเท่านั้น ส่งผลให้การตรวจสอบรับรองของประเทศแคนาดาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของกระบวนการตรวจสอบรับรองในประเทศจีนนั้น ดำเนินการโดยหน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานในประเทศจีนเช่นกัน โดย CNAS ซึ่งเป็นหน่วยงานตรวจสอบรับรองระดับชาติของประเทศจีนจะทำการรับรองระบบงานให้หน่วยงานภาคเอกชน กล่าวคือ หน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยรับรอง โดยหน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการให้บริการตรวจสอบรับรองแก่ภาคเอกชนอื่นๆ ในด้านการตรวจสอบรับรองที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ หน่วยตรวจจะทำหน้าที่ในการประเมินความปลอดภัยและความเหมาะสมในการใช้ผลิตภัณฑ์ ตรวจสอบโรงงาน วัสดุอุปกรณ์ และยืนยันว่าอุปกรณ์ เครื่องมือ และระบบมีความเหมาะสมในการปฏิบัติงาน และเป็นไปตามมาตรฐานที่องค์กรพัฒนามาตรฐานกำหนดไว้สำหรับโรงงาน หรือกระบวนการผลิตในประเภทนั้นๆ หรือไม่ ส่วนห้องปฏิบัติการทดสอบนั้น จะทำหน้าที่ในการทดสอบด้านต่างๆ ในส่วนที่เกี่ยวข้องกับสินค้า ห้องปฏิบัติการทดสอบจะมีส่วนเกี่ยวข้องในการทดสอบสินค้าว่าสินค้าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ มีคุณสมบัติ วัสดุ ประสิทธิภาพตามที่กำหนดมาตรฐานหรือไม่ โดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดไว้สำหรับสินค้าประเภทนั้นๆ โดยห้องปฏิบัติการทดสอบจะทำรายงานผลการทดสอบให้กับผู้ประกอบการที่ใช้บริการ เพื่อให้สามารถอ้างอิงได้ว่าสินค้านั้นๆได้ผ่านการทดสอบจากห้องปฏิบัติการทดสอบแล้ว สำหรับหน่วยรับรองสินค้า จะทำหน้าที่รับรองสินค้า กระบวนการ และการบริการในหลายด้าน กล่าวคือ ความปลอดภัยของอาหาร ประสิทธิภาพด้านพลังงาน เครื่องใช้ไฟฟ้า น้ำดื่ม เครื่องมือป้องกันไฟ วัสดุก่อสร้าง เป็นต้น โดยหน่วยรับรองสินค้า จะทำการรับรองสินค้า หรือกระบวนการโดยพิจารณาจากมาตรฐานที่กำหนดเอาไว้สำหรับสินค้าหรือกระบวนการนั้นๆ โดยการตรวจสอบรับรองที่กล่าวไปแล้วนั้นจะใช้กับสินค้าโดยทั่วไป ซึ่งผู้ประกอบการสามารถเลือกว่าจะดำเนินการตรวจสอบรับรองหรือไม่ก็ได้

อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นสินค้าเฉพาะอย่างจำนวน 175 รายการ จาก 22 กลุ่มสินค้า จะถูกบังคับว่าสินค้าเหล่านี้จะต้องได้รับใบรับรองแบบบังคับจากศูนย์รับรองคุณภาพของประเทศจีนก่อนจึงจะสามารถผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายในประเทศจีนได้ โดยการขอรับใบรับรองแบบบังคับนั้นผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่มีการกำหนดเอาไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ จะต้องมีการยื่นขอใบรับรองแบบบังคับนั้น โดยผู้ประกอบการจะต้องได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานต่างๆที่เกี่ยวข้องหลายหน่วยงาน โดยเริ่มจากหน่วยงานตรวจสอบรับรองจะทำการพิจารณาและตรวจทานคำขอรับใบรับรอง ในกรณีที่พิจารณาแล้วว่าเป็นไปตามมาตรฐานจะออกใบแจ้งการได้รับเอกสารให้แก่ผู้ประกอบการ โดยผู้ประกอบการจะต้องส่งตัวอย่างสินค้าเพื่อให้ห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองระบบงานให้ทดสอบสินค้าประเภทนั้นๆ ทำการตรวจสอบสินค้าว่าสินค้านั้นได้ปฏิบัติตาม

มาตรฐานแห่งชาติแบบบังคับหรือไม่ และทำการออกรายงานการปฏิบัติการทดสอบให้ หลังจากนั้นหน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการส่งผู้ตรวจไปตรวจโรงงานการผลิตสินค้าว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ และเมื่อได้รายงานการปฏิบัติการทดสอบ และผลการตรวจสอบโรงงานแล้ว หน่วยตรวจสอบรับรองจะประเมินผลและพิจารณาการออกใบรับรองให้ โดยในกรณีที่ประเมินแล้วเป็นไปตามข้อกำหนดในการออกใบรับรองแบบบังคับ หน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการออกใบรับรองแบบบังคับให้ ซึ่งผู้ประกอบการต้องนำไปรับรองแบบบังคับที่ได้รับไปยื่นต่อ CNCA และชำระเงินเพื่อให้สามารถใช้เครื่องหมาย CCC กับสินค้าของตนได้ ซึ่งจากการพิจารณาจะเห็นได้ว่า โดยหลักแล้ว CNCA และ CNAS ซึ่งเป็นหน่วยงานในการตรวจสอบรับรองแห่งชาติของประเทศจีนจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการปฏิบัติงานด้านการตรวจสอบรับรอง โดยเปิดให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามาดำเนินการกิจกรรมด้านการตรวจสอบรับรองโดยทั่วไป อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นสินค้าเฉพาะจะมีการควบคุมที่เข้มงวดขึ้น โดยแม้จะปล่อยให้ภาคเอกชนเป็นผู้ดำเนินการตรวจสอบรับรองก็ตาม แต่ก็ต้องดำเนินการตรวจสอบรับรองกับหน่วยงานและปฏิบัติตามที่กฎหมายกำหนดเท่านั้นจึงจะสามารถผลิต หรือจำหน่ายผลิตภัณฑ์เฉพาะนั้นๆได้

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้นมีหน่วยงานที่ทำหน้าที่หลักในงานด้านการตรวจสอบรับรองคือ คณะกรรมการมาตรฐาน การผลิต และนวัตกรรมแห่งประเทศสิงคโปร์ หรือ SPRING และสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ที่จะดำเนินงานด้านการตรวจสอบรับรองภายใต้ การดูแลของ SPRING โดยสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์จะพิจารณาว่าหน่วยตรวจสอบรับรองนั้น มีคุณสมบัติตามมาตรฐานสากลที่เกี่ยวข้องหรือไม่ หากพิจารณาแล้วว่าหน่วยตรวจสอบรับรองนั้นเป็นไปตามมาตรฐานสากล สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์จะทำการรับรองระบบงานให้ส่งผลให้หน่วยงานต่างๆ สามารถทำหน้าที่ในการตรวจสอบรับรองตามขอบเขตที่ตนได้รับการรับรองระบบงานได้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นสินค้าควบคุม 45 จำพวกนั้น กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยกำหนดว่าสินค้าดังกล่าวจะต้องได้รับการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองก่อนจะออกสู่ตลาดได้ โดยจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่จะผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าควบคุมจะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการสินค้าควบคุมกับ SPRING ก่อน ภายหลังจากการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการแล้ว ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนนั้นจะต้องยื่นแบบคำขอใบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองภายในหรือภายนอกประเทศ ซึ่งหน่วยงานตรวจสอบรับรองดังกล่าวจะทำการตรวจสอบรับรองและออกใบรับรองการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน อย่างไรก็ตาม ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนที่มีรายงานการทดสอบที่ออกโดยห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการยอมรับ หรือห้องปฏิบัติการทดสอบ ซึ่งเป็นหน่วยตรวจสอบรับรองภายในหรือภายนอกประเทศ สามารถยื่นเอกสารนั้นให้หน่วยตรวจสอบรับรองสำหรับการรับรองสินค้าควบคุมนั้นได้ โดยหน่วยตรวจสอบรับรองนั้นไม่ต้องทำการตรวจสอบ

รับรองซ้ำอีก เว้นแต่การตรวจสอบรับรองนั้นไม่เป็นไปตามข้อกำหนดด้านความปลอดภัยที่กำหนดเอาไว้ โดยหลังจากที่ได้รับใบรับรองแล้ว ผู้ประกอบการ หรือหน่วยรับรองในประเทศ หรือหน่วยรับรองภายนอกประเทศจะต้องนำใบรับรองการตรวจสอบรับรองนั้น ไปขึ้นทะเบียนกับ SPRING หรือขึ้นทะเบียนออนไลน์สำหรับสินค้าควบคุมที่ได้รับการรับรอง เมื่อ SPRING ได้รับเอกสารการขอขึ้นทะเบียนแล้วจะออกเอกสารรับทราบใบรับรองการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนจึงจะสามารถใช้เครื่องหมายความปลอดภัยหรือเครื่องหมาย SAFETY MARK กับสินค้าควบคุมที่ได้รับการขึ้นทะเบียน หรือบรรจุกฎหมายสำหรับสินค้านั้นๆได้

จากการพิจารณากระบวนการตรวจสอบรับรองในประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์จะพบว่า กระบวนการตรวจสอบรับรองในประเทศต่างๆ จะเป็นกระบวนการที่เปิดให้ภาคเอกชนเข้ามาเป็นผู้ให้บริการตรวจสอบรับรองทั้งสิ้น โดยที่หน่วยงานภาครัฐจะทำหน้าที่ในการกำกับดูแลหน่วยงานตรวจสอบรับรองให้มีการดำเนินการตรวจสอบรับรองอย่างมีประสิทธิภาพเป็นไปตามแนวทางสากล โดยหน่วยงานของรัฐในแต่ละประเทศจะไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบรับรองด้วยตนเอง ส่งผลให้การตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ แตกต่างจากกระบวนการตรวจสอบรับรองของประเทศไทยที่กำหนดให้เป็นทางเลือกกับผู้ประกอบสามารถเลือกใช้บริการการตรวจสอบรับรองโดย สมอ. ซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐ หรือหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชนก็ได้ จึงมีผู้ประกอบการจำนวนมากเลือกใช้บริการการตรวจสอบรับรองโดยสมอ. ซึ่งมีค่าใช้จ่ายที่ถูกลงกว่า ส่งผลให้กระบวนการในการตรวจสอบรับรองนั้นเป็นไปโดยล่าช้า เป็นอุปสรรคต่อการประกอบธุรกิจของภาคธุรกิจเช่นกัน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

5.1 บทสรุป

จากสถานการณ์ด้านการค้าระหว่างประเทศในปัจจุบัน ที่สินค้าจากประเทศหนึ่งสามารถส่งผ่านเข้าไปยังประเทศอื่นได้โดยเสรี ส่งผลให้ผู้บริโภคมีตัวเลือกสินค้าที่หลากหลาย ทั้งสินค้าที่ผลิตภายในประเทศและสินค้าที่ผลิตภายนอกประเทศ ซึ่งอาจมีระดับราคาแตกต่างกันไป ผู้ประกอบการทั้งหลายจึงต้องแข่งขันทางการค้ากันมากขึ้น ซึ่งนอกจากการแข่งขันทางด้านราคาแล้ว การแข่งขันด้านคุณภาพและมาตรฐานของสินค้าก็มีความสำคัญไม่แพ้กัน ด้วยเหตุนี้เอง ส่งผลให้กฎหมายด้านการควบคุมมาตรฐานสินค้ามีความสำคัญต่อการผลิตสินค้า และการค้าระหว่างประเทศเป็นอย่างมาก

ในเวทีการค้าโลก ประเทศต่างๆ ได้มีการทำความตกลงร่วมกันเพื่อให้ความร่วมมือเรื่องการค้าระหว่างประเทศกันมากขึ้น บทบาทของเรื่องมาตรฐานของสินค้ายิ่งทวีความสำคัญขึ้นตามลำดับ เนื่องจากการซื้อขายสินค้าระหว่างประเทศนั้น สินค้าที่แต่ละประเทศผลิตได้ ก็เป็นไปตามมาตรฐานที่แตกต่างกันไป ก่อให้เกิดความยากลำบากแก่ผู้ผลิต ผู้นำเข้า และผู้ส่งออกเป็นอย่างมาก ดังนั้น องค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ได้มีการลงนามร่วมกันในความตกลงเรื่องอุปสรรคทางเทคนิคต่อการค้า (Technical Barriers to Trade Agreement (TBT)) เพื่อให้กฎเกณฑ์ มาตรฐาน การทดสอบและรับรองของแต่ละประเทศจะไม่เป็นอุปสรรคต่อการค้า ดังนั้น ประเทศต่างๆ ที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกจะต้องใช้มาตรฐานสากลที่มีหรือปรับมาตรฐานในประเทศให้เป็นไปตามมาตรฐานสากล ทั้งนี้ เพื่อช่วยให้การผลิตสินค้ามีมาตรฐานเป็นที่ยอมรับ เป็นการลดต้นทุนการดำเนินการ (Transaction costs) และอำนวยความสะดวก อันเป็นการส่งเสริมการค้าระหว่างประเทศได้เป็นอย่างดี

ประเทศไทยในฐานะที่เป็นสมาชิกองค์การการค้าโลกมีหน้าที่ที่จะต้องดำเนินการด้านการมาตรฐานให้เป็นไปตามมาตรฐานสากลตามนโยบายขององค์การการค้าโลกด้วยเช่นกัน อย่างไรก็ตาม จากการพิจารณากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทย พบว่า บทบัญญัติของกฎหมายที่เกี่ยวข้องทั้งในส่วนของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งเน้นการควบคุมดูแลงานมาตรฐาน โดยสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเป็นองค์กรของรัฐยังไม่เป็นไปตามแนวทางสากลซึ่งมุ่งเน้นให้เอกชนที่มีความรู้ความชำนาญเข้ามามีส่วนร่วม ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรด้านมาตรฐานแห่งชาติ และแม้จะมีการประกาศใช้พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ที่กำหนดให้มีการรับรองระบบงานให้หน่วยตรวจสอบ

รับรองเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการมาตรฐานโดยดำเนินการตรวจสอบรับรองแทนรัฐก็ตาม แต่ก็ยังเป็นเพียงการให้บริการแบบทางเลือกเท่านั้น สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังคงมีหน้าที่ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ที่ต้องดำเนินการตรวจสอบรับรองการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้แก่ผู้ประกอบการเช่นเดิม ทำให้ในปัจจุบันนี้ ระบบมาตรฐานของประเทศไทยยังคงอยู่ในรูปแบบของการควบคุมโดยรัฐเป็นส่วนมาก

จากการศึกษาพบว่า ระบบมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยนั้นควรได้รับการแก้ไขปรับปรุงให้เป็นไปตามแนวทางสากลที่เน้นการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนใน 4 ประเด็นดังต่อไปนี้

5.1.1 ประเด็นพิจารณาเรื่องขอบเขตของกฎหมาย และบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

5.1.1.1 ประเด็นเรื่องขอบเขตของกฎหมาย

ขอบเขตการบังคับใช้กฎหมายนับเป็นเรื่องที่มีความสำคัญต่อการบังคับใช้กฎหมายฉบับนั้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากเป็นกรอบที่กำหนดว่ากฎหมายฉบับนั้นจะใช้กับเรื่องใด มีขอบเขตในการใช้อย่างไร หากกฎหมายไม่ได้กำหนดกรอบให้ชัดเจนนั้น จะทำให้เกิดปัญหาในการตีความว่าสิ่งใดบ้างที่อยู่ภายใต้กฎหมายฉบับนั้นๆ โดยในกรณีของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ไม่ได้มีการให้ความหมายของคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” เอาไว้ จึงทำให้เกิดความไม่ชัดเจนว่า ผลิตภัณฑ์ใดบ้างที่เข้าขอบเขตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาจากบทบัญญัติของพระราชบัญญัตินี้จะพบว่า ได้มีการกำหนดหน้าที่ให้เฉพาะผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นไปตามมาตรฐาน และผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานซึ่งต้องการใช้เครื่องหมายมาตรฐานเท่านั้นที่มีหน้าที่ต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้ ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมอื่นไม่มีหน้าที่ใดๆภายใต้พระราชบัญญัตินี้ ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์จำนวนมากที่อาจมีการผลิตโดยไม่มีมาตรฐานกำหนด ส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของสินค้า

เมื่อศึกษาเปรียบเทียบกับกฎหมายของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ ซึ่งมีการกำหนดขอบเขตของผลิตภัณฑ์เอาไว้นั้น พบว่าพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของประเทศแคนาดาได้ให้ความหมายของคำว่า “สินค้าอุปโภคบริโภค” เอาไว้ว่าหมายถึงสินค้า รวมถึงส่วนประกอบ ส่วนใดส่วนหนึ่ง และส่วนเสริม ซึ่งใช้เป็นการส่วนตัว ไม่ใช่เพื่อวัตถุประสงค์ทางการค้า รวมถึง เพื่อใช้ในบ้าน เพื่อการสนทนากการ และเพื่อการเล่นกีฬา ซึ่งรวมถึงบรรจุภัณฑ์ของสินค้านั้นด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายของสินค้าอุปโภคบริโภคเอาไว้อย่างกว้างๆ ในขณะที่เดียวกันก็มีความชัดเจนว่าครอบคลุมถึงสินค้าใด ไม่ครอบคลุมถึงสินค้าใด ทำให้พิจารณาได้

โดยง่ายว่าสินค้าใดเข้าข่ายของพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ ดังนั้นจึงมีความน่าสนใจที่จะนำลักษณะการกำหนดนิยามดังกล่าวมาใช้กับประเทศไทย

ในขณะที่กฎหมายสาธารณรัฐประชาชนประเทศจีนว่าด้วยการควบคุมคุณภาพสินค้า ได้ให้ความหมายของคำว่าสินค้าว่าหมายถึง สิ่งที่ทำเนิการหรือผลิตเพื่อขาย โดยไม่ใช้บังคับกับโครงการก่อสร้าง อย่างไรก็ตาม รวมถึงวัสดุ ส่วนประกอบ ชิ้นส่วน และเครื่องมือที่ใช้ในการก่อสร้างด้วย ซึ่งเป็นการให้ความหมายที่กว้างมากซึ่งกว้างเกินกว่าสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไปที่มีการคุ้มครองตามแนวทางสากลจึงอาจไม่เหมาะสมในการนำมาใช้ในประเทศไทย และกฎหมายของประเทศสิงคโปร์นั้นได้ให้ความหมายสินค้าอุปโภคบริโภคว่าหมายถึง สินค้าใดๆ ที่จัดหาเพื่อการใช้หรือการบริโภคโดยส่วนตัวนอกจากที่ระบุไว้ในตารางท้ายกฎเกณฑ์ รวมถึงบรรจุนั้นๆ สำหรับสินค้านั้นๆ โดยในตารางท้ายกฎเกณฑ์ได้ระบุยกเว้นสินค้าที่ไม่อยู่ในความหมายของสินค้าบริโภค เช่น สินค้าควบคุมซึ่งอยู่ในความหมายของกฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย สินค้าใช้แล้วหรือสินค้ามือสองซึ่งผู้ขายได้แจ้งให้ผู้ซื้อทราบอย่างชัดเจนก่อนที่จะมีการขายสินค้าว่าสินค้านั้นเป็นสินค้าใช้แล้วหรือสินค้ามือสอง สินค้าที่ผลิตเฉพาะเพื่อส่งออก หรือนำเข้าเพื่อการส่งกลับออกไปยังที่อื่นนอกประเทศ ยาฆ่าแมลงและขับไล่แมลงที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติควบคุมแมลงและยาฆ่าแมลง สินค้าทางการแพทย์ที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติทางการแพทย์ ยานพาหนะที่มีเครื่องยนต์ หมวกกันน็อค และเครื่องยึดตัวเด็กที่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัติการจราจรทางบก เป็นต้น ซึ่งการกำหนดขอบเขตตามกฎหมายประเทศสิงคโปร์นั้นก็มีความชัดเจนและเหมาะสมที่จะนำมาปรับใช้ในการให้คำนิยามของคำว่า “ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” เช่นกัน เนื่องจากผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเป็นคำที่ค่อนข้างกว้าง หากให้นิยามกว้างเกินไป อาจทำให้เกิดความทับซ้อนกับกฎหมายอื่นได้ เช่น เครื่องสำอาง และยาที่เป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเช่นกัน แต่ไม่อยู่ภายใต้พระราชบัญญัตินี้ ดังนั้นหากมีการบัญญัติความหมายของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมก็ควรให้มีการยกเว้นว่าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่รวมถึง ยาตามพระราชบัญญัติยา เครื่องสำอางตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง เป็นต้น

5.1.1.2 ประเด็นเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

นอกจากประเด็นเรื่องขอบเขตของกฎหมายแล้ว พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น ยังมีความแตกต่างกับกฎหมายมาตรฐานสินค้าประเทศอื่นๆ ที่มุ่งควบคุมมาตรฐานสินค้า และความปลอดภัยของสินค้าในขณะเดียวกัน โดยการควบคุมความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์ตามพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 นั้น ยังไม่มีความชัดเจนเพียงพอ เนื่องจากข้อกำหนดเรื่องความปลอดภัยนั้นได้ถูกกำหนดอยู่ในมาตรฐานบังคับสำหรับผลิตภัณฑ์บางประเภทเท่านั้น เช่น เครื่องซักผ้า เครื่องใช้ไฟฟ้าสำหรับดูแลผิวและผม เป็นต้น ส่งผลให้มีผลิตภัณฑ์จำนวนมากที่ไม่ได้มีบัญญัติที่กำหนดเรื่องความปลอดภัยเอาไว้

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายของต่างประเทศจะพบว่าในพระราชบัญญัติว่าด้วยความปลอดภัยของสินค้าของประเทศแคนาดาได้บัญญัติไว้อย่างน่าสนใจว่า ห้ามผู้ผลิตหรือผู้นำเข้าผลิต นำเข้า โฆษณา หรือขายสินค้าอุปโภคบริโภคที่อันตรายต่อสุขภาพและความปลอดภัยของมนุษย์ ซึ่งการบัญญัติเอาไว้เช่นนี้ ทำให้ผู้ผลิต หรือผู้นำเข้าสินค้าที่เข้าขายนियามของสินค้าอุปโภคบริโภค ต้องระมัดระวังในการผลิต หรือนำเข้าสินค้า โดยดำเนินการผลิตหรือนำเข้าสินค้าที่ปลอดภัย ดำเนินการตรวจสอบรับรองอย่างเพียงพอ เพื่อให้เกิดความมั่นใจว่า สินค้าชิ้นนั้นจะไม่เป็นอันตรายต่อผู้บริโภค ในส่วนของกฎหมายสาธารณสุขรัฐประชาชนประเทศจีนว่าด้วยการควบคุมคุณภาพสินค้าก็กำหนดบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของสินค้าเอาไว้เช่นกัน โดยได้กำหนดเอาไว้ว่า สินค้าอุตสาหกรรมที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สินจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งชาติ และภาคอุตสาหกรรมที่กำหนดขึ้นเพื่อสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สิน และถึงแม้จะไม่มีมาตรฐานแห่งชาติหรือมาตรฐานภาคอุตสาหกรรมกำหนดเอาไว้ก็ตาม สินค้าชิ้นนั้นก็ต้องเป็นไปตามข้อกำหนดสำหรับสุขภาพ ความปลอดภัยของชีวิตร่างกาย และความปลอดภัยของทรัพย์สินเช่นกัน ในขณะที่ประเทศสิงคโปร์นั้น การควบคุมความปลอดภัยของสินค้าได้แยกออกเป็น 2 ส่วน กล่าวคือ ในส่วนของสินค้าควบคุม 45 จำพวกที่อยู่ภายใต้กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยนั้น เป็นสินค้าที่ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวด ผู้ประกอบการนอกจากจะต้องปฏิบัติตามมาตรฐานสินค้าแล้วยังต้องปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ที่เจ้าหน้าที่กำหนดขึ้นโดยเฉพาะด้วย โดยก่อนที่จะผลิตสินค้าได้ จะต้องทำการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการ ตลอดจนขึ้นทะเบียนสินค้า โดยผ่านการตรวจสอบรับรองที่ได้รับการยอมรับจากรัฐเท่านั้น ในขณะที่สินค้าที่เข้าขายของสินค้าอุปโภคบริโภคทั่วไป ก็ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานของสินค้าเช่นกัน โดยสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไปแบ่งออกเป็น 2 ประเภท กล่าวคือ สินค้ากลุ่มที่ 1 ที่มีมาตรฐานของ ISO IEC EN หรือ ASTM กำหนดเอาไว้แล้ว ผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามมาตรฐานใดมาตรฐานหนึ่ง ในขณะที่สินค้ากลุ่มที่ 2 คือสินค้าอื่นๆนอกจากสินค้าในกลุ่มที่ 1 นั้น กฎเกณฑ์ดังกล่าวก็ได้กำหนดให้ต้องปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของประเทศหรือภูมิภาคใดๆที่มีการกำหนดเอาไว้ด้วย หากไม่ปฏิบัติตาม รัฐมีอำนาจที่จะสั่งให้หยุดขายสินค้าและลงโทษปรับหรือจำคุกได้

5.1.2 ประเด็นเรื่ององค์กรที่ดูแลด้านการมาตรฐาน

ในประเทศไทยองค์กรหลักที่ทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้แก่ สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือสมอ. ซึ่งมีภาระหน้าที่ในกิจการด้านการมาตรฐานในหลายประการ กล่าวคือ การดำเนินการออกและพัฒนามาตรฐาน การตรวจสอบการขอใช้เครื่องหมายมาตรฐาน ตรวจสอบการขออนุญาตทำและนำเข้าซึ่งผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน การดำเนินการตรวจสอบและควบคุมการทำ

และนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม การเข้าไปในสถานที่ผลิต เก็บ หรือจำหน่าย หรือยานพาหนะที่บรรทุกผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในเวลาทำการเพื่อตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือการทำผลิตภัณฑ์ว่าได้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัตินี้หรือไม่ การยึดหรืออายัด ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมดังกล่าว เป็นต้น นอกเหนือจากอำนาจหน้าที่ที่กล่าวข้างต้นแล้ว สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมยังมีหน้าที่ต้องปฏิบัติ การอื่นๆตามที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมอบหมาย อีกทั้งยังมีภาระหน้าที่ตามพระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ในกิจการด้านการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ โดยปฏิบัติหน้าที่เป็นสำนักงานเลขานุการของคณะกรรมการ รับผิดชอบงานธุรการ งานประชุม การศึกษาหาข้อมูล และกิจการต่างๆ ที่เกี่ยวกับงานของคณะกรรมการ คณะกรรมการเฉพาะด้าน และคณะอนุกรรมการอีกด้วย จะเห็นได้ว่าภาระงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมมีเป็นจำนวนมาก ประกอบกับงานที่ทำนั้นเป็นงานปฏิบัติทำให้ต้องใช้กำลังเจ้าหน้าที่ในการปฏิบัติงาน จึงทำให้งานด้านการมาตรฐานของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า

ในส่วนของประเทศแคนาดา สภามาตรฐานแห่งชาติทำหน้าที่ในการดูแลงานด้านการมาตรฐานในลักษณะของการกำกับดูแล กล่าวคือ สภามาตรฐานแห่งชาติทำหน้าที่ในการกำกับดูแลการออกและพัฒนามาตรฐาน ผ่านกระบวนการรับรองระบบงานให้กับองค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อให้องค์กรพัฒนามาตรฐานสามารถปฏิบัติหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐานได้ เมื่อมีการออกมาตรฐานแล้ว สภามาตรฐานแห่งชาติจะทำหน้าที่ในการทบทวนมาตรฐานที่ออกและพัฒนาโดยองค์กรพัฒนามาตรฐาน เพื่อพิจารณายกระดับมาตรฐานที่ออกใหม่เป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาต่อไป ในส่วนของกิจการด้านการตรวจสอบรับรอง สภามาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาจะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองต่างๆ เพื่อให้หน่วยงานนั้นๆ สามารถดำเนินการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ หรือระบบแก่ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้า บริการ หรือระบบนั้น ภายในขอบเขตงานที่ได้รับการรับรองระบบงาน นอกจากนี้ สภามาตรฐานแห่งชาติแคนาดายังทำกิจกรรมอื่นที่เป็นการสนับสนุนกิจการด้านการมาตรฐาน ได้แก่ การจัดทำฐานข้อมูลในรูปแบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้สะดวกต่อการใช้งาน และช่วยให้ผู้ประกอบการสามารถเข้าถึงข้อมูลด้านการมาตรฐานได้ เข้าร่วมกับองค์กรมาตรฐานในระดับสากลโดยเข้าร่วมในการประชุมคณะกรรมการพัฒนามาตรฐานสากล ISO และ IEC ในฐานะตัวแทนของประเทศแคนาดา และทำความตกลงยอมรับร่วมกับประเทศต่างๆเพื่อส่งเสริมงานด้านการตรวจสอบรับรองให้เป็นไปตามแนวทางสากล เป็นต้น

ในส่วนของประเทศจีนนั้น องค์กรสูงสุดที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลงานด้านการมาตรฐาน ได้แก่ AQSIQ ซึ่งมีหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมดูแลของ AQSIQ หลายหน่วยงาน โดยในส่วนของภารกิจด้านการออกมาตรฐานสินค้าในประเทศจีนทั้ง 4 ประเภท มีเพียงมาตรฐานบริษัทเท่านั้นที่เป็น การออกมาตรฐานโดยบริษัทนั้นๆซึ่งเป็นภาคเอกชน ในส่วนของมาตรฐานอื่นๆ ได้แก่มาตรฐาน

แห่งชาติ มาตรฐานการค้าและมาตรฐานท้องถิ่นนั้น จะมีหน่วยงานรัฐที่รับผิดชอบเป็นผู้ออกมาตรฐานเอง และเมื่อมีการออกมาตรฐานการค้า มาตรฐานท้องถิ่น และมาตรฐานบริษัทแล้ว ผู้ออกมาตรฐานมีหน้าที่ต้องรายงานมายังหน่วยงานมาตรฐานที่ระดับสูงขึ้นเพื่อให้มีการบันทึกการออกมาตรฐานนั้นไว้ โดยหน่วยงานที่รับผิดชอบในการออกมาตรฐานสินค้านั้น มีหน้าที่ในการทบทวนและปรับปรุงมาตรฐาน เพื่อให้สอดคล้องกับวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเติบโตทางเศรษฐกิจ ในส่วนกิจการด้านการตรวจสอบรับรองในประเทศจีนนั้น หน่วยงานรับรองระบบงานการตรวจสอบรับรองแห่งชาติ จะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชน เพื่อให้หน่วยตรวจสอบรับรองทำการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าหรือบริการภายในขอบเขตงานที่หน่วยตรวจสอบรับรองสามารถให้บริการได้ อย่างไรก็ตาม หากเป็นกรณีของสินค้าที่ถูกกำหนดว่าต้องมีใบรับรองแบบบังคับ ผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าดังกล่าวจะต้องดำเนินการให้มีการตรวจสอบรับรองและออกใบรับรองแบบบังคับจากหน่วยงานตรวจสอบรับรองก่อนเท่านั้น จึงจะสามารถผลิต นำเข้าหรือจำหน่ายสินค้าเหล่านั้นโดยใช้เครื่องหมาย CCC ได้ เมื่อพิจารณาแล้วจะเห็นว่าลักษณะองค์กรของประเทศจีนมีความคล้ายกับระบบของประเทศไทยในปัจจุบัน ที่หน่วยงานรัฐเป็นผู้ออกมาตรฐานเอง ทำให้ลักษณะงานยังเป็นในรูปแบบของงานปฏิบัติการ ซึ่งไม่เป็นไปตามแนวทางสากล ดังนั้น จึงไม่เหมาะสมที่จะนำรูปแบบของประเทศจีนไปใช้

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้น SPRING ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการออกมาตรฐาน โดยทำงานร่วมกับสภามาตรฐานแห่งประเทศสิงคโปร์ และองค์กรพัฒนามาตรฐานอื่นๆ โดยมุ่งเน้นให้มีการร่วมมือกันระหว่างหน่วยงานภาครัฐ หน่วยงานออกมาตรฐาน และภาคเอกชนผู้มีส่วนได้เสีย โดย SPRING จะเปิดให้สาธารณชนสามารถแสดงความคิดเห็นต่อร่างมาตรฐานได้ผ่านทางเว็บไซต์ของ SPRING โดยจะกำหนดระยะเวลาให้สามารถแสดงความคิดเห็นได้ครั้งละประมาณ 2 เดือน ในส่วนงานด้านการตรวจสอบรับรอง SPRING ก็ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการตรวจสอบรับรองร่วมกับสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ ซึ่งจะทำการตรวจสอบรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชนเพื่อให้หน่วยงานตรวจสอบรับรองนั้น ทำการตรวจสอบรับรองสินค้า บริการ และกระบวนการให้กับผู้ประกอบการ โดยในกรณีที่สินค้าควบคุม 45 รายการนั้น SPRING จะทำการควบคุมดูแลให้มีการตรวจสอบรับรองตามขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎเกณฑ์ที่เกี่ยวข้อง นอกจากนี้ SPRING ยังทำหน้าที่สร้างระบบข้อมูลและให้ความรู้ด้านการมาตรฐาน เพื่อให้ภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการด้านการมาตรฐานมากขึ้น นอกจากนี้ สภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ยังทำหน้าที่สำคัญ โดยการร่วมกับหน่วยงานอื่นของรัฐในด้านการทำความตกลงยอมรับร่วมกัน (Mutual Recognition Agreements : MRAs) กับประเทศพันธมิตร ช่วยให้หน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์ได้รับการยอมรับในประเทศอื่นๆด้วย

เมื่อเปรียบเทียบกับประเทศแคนาดาและประเทศสิงคโปร์แล้ว จะพบว่าลักษณะขององค์กรมาตรฐานของประเทศแคนาดาและประเทศสิงคโปร์นั้นจะทำงานในลักษณะของงานบริหารและงานที่ปรึกษากำกับดูแลงานด้านมาตรฐาน โดยไม่ได้ดำเนินงานปฏิบัติเอง โดยเฉพาะอย่างยิ่งงานด้านการออกมาตรฐาน และงานด้านการตรวจสอบรับรองที่มุ่งเน้นให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม และองค์กรมาตรฐานทำหน้าที่เพียงการกำกับดูแลเท่านั้น ซึ่งการวางรูปแบบองค์กรเช่นนี้เอง ทำให้การปฏิบัติงานด้านการมาตรฐานของทั้งสองประเทศเป็นไปด้วยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

5.1.3 ประเด็นเรื่องการออกและการพัฒนามาตรฐาน

การออกและพัฒนามาตรฐานในประเทศไทยจะอยู่ภายใต้พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 ซึ่งในพระราชบัญญัตินี้ได้กำหนดขั้นตอนการออกมาตรฐานเอาไว้ 2 ประเภท กล่าวคือ มาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ที่มีการประกาศกำหนดมาตรฐานหรือที่เรียกกันว่ามาตรฐานทั่วไป ซึ่งกระบวนการออกมาตรฐานจะเริ่มจากคณะกรรมการวิชาการเสนอและดำเนินการร่างมาตรฐาน ต่อจากนั้นจะส่งให้คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมพิจารณา และส่งให้รัฐมนตรีพิจารณาในลำดับถัดไป หากรัฐมนตรีพิจารณาร่างมาตรฐานแล้วว่าเป็นไปเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมอุตสาหกรรม รัฐมนตรีก็อาจกำหนดเป็นมาตรฐานได้ โดยประกาศใช้ในราชกิจจานุเบกษา ในขณะที่กระบวนการพัฒนามาตรฐานแบบบังคับนั้น จะเริ่มจากการที่คณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมหรือมีผู้มีส่วนได้เสียเห็นว่ามาตรฐานทั่วไปฉบับใดฉบับหนึ่งควรมีการนำมาตราเป็นมาตรฐานบังคับ โดยคณะกรรมการจะเปิดให้ผู้มีส่วนได้เสียแสดงความคิดเห็นในกรณีที่จะนำมาตรฐานนั้นมาออกเป็นมาตรฐานบังคับ ต่อจากนั้นคณะกรรมการมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมจะเสนอให้คณะรัฐมนตรีและสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเป็นผู้ตรวจสอบเพื่อตราเป็นพระราชกฤษฎีกา ส่งให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธย และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป จะเห็นได้ว่า การออกมาตรฐานโดยเฉพาะอย่างยิ่ง มาตรฐานบังคับจะต้องผ่านการพิจารณาจากหน่วยงานหลายหน่วยงาน ทำให้การออกมาตรฐานเป็นไปอย่างล่าช้า ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของภาคอุตสาหกรรมได้ทันท่วงที ซึ่งอาจก่อให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่อภาคธุรกิจนั้นๆได้ ยกตัวอย่างเช่น กรณีที่ผู้ประกอบการผลิตสินค้าเหล็กได้ร้องเรียนเมื่อเดือนกันยายน 2557 โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงอุตสาหกรรมได้สั่งการให้สมอ.ทำการปรับปรุงมาตรฐานเหล็กเส้นให้เสร็จเป็นการเร่งด่วน อย่างไรก็ตาม ในเดือนมีนาคม 2559 สมาคมผู้ผลิตเหล็กของประเทศไทยทั้ง 7 แห่ง ได้เข้าหารือกับปลัดกระทรวงการคลังว่าปัจจุบันอุตสาหกรรมเหล็กในประเทศไทยกำลังถูกเหล็กจากประเทศจีนท่วมตลาด จึงเรียกร้องให้มีการออกมาตรฐานสำหรับเหล็กเส้น เพื่อแก้ไขปัญหาการนำเข้าเหล็กเส้นที่ไม่ได้มาตรฐานที่มีมานานนับปี

จากการพิจารณากฎหมายประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ พบว่าสภามาตรฐานแห่งประเทศไทยสามารถดำเนินการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานเอกชนเพื่อปฏิบัติหน้าที่เป็น

องค์กรพัฒนามาตรฐานถึง 8 องค์กรด้วยกัน โดยขั้นตอนทั่วไปในการพัฒนามาตรฐานจะเริ่มจากผู้มีส่วนได้เสียระบุเหตุผลและความจำเป็นในการออกมาตรฐานใหม่ ทำการศึกษาเบื้องต้นและรวบรวมข้อมูล จัดเตรียมโครงร่างของมาตรฐาน แต่งตั้งคณะกรรมการ โดยอาจเป็นคณะกรรมการที่มีอยู่แล้วหรือแต่งตั้งขึ้นใหม่เพื่อร่างมาตรฐานก็ได้ โดยจะมีการประชุมคณะกรรมการ และผู้มีส่วนได้เสียเพื่อพิจารณาร่างมาตรฐาน และลงมติเพื่อรับรองร่างมาตรฐานฉบับสมบูรณ์ โดยจะมีการประกาศใช้มาตรฐานสินค้าต่อไป และหากมาตรฐานนั้นเข้าข่ายที่จะพัฒนาเป็นมาตรฐานแห่งชาติแล้ว สภามาตรฐานแห่งประเทศไทยแคนาดาก็จะพิจารณาให้มาตรฐานสินค้านั้น เป็นมาตรฐานแห่งชาติของประเทศแคนาดาต่อไป โดยกระบวนการพัฒนามาตรฐานของประเทศแคนาดานั้นดำเนินการไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ เนื่องจากดำเนินการโดยหน่วยงานเอกชนซึ่งมีจำนวนหลายหน่วยงาน มีความเชี่ยวชาญเฉพาะในด้านการออกมาตรฐานทั้งสิ้น ทำให้สามารถออกมาตรฐานได้จำนวนมากในเวลาอันรวดเร็ว

ในส่วนของประเทศจีนนั้น มาตรฐานสินค้าได้แบ่งแยกออกเป็น 4 ประเภท โดยมาตรฐานแต่ละประเภทจะได้รับการออกและพัฒนาขึ้นจากหน่วยงานของรัฐ กล่าวคือ มาตรฐานแห่งชาติจะถูกพัฒนาขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลสภาแห่งรัฐ มาตรฐานการค้าพัฒนาโดยฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายใต้สภาแห่งรัฐ มาตรฐานท้องถิ่น ออกและพัฒนาขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่เกี่ยวข้องภายในมณฑล หรือเขตปกครองตนเองและเทศบาลภายใต้รัฐบาลกลาง มีเพียงมาตรฐานบริษัทเท่านั้นที่เอกชนเป็นผู้ออกและพัฒนาขึ้นมาเอง โดยเริ่มจากการจัดทำแผนงาน การร่างมาตรฐาน การตรวจสอบและอนุมัติ การกำหนดเลขมาตรฐานและประกาศใช้ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่เป็นการออกมาตรฐานการค้าและมาตรฐานท้องถิ่นนั้น กฎหมายกำหนดให้หน่วยงานที่พัฒนามาตรฐานนั้นต้องแจ้งแก่หน่วยงานมาตรฐานในระดับสูงขึ้นไปเพื่อให้บันทึกการออกมาตรฐานเอาไว้ด้วย แม้การออกและพัฒนามาตรฐานโดยรัฐของประเทศจีนจะเป็นไปได้อย่างรวดเร็ว แต่แนวทางในการออกมาตรฐานโดยรัฐของประเทศจีนนั้นไม่เหมาะกับการนำมาใช้ในประเทศไทย เนื่องจากหน่วยงานรัฐมีอำนาจหน้าที่ที่ไม่เท่ากัน ขนาดองค์กรก็แตกต่างกัน จึงไม่เหมาะแก่การนำมาใช้เป็นแบบอย่าง

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์นั้น ตามที่ได้กล่าวไปแล้วว่า ประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดข้อกำหนดสำหรับสินค้าไว้ 2 ระดับ โดยสินค้าควบคุมจำนวน 45 จำพวกนั้นจะต้องอยู่ภายใต้กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยซึ่งจะมีการกำหนดมาตรฐานและข้อกำหนดเพิ่มเติมให้ปฏิบัติตามโดยเฉพาะ และกรณีของสินค้าอุปโภคบริโภคโดยทั่วไป กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัยของสินค้าบริโภคได้กำหนดให้นำมาตรฐานของ ISO IEC EN หรือ ASTM ที่กำหนดเอาไว้แล้วมาใช้ หากไม่มีก็ให้ปฏิบัติตามมาตรฐานความปลอดภัยของประเทศ หรือภูมิภาคใดๆที่มีการกำหนดเอาไว้ จะเห็นได้ว่าประเทศสิงคโปร์ได้กำหนดให้ผู้ประกอบการของตนใช้มาตรฐานที่มีอยู่แล้วของประเทศอื่นๆ ทำให้มีมาตรฐานที่จะต้องออกใหม่

จำนวนไม่มาก อย่างไรก็ตาม ในการออกและพัฒนามาตรฐานสินค้า SPRING ได้ทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยงานออกและพัฒนามาตรฐาน 3 หน่วยงาน ได้แก่ สถาบันวิศวกรรมศาสตร์แห่งประเทศไทย สิงคโปร์ สภาอุตสาหกรรมเคมีแห่งประเทศไทย สิงคโปร์ สหพันธ์การผลิตแห่งประเทศไทย สิงคโปร์ และประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่ดูแลด้านการพัฒนาเทคโนโลยี (Infocomm Development Authority of Singapore : IDA) เพื่อให้หน่วยงานดังกล่าวทำหน้าที่ในการออกและพัฒนามาตรฐานต่อไป

โดยกระบวนการในการพัฒนามาตรฐานของประเทศสิงคโปร์นั้นมีหลายขั้นตอน เริ่มต้นจากการที่ผู้ที่เกี่ยวข้อง กล่าวคือ คณะกรรมการมาตรฐาน คณะกรรมการด้านเทคนิค คณะทำงานภาคอุตสาหกรรม รัฐบาล หรือ นักวิชาการเสนอให้มีการจัดทำมาตรฐานใหม่ โดย SPRING หรือ คณะกรรมการมาตรฐานจะประเมินความสำคัญของข้อเสนอ นั้น หากพบว่าไม่มีความสำคัญก็จะตอบกลับไปยังผู้เสนอและจบกระบวนการในการพัฒนา แต่หากพบว่ามีความสำคัญจะดำเนินการประกาศให้มีการเริ่มต้นปฏิบัติงานโดยพิจารณาประเภทของมาตรฐาน และริเริ่มการพัฒนาร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ โดยคณะกรรมการด้านเทคนิคหรือคณะทำงานดำเนินการร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ เมื่อร่างมาตรฐานเสร็จแล้ว SPRING จัดส่งร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์เพื่อผ่านการพิจารณาแสดงความคิดเห็นโดยสาธารณะและคณะกรรมการมาตรฐานอนุมัติร่างมาตรฐานประเทศสิงคโปร์ ทั้งนี้ ร่างมาตรฐานนั้นอาจได้รับการอนุมัติโดยคณะกรรมการทางเทคนิคที่เกี่ยวข้องหรือ คณะกรรมการมาตรฐานก่อนที่จะมีการเปิดให้สาธารณะแสดงความคิดเห็น หรืออาจได้รับการอนุมัติหรือ อนุญาตจากคณะกรรมการมาตรฐานระหว่างหรือหลังการแสดงความคิดเห็นโดยสาธารณะก็ได้ ภายหลังจากนั้น SPRING ทำการแก้ไข และประกาศในราชกิจจานุเบกษาเพื่อเผยแพร่มาตรฐานต่อไป

5.1.4 ประเด็นเรื่องการตรวจสอบรับรอง

การตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมในประเทศไทยนั้น สามารถดำเนินการได้ 2 ทางเลือกกล่าวคือ กรณีที่ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ได้ยื่นขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้า ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน หรือผลิตภัณฑ์ที่มีประกาศกำหนดมาตรฐานต่อสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ในกรณีเช่นนี้เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องจะทำการตรวจสอบเพื่อพิจารณาอนุญาต โดยทำการตรวจสอบผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม และอาจเข้าไปในสถานที่ผลิตเพื่อตรวจดูกรรมวิธีการผลิต วิธีทดสอบ ตลอดจนอุปกรณ์การทดสอบ เพื่อพิสูจน์ว่าผู้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมสามารถทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้เป็นไปตามมาตรฐาน โดยสม่ำเสมอ และกรณีที่ผู้ทำหรือนำเข้าได้ใช้บริการการตรวจสอบรับรองโดยหน่วยตรวจสอบรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงานจากสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ซึ่งเมื่อหน่วยตรวจสอบรับรองดำเนินการตรวจสอบรับรองแล้ว จะออกไปรับรองให้กับผู้ประกอบการซึ่งผู้ประกอบการสามารถใช้ใบรับรองดังกล่าวยื่นให้เสมอเพื่อประกอบการพิจารณาในการออกใบอนุญาตของเจ้าหน้าที่

ได้โดยเจ้าหน้าที่ ไม่ต้องดำเนินการตรวจซ้ำอีกอันเป็นการลดภาระงานของสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม อย่างไรก็ตาม เนื่องจากสมอ. กำหนดให้เป็นทางเลือกสำหรับผู้ประกอบการที่จะเลือกให้มีการตรวจสอบรับรองโดยสมอ. หรือเลือกการตรวจสอบรับรองโดยหน่วยงานตรวจสอบรับรองที่ได้รับการรับรองระบบงานก็ได้ ดังนั้น จึงยังมีผู้ประกอบการจำนวนมากที่เลือกใช้บริการการตรวจสอบรับรองโดย สมอ. เนื่องจากมีค่าใช้จ่ายในการดำเนินการที่ถูกกว่า ส่งผลให้พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551 ที่มุ่งประสงค์ให้การตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพนั้นยังไม่บรรลุผลอย่างสมบูรณ์

เมื่อเปรียบเทียบกับกฎหมายในเรื่องการตรวจสอบรับรองในต่างประเทศนั้นจะมีความแตกต่างกัน โดยในประเทศแคนาดานั้น สภามาตรฐานของประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่เป็นผู้รับรองระบบงานในสาขาต่างๆ มากมายในส่วนที่เกี่ยวกับการตรวจสอบรับรองมาตรฐานสินค้า ได้แก่ หน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยรับรองผลิตภัณฑ์ ซึ่งภายหลังจากที่ได้รับการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานภาคเอกชนที่ได้รับการรับรองระบบงานจะสามารถปฏิบัติหน้าที่ตามสาขาที่ได้รับการรับรองระบบงานได้ โดยที่สภามาตรฐานแห่งประเทศแคนาดาจะทำหน้าที่เป็นหน่วยงานในการกำกับดูแล และดำเนินการในภาพรวมเท่านั้น ส่งผลให้การตรวจสอบรับรองของประเทศแคนาดาเป็นไปอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ

ในส่วนของกระบวนการตรวจสอบรับรองในประเทศจีนนั้น CNAS ซึ่งเป็นหน่วยงานตรวจสอบรับรองระดับชาติของประเทศจีนจะทำการรับรองระบบงานให้หน่วยงานภาคเอกชน กล่าวคือ หน่วยตรวจ ห้องปฏิบัติการทดสอบ และหน่วยรับรอง เมื่อได้รับการรับรองระบบงานแล้ว หน่วยงานที่ได้รับการรับรองระบบงานเหล่านี้จะทำหน้าที่ในการให้บริการตรวจสอบรับรองแก่ภาคเอกชนอื่นๆ อย่างไรก็ตาม ในกรณีที่สินค้าเฉพาะอย่างจำนวน 175 รายการ จาก 22 กลุ่มสินค้า จะถูกบังคับว่าสินค้าเหล่านี้จะต้องได้รับใบรับรองแบบบังคับจากศูนย์รับรองคุณภาพของประเทศจีนก่อน จึงจะสามารถผลิต นำเข้า หรือจำหน่ายในประเทศจีนได้ โดยการขอรับใบรับรองแบบบังคับนั้นผู้ประกอบการจะต้องดำเนินการตามขั้นตอนที่มีการกำหนดเอาไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ จะต้องมีการยื่นขอใบรับรองแบบบังคับนั้น โดยผู้ประกอบการจะต้องได้รับการตรวจสอบจากหน่วยงานต่างๆ ได้แก่ หน่วยงานตรวจสอบรับรอง โดยจะต้องส่งตัวอย่างสินค้าเพื่อให้ห้องปฏิบัติการทดสอบที่ได้รับการรับรองระบบงานให้ทดสอบสินค้าประเภทนั้นๆ ทำการตรวจสอบสินค้าว่าสินค้านั้นได้ปฏิบัติตามมาตรฐานแห่งชาติแบบบังคับหรือไม่ และทำการออกรายงานการปฏิบัติการทดสอบให้ หลังจากนั้น หน่วยตรวจสอบรับรองจะทำการส่งผู้ตรวจไปตรวจโรงงานการผลิตสินค้าว่าเป็นไปตามมาตรฐานหรือไม่ และดำเนินการอย่างอื่นตามที่กฎหมายกำหนดเอาไว้ เมื่อได้รับใบรับรองแบบบังคับแล้ว จึงจะสามารถขายสินค้าประเภทนั้นๆ ได้

ในส่วนของประเทศสิงคโปร์ SPRING และสภารับรองระบบงานแห่งประเทศสิงคโปร์จะทำการรับรองระบบงานให้กับหน่วยตรวจสอบรับรองที่เป็นไปตามมาตรฐานสากล โดยภายหลังจากการรับรองระบบงานหน่วยตรวจสอบรับรองจะให้บริการได้ตามขอบเขตหน้าที่ของตน อย่างไรก็ตาม ในส่วนของสินค้าควบคุม 45 จำพวกนั้น กฎเกณฑ์คุ้มครองผู้บริโภคเรื่องข้อกำหนดด้านความปลอดภัย กำหนดว่าสินค้าดังกล่าวจะต้องได้รับการตรวจสอบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรองก่อนจะออกสู่ตลาดได้ โดยจะต้องปฏิบัติตามขั้นตอนที่กฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะ กล่าวคือ ผู้ประกอบการที่จะผลิต นำเข้า หรือขายสินค้าควบคุมจะต้องยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ประกอบการสินค้าควบคุมกับ SPRING ก่อน ภายหลังจากการขึ้นทะเบียนผู้ประกอบการแล้ว ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนนั้นจะต้องยื่นแบบคำขอใบรับรองจากหน่วยตรวจสอบรับรอง โดยหลังจากที่ได้รับใบรับรองแล้ว ผู้ประกอบการต้องนำใบรับรองการตรวจสอบรับรองนั้น ไปขึ้นทะเบียนกับ SPRING เมื่อ SPRING ได้รับเอกสารการขอขึ้นทะเบียนแล้วจะออกเอกสารรับทราบใบรับรองการตรวจสอบรับรองให้กับผู้ประกอบการขึ้นทะเบียน ผู้ประกอบการขึ้นทะเบียนจึงจะสามารถใช้เครื่องหมายความปลอดภัยหรือเครื่องหมาย SAFETY MARK กับสินค้าควบคุมที่ได้รับการขึ้นทะเบียน หรือบรรจุภัณฑ์สำหรับสินค้านั้นๆได้

5.2 ข้อเสนอแนะ

จากการที่ผู้เขียนทำการศึกษากฎหมายของประเทศแคนาดา ประเทศจีน และประเทศสิงคโปร์ ที่เกี่ยวข้องกับมาตรฐานสินค้า โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเด็นเรื่องการออกและพัฒนา มาตรฐาน การควบคุมมาตรฐานสินค้าผ่านกระบวนการตรวจสอบรับรอง และองค์กรที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลมาตรฐาน เปรียบเทียบกับการออกและพัฒนา มาตรฐาน การออกใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมและองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลมาตรฐานของประเทศไทยแล้ว พบว่าระบบการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยเป็นระบบการควบคุมดูแล ซึ่งยังไม่เป็นไปตามแนวทางของสากล ส่งผลให้กระบวนการด้านการมาตรฐานของประเทศไทยเป็นไปอย่างล่าช้า ขาดประสิทธิภาพ ผู้เขียนเห็นว่าหากมีการเปลี่ยนผ่านจากระบบการควบคุมดูแลโดยรัฐ เป็นการกำกับดูแลโดยให้เอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในระบบการมาตรฐาน จะช่วยให้ระบบมาตรฐานของประเทศไทยมีประสิทธิภาพและเป็นไปตามแนวทางสากล โดยผู้เขียนเห็นว่าระบบการมาตรฐานของประเทศไทยควรมีการแก้ไขปรับปรุงตามแนวทาง ดังต่อไปนี้

5.2.1 กำหนดขอบเขตของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 และกำหนดบทบาทบัญญัติเรื่องความปลอดภัยของสินค้า

ให้ดำเนินการกำหนดขอบเขตของพระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511 โดยการให้นิยามของคำว่า “มาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม” เพื่อให้เกิดความชัดเจนว่า

พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับกับผลิตภัณฑ์ใดบ้าง โดยการกำหนดความหมายอย่างกว้างในลักษณะของบททั่วไป เพื่อให้สามารถครอบคลุมถึงผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมได้ทุกประเภท อย่างไรก็ตาม อาจมีการกำหนดยกเว้นว่า กรณีที่มีผลิตภัณฑ์ที่ผลิตด้วยกระบวนการทางอุตสาหกรรมแต่ไม่เข้าข่ายตามพระราชบัญญัตินี้เพื่อไม่ให้เกิดความสับสนในการบังคับใช้กฎหมาย ตัวอย่างเช่น กำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมไม่รวมถึง ผลิตภัณฑ์ยาตามพระราชบัญญัติยา พ.ศ. 2510 หรือไม่รวมถึง ผลิตภัณฑ์เครื่องสำอางตามพระราชบัญญัติเครื่องสำอาง พ.ศ. 2558 เป็นต้น เนื่องจากเป็นผลิตภัณฑ์ที่แม้จะเกิดจากกระบวนการผลิตในทางอุตสาหกรรมแต่มีกฎหมายเฉพาะบังคับใช้อยู่แล้ว

นอกจากการกำหนดขอบเขตของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมแล้ว ผู้เขียนเสนอให้มีการกำหนดบทบัญญัติทั่วไปเรื่องความปลอดภัยของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมเพิ่มเติมเพื่อกำหนดให้ผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่จะเข้าสู่ตลาดเป็นผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ปลอดภัย และไม่เป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย และทรัพย์สินของผู้บริโภค โดยอาจกำหนดเป็นบทบัญญัติทั่วไป ซึ่งจะช่วยให้ผู้ทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์ภายใต้ความหมายของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมต้องเพิ่มความระมัดระวังในการทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ทั้งในแง่กระบวนการผลิต การตรวจสอบแหล่งกำเนิดผลิตภัณฑ์ ตลอดจนการตรวจสอบรับรองผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมว่าเป็นไปตามมาตรฐานด้านประสิทธิภาพและความปลอดภัย โดยอาจกำหนดบทบัญญัติทั่วไปเอาไว้ ดังนี้

“ห้ามผู้ทำหรือผู้นำเข้า ทำ นำเข้า โฆษณา หรือขายผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่ไม่ปลอดภัย หรืออาจเป็นอันตรายต่อชีวิต ร่างกาย สุขภาพ อนามัย หรือทรัพย์สินของมนุษย์”

5.2.2 ปรับรูปแบบสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลแทนการควบคุมมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม

ดำเนินการปรับรูปแบบสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์ซึ่งเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมของประเทศไทยให้เป็นไปตามแนวทางสากล จากเดิมที่สมอ. เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมโดยลักษณะงานปฏิบัติการควบคู่ไปกับงานกำกับดูแลหน่วยงานภาคเอกชน ปรับเปลี่ยนให้เป็นองค์กรที่ทำหน้าที่ในการกำกับดูแลงานด้านการมาตรฐาน โดยให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และสมอ. จะทำหน้าที่เพียงกำกับดูแลมาตรฐานตามแนวทางสากลเท่านั้น ซึ่งการปรับรูปแบบองค์กรจะช่วยให้ภาระงานของสมอ. ลดลง และสามารถดูแลงานมาตรฐานในภาพรวมของประเทศได้ดียิ่งขึ้น นำไปสู่การพัฒนากระบวนการมาตรฐานโดยรวมของประเทศ นอกจากนี้ การให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดูแลมาตรฐานยังช่วยให้งานด้านมาตรฐานเป็นไปโดยความรวดเร็วและมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นด้วย

5.2.3 รับรองระบบงานให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกและพัฒนามาตรฐานได้

ดำเนินการรับรองระบบงานให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการออกและพัฒนา มาตรฐานได้ จากเดิมที่การออกมาตรฐานทั่วไปและมาตรฐานบังคับนั้นดำเนินการโดยสมอ.ทั้งหมด โดยปรับเปลี่ยนให้สมอ. รับรองระบบงานให้กับหน่วยงานภาคเอกชนที่มีความชำนาญหรือความ เชี่ยวชาญจากแต่ละกลุ่มธุรกิจเพื่อเป็นองค์กรพัฒนามาตรฐาน ทั้งนี้ เมื่อองค์กรพัฒนามาตรฐานได้ ดำเนินการออกมาตรฐานสำหรับผลิตภัณฑ์ทั่วไปแล้ว หากสมอ.เห็นชอบก็สามารถเสนอให้รัฐมนตรี ประกาศใช้เป็นมาตรฐานทั่วไปได้เลย อย่างไรก็ตาม ในส่วนของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมใดที่สมอ.เห็น ว่ามีความสำคัญ และควรดำเนินการออกเป็นมาตรฐานบังคับ สมอ.ก็สามารถนำมาตราฐานที่องค์กร พัฒนามาตรฐานได้ออกไว้ เข้าสู่กระบวนการพิจารณาเพื่อตราเป็นมาตรฐานบังคับต่อไปได้

5.2.4 ส่งเสริมให้หน่วยงานภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบรับรองมากขึ้น

ส่งเสริมให้การตรวจสอบรับรองเพื่อขอใบอนุญาตทำหรือนำเข้าผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ดำเนินการโดยหน่วยตรวจสอบรับรองภาคเอกชนมากขึ้น โดยสมอ.จะทำการรับรองระบบงานให้กับ หน่วยงานภาคเอกชนเพื่อให้ทำการตรวจสอบรับรองกระบวนการหรือผลิตภัณฑ์ เมื่อตรวจสอบแล้ว สมอ.สามารถพิจารณาผลการตรวจสอบนั้นแล้วพิจารณาออกใบอนุญาตได้เลยโดยไม่ต้องมีการ ตรวจสอบซ้ำ

โดยในช่วงแรก สมอ.อาจพิจารณาจัดระดับความสำคัญของผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมให้มีความ เหมาะสม ทั้งนี้ สำหรับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมบางประเภทที่สมอ. เห็นว่ามีความสำคัญมาก สมอ. อาจกำหนดให้ผลิตภัณฑ์นั้นๆต้องดำเนินการตรวจสอบรับรองโดยสมอ. หรือหน่วยงานที่สมอ.กำหนด หรือดำเนินการตรวจสอบรับรองภายใต้กฎเกณฑ์โดยเฉพาะก็ได้ อย่างไรก็ตาม ในอนาคตควรมีการ ส่งเสริมให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการตรวจสอบรับรองมากขึ้นเรื่อยๆ โดยให้สมอ.ทำหน้าที่ เป็นผู้กำกับดูแลเท่านั้น ซึ่งนอกจากจะช่วยให้ภาระงานของสมอ.ลดลง ทำให้สามารถกำกับดูแล งานมาตรฐานได้อย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ยังช่วยให้การตรวจสอบรับรองเป็นไปอย่างรวดเร็วและมี ประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการการขออนุญาตการตรวจสอบ และการออกใบอนุญาตแสดง เครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมการทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราช กฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานและการนำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราช กฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐานเข้ามาเพื่อจำหน่ายในราชอาณาจักร พ.ศ. 2549 พระราชบัญญัติการมาตรฐานแห่งชาติ พ.ศ. 2551
- พระราชบัญญัติมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม พ.ศ. 2511
- กรุงเทพธุรกิจออนไลน์. 30 บริษัทฯ ร้องนายกฯ นำเข้าเหล็กเส้นจีนกระทบไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.bangkokbiznews.com/mobile/view/news/670063> [15 ตุลาคม 2558]
- นางสาวสมจิตต์ สัจพันธ์. รองเลขาธิการสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. สัมภาษณ์, 9 มีนาคม 2558 และ 29 เมษายน 2558.
- ระบบรายงานข้อมูลการค้าระหว่างประเทศของไทย (Thailand Trading Report). ลำดับความสำคัญ ประเทศคู่ค้า (ส่งออก + นำเข้า) ของไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www2.ops3.moc.go.th/>
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. ISO กับบทบาทของประเทศไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://cotton.tisi.go.th/iso/isocomm.php?language=Th> [30 เมษายน 2558]
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. การรับรองระบบงาน ความสำคัญ และประโยชน์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tisi.go.th/accreditation/item/2012> [29 เมษายน 2558]
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. การรับรองระบบงานของประเทศไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://app.tisi.go.th/nac/pdf/nac15_t.pdf [4 พฤษภาคม 2558]
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. ความแตกต่างระหว่างห้องปฏิบัติการทดสอบ หน่วย ตรวจ และหน่วยรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tisi.go.th/accreditation/item/2085> [29 เมษายน 2558]
- สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่อง

หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้แสดงเครื่องหมายมาตรฐานกับผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม ตามมาตรา 16 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tisi.go.th/> [11 พฤษภาคม 2559]

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. ประกาศสำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม เรื่อง หลักเกณฑ์และเงื่อนไขการตรวจสอบเพื่อการอนุญาตให้ทำผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรมที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน ตามมาตรา 20 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tisi.go.th/> [11 พฤษภาคม 2559]

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. ผลิตภัณฑ์ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้ต้องเป็นไปตามมาตรฐาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://app.tisi.go.th/standard/comp_tha.html [2 พฤษภาคม 2559]

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. รายชื่อผลิตภัณฑ์ที่สมอ.ควบคุม (มาตรฐานบังคับ) [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: http://app.tisi.go.th/standard/comp_tha.html [3 มีนาคม 2559]

สำนักงานมาตรฐานผลิตภัณฑ์อุตสาหกรรม. วิสัยทัศน์และบทบาทหน้าที่ของสมอ. : กิจกรรมด้านการมาตรฐานของสมอ. [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://www.tisi.go.th/about-vision.php> [10 พฤษภาคม 2559]

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-search-all-x.asp> [25 กุมภาพันธ์ 2558]

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rirs3.royin.go.th/new-search/word-26-search.asp> [25 กุมภาพันธ์ 2558]

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php> [13 กุมภาพันธ์ 2559]

สำนักงานราชบัณฑิตยสภา. ศัพท์บัญญัติราชบัณฑิตยสถาน [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: <http://rirs3.royin.go.th/coinages/webcoinage.php> [13 กุมภาพันธ์ 2559]

หนังสือพิมพ์แนวหน้า. รัฐปรับ 24 มาตรฐานเหล็ก สกัดสินค้าคุณภาพต่ำเข้าท่วมตลาดไทย [ออนไลน์]. แหล่งที่มา: www.naewna.com/business/207202 [16 มีนาคม 2559]

ภาษาอังกฤษ

Canada Consumer Product Safety Act

Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011

Law of the People's Republic of China on Product Quality

Regulations for the Implementation of the Standardization

Standard Council of Canada Act

Standardization law of the People's Republic of China

American National Standards Institute (ANSI). PRC Standards System: Standards Used in China [Online]. Available from: http://www.standardsportal.org/usa_en/prc_standards_system/standards_used_in_china.aspx [16 March 2016]

Certification and Accreditation Administration of the People's Republic of China. About CNCA [Online]. Available from: http://english.cnca.gov.cn/about/201512/t20151223_42380.shtml [10 April 2016]

China Compulsory Certification. CCC Mark Guide: Conformity Procedures for CCC Mark [Online]. Available from: <http://www.ccc-mark.com/how-to-proceed.html> [8 May 2016]

China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Certification body : criteria [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoncertificationboby/12/717786.shtml> [10 April 2016]

China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Certification body : Fields [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoncertificationboby/12/717785.shtml> [10 April 2016]

China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Inspection body : criteria [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoninspectionbody/12/717798.shtml> [10 April 2016]

China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Inspection body : Fields [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoninspectionbody/12/717797.shtml> [10 April 2016]

China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Inspection body : process [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationoninspectionbody/12/717796.shtml> [10 April 2016]

China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Laboratory : criteria [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationonlaboratory/12/717792.shtml> [10 April 2016]

- China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Laboratory : Fields [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationonlaboratory/12/717791.shtml> [10 April 2016]
- China National Accreditation Service for Conformity Assessment. Accreditation on Laboratory : process [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/accreditationonlaboratory/12/717790.shtml> [10 April 2016]
- China National Accreditation Service for Conformity Assessment. CNAS Introduction [Online]. Available from: <https://www.cnas.org.cn/english/introduction/12/718683.shtml> [10 April 2016]
- China Quality Certification Center. Catalogue of CCC Certification [Online]. Available from: <http://www.cqc.com.cn/english/rootfiles/2014/09/04/1409778111889897-1409778111904927.pdf> [8 May 2016]
- General Administration of Quality Supervision, I. a. Q. o. t. P. s. R. o. C. Mission [Online]. Available from: <http://english.aqsiq.gov.cn/AboutAQSIQ/Mission/> [9 April 2015]
- Innovation Science and Economic Development Canada. MRA Implementation Status [Online]. Available from: www.ic.gc.ca/eic/site/mra-arm.nsf/eng/h_nj00050.html [7 May 2016]
- International Organization for Standard. Past Principal Officers of ISO [Online]. Available from: www.iso.org/iso/2012_past_presidents_vice-presidents.pdf [13 February 2016]
- ISO. China (SAC) [Online]. Available from: http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_body.htm?member_id=1635 [9 April 2015]
- ISO. Members : SINGAPORE [Online]. Available from: http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_body.htm?member_id=2074 [8 May 2016]
- ISO. Singapore (SPRING SG) [Online]. Available from: http://www.iso.org/iso/about/iso_members/iso_member_body.htm?member_id=2074 [24 April 2016]
- National Library Board Singapore. SPRING Singapore (Standards, Productivity and Innovation Board) [Online]. Available from: http://eresources.nlb.gov.sg/infopedia/articles/SIP_301_2005-02-02.html [18 April 2016]

- Singapore Accreditation Council. Accreditation services [Online]. Available from: http://www.sac-accreditation.gov.sg/services/Accreditation_Services/Pages/Accreditation-Services.aspx [8 May 2016]
- Singapore Accreditation Council. Organization structure [Online]. Available from: <http://www.sac-accreditation.gov.sg/about/organisation-structure/Pages/Organisation - Chart.aspx> [8 May 2016]
- Singapore Standards Council. Conference on Healthy Ageing in Asia : Developing Standards to Support Singapore's Silver Industry – An Overview of the Silver Industry Standards Committee [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/> [16 April 2016]
- SPRING Singapore. About us [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/About-Us/Pages/spring-singapore.aspx> [18 April 2016]
- SPRING Singapore. Accreditation and You [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Accreditation/Pages/accreditation-and-you.aspx> [18 April 2016]
- SPRING Singapore. Consumer Protection (Consumer Goods Safety Requirements) Regulations 2011 Information Booklet (Edition 2) [Online]. Available from: http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Raising-Confidence/Documents/CGSR_InfoBooklet.pdf [24 April 2016]
- SPRING Singapore. Providing Assurance [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Accreditation/Pages/singapore-accreditation-council-accreditation-schemes.aspx> [18 April 2016]
- SPRING Singapore. Share Your Views: Comment on Draft Standards [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/PC/Pages/share - your - views.aspx> [17 April 2016]
- SPRING Singapore. Singapore Accreditation Council & Accreditation Schemes [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Accreditation/Pages/singapore-accreditation-council-accreditation-schemes.aspx> [18 April 2016]
- SPRING Singapore. Singapore Consumer Protection (Safety Requirements) Registration Scheme [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/>

Raising-Confidence/Consumer-Product-Safety/CPS Scheme/Documents/CPS_Infobooklet.pdf [18 April 2016]

SPRING Singapore. SPRING's Role in Standards Building [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-overview.aspx> [18 April 2016]

SPRING Singapore. Standards Committees [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-committees.aspx#BMSC> [8 May 2016]

SPRING Singapore. Standards Council & Standards Development Organisations [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Pages/standards-council-standards-development-organisations.aspx> [18 April 2016]

SPRING Singapore. Standards Development Process Overview [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Standards-Development-Process/Pages/standards-development-process.aspx> [18 April 2016]

SPRING Singapore. Types of Singapore Standards & Technical References [Online]. Available from: <http://www.spring.gov.sg/Building-Trust/Std/Standards-Development-Process/Pages/types-of-singapore-standards-technical-references.aspx> [20 April 2016]

Standardization Administration of the P.R.C. Mission [Online]. Available from: http://www.sac.gov.cn/sac/en/aboutsac/Mission/201411/t20141128_170203.htm [16 March 2016]

Standardization Administration of the P.R.C. What we do [Online]. Available from: http://www.sac.gov.cn/sac/en/aboutsac/What_we_do/201411/t20141118_169917.htm [16 March 2016]

Standardization Administration of the P.R.C. Who we are [Online]. Available from: http://www.sac.gov.cn/sac/en/aboutsac/who_we_are/201411/t20141118_169916.htm [16 March 2016]

Standards Council of Canada. Accreditation – Related Notices [Online]. Available from: www.scc.ca/en/accreditation/notices [14 April 2016]

Standards Council of Canada. Accreditation Services [Online]. Available from: www.scc.ca/en/accreditation [15 June 2015]

- Standards Council of Canada. Accredited Laboratory No. 150 - CANADIAN STANDARDS ASSOCIATION operating as CSA GROUP [Online]. Available from: http://palcan.scc.ca/specs/pdf/106_e.pdf [15 April 2016]
- Standards Council of Canada. Advisory Committees [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/governance/advisory-committees [16 February 2016]
- Standards Council of Canada. Certification Body Accreditation Program (CBAP) – Scope of Accreditation of Air-Conditioning, Heating and Refrigeration Institute [Online]. Available from: https://www.scc.ca/sites/default/files/client-scopes/ASB_SOA_10056-AHRI-Scope_v3_2015-07-02.pdf [15 April 2016]
- Standards Council of Canada. Communications and Corporate Planning [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/operations/communications-and-corporate-planning [14 February 2016]
- Standards Council of Canada. Consumer Product safety in Canada: A guide to standards and conformity assessment options for manufacturers, importers and sellers [Online]. Available from: https://www.scc.ca/sites/default/files/publications/Consumer_Product_Safety_in_Canada_2012.pdf [4 May 2015]
- Standards Council of Canada. Directory of Accredited Standards Development Organizations [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/governance/standing-committees [22 February 2016]
- Standards Council of Canada. Governance [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/governance [16 February 2016]
- Standards Council of Canada. History [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/history [13 February 2016]
- Standards Council of Canada. Inspection Body Accreditation Program (IBAP) : Scope of Accreditation of Electrical Safety Authority operating as ESAFE [Online]. Available from: www.scc.ca/sites/default/files/client-scopes/ASB_SOA_06003-ESAFE-Scope_v3_2015-04-01.pdf [14 April 2016]
- Standards Council of Canada. Key Considerations in the Development and Use of Standards in Legislative Instruments [Online]. Available from: https://www.scc.ca/sites/default/files/migrated_files/DLFE-476.pdf [4 May 2015]

- Standards Council of Canada. Mandate, Mission, and Vision [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/mandate-mission-vision [16 February 2016]
- Standards Council of Canada. National Conformity Assessment Principles for Canada [Online]. Available from: https://www.scc.ca/sites/default/files/liferay_files/ca_principles_e.pdf [21 March 2016]
- Standards Council of Canada. Operations Corporate Services Branch [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/operations/corporate-services [14 April 2016]
- Standards Council of Canada. Operations Standards Solutions Branch [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/operations/standards-solutions [15 June 2015]
- Standards Council of Canada. Stakeholder Participation: Role for Business and Industry [Online]. Available from: www.scc.ca/en/industry [18 May 2015]
- Standards Council of Canada. Stakeholder Participation: Role for Consumers [Online]. Available from: www.scc.ca/en/industry [18 May 2015]
- Standards Council of Canada. Standard Development [Online]. Available from: Available at www.scc.ca/en/accreditation/standards [23 February 2016]
- Standards Council of Canada. Standards Development: SCC's Role [Online]. Available from: www.scc.ca/en/accreditation/standards [18 May 2015]
- Standards Council of Canada. Standing Committees [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/governance/standing-committees [16 February 2016]
- Standards Council of Canada. Strategy Branch [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/operations/strategy [15 June 2015]
- Standards Council of Canada. Suggest a New Standard or Revisions to an Existing Standard [Online]. Available from: www.scc.ca/en/standards/suggest-a-new-standard-or-revisions-to-an-existing-standard [14 April 2016]
- Standards Council of Canada. Supporting Canada's Voice at International Standardization Meetings [Online]. Available from: www.scc.ca/en/about-scc/developing-standards/supporting-canadas-voice-international-standardization-meetings [2 February 2016]
- The Observatory of Economic Complexity. Visualizations [Online]. Available from: <http://atlas.media.mit.edu/en/profile/country/chn/> [5 March 2016]

- The US-China Business Council. Administration of Quality Supervision, Inspection, and Quarantine (AOSIQ) [Online]. Available from: <https://www.uschina.org/sites/default/files/AOSIQ%202015.03.pdf> [9 April 2015]
- World Trade Organization. MEMBER INFORMATION China and the WTO [Online]. Available from: https://www.wto.org/english/thewto_e/countries_e/china_e.htm [5 March 2016]

ภาคผนวก

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
CHULALONGKORN UNIVERSITY

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นางสาวปิยวรรณ ศุภกิจมงคลกุล เกิดวันที่ 21 มิถุนายน พ.ศ. 2531 ที่จังหวัดกรุงเทพมหานคร สำเร็จการศึกษาจากคณะนิติศาสตร์ (เกียรตินิยมอันดับ 2) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปี พ.ศ. 2554 เนติบัณฑิตไทยสมัยที่ 64 เมื่อปี พ.ศ. 2555 และได้เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิติศาสตร์มหาบัณฑิต สาขากฎหมายเอกชนและธุรกิจ เมื่อปี พ.ศ. 2556

